

ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут бізнесу і фінансів
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ННЦ «ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ»
ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ
НАУКОВИЙ КЛУБ «SOPHUS»

**ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ І МЕХАНІЗМІВ
ОБЛІКОВО-АУДИТОРСЬКОГО ТА АНАЛІТИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Матеріали
міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції

Частина 1

11-12 грудня 2012 року
м. Кам'янець-Подільський

УДК 657.1:657.6:658.8
ББК 65.052.9 (4укр)2
Ф 79

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України: матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 11–12 грудня 2012 р., ПДАТУ, м. Кам'янець-Подільський. Ч.1. – Тернопіль : Крок, 2012. – 278 с.

ISBN 978-617-692-093-9 (повне видання)
ISBN 978-617-692-094-6 (частина 1)

Збірник містить матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції “Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України” з актуальних питань розвитку бухгалтерського обліку, аудиту, економічного аналізу та загальних питань функціонування реального сектору економіки України та інших держав.

Редакційна колегія:

Жук В.М., д.е.н., професор, член-кореспондент НААН, Мазур Н.А., д.е.н., в.о. професора, Садовська І.М., к.е.н., професор, Жураковська І.В. к.е.н., доцент, Кондрюк Л.В., к.е.н., доцент, Кушнір Л.А., к.е.н., доцент, Рудик В.К., к.е.н., доцент, Семенишена Н.В., к.е.н., доцент, Слободян В.Д., к.е.н., доцент

Рекомендовано до друку Вченою радою НН Інституту бізнесу і фінансів
Подільського державного аграрно-технічного університету
(протокол № 3 від 13.12.2012 р.)

Відповідальний за випуск:
к.е.н., Семенишена Н.В.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори матеріалів. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

ISBN 978-617-692-093-9 (повне видання)
ISBN 978-617-692-094-6 (частина 1)

© Подільський державний аграрно-технічний університет, 2012

З М І С Т

СЕКЦІЯ 1

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНИХ ТЕОРІЙ У ПОДОЛАННІ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ ТА РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ПРОБЛЕМАТИКА МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Балаш Ірина, Левченко Ольга Організація обліку зносу (амортизації) основних засобів на прикладі підприємства	9
Динько Інна Історичний аспект обліку фінансових результатів	11
Домбровська Андріана, Вольська Ангелія Щодо питання трансакційних витрат	14
Ренкас Ірина Система оплати праці в Стародавньому світі	17
Семанюк Віта Вплив інституціоналізму на розвиток облікової теорії	19
Шарко Тетяна Важелі та інструменти фінансово-економічної діагностики при розробці стратегії розвитку сільськогосподарських підприємств	23

СЕКЦІЯ 2

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Баранік Олексій Проблемні питання податкового обліку витрат на ремонт та поліпшення основних засобів	27
Бевська Людмила Облік, аналіз та аудит (контроль) фінансових результатів діяльності підприємства	30
Бондарчук Наталія Актуальні питання ведення обліку основних засобів за міжнародними стандартами	33
Борковська Валентина, Богова Ліана Інтегрована модель обліку витрат м'ясопереробних підприємств	36
Букало Надія Впровадження фінансової звітності за міжнародними стандартами	39
Верига Юстина Роль обліку в управлінні підприємством	43

Гатиятулин Шайдулла Учетный сеттлемент в сельскохозяйственных потребительских кооперативах	46
Германова Виктория Методические аспекты повышения качества годовой отчетности как информационной базы для анализа	49
Гінзеровський Володимир Облік і контроль витрат рослинництва	52
Гожа Юлія Шляхи удосконалення організації обліку виробничих запасів	54
Голуб Наталія Актуальні питання впровадження міжнародних стандартів у бюджетній сфері	56
Голячук Наталія Формування облікової інформації для зацікавлених користувачів	59
Греджева Тетяна Преваги та недоліки переходу страхових компаній на облік за міжнародними стандартами	62
Демченко Тетяна, Михайловина Світлана Оцінка вартості майна підприємства	64
Дічева Валентина Оподаткування доходів фізичних осіб в контексті прийняття нового Податкового кодексу	67
Друшляк Александр Усовершенствование классификации оборотных активов торгового предприятия	69
Дуганець Наталія, Трасковська Тетяна Особливості обліку розрахунків за податками у сільськогосподарських підприємствах України	72
Дуда Галина, Скрябіна Наталія Впровадження єдиного соціального внеску в Україні Zhydovska Nataliia Improvement of methodology of accounting and financial reporting in banks of Ukraine	74 77
Зозуля Лідія Оптимізація облікової політики корпоративних структур в Україні	79
Іванова Людмила Оцінка дебіторської заборгованості боржника за справедливою вартістю в умовах антикризових заходів	83
Капля Ірина Нематеріальні активи у статутному капіталі, особливості відображення та обліку	86
Карпенко Ніна, Пилипенко Катерина Удосконалення механізму державної фінансової підтримки сільськогосподарських підприємств	89

Козак Наталія, Новодворська Вікторія	
Особливості організації обліку і контролю у фермерських господарствах	92
Кондрюк Леся, Гладій Іван	
Удосконалення обліку цільового фінансування та цільових надходжень в сільськогосподарських підприємствах України	95
Конохова Татяна, Зенкова Евгения	
Практика применения международных стандартов финансового учета при отражении расчетов по НДС на примере ОАО «ТГК-2»	98
Кучеркова Світлана	
Бухгалтерський облік грошових коштів в ТОВ «Лідер»	101
Кушнір Людмила, Кушнір Володимир	
Організація бухгалтерського обліку на підприємстві	104
Кушніренко Олександр	
Податок на прибуток як об'єкт бухгалтерського обліку у сфері сільськогосподарського товаровиробництва: міжнародний досвід	107
Мамотюк Оксана	
Проблеми класифікації та відображення екологічних витрат	110
Нікітіна Яна	
Визначення звичайних цін з 2013 року згідно Податкового кодексу України	112
Писаренко Тетяна	
Особливості організації податкового обліку на промисловому підприємстві	115
Плахтій Тетяна	
Удосконалення методичних засад обліку розрахунків за фіксованим сільськогосподарським податком	118
Придрик Тетяна	
Облік фінансових результатів сільськогосподарської діяльності	121
Прокопишин Оксана, Нижник Соломія	
Оцінка нематеріальних активів з позиції бухгалтерського і податкового обліку	123
Семенишена Наталія, Каракозов Олексій	
Витрати майбутніх періодів та їх відображення у фінансовій звітності інституційних одиниць	126
Сидоренко Роман	
Сучасні вимоги до фінансової звітності підприємств	130
Сибилева Ольга	
Взимание акцизного налога в Украине	132
Слесар Тетяна	
Особливості трансформації обліку в аграрному секторі	135
Слободян Наталія, Стефашина Олена	
Удосконалення організації обліку, аналізу та аудиту кредиторської заборгованості бюджетних установ	138
Солоненко Іванна	
Калькулювання собівартості продукції птахівництва	141

Таранько Христина	
Особливості обліку витрат операційної діяльності	144
Тарасова Марія, Сибилева Ольга	
Плата за землю в Україні	147
Ткачук Ірина	
Відповідальність як об'єкт обліку	150
Тронин Сергей	
Методика консолидирування фінансових документів холдинга	153
Феськова Марина	
Общие положения о трансформации бухгалтерской отчетности в соответствии с международными стандартами финансовой отчетности	156
Фурманчук Олена, Кушнір Людмила	
Теоретичне обґрунтування обліку кредиторської заборгованості	159
Цвентарна Віра	
Питання ведення обліку виробничих запасів на підприємстві	163
Чижевська Ольга	
Можливість визнання землі капіталом у бухгалтерському обліку	166
Шарапова Ірина	
Інформаційно-аналітичне забезпечення обліку затрат на грязелікування	169
Швець Ганна	
Особливості оподаткування та відображення в обліку розрахунків за податками на сільськогосподарських підприємствах	171
Yagmur Ekaterina, Pencheva Olga	
Globalization and its impact on accounting	174
Яремійк Марина, Кушнір Людмила	
Первинний облік реалізації м'яса птиці в ТзОВ ВКФ «Варто»	177
Яремко Олександра, Кушнір Люмила	
Основні напрямки вдосконалення бухгалтерського обліку в бюджетних установах	180
Яцишин Світлана, Цюпак Мар'яна	
Теоретичні аспекти та нормативні вимоги щодо зміни облікової політики підприємства	183

СЕКЦІЯ 3

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ПІДСИСТЕМА СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Білик Олена	
Інноваційний розвиток підприємств в контексті інвестиційного забезпечення	187
Бурко Катерина	
Зростання ролі управлінського обліку у вирішенні проблем управління витратами сільськогосподарських підприємств	192
Гришко Наталя, Скубак Юлія	
Впровадження центрів відповідальності в систему управління витратами металургійних підприємств	195

Жураковська Ірина, Поліщук Тетяна	
Обліково-інформаційне забезпечення оцінки вартості бізнесу	197
Калантай Андрій	
Проблеми та особливості управління витратами інноваційних процесів підприємств	200
Коваль Олена, Раздоба Ольга	
Облік витрат з поліпшення основних засобів	203
Курліщук Ірина	
Документування процесів формування та опрацювання інформації про трансакційні витрати на сільськогосподарських підприємствах	205
Макарчук Оксана	
Стратегічна оцінка конкурентоспроможності виробництва сільськогосподарської продукції	208
Машкова Тетяна	
Оцінка екологічної ефективності використання земель сільськогосподарського призначення	211
Садовська Ірина	
Перспективи розвитку управлінського обліку в аграрному секторі з позиції теорії прав власності	215
Стендер Світлана	
Особливості побудови управлінського обліку в сільськогосподарських підприємствах	218
Сторчак Ганна, Коваль Олена	
Трансакційні витрати як об'єкт управлінського обліку	220
Сушарник Ярослав	
До питання історії розвитку обліку витрат	222
Талах Тетяна	
Комплексна оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства	225
Тарновская Юлія	
Процесно-орієнтований підхід к управленію затратами компании	228
Тлучкевич Наталія	
Значення собівартості у системі прийняття управлінських рішень в аграрному секторі економіки	231

СЕКЦІЯ 4

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗА ОБ'ЄКТАМИ

Андрущенко Наталія, Безкоровайна Яна	
Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку	233
Зима Юлія	
Проблеми автоматизованого обліку ПДВ	236
Левченко Ольга, Сахно Людмила	
Організація обліку виробничих запасів в інформаційному середовищі	239

Носкова Тетяна, Омелько Мар'яна

Проблеми та перспективи впровадження інформаційних технологій в організації бухгалтерського обліку 242

Царук Наталія

Обліково-аналітичне забезпечення управління агропродовольчим ринком з використанням комп'ютерних технологій 245

СЕКЦІЯ 5

**ІНСТИТУТ АУДИТОРСТВА В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Воляк Леся

Екологічний аудит діяльності сільськогосподарських підприємств 249

Гевлич Лариса, Лібіченко Катерина

Проблеми та перспективи розвитку вітчизняного зовнішнього аудиту 252

Есманов Олексій

Актуальні проблеми державного фінансового контролю в сучасних умовах 255

Martynyuk Veronika, Popovych Halina

Social compliance audit framing 257

Нездойминога Олена

Контроль якості аудиторських послуг 260

Петюр Надія

Проблемні аспекти аудиту виробничих запасів на підприємствах 263

Пухальська Ольга

Сучасні проблеми аудиту в Україні 265

Роздобудько Валерій

Недоліки побудови системи контролю якості аудиторських послуг в Україні 267

Рядська Валентина

Щодо питань ціноутворення та демпінгу на ринку аудита в Україні 269

Сироватка Тетяна, Малюк Світлана

Розвиток національної системи аудиту в Україні 272

Сметанко Олександр

Функції внутрішнього аудиту в акціонерних товариствах України 275

СЕКЦІЯ 1

Розвиток економічних теорій у подоланні світової економічної кризи та роль бухгалтерського обліку: проблематика міждисциплінарних досліджень

СЕКЦІЯ 1

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНИХ ТЕОРІЙ У ПОДОЛАННІ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ ТА РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ПРОБЛЕМАТИКА МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Балаш Ірина

слухач магістратури

Левченко Ольга

к.е.н, доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗНОСУ (АМОРТИЗАЦІЇ) ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВА

Економічний розвиток України залежить від ефективності функціонування сфер її народного господарства. Важливе значення приділяється основним засобам як головному елементу матеріально-технічної бази підприємства.

Основні засоби під впливом часу, сил природи та в процесі експлуатації поступово зношуються. Вони втрачають свої первинні фізичні якості, знижуються їх техніко-експлуатаційні можливості, в результаті зменшується реальна балансова вартість основних засобів. . Таким чином, за весь час експлуатації об'єкта його вартість має бути повністю перенесена на новостворений продукт. Ці щорічні відрахування є поступовим погашенням вартості зношуваних основних засобів і мають назву «амортизаційні відрахування», або «амортизація».

Знос – це втрата основними засобами початкової вартості у процесі їх використання. Амортизація – це систематичний розподіл вартості, яка амортизується, протягом строку корисного використання.

У зв'язку з цим необхідно з'ясувати сутність понять «амортизована сума активу» і «строк корисної експлуатації активу». Згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби» амортизована сума – це собівартість активу (або сума, яка заміняє її у фінансових звітах) за відрахуванням ліквідаційної вартості [1].

Строк корисної експлуатації – очікуваний період використання активу підприємством або кількість вироблених одиниць продукції чи інших подібних одиниць, яку підприємство сподівається отримати від цього активу.[1]

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

Ліквідаційна вартість – чиста сума, яку підприємство сподівається одержати за актив по закінченні строку його корисної експлуатації після відрахування очікуваних витрат у зв'язку з вибуттям.

Згідно з П(С)БО 7 об'єкт основних фондів амортизується фактично до досягнення ним ліквідаційної вартості, яку підприємство встановлює самостійно.

Важливе значення для організації бухгалтерського обліку основних засобів має метод нарахування амортизації, який впливає на величину витрат підприємства. Метод амортизації має враховувати форму, в якій економічна вигода від активу отримується підприємством. Кожне підприємство має право обрати найбільш відповідний метод нарахування амортизації з тих, що передбачені П(С)БО 7:

- метод прямолінійного списання;
- метод зменшення залишкової вартості (залишку);
- кумулятивний метод або метод суми цифр років;
- виробничий метод [1].

В ТОВ «АФ Степове» обрано «метод прямолінійного списання». Суть цього методу полягає в тому, що амортизована сума переноситься на амортизацію рівномірно протягом строку корисної експлуатації активу.

Цей метод є найбільш прийнятним для списання основних засобів, що не підвладні впливу інших чинників, крім строку корисного використання. До таких основних засобів, зокрема, належать будівлі та споруди, загальновиробниче устаткування та ін.

Таким чином, при застосуванні прямолінійного методу амортизована вартість об'єкта рівномірно списується (розподіляється) протягом строку його корисного використання. Цей метод заснований на припущенні, що сума нарахованої амортизації залежить від строку (тривалості) експлуатації об'єкта основних засобів.

При застосуванні цього методу:

- річна сума амортизації однакова протягом усіх років експлуатації об'єкта;
- сума зносу накопичується рівномірно;
- залишкова вартість об'єкта основних засобів рівномірно зменшується до досягнення ліквідаційної вартості.

Метод прямолінійного списання має свої переваги й недоліки. Переваги методу – простота розрахунку та рівномірність розподілу суми амортизації між обліковими періодами, що забезпечують зіставність собівартості продукції з доходом від її реалізації.

Недоліком є те, що цей метод не враховує морального зносу, різниці у використанні виробничої потужності основних засобів у різні роки їх експлуатації та необхідності збільшення витрат на ремонт в останні роки служби.

СЕКЦІЯ 1

Розвиток економічних теорій у подоланні світової економічної кризи та роль бухгалтерського обліку: проблематика міждисциплінарних досліджень

Так як прямолінійний метод більше підходить для нарахування амортизації на будівлі та обладнання пропонується на підприємстві ТОВ «АФ Степове» використовувати нові форми розрахунку амортизації основних засобів, де повинні бути згруповані тільки ті показники, які необхідні для нарахувати амортизації. Для розрахунку амортизації виробничих будівель, комп'ютерної техніки, меблів та іншого офісного устаткування пропонується обрати прямолінійний метод. Для амортизації автотранспорту пропонується застосовувати метод прискореного зменшення залишкової вартості. Робоче устаткування пропонуємо амортизувати кумулятивним методом. Однак деякі об'єкти можуть нерівномірно експлуатуватися протягом виробничого циклу (наприклад обладнання, що має сезонний характер роботи). У таких випадках підприємству доцільно вибрати виробничий метод нарахування амортизації.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №7 “Основні засоби” Затверджено наказом Міністерства Фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. // Бухгалтер №10, 2000р., ст. 18 – 22.

Динько Інна
здобувач

Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Для кожної країни були характерні свої погляди на концепцію бухгалтерського обліку. Італійці, наприклад, розглядали бухгалтерський облік у юридичному аспекті, і вважали, що величина прибутку визначається згідно інтересів власника. Представники французької школи виходили з того, що прибутком можуть вважатись лише грошові надходження [1, 2]. Представник німецької школи Е. Шмеленбах надавав важливого значення рахунку прибутків і збитків, і стверджував, що для визначення фінансового результату – прибутку як основної мети обліку, слід зосереджуватись на русі грошових витрат і доходів [3].

Англо-американська школа найближче підійшла до трактувань прибутку як облікової категорії, та його обліку як основного знаряддя

управління. Так, В. Рігер заперечував значимість рахунку прибутків та збитків і зазначав, що справжню суму прибутку можна визначити за ліквідаційним балансом. Прибуток, на думку вченого, носить умовний характер, тому що залежить від методології облікових прийомів і не має достатньо достовірних еквівалентів у активі балансу [2].

При дослідженні аспектів обліку фінансових результатів у історичному контексті, відзначимо, що методика розрахунку прибутку того чи іншого періоду залежала від цілей такого розрахунку; від взаємовідносин власників і робітників господарюючого суб'єкта; від ступеня розвитку економіки; економічних та політичних поглядів на процес виробництва та реалізації; вимог користувачів бухгалтерської інформації тощо. Враховуючи усе вищеперераховане, виділимо основні уявлення про прибуток, які склались історично:

- 1) прибуток як результат діяльності господарюючого суб'єкта;
- 2) прибуток як результат роботи капіталу;
- 3) прибуток як результат роботи підприємства та зміни кон'юктури;
- 4) прибуток як неоплачена частина праці;
- 5) прибуток як фінансовий вираз економічного результату діяльності підприємства.

Динаміка методів та способів обліку фінансових результатів (прибутку або збитку) відображена у таблиці 1.

Узагальнюючи інформацію про історичні аспекти розвитку обліку фінансових результатів, можна зробити наступний висновок: у формуванні методики визначення фінансового результату можна виділити кілька етапів:

1. Прибуток визначається як різниця між продажними і покупними цінами.
2. Рахунок «Збитків і прибутків» відділяється від рахунку «Капіталу».
3. Прибуток розраховується за видами діяльності.
4. Прибуток розподіляється за звітними періодами.
5. У процесі розрахунку прибутку враховується амортизація.
6. Створюються резерви.
7. Диференціюються фінансові результати.
8. Рахунки прибутків та збитків є основними у плані рахунків.

Періодизація розвитку обліку фінансових результатів проілюструвала, що концепція обліку залежить від методів та способів визначення результатів господарювання з урахуванням причин та цілей такого розрахунку.

СЕКЦІЯ 1

Розвиток економічних теорій у подоланні світової економічної кризи та роль бухгалтерського обліку: проблематика міждисциплінарних досліджень

Таблиця 1

Історичний аспект обліку фінансових результатів

Часовий період	Причини, що вплинули на формування методів та цілей розрахунку фінансового результату	Облік фінансових результатів
Античний світ	Фіксація результатів праці	Виявлення результатів діяльності за допомогою інвентаризації
V ст. – перша половина XIII ст.	Досягнення прибутковості та зниження витрат	Фінансовий результат вимірюється виручкою від реалізації. В цілому він визначається за об'єктом господарювання шляхом співставлення усіх витрат з усіма доходами.
Друга половина XIII ст. – перша половина XV ст.	Розширення діяльності, збільшення обороту	З'являється рахунок «Збитків і прибутків». Створюються чіткі процедурні правила виведення фінансового результату. З'являється можливість виділення фінансового результату з обліку даних, проте у деяких організаціях вимагалось проведення інвентаризації. Прибуток розраховується з урахуванням нарахованої амортизації, виділення витрат майбутніх періодів та резервів. Прибуток розраховується з поділом на види діяльності
Друга половина XV ст. – перша половина XIX ст.	Дослідження результатів господарської діяльності, виявлення економічної ефективності роботи підприємства	З'явилися рахунки результатів. У прибуток звітного періоду входять лише планові суми, різниця відноситься на результати майбутніх періодів. Величина прибутку коректується на фінансово-розподільчих рахунках.
Друга половина XIX ст. – перша половина XX ст.	Розвиток аналізу господарської діяльності підприємства (розраховуються показники рентабельності, платоспроможності, ліквідності)	При розрахунку фінансових результатів вважають, що витрати виникають не тоді, коли отримані гроші, а тоді, коли виникла необхідність їх сплатити; доходом вважаються не отримані кошти, а право їх вимоги.
Друга половина XX ст. – XXI ст.	Необхідність надання різним групам користувачів достовірної інформації про суб'єкт господарювання	При розрахунку фінансового результату співставляють доходи та витрати, які їх забезпечили

** Дослідження автора*

Список використаних джерел

1. Ришар Ж. Бухгалтерский учет: теория и практика / Ж. Ришар; пер. с фр.: под ред. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 160 с.
2. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней / Я.В.Соколов. – М.: ЮНИТИ, 1996. – 638 с.
3. Schmalenbach E. Uber Abschreibungen // ZfhF. 1929. Jg. 23.

Домбровська Андріана
студентка магістратури,
Вольська Ангелія

к.е.н., доцент
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ЩОДО ПИТАННЯ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ

Визнання «не безкоштовності» процесу взаємодії між людьми дало змогу абсолютно по-новому висвітлити природу економічної реальності. Як зазначав основоположник теорії трансакційних витрат Рональд Коуз, «Я переконаний, що без поняття трансакційних витрат, яке, загалом, не прижилося в сучасній економічній теорії, неможливо зрозуміти роботу економічної системи, не можна з користю проаналізувати багато проблем і немає підстави для визначення політики» [1, 2].

Дослідженням проблеми трансакційних витрат займалися провідні вчені, серед яких Р. Коуз, Дж. Стіглер, О. Уільямсон, Д. Норт, Дж. Уоліс, Г.Дугінець, А.Третьяк, С. Архієреєв та інші. Однак на сьогоднішній день воно не є дослідженим повною мірою – лишається великий спектр питань, на які необхідно знайти відповідь. Приміром, точаться дискусії щодо того, в якому випадку зростання трансакційних витрат є корисним для підприємства, а в якому випадку такі витрати негативно пливають на суб'єкти господарювання. Процес становлення ринкових інститутів, приватизаційні процеси, проблеми реприватизації, захисту прав власності роблять питання, пов'язані з трансакційними витратами, вкрай важливими та актуальними для української економіки. При переході економічних систем на вищий рівень розвитку, спеціалізації та глобалізації економічного простору активніше проявляється тенденція до зростання трансакційних витрат, рівень яких у світовій практиці нерідко сягає половини вартості кінцевої продукції [3]. Вони охоплюють витрати

СЕКЦІЯ 1

Розвиток економічних теорій у подоланні світової економічної кризи та роль бухгалтерського обліку: проблематика міждисциплінарних досліджень

на прийняття рішень, розробку планів й організацію майбутньої діяльності, ведення переговорів, витрати на зміну планів, перегляд умов угоди та вирішення спірних питань, витрати на забезпечення того, щоб учасники додержували досягнутої домовленості.

На сучасному етапі розвитку економічної науки виділяють два класичних підходи до трактування трансакційних витрат. Перший, започаткований Р. Коузом, підхід зосереджений на ролі трансакційних витрат у визначенні розподілу прав власності тобто законів, правил, соціальних звичаїв та організацій, які спонукають до певної поведінки. Підхід, з точки зору прав власності, не передбачає різниці між фірмами, ринками, домогосподарствами та іншими структурами.

Другий підхід, запропонований неокласиками, передбачає, що трансакційні витрати існують скрізь на ринку та можуть виникати під час передачі будь-яких прав, тому що учасники обміну мають знати один одного, спілкуватися та обмінюватися. Тобто трансакційні витрати – це витрати на передачу прав власності. Неокласики вважали, що трансакційні витрати в середині однієї фірми виникати не можуть. Вони мають місце при ринковій взаємодії між фірмами та окремими індивідами. Така позиція, як свідчить практичний досвід, є досить неоднозначною [3, 4].

На думку доктора економічних наук, професора П.І. Юхименка, яку ми підтримуємо, зазначено: «У економічній літературі немає загальноприйнятої класифікації трансакційних витрат. Кожен дослідник звертає увагу на найцікавіші для нього елементи. Найбільш значущі з них становлять один із варіантів класифікації таких витрат. До них насамперед належать:

1) витрати пошуку інформації – витрати часу і ресурсів на отримання та оброблення інформації про ціни, товари і послуги, якими цікавляться, про постачальників і споживачів (Дж. Стіглер);

2) витрати моніторингу за поведінкою агента і витрати його самообмеження (М. Дженсен, У. Меклінг);

3) витрати визначення кількості й якості використаних під час обміну товарів і послуг – витрати на проміри, вимірювальну техніку, від помилок і допущених неточностей (Й. Барцель);

4) витрати впливу та на специфікації (точне визначення) і захист прав власності – витрати на утримання суддів, арбітражу, органів державного управління, а також витрати часу і ресурсів, потрібні для відновлення порушених прав (П. Мілгром і Дж. Робертс);

5) витрати опортуністичної поведінки (угодовства), що є складовою трансакційних витрат, яка найважче визначається (О. Вільямсон);

6) витрати колективного прийняття рішень – на організацію та лобювання необхідних колективних рішень (Г. Хансман);

7) витрати до (ex ante) та після (ex post) укладення угоди – на пошук

партнера, узгодження інтересів, оформлення угоди, контроль за її виконанням (О. Вільямсон, Р. Капелюшников)» [5].

Таким чином, трансакційні витрати можна розглядати як і будь які інші витрати, що зменшують дохід підприємства, а також як такі що, спрямовані на розширення виробництва, захоплення нових сегментів ринку і мають позитивні наслідки і сприяють підвищенню ефективності роботи економічних суб'єктів.

Трансакційні витрати виступають своєрідною універсальною категорією, що пояснює виникнення, існування та розвиток різних явищ та процесів, які важко пояснити в межах традиційної економіки. Узагальнюючи аналіз дефініцій трансакційних витрат, можна зробити висновок, що до них відносяться витрати, пов'язані із збиранням, накопиченням, обробкою та аналізом інформації про ринок, проведенням переговорів і прийняттям рішень, контролем та захистом виконання контрактів.

Список використаних джерел

1. Баранюшніков О. Трансакційні витрати [Електронний ресурс] / О. Баранюшніков – Режим доступу: http://refs.co.ua/83069-Transakcionnye_izderzhki.html
2. Коуз Р. Фирма, рынок и право / Пер. с англ. Б. Пинскера – М.: Дело ЛТД, 1993. – 192.
3. Божко Є.О. Економічна природа трансакційних витрат [Електронний ресурс] / Божко Є.О. – Режим доступу: http://feu.kneu.edu.ua/ua/confere_nce/conf_social_dev_ukr_12/section3/Bozhko2
4. Олейник А., Институциональная экономика: учебник / А. Олейник, Р. Нуреева. – М.: ИНФРА – М., 2005. – 704.
5. Юхименко П.І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки. Підручник / [Електронний ресурс] / Юхименко П.І. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1766112242209/politekonomiya/istoriya_ekonomiki_ta_ekonomichnoyi_dumki_-_yuhimenko_pi

Ренкас Ірина

аспірант

Національний університет водного
господарства та природокористування

м. Рівне

СИСТЕМА ОПЛАТИ ПРАЦІ В СТАРОДАВНЬОМУ СВІТІ

В часи перших тисячоліть аграрної цивілізації облік праці був фундаментом економічних відносин і становив основу нарахувань відповідних виплат працівникам. Першою, хто звернула увагу на питання ведення обліку праці в доісторичні часи, була археолог з Техаського Університету Д. Шманд-Бесерат (D. Schmandt-Besserat) [1]. Це вчена, яка протягом багатьох років досліджувала відкриті під час розкопок на Близькому Сході невеликі витвори з глини, які назвали токенами. В певний момент вона зрозуміла, що досліджує артефакти, які мають безпосередній зв'язок із підрахунком та письмом. Пізніше також була відкрита роль токенів у виникненні піктограмного письма.

Починаючи з 1974 року Д. Шманд-Бесерат (D. Schmandt-Besserat) опублікувала ряд статей про значення токенів у розвитку письма та обліку. Особливо важливою стала її доповідь під назвою "Бухгалтерський облік за доісторичних часів", представлена в 1988 році на V Світовому Конгресі Істориків Бухгалтерського Обліку, що проходив у Сіднеї. Дана доповідь містила основні питання про місце токенів в економіці тих часів. Цікавим є той факт, що саме археолог, який досліджував невеликі вироби із глини, зумів розпізнати в них основні риси системи обліку праці.

В основному токени позначали собою різні продукти та міри оливи. Працівник за виконану роботу отримував відповідний токен, який давав йому право отримати певну кількість відповідного продукту. Однак, на особливу увагу заслуговують токени у формі тетраєдрів, які вирізнялися серед інших тим, що представляли собою одиниці праці. Це однозначно вказує на факт, що вже в ті часи одиниці праці використовувались для вимірювання обсягу виконаної роботи. Більше того, такі одиниці праці, представлені у вигляді відповідного токена, були платою за виконану роботу.

Існує багато підтверджень тому, що у III тисячолітті до н.е., коли токени були замінені табличками із записами, для розрахунків в обліку використовувалась абстрактна одиниця праці. Тому, з історії виникає, що гроші від самого початку цивілізації сприймалися абстрактно як обліковий запис належної за виконану роботу заробітної плати.

Саме тому стародавні способи ведення господарських записів заслуговують на увагу. Тут ми зустрічаємось не лише з простими,

підтримуючими пам'ять записами, а з добре продуманою системою обліку. В такій системі не були потрібні гроші у формі банкнот або монет. В даних стародавніх містах-державах адміністративна влада вела розрахункові рахунки для кожного громадянина у сфері власності, зобов'язань та належної заробітної плати за виконану роботу [2, с. 21]. Праця кожного громадянина чітко обліковувалась і кожен міг взяти зі складу товарів на суму, яка не перевищувала розміру відображених на його особистому рахунку еквівалентних заробітних плат, нарахованих за виконану роботу. Таким чином влада могла гарантувати, що кожен витратить не більше ніж він заробив або заощадив.

Отже, як ми можемо побачити система обліку затрат праці та належних працівникові виплат за виконану ним роботу була основою господарського життя стародавнього світу. Археологічні розкопки дали можливість відхилити завісу в питаннях організації праці в древніх містах-державах, які широко застосовували у своїй повсякденній діяльності вимірник одиниці праці. Саме таким чином побудована система економічних відносин забезпечувала стабільний розвиток суспільства.

Список використаних джерел

1. Schmandt-Besserat D. Jak powstało pismo / D. Schmandt-Besserat // Wydawnictwo Agade, Warszawa, 2007.
2. Oppenheim A.L. A bird's-eye view of Mesopotamian Economic history / A.L. Oppenheim // [w:] K. Polanyi, C.M. Arensberg, H.W. Pearsom (eds.), Trade and Market in the Early Empires. Economies in History and Theory, The Free Press, Glencoe, 1957 – С. 27-37.

Семанюк Віта

к.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль

ВПЛИВ ІНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ НА РОЗВИТОК ОБЛІКОВОЇ ТЕОРІЇ

Формування інформаційного суспільства супроводжується фундаментальними трансформаціями господарської діяльності, змінами основних факторів виробництва, формуванням інституційного середовища в економіці. Разом з тим, слабкий рівень розвитку інституційного середовища в Україні приводить до слабкої мотивації підприємств, низького рівня інноваційності і вимагає пошуку нових та пристосування існуючих інститутів до реальної соціально-економічної ситуації.

В цьому аспекті система обліку в Україні також потребує адаптації до сучасного стану та розвитку економіки і суспільства. В процесі еволюції та модернізації облікової системи необхідно дослідити інституційну теорію економіки та оцінити її вплив на зміну теоретичних основ обліку, оскільки існує протиріччя між існуючим і необхідним рівнем розвитку теоретичних положень і науково-методичного забезпечення обліку в нових інституційних умовах. Існує також потреба в адаптації понятійного апарату обліку в аспекті розвитку інституційно-еволюційної теорії економіки, вивченні досвіду зарубіжних країн щодо інституціоналізації облікової системи та її розвитку, а також існуючих концепцій і технологій здійснення інституційних перетворень в обліку, дослідження умов функціонування і динаміки облікової системи, розробка відповідного інструментарію з врахуванням змін інституційних перетворень, визначення перспективного напрямку розвитку обліку на основі інституційного підходу, удосконалення основних положень і концепцій обліку на теоретико-методологічній платформі інституційного підходу. Наукові дослідження у сфері обліку завжди повинні враховувати зв'язок з економікою та менеджментом, адже облікова інформація є основою прийняття рішень, а отже має вплив на функціонування всієї економічної системи підприємства.

Професор Г. Г. Кірейцев підкреслює інструменталізм інституційної теорії для бухгалтерського обліку, зазначаючи, що ні теорія ні практика не класифікують витрати на трансакційні і трансформаційні [1, с. 63]. Важко не погодитися з думкою Легенчука С.Ф. про те, що інституційної теорії обліку не може бути, але інституційний підхід до вивчення теоретичних основ обліку може стати відправним пунктом подальших наукових досліджень [2].

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

Зрозуміло, що інституційної теорії обліку бути не може, а лише використання інституційного підходу в теоретичних дослідженнях та вивчення теорії обліку у світлі інституційної теорії економіки, на доцільність якого вказують рекомендації Світового банку щодо політики України у сфері бухгалтерського обліку та аудиту [3]. У працях Л.Чайковської інституціоналізація обліку розглядається як процес гармонізованих концептуальних, правових, організаційних, технологічних та ін. системних перетворень в обліковій системі, перехід до перспективної системи. У світлі інституціоналізму, облікову систему можна розглядати як економічний інститут, що пройшов значний еволюційний шлях розвитку і представляє систему теоретико-методологічної концепції та практичних інструментів формування інформації про господарську діяльність суб'єкта для потреб користувачів [4].

Теоретична основа розвитку обліку як науки, в контексті інституціоналізму, це цілісна сукупність ідей, принципів, концепцій, інструментів, правил і механізмів, які визначають умови функціонування облікової системи та створення інформаційних ресурсів. Функціонування системи обліку з позиції інституціоналізму передбачає безперервний її розвиток через процес підготовки і реалізації стратегічних рішень, спрямованих на досягнення поставлених перед системою цілей в довгостроковому періоді, і забезпечення адаптації системи до змінних умов через удосконалення (зміну, еволюцію) її якісних характеристик. Облік ми розглядаємо як відкриту та здатну до еволюції систему, яка в процесі інституційних перетворень та в своєму безперервному розвитку циклічно проходить 2 взаємопов'язані рівні / етапи (рис. 1).

Рис. 1. Циклічний розвиток обліку в контексті інституціоналізму

СЕКЦІЯ 1

Розвиток економічних теорій у подоланні світової економічної кризи та роль бухгалтерського обліку: проблематика міждисциплінарних досліджень

На першому етапі формується певна сукупність ідей, правил, механізмів, інструментів, які визначають і формують основу (стержень) інституту. Це рівень інституційного розвитку, де формується бачення, базові ідеї, концепція, а також інституційні обмеження. Процес інституційних змін відбувається безперервно і розвивається, як правило, на основі механізмів самоорганізації.

Вивчення облікових процесів у зв'язку з соціальними, правовими, політичними та ін. явищами і процесами дозволяє визначити інституційне середовище обліку. Ідентифікація облікової системи на основі інституційного підходу дозволяє виділити інституційні ознаки, які можна поділити на базові (характерні для всіх інститутів) і специфічні (відображають особливості облікової системи.) це дасть можливість ввести стандартний облік в більш складний соціально-культурний контекст і проаналізувати глибинні, змістовні механізми його розвитку на перспективу [4, с. 19]. Дослідження інституційного середовища дозволить забезпечити створення умов для її функціонування облікової системи і розвитку перспективних напрямів досліджень. Нові умови функціонування і розвитку обліку формують сьогодні загальну концепцію інституціоналізації облікової системи, яка об'єднує нову філософію обліку, ідеологію розвитку його інститутів, зростання ефективності управління підприємствами через розвиток сервісної та консультаційної функцій обліку, розвиток кадрового ресурсу і облікової науки.

Таблиця 1

Інституційне середовище облікової системи та фактори, що визначають її перетворення

Рівень	Фактори, що визначають зміни
Мікрорівень (підприємство)	<ul style="list-style-type: none">- Потреби зовнішніх користувачів- Потреби внутрішніх користувачів- Вимоги держави та фіскальних органів- Поява нових об'єктів обліку- Невизначеність середовища та зростання ризиків- Етика, психологія, філософія
Мезорівень (державна)	<ul style="list-style-type: none">- Економічна і соціальна політика держави- Міжнародне співробітництво- Менталітет- Рівень регулювання системи обліку- Фіскальне навантаження
Макрорівень (світове товариство)	<ul style="list-style-type: none">- Міжнародна політика у сфері обліку- Міжнародні стандарти, норми і правила- Сучасні облікові технології і методи- Глобалізаційні тенденції- Пріоритет соціальної відповідальності- Розвиток теоретичних концепцій економіки

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

На основі проведеного дослідження динаміки інституційного середовища функціонування обліку можна запропонувати концепцію розвитку облікової системи на основі інституційного підходу, який в широкому розумінні являє собою сукупність поглядів на проблеми розвитку обліку і охоплює всі зміни у сфері стратегії, виробничих процесів, структури і культури певного соціально-економічного інституту.

Список використаних джерел

1. Кірейцев Г.Г. Развитие бухгалтерского обліку: теорія, професія, між предметні зв'язки: Монографія. / Г. Г. Кірейцев. – Житомир: ЖДТУ, 2007. – 236 с.
2. Легенчук С.Ф. Класифікація теорій бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / С.Ф.Легенчук – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ptmbo/2010_3/23.pdf
3. Звіт Світового банку про стан дотримання стандартів та кодексів у сфері бухгалтерського обліку та аудиту (A&A ROSC), 2008. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.worldbank.org/ifa/rosc_aa_ukr_ukr.pdf
4. Чайковская Л.А. Современные концепции бухгалтерского учета (теория и методология): автореф. диссертации на соискание ученой степени доктора экономических наук: спец. 08.00.12 “Бухгалтерский учет, статистика” / Л.А.Чайковская – Москва, 2007. – 57 с.

Шарко Тетяна

аспірантка

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця

ВАЖЕЛІ ТА ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ПРИ РОЗРОБЦІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасних швидкоплинних соціально-політичних та економічних умовах перед сільськогосподарськими підприємствами, стоїть завдання забезпечення не тільки виживання, але і безперервного розвитку та нарощування свого фінансово-економічного потенціалу. Розробка адекватної стратегії розвитку сільськогосподарськими підприємствами сприяє досягненню поставлених завдань в умовах коливань економічного простору.

Розробку стратегії розвитку в сільськогосподарських підприємствах можна розглядати як сукупність п'яти взаємопереплетених управлінських процесів: аналіз середовища; визначення місії та завдань; вибір стратегії; розробку стратегічних завдань; фільтрація та оцінка розробленої стратегії.

Ці процеси логічно впливають один на одного. Однак існує стійкий зворотний зв'язок і, відповідно, зворотний вплив кожного процесу на інші і на всю їхню сукупність. Аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища вважається початковим процесом розробки стратегії, адже він забезпечує базу для визначення місії і завдань та формування стратегії поведінки, що дозволяє сільськогосподарському підприємству здійснити свою місію і досягти поставлених завдань. Тому вкрай важливим при розробці стратегії та аналізі середовища визначити адекватні важелі та інструменти фінансово-економічної діагностики.

Питання розробки стратегії та застосуванні при цьому різних важелів й інструментів фінансово-економічної діагностики досліджувалися у наукових працях таких вчених, як В. Андрійчук, В. Амбросов, І. Бланк, В. Галушко, О. Гудзь, М. Дем'яненко, Г. Калетник, С. Кваша, В. Ковальов, М. Кропивко, І. Лукінов, М. Малік, В. Онегіна, О. Правдюк, А. Поддєрьогін, П. Стецюк, В. Ткаченко, О. Шпичак та ін. [1–4]. Вивчення існуючих літературних джерел засвідчило, що незважаючи на наявність численних публікацій на цю тематику, проблема визначення та застосування важелів та інструментів фінансово-економічної діагностики при розробці стратегії в сільськогосподарських підприємствах недостатньо висвітлена.

Щоб проаналізувати вплив факторів зовнішнього середовища на розробку стратегії в сільськогосподарських підприємствах необхідно застосовувати такі важелі та інструменти фінансово-економічної

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

діагностики, які мали б змогу: позначити межі середовища і виділити фактори прямого і непрямого впливу; виділити сфери, в яких існує можливість змін, мають результатом виникнення нових загроз і можливостей; зіставити фактори зовнішнього середовища з виділеними сферами; провести аналіз значущості чинників з точки зору суттєвості можливостей і загроз, які виникають при зміні середовища.

В межах фінансово-економічної діагностики зовнішніх чинників сільськогосподарських підприємств доцільно проводити оцінку ризику істотних змін, які можуть вплинути на їх діяльність. До чинників ризику належать лише ті можливі зміни зовнішнього середовища, які в даний момент часу неможливо прогнозувати, а їхній наступ є непередбаченим з точки зору сільськогосподарського підприємства. Наприклад, відносно стабільний ріст курсу долара по відношенню до гривні протягом тривалого періоду не може розглядатися як чинник ризику, незважаючи на те, що вплив цього фактора в більшості випадків негативно позначається на діяльності сільськогосподарського підприємства (зростання цін на сировину, матеріали, основні засоби веде до збільшення собівартості та втрати конкурентних переваг). Тривалий термін існування такої тенденції дозволяє прогнозувати вплив даного чинника та враховувати його при розробці стратегії. До факторів ризику в даному випадку належить різка зміна курсу валюти, що у кілька разів перевищує існуючий темп зростання, тобто для факторів ризику характерна дискретність змін.

Фінансово-економічна діяльність сільськогосподарських підприємств залежить від змін середовища як економічного, так і неекономічного характеру. Наприклад, план виробництва і продажів може бути не виконано внаслідок порушення постачальниками договорів поставки, поломки устаткування, надзвичайних природних і техногенних ситуацій; зростання податкового тягаря і інфляція впливають на збільшення собівартості; зміна валютного курсу може призвести до погіршення фінансового стану та банкрутства. Чинники неекономічного характеру також можуть стати причиною ризикової ситуації: стихійні лиха, екологія, політичні рішення, робота транспорту, порушення виробничого процесу (брак, простої, аварії), технологічний розвиток.

Більшість факторів економічного простору, безперечно, є постійно діючими: конкуренція, зміни попиту на товари, викликані зміною стадії життєвого циклу, техніко-технологічні зміни і т.д. Тому підприємство повинне бути гнучким передусім до впливу постійно діючих факторів.

Чинниками, які найбільшою мірою зумовлюють необхідність підвищення гнучкості сільськогосподарського підприємства та розробки його стратегії у відповідності до вимог ринку, є конкуренція і невизначеність середовища. Конкуренція належить до основних факторів,

СЕКЦІЯ 1

Розвиток економічних теорій у подоланні світової економічної кризи та роль бухгалтерського обліку: проблематика міждисциплінарних досліджень

що визначають зміни в ринковому середовищі. Сільськогосподарські підприємства стикається з двома аспектами даного чинника. Передусім, з необхідністю реагування на дії існуючих конкурентів, по-друге, з ризиком появи нових конкурентів, що може бути як випадковою, так і прогнозованою зміною мезосередовища. Тут домінуючий вплив справляє такий елемент невизначеності, як протидія. У мезосередовищі можна виділити кілька „вогнищ” конкуренції: постачальники сировини, матеріалів і устаткування, необхідних для виробництва продукції; постачальники трудових ресурсів; постачальники фінансових ресурсів - інвестори і кредитори; інноваційні фірми-розробники технологій; постачальники інформації; покупці продукції.

Невизначеність конкурентного середовища є обов'язковою умовою існування конкурентних переваг, проте надзвичайно високий її рівень, що стосується, в першу чергу, некерованих макроекономічних факторів, підвищує рівень ризику для кожної з функціональних сфер діяльності сільськогосподарського підприємства.

Таким чином, застосування важелів та інструментів фінансово-економічної діагностики при розробці стратегії в сільськогосподарських підприємствах які сприятимуть виявленню змін у середовищі, що призводять до небажаних змін системи їх господарювання, можна розбити на такі етапи: аналіз середовища та виділення сфер, що містять фактори загрози; конкретизація факторів загрози та наслідків їхньої потенційної дії по суттєвості і часу настання (розглядається комплексний вплив факторів, які збігаються за часом настання); визначення бажаного стану системи, тобто стану за відсутності факторів загрози, та аналіз можливостей їхнього усунення; якщо чинники загрози є некерованими, розробляється стратегія підвищення «запасу міцності» і захисту від загроз. При аналізі факторів зміни середовища вони повинні оцінюватися в комплексі. При цьому особлива увага повинна бути приділена некерованим і не прогнозованим факторам. З цієї точки зору, стратегія сільськогосподарського підприємства повинна включати оцінку „запасу міцності”, що забезпечує у разі настання несприятливої події або декількох подій беззбиткове реагування, і розробку заходів для його підвищення.

Список використаних джерел

1. Берднікова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия : учеб. пособие / Т.Б. Берднікова. – М. : ИНФРА-М, 2007. – 215 с.
2. Гудзь О.Є. Діагностика економічних можливостей агроформувань щодо забезпечення фінансової безпеки в кризових деформаціях // Зб. Наук. Праць подільського державного аграрно-технічного університету за ред. М. І. Бахмача – вип. 17, т.2. – Кам'янець-Подільський, – 2009. – 744 с. с.

**Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного
забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору
економіки України**

623 – 628.

3. Дерев'янка Д.В. Економічна стійкість підприємств: інтегральні підходи до оцінювання / Д.В. Дерев'янка // Зб. наукових праць: Економіка. Уманський національний ун-т садівництва. – 2010. – Випуск № 72. – Частина 2. – С. 68-80.

4. Лук'янова В.В. Сучасний стан теоретичних основ діагностики діяльності підприємства / В.В. Лук'янова // Вісник Хмельницького національного ун-ту. – 2009. – № 3. – Т. 1. – С. 52-58.

СЕКЦІЯ 2
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ
ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ
І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Баранік Олексій
старший викладач
Сумський національний аграрний університет
м. Суми

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ НА РЕМОНТ
ТА ПОЛІПШЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

З набуттям чинності Податкового кодексу України (ПКУ) [1] більш сильно проявилися проблеми щодо обліку і оподаткування витрат на ремонт та поліпшення основних засобів.

Порядок обліку цих витрат регулюється пунктами 11 та 12 ст. 146 ПКУ. Так, в п. 146.11 зазначено, що первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних із ремонтом та поліпшенням об'єктів основних засобів (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція), що приводить до зростання майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єктів у сумі, що перевищує 10 відсотків сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів, що підлягають амортизації на початок звітного податкового року, з віднесенням суми поліпшення на об'єкт основного засобу, щодо якого здійснюється ремонт та поліпшення.

Пункт 146.12 ПКУ визначає: сума витрат, що пов'язана з ремонтом та поліпшенням об'єктів основних засобів, у тому числі орендованих, у розмірі, що не перевищує 10 відсотків сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів на початок звітного року, належить до витрат того звітного податкового періоду, в якому такі ремонт та поліпшення були здійснені.

Для оподаткування збільшення первісної вартості об'єкта основних засобів за наслідками його ремонту та поліпшення, незалежно від техніко-економічної характеристики виконаних робіт, на суму їх вартості необхідні дві умови:

- 1) зростання первісно очікуваних майбутніх економічних вигод від його використання;
- 2) перевищення сум 10% мінімуму витрат [2].

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

Як зазначає Бабіч В. [2] ні поточний, ні капітальний ремонт не спрямовані на підвищення техніко-економічних можливостей об'єктів основних засобів, що привело б до зростання первісно визначених майбутніх економічних вигод, і тому економічно необґрунтоване віднесення витрат на ремонт (поточний, капітальний) основних засобів до витрат подвійного призначення і лімітування з метою віднесення їх до витрат періоду та амортизування.

Виходячи з вимог ПКУ для податкового обліку:

1) ремонтний ліміт (10%) розраховують не для кожного об'єкта окремо, а сукупно за всіма об'єктами основних засобів, що підлягають амортизації. Витрати на ремонт та поліпшення основних засобів в межах цього ліміту належать до податкових витрат;

2) витрати на ремонт та поліпшення основних засобів, які перевищують 10% ліміт, відносять на збільшення балансової вартості об'єкта основних засобів, який ремонтували або поліпшували;

3) облік понадлімітних витрат не залежить від того, що проводили: поліпшення чи ремонт (капітальний чи поточний), не має значення також, чи призводить це до росту економічних вигод.

Порядок визначення ремонтного ліміту встановлено п. 146.12 ПКУ. Відповідно до якого, витрати на ремонт і поліпшення об'єктів основних засобів, у розмірі, що не перевищує 10% сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів на початок звітного року, відносять до витрат того звітного податкового періоду, в якому такі ремонт і поліпшення були здійснені. Саме «сукупної вартості», а не вартості конкретного об'єкта, який ремонтують. Ця норма не дає можливості обирати: обліковувати ремонтні витрати в податкових витратах чи збільшувати на них балансову вартість основних засобів (як це було за пп. 8.7.1 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» у редакції від 22.05.1997 року № 283/97-ВР).

Як тільки ремонтний ліміт вичерпано - понадлімітні суми йдуть на збільшення первісної вартості об'єктів основних засобів, які відремонтували або поліпшили. Це передбачено абз. 3 п. 144.1 та п. 146.11 ПКУ. Надалі їх амортизуватимуть у складі амортизаційної вартості основних засобів.

Що стосується збільшення економічних вигод, то:

- по-перше: ПКУ не розмежовує обліку ремонту за його ознаками на капітальний та поточний та не відокремлює обліку поліпшень. Тобто, податковий облік ремонтів (капітальних, поточних) та поліпшень ідентичні.

- по-друге: критерій «майбутніх економічних вигод» не визначальний для цілей податкового обліку витрат на ремонт та поліпшення.

Вичерпувати 10% ліміт необхідно послідовно - у хронологічному

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

порядку здійснення таких ремонтів. Тобто, якщо першим виконано ремонт окремого об'єкта, то ліміт потрібно вичерпати саме витратами на цей захід. Відповідно, усі понадлімітні витрати на ремонти та поліпшення основних засобів збільшать первісну вартість об'єктів та амортизуватимуться за загальними правилами, передбаченими ст. 145 і ст. 146 ПКУ.

Витрати на ремонт (поліпшення) мають імперативний характер. Вони обов'язкові для виконання платником податку на прибуток і не залишають можливості обирати варіанти податкового обліку витрат на ремонти та поліпшення основних засобів, на що вказує п. 144.1 ПКУ.

Тобто спочатку платник використовує 10% ліміт, а всі понадлімітні витрати спрямовує на збільшення первісної вартості конкретних основних засобів і надалі амортизує їх [3].

У податковому обліку сума витратних ремонтів та поліпшень відноситься до:

- загальновиробничих витрат, якщо здійснено ремонт (поліпшення) основних засобів загальновиробничого призначення (п. «г» пп. 138.8.5 ПКУ);

- адміністративних витрат, якщо здійснено ремонт (поліпшення) основних засобів загальногосподарського використання (п. «в» пп. 138.10.2 ПКУ);

- витрат на збут, якщо здійснено ремонт (поліпшення) основних засобів, пов'язаних зі збутом товарів, виконанням робіт, наданням послуг (п. «д» пп. 138.10.3 ПКУ);

- інших операційних витрат, якщо здійснено на ремонт основних засобів, переданих в операційну оренду (п. «б» пп. 138.10.4 ПКУ).

Послідовність віднесення витрат на ремонт та поліпшення основних засобів повинна підтверджуватися актом виконаних робіт. При цьому дуже важливо вчасно складати первинні документи, адже їх затримка може призвести до ситуації, коли фактично виконаний ремонт не буде підтверджено документально, а отже, його доведеться відобразити в податковому обліку пізніше.

Доказом того, що первинні документи на ремонт та поліпшення конкретного об'єкта надійшли першими (оскільки можливі ситуації, коли два або більше ремонтів (поліпшень) здійснили і задокументували в один день), може слугувати запис у журналі вхідної кореспонденції або іншому документі, згідно графіка документообороту.

У цілому ж, саме підприємство має докласти зусиль, аби контрагенти складали та передавали первинні документи завчасно. Тоді проблеми зі встановленням хронології здійснення ремонтів (поліпшень) та відображенням їх в податковому обліку будуть відсутні.

Також вважаємо, що економічно не обґрунтовано обмежувати витрати

на поліпшення з метою їх амортизації понад 10% ліміт. Уся сума витрат на поліпшення має одну й ту саму економічну сутність і повинна амортизуватися.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

2. Бабіч В. Витрати на ремонт та поліпшення основних засобів: обліковий і податковий аспекти [Текст] / Віталій Бабіч // Бухгалтерський облік і аудит. - 2012. - № 8. - С. 10-13.

3. Ковальов Д. Два ремонти в один день: як використати 10%-вий ремонтний ліміт [Текст] / Дмитро Ковальов // Все про бухгалтерський облік. - 2012. - № 108 (1985), 28 листопада. - С. 13-14.

Бевська Людмила
студентка

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ (КОНТРОЛЬ) ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий результат діяльності підприємства характеризується показником прибутку або збитку. Отримання прибутку є основною метою будь-якої підприємницької діяльності. Від розміру отриманого прибутку залежать формування власного капіталу, виконання зобов'язань перед бюджетом, фінансування інвестицій, а також платоспроможність підприємства.

Завдання бухгалтерського обліку фінансових результатів полягає у визначенні кількісних і якісних параметрів фінансового результату: прибуток чи збиток; формування даних щодо фінансових результатів для потреб складання фінансової звітності й податкових декларацій; інформаційне забезпечення порядку розподілу прибутку та здійснення операцій щодо розрахунків за сумами належних до бюджету податків та обов'язкових платежів, з акціонерами та засновниками за нарахованими їм дивідендами, формування резервів власного капіталу тощо.

Для обліку фінансових результатів використовують рахунки 79

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

"Фінансові результати" та 44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)". Якщо рахунок 79 "Фінансові результати" є номінальним і на кінець звітного періоду закривається (сальдо немає), то рахунок 44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)" є пасивним і його сальдо відображається в балансі. На рахунку 79 "Фінансові результати" обліковуються на окремих субрахунках результати основної діяльності, фінансових операцій, іншої звичайної діяльності, надзвичайних подій [3].

Тому аудит прибутку та аналіз фінансового стану підприємства є найбільш складною ділянкою контрольної роботи [1].

Фінансовий результат діяльності підприємства характеризує його економічну ефективність. Однією з найважливіших аудиторських процедур є оцінювання балансового прибутку, величина якого суттєво залежить від правильності обчислення належних платежів (податок на додану вартість, акцизний збір, інші вирахування з доходу).

Для перевірки фактичного виторгу — виручки (доходу) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — аудитор використовує первинні документи на відпуск готової продукції зі складу, облікові реєстри, банківські виписки про рух грошових коштів на рахунку в банку, прибуткові касові ордери на прихід готівки у касу підприємства, платіжні доручення на оплату відвантаженої продукції, перепустки на вивіз готової продукції з території підприємства.

Детальній перевірці підлягають доходи і видатки.

Для забезпечення якості проведення аудиту фінансової звітності необхідна така інформація:

- баланс;
- звіт про фінансові результати;
- звіт про рух грошових коштів;
- звіт про власний капітал;
- розшифрування дебіторів і кредиторів;
- розрахунок нормативу власних обігових коштів;
- бізнес-план;
- Головна книга;
- статистична звітність;
- податкова звітність;
- реєстри бухгалтерського фінансового обліку;
- первинна документація [4].

Складовою частиною ревізії фінансових результатів є аналіз фінансового стану підприємства, у процесі якого слід дати оцінку фінансової стійкості й платоспроможності, зокрема розрахувати коефіцієнти і показники ліквідності й фінансової активності. Отримані коефіцієнти необхідно порівняти із встановленими оптимальними

критеріями, з даними за попередній період і аналогічними показниками на споріднених підприємствах або із середньогалузевими даними. Таким чином, ревізія фінансових результатів має виявити внутрішні резерви поліпшення фінансового стану підприємства, сприяти попередженню банкрутства та визначенню перспектив розвитку виробництва в умовах ринкових відносин [1].

Основними завданнями аналізу фінансових результатів діяльності є:

- вивчення можливостей одержання прибутку відповідно до наявного ресурсного потенціалу підприємства і кон'юнктури ринку;
- систематичний контроль за процесом формування прибутку і зміною його динаміки;
- визначення впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів на фінансові результати й оцінювання якості прибутку;
- виявлення резервів збільшення суми прибутку і підвищення рівня прибутковості бізнесу;
- оцінювання роботи підприємства з використання можливостей збільшення прибутку і рентабельності;
- вироблення рекомендацій з підвищення ефективності системи керування прибутком.

Основними джерелами інформації в аналізі фінансових результатів прибутку є накладні на відвантаження продукції, дані аналітичного бухгалтерського обліку за рахунками результатів, фінансової звітності ф. № 1 "Баланс", ф. № 2 "Звіт про фінансові результати", ф. № 3 "Звіт про рух грошових коштів", ф. № 4 "Звіт про власний капітал", ф. № 6 "Примітки до річної фінансової звітності", дані статистичної звітності "Звіт про випуск, реалізацію та обіг цінних паперів", дані внутрішньої управлінської звітності, а також відповідні таблиці бізнес-плану підприємства. [2]

Таким чином, облік фінансових результатів діяльності підприємства полягає у визначенні кількісних і якісних параметрів фінансового результату, а аудит та аналіз оцінює, перевіряє та дає оцінку фінансової стійкості й платоспроможності підприємства.

Список використаних джерел

1. Бондаренко Н.О. Аудит суб'єктів підприємницької діяльності: Навч. посібник / Н.О. Бондаренко, В.Д. Понікаров, С.М. Попова. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 300 с.
2. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник. — 2-е вид., випр. і доп. — К.: Знання, 2005. — 662 с.
3. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. — К.: Знання, 2004. — 447 с.
4. <http://ua.textreferat.com/referat-2583.html>

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Бондарчук Наталія

д.держ.упр, професор кафедри обліку і аудиту
Дніпропетровський державний аграрний університет
м. Дніпропетровськ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Процес інтеграції системи бухгалтерського обліку України у світову господарчу систему, у якості її органічної складової, обумовлює необхідність такої побудови системи бухгалтерського обліку й звітності, що відповідає принципам і вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності та сучасним потребам ринкової економіки. Цей процес визначає необхідність переосмислення критеріїв формування облікової й звітної інформації, більш чіткого визначення елементів фінансової звітності, встановлення взаємозв'язку між ними, а також порядку їхнього визнання й оцінки.

Умови визнання активу об'єктом основних засобів у МСФО 16 "Основні засоби" та П(С)БО 7 "Основні засоби" є практично ідентичними [2, 3]. Загальними положеннями є: використання у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, для управлінських потреб підприємства, або надання у тимчасове володіння або користування за плату; використання протягом тривалого часу, тобто строку корисного використання більше одного року (або операційного циклу), якщо він довший за рік; підприємством не передбачається подальший перепродаж активів; здатність приносити підприємству економічні вигоди в майбутньому; первісна вартість активу може бути достовірно визначена.

Між ПСБО 7 "Основні засоби" і МСФО 16 "Основні засоби" також існують відмінності [2, 3]. Для розуміння розходжень необхідно виділити основні моменти, які стосуються обліку основних засобів. До них можна віднести наступні: визнання активу об'єктом основних засобів; оцінка вартості основних засобів; взяття на облік; зміна вартості об'єктів основних засобів; нарахування амортизації; вибуття об'єктів основних засобів; розкриття інформації про основні засоби у звітності.

З метою ведення обліку, нарахування амортизації й подання інформації про основні засоби у фінансовій звітності за МСФЗ існують наступні види оцінки основних засобів: первісна вартість; балансова; ліквідаційна вартість; сума, що амортизується; справедлива.

Згідно МСБО 16 собівартість об'єкта основних засобів визнається активом, якщо і тільки якщо: є ймовірність того, що суб'єкт господарювання отримає економічні вигоди, пов'язані з об'єктом, у майбутньому; собівартість об'єкта можна достовірно визначити [2]. Проте

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

цей Стандарт не визначає одиницю оцінки для визнання, тобто з чого складається об'єкт основних засобів. Отже, потрібне судження при застосуванні критеріїв визнання до конкретних обставин суб'єкта господарювання.

При визначенні первісної вартості об'єкта основних засобів за МСФЗ 16 "Основні засоби" і П(С)БО 7 "Основні засоби" також існують певні відмінності. Так наприклад за МСФЗ, при визначенні первісної вартості об'єкта основних засобів і визнання його в обліку як активу, він має бути оцінений за фактичною вартістю. До фактичної первісної вартості об'єкта основних засобів включаються: покупна ціна, сплачена при придбанні; імпорتنі мита, які пов'язані з покупкою основних засобів; податки, які не відшкодовуються, сплачені при придбанні основних засобів; витрати, на доставку, монтаж, інші витрати, на приведення основних засобів у робочий стан; витрати, на демонтаж основних засобів, вивіз сміття й відновлення ушкоджених при використанні природних ресурсів у майбутньому.

За національними стандартами первісна вартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат: суми, що сплачують постачальникам активів та підрядниками за виконання будівельно-монтажних робіт; реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів; суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів; витрати із страхування ризиків доставки основних засобів; витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів; інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів, у якому вони придатні для використання.

У разі якщо об'єкт будується (створюється) за допомогою залучення кредитів, то облік витрат на виплату відсотків здійснюється відповідно до МСБО 23 "Витрати на позики", залежно від того, чи є цей об'єкт кваліфікованим активом, а також від умови і обставин сплати таких відсотків. Відповідно до п.8 П(С)БО 7 не дозволено включати до первісної вартості основних засобів витрати на сплату відсотків за кредитами і позиками [3].

З метою ведення бухгалтерського обліку, складання звітності, визначення справедливої вартості представляється необхідним застосовувати класифікацію основних засобів, яка викладена в МСФО 16 "Основні засоби", а саме: земельні ділянки; земельні ділянки й будинки; машини й устаткування; водні судна; повітряні судна; автотранспортні засоби; меблі й вбудовані елементи інженерного встаткування; офісне встаткування.

Справедлива вартість основних засобів визначається виходячи з їхньої ціни на активному ринку. Для активного ринку характерним є виконання

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

наступних умов: здійснення торгівлі однорідними об'єктами основних засобів, зокрема устаткуванням; кількість продавців і покупців об'єктів основних засобів має бути достатньою для того, щоб зацікавлені сторони змогли здійснити операцію; інформація про ціни є загальнодоступною.

Справедлива вартість основних засобів буде дорівнювати його ціні на активному ринку за мінусом транспортних витрат, пов'язаних із їх доставкою до місць передбачуваного продажу. Згідно МСФО 16 "Основні засоби" відображення у звітності об'єктів основних засобів відбувається у розмірі фактично понесених витрат по їх придбанню та установці [2].

Згідно з П(С)БО 7 для цілей бухгалтерського обліку основні засоби класифікуються за такими групами, як: основні засоби (земельні ділянки; капітальні витрати на поліпшення земель; будинки, споруди та передавальні пристрої; машини та обладнання; транспортні засоби; інструменти, прилади, інвентар (меблі); робоча і продуктивна худоба; багаторічні насадження; інші основні засоби) та інші необоротні матеріальні активи (бібліотечні фонди; малоцінні необоротні матеріальні активи; тимчасові (нетитульні) споруди; природні ресурси; інвентарна тара; предмети прокату; інші необоротні матеріальні активи). Як ми бачимо у МСФЗ не виділяються інші необоротні і матеріальні активи, які виділено у самостійну групу у П(С)БО 7.

При переході на складання звітності відповідно до вимог МСФО тварини не повинні враховуватися в складі основних засобів, а повинні враховуватися відповідно до МСФО 41 "Сільське господарство".

Отже, незважаючи на те, що вітчизняні стандарти бухгалтерського обліку значно наближені за змістом до МСФЗ, все ж таки існують відмінності між українською та міжнародною системою обліку і звітності, внаслідок чого виникають певні ускладнення переходу вітчизняних підприємств до використання міжнародних стандартів.

Список використаних джерел

1. Войнаренко М.П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: навч. посібник. / М.П. Войнаренко, Н.А. Пономарьова, О.В. Замазій. – К.: Цент учбової літератури, 2010. – 488с.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України: Режим доступу:

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_014/print1330292947992109

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» № 92 від 27.04.2000 // Все про бухгалтерський облік. – 2012. - № 8-9. – С. 42-47

Борковська Валентина

к.е.н., доцент,

Богова Ліана

слухач магістратури

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Камянець-Подільський

ІНТЕГРОВАНА МОДЕЛЬ ОБЛІКУ ВИТРАТ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Дослідження сучасного стану обліку м'ясопереробних підприємств вимагає запровадження інтегрованої моделі обліку витрат виробництва з урахуванням потреб складання фінансової звітності підприємств, нарахування та сплати податків і оперативного контролю й управління діяльністю.

Теоретичне узагальнення фінансового, податкового та управлінського обліку витрат базується на використанні принципу комплексності та багаторазового використання інформації для потреб інтегрованого обліку витрат. При цьому, головну роль відіграє рахунок, як головний елемент методу бухгалтерського обліку. Натомість, автономний облік витрат на потреби управління вимагає дублювання даних первинних та аналітичних документів, залучення додаткових працівників планово-економічного відділу підприємства.

Класифікація витрат за видами звітності в структурі інтегрованої моделі обліку витрат не задовольняє сучасні потреби управління. З цією метою пропонуємо одночасно в облікових регістрах по мірі списання витрат на виробництво класифікувати витрати на умовно-змінні та умовно-постійні, як ті, що реагують на зміни в обсязі виробництва та не залежать від них (табл. 1).

Така класифікація у поєднанні із визначенням поведінки витрат для потреб управління на основі аналізу облікових даних дозволить будувати просту функцію витрат, яка з урахуванням табличних даних матиме наступний математичний опис: $Y=13650,00+5,05x$. Це дозволить оперативно визначати загальну суму витрат (Y) в залежності від обсягу виробництва (x) та впливати на її розмір за рахунок використання альтернативних технологій виробництва, а також розраховувати показники стратегічного значення, до яких відносять: точку беззбитковості – 2758 од. на суму 27578, грн. без ПДВ, запас міцності – 2422,00 грн., операційний важіль – 12,4 та багато інших.

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Таблиця 1

Інтегрований облік витрат на потреби формування звітності та управління

№ п.п.	Зміст господарської операції	Дебет рахунку	Кредит рахунку	Сума, грн.	Податковий облік витрат	Фінансовий облік витрат	Управлінський облік витрат
1.	Оприбутковано сировину і матеріали на склад від постачальника	201	631	2000	Податкові витрати		-
1.1.	Відображено податковий кредит	641	631	400			-
2.	Нараховано оплату праці працівнику основного виробництва	23	661	1000	Податкові витрати	Витрати на оплату праці	Змінні витрати
3.	Нараховано на фонд оплати праці зобов'язання до обов'язкових фондів	23	651	450	Податкові витрати	Відрахування на соц.заходи	Змінні витрати
4.	Оприбутковано ВРХ в живій масі від с. г. виробника	201	631	15000	Податкові витрати		-
4.1	Відображено дотацію при заготівлі ВРХ в живій масі	642	631	3000	-	-	-
5.	Оприбутковано послуги електро-, водо-, газопостачання для потреб основного виробництва	91	631	1500	Податкові витрати	Матеріальні затрати	-
6.	Використано сировину на виробництво продукції	23	201	12000		Матеріальні затрати	Змінні витрати
7.	Нараховано оплату праці бухгалтера	92	661	2000	Податкові витрати	Витрати на оплату праці	Постійні витрати
8.	Нараховано на фонд оплати праці бухгалтера зобов'язання до обов'язкових фондів	92	651	600	Податкові витрати	Відрахування на соц.заходи	Постійні витрати
9.	Оформлено командировочні витрати по відрядженню менеджера	92	372	210	Податкові витрати	Інші операційні витрати	Постійні витрати
10.	Оприбутковано папір для потреб офісу від постачальника	201	631	500	Податкові витрати		
11.	Сплачені відсотки за користування кредитом	94	311	5000	Податкові витрати	Інші операційні витрати	Постійні витрати
12.	Списані використані бланки для потреб бухгалтерії	92	201	700		Матеріальні затрати	Постійні витрати

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

13.	Оприбутковано пальне від постачальника	203	631	1200	Податкові витрати	-	-
14.	Використане пальне на легковий автомобіль керівника	92	203	300	Мінус Податкові витрати	Матеріальні затрати	Постійні витрати
15.	Нарахована амортизація цехового обладнання виробничим методом	23	131	400	Податкові витрати	Амортизація	Змінні витрати
16.	Нарахована амортизація комп'ютерної техніки офісного приміщення	92	131	450	Податкові витрати	Амортизація	Постійні витрати
17.	Відображені добові витрати по відрядженню керівника цеху	91	372	90	Податкові витрати	Інші операційні витрати	-
18.	Відображено доход від реалізації продукції покупцям в кількості 3000 од. в т.ч. ПДВ	361	701	36000			
19.	Відображено податок на додану вартість від реалізації	701	641	6000			
20.	Відображено витрати на збут (реклама)	93	631	3000	Податкові витрати	Інші операційні витрати	Постійні
21.	Відображено розподілені загальновиробничі витрати на основне виробництво	23	91	1300			Змінні витрати
22.	Нараховані податки за землю, за воду, податок з власників транспортних засобів та інші	92	641	1000	Податкові витрати	Інші операційні витрати	Постійні витрати
22.	Оприбутковано готову продукцію з виробництва за фактичною собівартістю в кількості 3000	26	23	15150 (5.05 за од)	-	-	Змінні витрати на одиницю
23.	Списано адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати на фінансові результати підприємства	79	92, 93, 94	13360	-	-	Загальні Постійні витрати
24.	Відображено не розподілені загальновиробничі витрати на собівартість реалізації	901	91	290	-	-	
25.	Списано відвантажену готову продукцію в	901	26	15150	-	-	Загальні Змінні

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

	кількості 3000 од. по фактичній собівартості						витрати
26.	Відображено чистий дохід підприємства від реалізації на фінансових результатах	701	79	30000	Податкові доходи	Операційні доходи	Доходи
27.	Відображено собівартість реалізації на фінансових результатах	79	901	15440	-	-	-
28.	Відображено нерозподілений прибуток підприємства шляхом порівняння доходів та витрат	79	44	1300	-	-	-
29.	Визначення приросту запасів в податковому обліку			-5700	Мінус Податкові витрати	-	-

Букало Надія

к.е.н., доцент

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк

ВПРОВАДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Інтеграція України в європейське середовище вимагає відповідних змін і у бухгалтерській практиці. Цьогоріч вітчизняні підприємства опинилися перед вимогою обов'язкового складання фінансових звітів за міжнародними стандартами. Стаття 12-1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» засвідчує про застосування міжнародних стандартів, згідно з якими «публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами» [1].

Питання застосування міжнародних стандартів в бухгалтерський облік завжди було дискусійним, особливо зараз в період трансформації бухгалтерської звітності. Свої найбільш ґрунтовні позиції щодо міжнародних стандартів висвітлювали у працях Ф.Ф. Бутинець,

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

М.П. Войнаренко, В.М. Жук, С.Ф. Голов, В.М. Пархоменко, В.М. Костюченко та інші.

Впровадження міжнародних стандартів звітності в Україні йде з великими труднощами, що насамперед пов'язано із «нестиковкою» національної і міжнародної облікових систем [2]. Відмінності національних систем бухгалтерського обліку викликані об'єктивними обставинами і є стримуючим фактором до повної міжнародної стандартизації звітності. Найбільш важливими відмінностями національних систем бухгалтерського обліку автори виділяють:

- домінуючі в країні теоретичні концепції бухгалтерського обліку;
- економічну ситуацію в країні;
- політичну ситуацію в країні;
- національні історичні традиції народу країни;
- рівень інфляційних процесів;
- користувачів фінансової інформації та їх пріоритетні цілі;
- розвиток фінансового менеджменту та підготовку професійних кадрів [3].

Детальний аналіз опублікованих праць науковців засвідчує про різні погляди, позитивні та негативні моменти впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

На думку фахівців перехід до Міжнародних стандартів фінансової звітності відкриває українським підприємствам широкі можливості для ефективного функціонування інформаційної системи підприємства, забезпечення цілком гармонійної співпраці з зарубіжними суб'єктами господарювання, оскільки застосування таких єдиних стандартів дозволяє міжнародним фінансовим ринкам об'єктивно оцінити результати діяльності підприємств та гарантує зацікавленим сторонам та інвесторам відкритість, прозорість і зіставність фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Своє бачення щодо переваг застосування МСФЗ висловлює Бенджамін Хілл, він відмічає, що українські підприємства матимуть кращий доступ до іноземного інвестиційного капіталу тому що якість їх фінансової звітності дозволить дати якісну оцінку прибутковості підприємств через прямі співставлення з результатами інших компаній та порівняння за підприємствами-орієнтирами (бенчмаркінг). Це дозволить також підприємствам повністю перейти на загальновизнану міжнародну практику обліку, дозволить скоротити витрати компаній, які вже складають звітність для зовнішніх споживачів за МСФЗ, та тих компаній, яким потрібно інтегрувати свою звітність у глобальну мережу, дасть регуляторам доступ до більш широкого масиву кількісних показників обліку та способів аналізу звітності, що дозволить їм оперативніше встановлювати наявність шахрайських дій та неналежного управління

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

фінансами [6, с. 7].

Позитивні сторони від впровадження МСФЗ висвітлено в інших статтях, а саме:

- отримання необхідної інформації для прийняття управлінських рішень;
- забезпечення порівнянності звітності з іншими організаціями, незалежно від територіального розташування країни;
- можливість залучення іноземних інвестицій і позик, а також виходу на зарубіжні ринки;
- престижність, забезпечення більшої довіри з боку потенційних партнерів;
- більша надійність інформації, прозорість, що забезпечується шляхом дотримання правил її складання, а також численними поясненнями до звітності [5, 6].

Проте, є багато негативних сторін, однією з якої є кадрова проблема пов'язана із впровадженням МСФЗ у вітчизняну систему бухгалтерського обліку, зокрема відсутність професійної підготовки й знань з обліку та формування звітності за міжнародними стандартами.

На виконання Розпорядження КМУ від 22.02.12 р. № 157-р. «Про створення умов для впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності» [7] у свою чергу Міністерство освіти і науки, молоді та спорту разом з іншими органами виконавчої влади повинні були забезпечити створення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації з питань застосування МСФЗ бухгалтерів, які підписують фінзвітність підприємств, а також затвердити перелік навчальних закладів, що здійснюватимуть підвищення кваліфікації із зазначених питань. Так, зараз багато навчальних закладів пропонують програми й курси навчання роботи із МСФЗ, проте систематизованого підходу до освіти в області міжнародних стандартів поки немає.

Враховуючи те, що МСФО не статичні, вони доволі швидко розвиваються, змінюючись як у кардинальних, так і технічних аспектах тому фахівцям з обліку та аудиту потрібно постійно розвиватися, вдосконалювати свою професійність, долати мовний бар'єр, адже офіційна мова міжнародних стандартів фінансової звітності – англійська, що значно ускладнює роботу з нововведеннями в стандартах і своєчасністю їх застосування.

Для забезпечення головної мети фінансового обліку як на міжнародному рівні, так і на національному - надання достовірної, правдивої та детальної інформації, користувачам звітності, необхідно з боку держави забезпечити фінансову підтримку процесу переходу на МСФЗ та запровадити механізми контролю за дотриманням МСФЗ.

На рівні підприємств керівникам необхідно виробити правильну

стратегію впровадження МСФЗ, сприяти безперервному оновленню фахівцями власних знань, сприяти підвищенню кваліфікації бухгалтерів оскільки МСФЗ досить динамічні.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. із змінами і доповненнями //Електронний ресурс: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

2. Основні невідповідності системи П(С)БО і МСФЗ: стислий довідник для бухгалтера // Все про бухгалтерський облік. - 2012. - № 7 (1914). - С.7-11.

3. Пархоменко В. Розвиток бухгалтерського обліку: від реформування до адаптації та застосування / В. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. - 2009. - № 8-9. - С. 3.

4. Бенджамін Хілл. Порівняння національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку України з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку: програма фінансового навчання / Б. Хілл. - К: Проект ШАГО «Розвиток ринків капіталу», 2010.-37 с.

5. О.М. Яворська. Необхідність переходу України на міжнародні стандарти фінансової звітності / Яворська О.М // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України - 2011. - №13.

6. Голуб Н.О., Впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuuv.gov.ua/portal//soc_gum/znptdau/2012

7. Розпорядження КМУ від 22.02.12 р. № 157-р. «Про створення умов для впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності»[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-2012>

Верига Юстина

к.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»
м. Полтава

РОЛЬ ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Бухгалтерський облік є частиною інфраструктури ринкового середовища, оскільки він є інформаційною системою фінансово-господарської діяльності підприємства, організації чи установи та уряду. Отже, бухгалтерський облік з однієї сторони є одночасно інструментом державного регулювання, а з іншої – його об'єктом.

Як зазначає Хомуляк Т.І. «Через регламентацію методологічних основ бухгалтерського обліку і фінансової звітності всіх суб'єктів господарювання держава встановлює змістовні аспекти інформаційної інфраструктури національної економіки» [1, с.259].

На теперішній час в Україні концептуальні основи державного регулювання бухгалтерського обліку та звітності знаходяться на стадії становлення, це підтверджується тим, що Міністерство фінансів України вносить постійні зміни до чинних нормативно-правових актів.

Враховуючи реалізацію політики держави в напрямі інтеграції України в світове товариство Міністерство фінансів України розмістило 22.10.2012 р. на своєму офіційному сайті Проект наказу Міністерства фінансів України «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» для широкого обговорення змін до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку щодо складання фінансової звітності та її складу, прийняття яких сприятиме адаптації облікової інформації до міжнародних вимог та стандартів, запровадження нових форм фінансової звітності максимально наближених до міжнародних стандартів сприятиме запровадженню міжнародних методик оцінки фінансового стану і відповідно сприятиме залученню іноземних інвестицій в економіку України [2].

Відповідно до проекту, наказ набирає чинності з 01 січня 2013 року, та буде застосовуватись суб'єктами господарювання починаючи із звітності за I квартал 2013 року і в наступних звітних періодах.

Відповідно до Закону України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну здійснює керівник підприємства [3, с. 10].

Саме в бухгалтерському обліку систематизується та накопичується

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

інформація, яка в подальшому узагальнюється у звітності, та яка є підставою для проведення аналізу оцінки фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Отже, у фінансовій звітності узагальнюється інформація, яка призначена, як для керівників підприємства, так і для зовнішніх користувачів.

Інформація фінансової звітності є основним підґрунтям для прийняття управлінських рішень і її можна розподілити у три групи:

- інформація про діяльність в минулому, яка допомагає оцінити успішність діяльності підприємства та ефективність управління, а також дозволяє порівнювати показники схожих підприємств між собою та за різні звітні періоди;

- інформація про теперішній фінансовий стан підприємства, яка дає можливість розкрити склад активів, джерела їх утворення, наявність у підприємства грошових коштів, зароблений прибуток та напрями його використання на розширення підприємства, враховуючи успіхи і невдачі попередніх періодів;

- інформація про діяльність підприємства в майбутньому, яка прогнозується внутрішніми і зовнішніми користувачами, з метою вибору найкращої серед кількох альтернативних. Усі прийняті рішення орієнтовані на майбутнє не можуть вплинути або змінити минуле, але при прогнозуванні можливого майбутнього важливу роль відіграють достовірні оцінки фактів господарської діяльності в попередніх періодів.

Цінність і своєчасність рішення залежить від здатності управління в потрібний момент зібрати, проаналізувати та прокоментувати інформацію.

Найбільш широко при аналізі для прийняття управлінських рішень використовується інформація Балансу та Звіту про фінансові результати, які мають найбільше значення та інформаційне навантаження, адже показники розраховуються відповідно до діючих нормативно-правових актів, які не можуть бути змінені або проігноровані.

Так, за даними Балансу проводимо горизонтальний аналіз, який дозволяє порівняти показники звітності попереднього і поточного року. При цьому здійснюється постатейне зіставлення звітів і визначається абсолютна і відносна зміна статей. Для визначення змін у господарській політиці підприємства не за два роки, а за декілька послідовних років застосовується аналіз тенденцій розвитку (трендовий аналіз), який є варіантом горизонтального аналізу. Він застосовується для виявлення тенденцій, що домінують у динаміці основних показників.

Проведення вертикального аналізу за Балансом дозволить з'ясувати, яку частку у групі або підгрупі становить конкретна стаття, що дозволяє визначити вплив показника цієї статті на діяльність підприємства, тобто це аналіз внутрішньої структури звітності.

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Використання Звіту про фінансові результати та Балансу при проведенні аналізу із застосуванням коефіцієнтів дозволяє визначити: рівень і динаміку відносних показників фінансового стану підприємства, які порівнюють з базисними величинами. Розрахунок відносних показників – коефіцієнтів надає можливість оцінити ліквідність, платоспроможність, рентабельність та інші показники фінансового стану підприємства.

Отже, фінансова звітність є основним джерелом інформації, яка задовольняє потреби підприємства при прийнятті та ухваленні управлінських рішень і їх реалізації, та задовольняє потреби зовнішніх структур в інформації згідно з законодавчими розпорядженнями або для самопрезентації підприємства. Таким чином, звітність підприємства є основним засобом його комунікації в умовах дії ринкової економіки.

Список використаних джерел

1. Хомуляк Т.І. Проблеми впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в державному секторі / Т.І. Хомуляк / Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2010. - №3 (53). – Ч.2. – 296 с. – С.258-263.
2. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік: нормативно-правові документи. Коментар: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл] / Ю.А. Верига, Г.І. Зима – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 656 с.
3. Проект наказу Міністерства фінансів України «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

Гатиятулин Шайдулла

к.э.н., доцент заведующий кафедры
«Реклама и связи с общественностью»
Волгоградский филиал Московского
гуманитарно-экономического института
г. Волгоград, Россия

УЧЕТНЫЙ СЕТТЛЕМЕНТ В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПОТРЕБИТЕЛЬСКИХ КООПЕРАТИВАХ

С развитием рыночных отношений складывается новый механизм функционирования аграрной экономики, при котором меняются производственные отношения, повышается и ответственность субъектов рынка за результаты производства.

Одним из естественных объективных и одновременно адекватных ответов независимых сельхозтоваропроизводителей на сложившуюся ситуацию становится сельскохозяйственная потребительская кооперация. Она наряду с другими формами организации является альтернативной моделью организации обслуживания сельскохозяйственных товаропроизводителей, которая может содействовать решению многих из существующих проблем фермеров.

Сельскохозяйственный потребительский кооператив (СХПК), являясь некоммерческой организацией, ориентирован на предоставление услуг своим членам (КФХ и ЛПХ), получение ими максимальной выгоды от совместной деятельности в сфере реализации сельскохозяйственной продукции, ее переработки, снабжения средствами производства и т.д.

СХПК, кроме существующих различных форм создания, так же может предусматривать создание коллективной обособленности, путем сложения долевых прав, выраженных не только в собственности на средства и предметы труда но и на вещные активы. Система отношений при коллективной обособленности не предусматривает отчуждения или изменения прав на средства и предметы труда и на вещные активы. Имущественный пай КФХ и ЛПХ, остается во владении и распоряжении собственника, при этом кооператив берет на себя учетную, финансовую, маркетинговую и снабженческую функции. Такую форму отношений с членами кооператива мы будем называть сеттлемент.

Сеттлемент – (контракт, акт) система урегулирования юридических, финансовых и учетных отношений о доверительной собственности и распоряжении имущественным паем КФХ и ЛПХ, в рамках кооперативной формы без перехода и наследования права собственности СХПК.

Система управленческого учета, операций сеттлемент, вертикально интегрирована и направлена внутрь СХПК. Вертикальная интеграция

СЕКЦИЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

обеспечивает переход от традиционных методов учета, планирования, арифметической обработки информации к единой всеобъемлющей системе анализа информации, поступающей от всех компонентов менеджмента, включая маркетинг. Горизонтальная интеграция обеспечивает сопоставимость показателей работы всех учетных блоков между собой. Учет регламентируется не только в СХПК, и должен отражать принципы сопряженности форм и регламентов работы по всем компонентам производственного, финансового и инвестиционного цикла, по всем включенным в этот цикл участникам. Происходит процесс интеграции на всех 3 уровнях, основной целью это системы является подготовка информации, пригодной для принятия управленческих решений.

Система управленческого учета трансформационные затраты и транзакционные издержки КФХ и ЛПХ, обеспечивает существование СХПК как единого экономического механизма, и является ключевым моментом, на котором базируется система консолидированного финансового учета.

При консолидации балансов многоуровневых СХПК формируются два новых элемента финансового учета: агрегирование и элиминирование. Нельзя конечно говорить об абсолютной новизне этих элементов. Они широко применяются в экономических науках. Однако в сфере финансового учета они подчеркивают специфику консолидированного учета кооперативных структур. Причем эти элементы неразрывно связаны и дополняют друг друга при консолидации многоуровневых СХПК.

Доходы, денежные и не денежные, полученные от коммерческой деятельности (операции процессинга) после уплаты налогов по решению общего собрания распределяются между пайщиками. Доходы так же могут быть направлены на формирование «Неделимого фонда» и приобретения на средства фонда объектов коллективной собственности или частной собственности (КФХ или ЛПХ) на основании сеттлелизинг контракта, по которому КФХ или ЛПХ до окончания данного договора не может выйти из состава СХПК.

Можно выделить два основных критерия эффективности операций сеттлемент в сельском хозяйстве:

1. Расширение рынка сбыта продукции и товаров сельхозтоваропроизводителей. Увеличение объемов реализации и, соответственно, занимаемой доли рынка может быть обусловлено:
 - более профессиональной маркетинговой стратегией СХПК;
 - проникновением на территориально новые рынки сбыта, недоступные ранее;

Дополнительно получаемая прибыль от реализации возросших объемов сельскохозяйственной продукции может покрывать как

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

увеличение налоговых выплат в результате совместной деятельности, так и возможное снижение эффективности снабженческо-сбытовой деятельности в руках СХПК.

2. Оптимизации системы налогообложения по НДС. При (сеттлемент) процессинге, в зависимости от величины объема услуг переработки, изготовления в общем объеме, существуют критические доли дополнительно привлеченных ресурсов (энергии, топлива) связанных с основной деятельностью превышение которых ведет к возможности увеличения суммарного (по СХПК и КФХ) налогообложения по НДС по отношению к уровню налогообложения.

Услуги СХПК создаются с использованием ресурсов, за которые их поставщикам были уплачены суммы по НДС. Эти суммы (ставка 18%) предъявляются в бюджет к зачету, но так как они превышают те суммы (ставка 10%), которые необходимо уплатить с объема оказанных услуг (ставка 0% ст. 149 НК РФ), то возникает отрицательное сальдо по налогу, которое нельзя полностью компенсировать другими налогами. В настоящий момент реально действующего механизма перераспределения отрицательных сальдо налоговых платежей между различными бюджетами не существует.

Себестоимость производства КФХ и ЛПХ при переходе к процессинговой схеме производства уменьшается на величину стоимости сырья и снабженческо-сбытовых издержек. Эти издержки переходят к СХПК при этом общая отраслевая эффективность производства повышается, что приводит к образованию дополнительной прибыли. Сокращение издержек снабжения и сбыта КФХ и ЛПХ возможно, когда происходит процедура кооперации с более развитым снабженческим и сбытовым сельскохозяйственным кооперативом. За счет сокращения издержек образуется дополнительная прибыль, которую присваивает, и вполне законно, кооператив.

Основное внимание следует уделить построению области эффективных экономических решений. В этой области параметры производства таковы, что финансовое состояние КФХ и ЛПХ не ухудшается при переходе на процессинг, а СХПК имеет прибыль за счет экономии на снабженческо-сбытовых затратах. При этом для КФХ и ЛПХ объем возможного источника инвестиций в расширение/модернизацию производства повышается в результате увеличения залоговой стоимости активов и, следовательно, реальные инвестиции в производство зависят от перехода к процессинговой схеме.

Германова Виктория

к.э.н, доцент

ФГБОУ ВПО Ставропольский государственный аграрный университет

г. Ставрополь, Россия

МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ГОДОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ КАК ИНФОРМАЦИОННОЙ БАЗЫ ДЛЯ АНАЛИЗА

Годовой отчет организации является основной формой отчетности, составляемой для предоставления информации заинтересованным пользователям. Залогом качества годового отчета является его соответствие нормативным правовым актам, раскрывающим перечень информации, отражаемой в годовой отчетности. Однако необходимость соблюдения требований законодательства является далеко не единственным фактором, подталкивающим организации к профессиональной подготовке годового отчета.

Сегодня качественный годовой отчет представляет собой не просто источник информации для собственников, но и служит одним из инструментов эффективных коммуникаций с потенциальными инвесторами и другими заинтересованными сторонами. С этой точки зрения годовой отчет организации должен выполнять следующие задачи: обеспечивать привлечение внимания инвесторов к организации и раскрытие ее инвестиционной идеи; служить источником информации о организации для инвесторов; обеспечивать формирование инвестиционной привлекательности и деловой репутации организации.

Для успешной реализации поставленных задач организации следует профессионально организовать процесс подготовки годового отчета в соответствии с ожиданиями и требованиями инвесторов.

Ключевые атрибуты качественного годового отчета: тема – основная идея; обзор деятельности; ключевые показатели; обращение руководителя; бизнес-модель – стратегия; отраслевой обзор и факторы роста; информация для инвесторов и рынок акций; финансовый обзор и анализ; цели – задачи – перспективы; риски и риск-менеджмент; корпоративное управление; вознаграждения; КСО – устойчивое развитие; финансовая история и коэффициенты; схемы, графики, таблицы, диаграммы; графика и фотографии.

Выше перечислены основные элементы качественного годового отчета, наличие которых обеспечивает достижение цели привлечения внимания инвесторов к организации и раскрытия ее инвестиционной идеи [1].

С точки зрения качества раскрытия информации, наиболее проблемными в настоящее время являются такие разделы российских

годовых отчетов как «Стратегия развития организации», «Управление рисками», «Вознаграждение руководства», «Анализ финансовых результатов» [2].

Информация о стратегии используется инвесторами при оценке перспектив развития организации и принятия решения инвестиционного характера. Это определяет важность данного раздела годового отчета.

Можно выделить следующие типичные недостатки в описании стратегии в годовых отчетах: во-первых, недостаточность внимания к анализу вероятных сценариев развития ситуации в будущих периодах, а также оценке их влияния, как на реализацию стратегии, так и на деятельность организации в целом; во-вторых, не раскрытие в описании стратегии перечня планируемых мер по ее реализации; в-третьих, отсутствие информации о ходе реализации ранее принятой стратегии; в-четвертых, сложная для восприятия форма предоставления информации о стратегии организации.

Ввиду указанных недостатков, мы разработали ряд рекомендаций по написанию данного раздела годового отчета, позволяющих наиболее качественно раскрыть информацию о стратегических целях организации и о результатах их достижения. Приведем основные рекомендации по описанию стратегии в годовом отчете: необходимо упомянуть о выполнении стратегии в отчетном периоде уже в обращении руководства, открывающем любой отчет; раскрыть информацию о ходе выполнения в отчетном году заявленной ранее стратегии; оценить и описать вероятное влияние рыночных тенденций на позиции организации в будущем; описать план мероприятий по реализации стратегии; обозначить стратегические ориентиры, количественно выраженные цели организации. Они необходимы для контроля и оценки выполнения стратегии [2].

В разделе управления рисками кроме описания ключевых рисков, необходимо рассказать об управлении рисками, наличии в организации системы управления рисками, ее структуре и степени ответственности ее структурных элементов.

Типичными недостатками разделов о рисках в годовых отчетах российских организаций являются: во-первых, формальный подход к раскрытию информации о рисках, что, вероятно, обусловлено формальным подходом к выстраиванию системы внутреннего контроля в организации; во-вторых, не раскрытие в отчете информации об организации системы управления рисками; в-третьих, отсутствие количественной оценки рисков: потенциальных потерь (выгод), с одной стороны, и вероятности реализации рисков – с другой [2].

На наш взгляд, для обеспечения качества представления информации о рисках в годовом отчете необходимо объяснить, как в организации

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

осуществляется управление рисками; оценить вероятность рисков и уровня возможных угроз; показать связь между рисками организации и реализацией стратегии.

Ввиду недавнего кризиса, произошло усиление внимания со стороны потенциальных инвесторов, акционеров, и других пользователей отчетности к вопросам вознаграждения высшего руководства.

Для наиболее полного раскрытия в годовом отчете информации о вознаграждении высшего руководства организации необходимо привести описание принципов построения системы мотивации высшего руководства, а также порядок определения размера причитающихся им вознаграждений.

Финансовая отчетность – неотъемлемая и наиболее значимая часть годового отчета. Однако для повышения ценности финансовой информации в составе годового отчета, необходимо сопровождать ее финансовым анализом достигнутых результатов. Стоит отметить основные недостатки раскрытия финансовой информации в отчетах российских организаций: публикация финансовой отчетности, но без представления подробной информации о достигнутых результатах; нередкое отсутствия аудиторского заключения, что вызывает сомнение в ее достоверности; отсутствие взаимосвязи между анализом результатов деятельности организации и анализом внешней среды; сложная для восприятия форма предоставления информации (недостаточное использование диаграмм, графиков и таблиц) [2].

Соответственно для обеспечения наивысшей степени качества подкрепления финансовой отчетности аналитической информацией необходимо устранить перечисленные недостатки.

Подводя итог, наметим пути достижения успеха в подготовке годового отчета. Прежде всего, необходимо начинать реализацию проекта заблаговременно. Для обеспечения своевременного поступления необходимой информации от подразделений, следует назначить ответственного за реализацию проекта в целом. Для определения формата годового отчета необходимо определить цель его подготовки и аудиторию, для которой он будет предназначен. Кроме того следует подготовить структуру и наметить содержание той информации, которую необходимо раскрыть в годовом отчете, разработать единый стандарт предоставления информации о своей деятельности подразделениями организации.

Список использованных источников

1. Гуляев, К.А., Как подготовить качественный годовой отчет/ К.А. Гуляев, И.И. Ахмед // Акционерное общество: Вопросы корпоративного управления. – 2011. - №3. – С. 4 – 12

2. Калинина, А.П. Комплексный экономический анализ коммерческих организаций: учебник / А. П. Калинина, Н.В. Войтолановский, - СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2010.– 264 с.

Гінзеровський Володимир
магістрант
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ВИТРАТ РОСЛИННИЦТВА

Проблемам обліку і контролю витрат рослинництва в економічній літературі присвячені праці наступних вчених-економістів: Білухи М.Т., Бутинця Ф.Ф., Кужельного О.М., Огійчука М.О., Сука Л.К., Шатковської Л.С., Шевчука В.О. та інших. Але питання контролю витрат на вирощування продукції рослинництва та виходу її продукції в сільськогосподарських підприємствах потребують подальшого дослідження.

Збільшення обсягів виробництва продукції рослинництва та покращення її якості є актуальним питанням на сьогодні, особливо за умов, коли світовою тенденцією є зростання вартості продукції сільського господарства. В зв'язку з цим питання обліку і контролю витрат в галузі рослинництва є досить вагомим, оскільки лише облік є єдиним джерелом інформації, необхідної для управління та контролю витрат за економічними показниками виробництва продукції рослинництва.

Управління витратами на сільськогосподарських підприємствах є важливим засобом побудови системи обліку витрат, з урахуванням стратегічних та тактичних цілей і вимог керівництва. Це складний процес, що передбачає не тільки зважену класифікацію, а й систематичний моніторинг фактичних витрат та їх поведінки під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів, прийняття рішень щодо поліпшення структури собівартості продукції, ціноутворення [1, с. 95].

В умовах обмеженості ресурсів і досягнення планової ефективності виникає потреба постійного порівняння понесених витрат і отриманих результатів. Ця проблема посилюється під впливом інфляції, коли дані про виробничі витрати необхідно повсякденно порівнювати з майбутніми витратами, що значною мірою залежить від впливу зовнішнього середовища. Можливість усунення або передбачення впливу багатьох негативних внутрішніх і зовнішніх факторів з'являється завдяки

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

раціонально організованому обліку витрат на виробництво [2, с. 151].

Слід відмітити, що до сучасного часу у практиці діяльності підприємств різних галузей народного господарства та теоретичній спадщині не існує загальноприйнятої класифікації методів планування та обліку витрат і пов'язаного з ним контролю виробничих витрат (стандарт-кост, директ-костинг, нормативний метод, чекова форма контролю витрат). Ці методи відрізняються один від одного організаційно-правовими та методологічними засадами.

Якщо перші з названих методів використовують як засоби для подальшого прийняття рішень, то чекова форма контролю є, крім того, засобом самоконтролю з боку керівників і колективу підрозділу (центру витрат чи центру прибутку) та засобом стимулювання за результатами роботи колективу [5, с. 29]. А належне застосування того чи іншого методу диктується економічною доцільністю при прийнятті управлінських рішень стосовно формування доходів і витрат.

Контроль у рослинництві по періодах сільськогосподарських робіт має деякі недоліки порівняно з помісячним. При такому контролі результати роботи на вирощуванні кожної культури можна виявити до 12 разів на рік, тоді як при контролі по періодах – лише три рази, а під час догляду за культурами по окремих із них (цукрові буряки) контроль можна здійснювати один раз на 4-5 і навіть 6 місяців, що явно недостатньо.

Тому при використанні даного методу управлінський облік витрат пропонується вести в розрізі внутрішньогосподарських підрозділів (бригад) за технологічними процесами щомісяця за статтями і елементами витрат, а зведений облік витрат – зростаючим підсумком за підрозділами. Для оперативного управління витратами доцільно вести додатково облік відхилень фактичних витрат від планових (їх нормативів).

Найвищої ефективності контролю за процесами виробництва можна досягти у випадку його органічної єдності з системами обліку та управління. Своєчасно проведений контроль дозволяє виявити основні причини відхилення від нормативних показників, передбачити можливість подальшого фінансового етапу суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел

1. Юрківський О.Й. Роль управлінського обліку в підвищенні ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК. – 2004. – № 1.
2. Шинкаренко О.М., Бразілій Н.М. Проблеми обліку виробничих запасів на сільськогосподарських підприємствах та напрями її вирішення // УДК 336.657 – 2009.
3. Пеньова О.В. облік виробництва екологічно чистої продукції рослинництва // Облік і фінанси АПК – 2010 – № 2.

4. Клименко А.А. Управління витратами на сільськогосподарських підприємствах // Економіка та управління – 2009 – УДК 657.224.

5. Моссаковський В.Б. Система контролю витрат виробництва за сучасних умов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002 – № 9.

Гожа Юлія
магістрант
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Проблемі обліку виробничих запасів приділяється значна увага, оскільки від організації їх обліку залежить розвиток як підприємства так і економіки в цілому. Необхідною умовою підтримання виробничого процесу на підприємстві є наявність достатньої кількості виробничих запасів [3].

Загальні питання організації обліку виробничих запасів висвітлені у працях відомих вітчизняних учених – економістів: Бутинець Ф. Ф., Валуєва Б.І., Голова С. Ф., Жилкіна Л. В., Гуцайлюка З. В., Кужельного М.В., Єфіменка В.І., Кірейцева Г.Г., Лінника В.Г., Рудницького В.С., Ткаченка Н.М., Сопко В.В., Смоленюка П.С. та зарубіжних – А. Бакаева, Л. Ронштейна, В. Керімова, В. Чернова, Л. Котенко, Н. Чебанова, В. Сотнікова та інші.

Можна виділити наступні напрямки вдосконалення управління виробничими запасами на підприємствах: 1) підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємства; 2) розробка системи автоматизації обліково-аналітичних та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів в умовах автоматизації; 4) узгодження механізмів бухгалтерського та податкового обліку виробничих запасів; 5) використання науково обґрунтованих, орієнтованих на сучасні умови ринкових перетворень механізмів нормування та планування запасів (із застосуванням експертних та економіко-математичних методів) [3].

Важливим напрямом удосконалення процесу формування запасів та підвищення ефективності управління ними в умовах реформування економічної системи є визначення оптимальної потреби в них. У зарубіжній практиці управлінню оборотними активами приділяється значно більше уваги, ніж в Україні. Одним із напрямків є оптимізація

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

формування виробничих запасів [5].

Основою наряду з удосконалення організації обліку виробничими запасами є: узагальнення теоретико-методичних основ обліку, аналізу і контролю виробничих запасів, визначення їх суті та класифікації; удосконалення методико-організаційних основ фінансового та управлінського обліку виробничих запасів, а також їх контролю; проектування системи економічного аналізу та контролю ефективності використання виробничих запасів; розробка системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами [5].

У наш час існує необхідність й одночасно можливість нових організаційних і методичних підходів у вирішенні проблем обліку запасів, пов'язаних, з однієї сторони, з переходом на ринкові відносини й міжнародні стандарти, з іншої – з широким впровадженням комп'ютерних технологій [4].

Поліпшенню ресурсопостачання сприяє впорядкування первинної документації, широке впровадження типових уніфікованих форм, підвищення рівня автоматизації обліково-обчислювальних робіт, забезпечення строгого порядку приймання, зберігання й витрат сировини, матеріалів, комплектуючих виробів і т.п. [2].

Необхідно також впроваджувати ефективні форми попереднього й поточного контролю за дотриманням норм запасів і витрати матеріальних ресурсів, приділяти більше уваги підвищенню вірогідності оперативного обліку руху напівфабрикатів, комплектуючих виробів, деталей і вузлів у виробництві. Дані бухгалтерського обліку повинні містити інформацію для знаходження резервів зниження собівартості продукції в частині раціонального використання матеріалів, зниження норм витрат, забезпечення належного зберігання [1].

Важливим напрямом удосконалення організації оперативного й складського обліку запасів є раціоналізація форм документів, документообігу й всієї системи оформлення, реєстрації й обробки документів.

Отже, реалізація перелічених напрямів удосконалення організації обліку запасів вітчизняними підприємствами призведе до значного підвищення результативності їх фінансово-економічної діяльності. А внесення запропонованих змін впровадження їх у практику буде сприяти впорядкуванню бухгалтерського обліку виробничих.

Список використаних джерел

1. Гончарук В.І. Проблеми обліку виробничих запасів Збірник друкованих студентських наукових праць. / Збірник студентських наукових праць, присвячений 155-річчю з Дня народження професора Левка Платоновича Симеренка. Частина II. Економічні науки.: Факультет

економіки і підприємництва. 2010

2. Іващенко Юлія Шляхи покращення організації обліку виробничих запасів. / Матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах СНД». 2012

3. Кривенької І.П. Проблеми обліку виробничих запасів на підприємствах та шляхи їх вирішення. / Матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах СНД». 2012

4. Лень В. С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: Навч. посібн. / В.С. Лень, В.В. Гливенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 556 с.

5. Собчук Таїса. Сучасні проблеми удосконалення ведення обліку виробничих запасів на підприємстві. / Матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. 2011.

Голуб Наталія

к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ У БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ

Необхідність впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ) в практику бухгалтерського обліку підприємств України обумовлена переходом економіки країни на ринковий механізм господарювання.

Якщо говорити про фінансову звітність взагалі, то в першу чергу необхідно враховувати, що вона нерозривно пов'язана з вимогами або очікуваннями її користувачів. Застосування МСФО, тобто стандартів, які коштують вище за національні стандарти окремо взятих країн, в умовах глобалізації дозволяє розширити круг таких користувачів.

Слід розуміти, що МСФО – інструмент спілкування представників світового бізнесу, так би мовити, єдина мова. В той же час, обов'язкове вживання МСФО стосується далеко не всіх компаній навіть європейських країн.

Стандартизація бухгалтерського обліку як на міжнародному рівні, так

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

і в Україні відбувається в межах корпоративного і державного секторів, малого і середнього бізнесу. Для окремих галузей, наприклад, сільське господарство, банківська справа, страховий бізнес, фінансові операції розробляються окремі стандарти для врахування специфіки діяльності. Слід зазначити, що створювані системи обліку не є автономними концептуально. Всі вони базуються на єдиній методології, але в організаційному плані є відокремленими оскільки мають різне нормативне забезпечення, істотні особливості поточного обліку, нюанси в змісті фінансової звітності.

Під терміном “державний сектор” в міжнародній практиці розуміють національні уряди, регіональні органи управління (наприклад, штатів, провінцій, територій), місцеві (наприклад, міські, районні (селищні) органи управління) та відповідні державні суб'єкти господарювання (наприклад, агентства, міністерства, правління, комісії та підприємства).

Таке тлумачення структури державного сектора конкретизує визначення, що наведено в міжнародних стандартах бухгалтерського обліку для державного сектора, що підтверджує відповідність розуміння поняття “державний сектор” в Україні міжнародній практиці.

Відповідно до Господарського кодексу України до суб'єктів державного сектору економіки відносяться суб'єкти, які діють на основі лише державної власності, а також суб'єкти, державна частка в статутному фонді яких перевищує п'ятдесят відсотків або складає величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів.

До бюджетних відносяться організації, основна діяльність яких повністю або частково фінансується за рахунок засобів бюджету на основі кошторисів доходів і витрат (бюджетного кошторису). Обов'язковою умовою є відкриття фінансування по кошторису і ведення бухгалтерського обліку і звітності в порядку, передбаченому для бюджетних організацій. До особливостей бухгалтерського обліку у бюджетних організаціях відносять:

- організацію обліку в розрізі статей бюджетної класифікації;
- контроль виконання кошторису витрат;
- виділення в обліку касових і фактичних;

- галузеві особливості обліку в установах бюджетної сфери (освіта, охорона здоров'я). Добре поставлений бухгалтерський облік дозволяє не лише виявити приховані резерви, виявляти порушення режиму економії планової і фінансово-бюджетної дисципліни, але і запобігати і вчасно усувати можливі втрати і необґрунтовані витрати. Вдосконалення бухгалтерського обліку, посилення його контрольних функцій за фінансовою і господарською діяльністю організації – основа зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни

Фінансова звітність суб'єктів державного сектора, яка складається

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

відповідно до міжнародних стандартів має надавати інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки суб'єкта, а також відображати ефективність використання та цільове призначення виділених йому ресурсів. При цьому фінансова звітність може використовуватися як прогнози або бути джерелом інформації для прогнозування рівня ресурсів, потрібних для продовження діяльності. Крім того, вона може також надавати дані про отримання ресурсів відповідно до порядку, що встановлений законом, а також використання цих ресурсів, відповідно до юридичних і контрактних вимог, включаючи фінансові ліміти, встановлені законодавчими органами. Таким чином, змістовні акценти використання фінансової звітності державного сектору дещо інші порівняно з використанням фінансової звітності недержавного сектору. Фінансова звітність державного сектору – є ключовою ланкою в інформаційному забезпеченні державного фінансового контролю, фінансового планування і прогнозування на державному рівні.

В даний момент ми бачимо такі проблеми і труднощі.

По-перше, це проблеми правового характеру. Відповідно до Конституції України суб'єкти господарювання зобов'язані виконувати тільки норми, що встановлені законодавством, тобто проблема полягає у визначенні шляху включення міжнародних стандартів в правове поле України. Відомо, що не всі вимоги МСФЗ можуть бути реалізовані при складанні звітності підприємствами України. Наприклад, це стосується альтернативного підходу до оцінки активів за справедливою вартістю або відображення в обліку та звітності інвестиційної власності тощо. Проблеми правового характеру можна інакше назвати проблемами імплементації міжнародних стандартів фінансової звітності. Їх Україна має вирішувати самостійно, враховуючи міжнародний досвід та реалії національної економіки.

По-друге, труднощі впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності пов'язані з необхідністю мати стійкі джерела інформації про всі зміни, які вносяться в діючі міжнародні стандарти і про нові стандарти, що приймаються. Це вимагає з боку Міністерства фінансів України – регулятора в сфері бухгалтерського обліку – пошуку форм співпраці з Радою з міжнародних стандартів фінансової звітності. Відомо, що міжнародні стандарти – продукт професійного регулювання. Рада з міжнародних стандартів підтримує зв'язки виключно з професійними організаціями, тоді як в країнах перехідної економіки переважає державне регулювання бухгалтерського обліку. Професійні організації бухгалтерів цих країн нечисленні. Не можна стверджувати, що в Україні хоча б одна з них представляє п'ятисоттисячну професійну спільноту.

Не менш серйозними є проблеми професійного навчання молоді та

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

підвищення кваліфікації практикуючих бухгалтерів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996–XIV : [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
2. http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=70586
3. <http://zakon.rada.gov.ua/>

Голячук Наталія

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ КОРИСТУВАЧІВ

Важливим завданням бухгалтерського обліку будь-якого підприємства в умовах ринкової економіки є забезпечення зацікавлених користувачів обліково-аналітичною інформацією, необхідною для прийняття управлінських рішень, здатною впливати на фінансове становище підприємства, його власників, керівників та працівників.

Необхідність орієнтації обліку на користувачів була обґрунтована ще Лукою Пачолі в 15 столітті. Одним з його основних постулатів була ясність, під якою розумілося, що бухгалтерський облік повинен надавати користувачам ясну і зрозумілу їм інформацію. Спочатку в якості користувачів виступав тільки власник, який при цьому і виконував бухгалтерські функції. З часом, багато чого з різних аспектів цього постулату зазнало істотної еволюції у зв'язку з різким зростанням числа користувачів, що змусило бухгалтерів в процесі відображення фактів господарської діяльності розглядати і враховувати інтереси різних користувачів: власників, адміністраторів, службовців, підзвітних осіб, дебіторів і кредиторів [1].

На різних етапах розвитку економіки змінювалися підходи до формування облікової інформації для зацікавлених користувачів, вимоги щодо складу інформації і форматів її подання (табл.1).

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

Таблиця 1

Інформаційні потреби в обліковій інформації різних користувачів

Інформаційні потреби	Категорія зацікавлених користувачів
Інформація про сплату податків до бюджету, про наявність робочих місць, про розробку і реалізацію загальнодержавної політики	Держава
Інформація про прибутковість і ризики запланованих або вкладених ними інвестицій, про можливість і доцільність розпоряджатися інвестиціями, про здатність підприємства, в яке вкладаються кошти, виплачувати дивіденди	Інвестори
Інформація про платоспроможність підприємства, яка гарантує своєчасність погашення наданої ними позики і виплату відповідних відсотків	Банки, інші позикодавці
Інформація, яка дозволяє визначити, чи будуть сплачені в строк належні їм суми. Процедури звірки взаємних зобов'язань в інтересах власника та осіб, пов'язаних з ним діловими відносинами	Постачальники, підрядники
Інформація про тривалість діяльності підприємства	Покупці, замовники
Інформація про стабільність і прибутковість підприємства, про гарантії в щомісячній виплаті заробітної плати і збереження робочих місць, підвищення соціальної захищеності, надання пенсійних гарантій.	Працівники
Інформація про роль і вклад підприємства в підвищення добробуту суспільства на місцевому, регіональному і державному рівнях	Громадськість

Джерело [2]

Облікова інформація повинна задовольняти конкретним потребам користувачів в залежності від рівня та характеру прийнятих рішень і відповідати наступним вимогам:

– аналітичність - інформація повинна надходити по тих напрямках діяльності та з тією деталізацією, яка необхідна для вирішення поставлених завдань;

– об'єктивність - економічна інформація повинна об'єктивно відображати відомості про поточний стан і про перспективи їх змін;

– своєчасність або оперативність - інформація повинна надходити до керівництва якнайшвидше (у момент появи в облікових регістрах підприємства) оскільки несвоєчасність надходження інформації зумовлює запізнення в прийнятті рішень;

– суттєвість або релевантність - інформація повинна бути достатньою для прийняття рішень;

– сумісність та зіставність інформації, яка надходить з різних джерел;

– точність – однозначне сприйняття інформації всіма споживачами;

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

- повнота – інформація повинна бути достатньою для ефективного її використання;
- репрезентативність – достатня структура і кількість для адекватного відображення особливостей підприємства;
- стійкість – можливість інформації зберігати свої властивості на певному відрізку часу.

У кожного споживача існують свої потреби в обліковій інформації. При цьому облікова інформація повинна містити максимум того, що необхідно знати зацікавленим особам, і необхідні пояснення, щоб не дезорієнтувати того, хто буде нею користуватися.

Список використаних джерел

1. Кузьмина М.С. Система учетно-аналитической информации для принятия управленческих решений пользователями отчетности (теория, методология, практика) / автореферат на соискание ученой степени доктора экономических наук: спец. 08.00.12 – «Бухгалтерский учет, статистика» / М.С. Кузьмина – М., 2009. – 51с.

2. Голячук Н.В. Якісні характеристики обліково-аналітичної інформації / Н.В. Голячук, В.С. Рихлюк // Економічні науки. Серія "Облік і фінанси": Збірник наукових праць ЛНТУ. Випуск 8 (29).- Ч. 1. - Редкол.: відп. ред. д.е.н., професор Герасимчук З.В. – Луцьк:РВВ ЛНТУ, 2011.–С.216-221.

Греджева Тетяна
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПЕРЕХОДУ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ НА ОБЛІК ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

На сьогоднішній день перехід вітчизняних страхових компаній на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності є обґрунтованою необхідністю. Дедалі більше користувачі інформації щодо діяльності страхових установ звертають увагу на її повноту та достовірність, в свою чергу керівникам установ така інформація необхідна для прийняття правильних управлінських рішень щодо діяльності компанії та перспектив її розвитку. саме перехід на Міжнародні стандарти фінансової звітності дасть змогу об'єктивно оцінити результатів діяльності та надати прозорості фінансової звітності страхових установ, що дозволить страховикам України ввійти до міжнародного економічного простору та збільшити зацікавленість до себе іноземних інвесторів.

Великою перевагою переходу на облік за міжнародними стандартами є те, що вітчизняні страховики зможуть оцінити рівень власної конкурентоспроможності на міжнародному ринку фінансових послуг.

У відповідності до змін внесених до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №3332 від 12.05.2011 з 1 січня 2012 року всі страхові компанії, банки, публічні акціонерні товариства та інші підприємства та організації (крім бюджетних установ) повинні перейти на облік за МСФЗ [1]. Але зважаючи на складність та довго строковість такого переходу на сьогодні за міжнародними стандартами облік ведуть лише страховики, що мають іноземних інвесторів.

Звертаючи увагу на те, що до переходу на облік за МСФЗ державне регулювання страхової діяльності було досить не чітким – не було загальних нормативно-правових актів щодо регулювання діяльності та обліку страховиків. При переході на облік за міжнародними стандартами державне регулювання бухгалтерського обліку здійснюється Міністерством фінансів України, Національним банком України та Держкомстатом України, що визначили варіанти переходу страховиків на облік за МСФЗ.

Значною перевагою впровадження в діяльність страхових компаній обліку за міжнародними стандартами є поява спеціалізованого стандарту бухгалтерського обліку для страховиків – «Страхові контракти» (МСФЗ 4) [2]. До запровадження МСФЗ в Україні не було стандарту бухгалтерського

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

обліку, яким би створювалися єдині методологічні підходи до ведення бухгалтерського обліку у страхових установах.

Даний стандарт визначає процес підготовки фінансової звітності стосовно страхових контрактів страховика. Він вимагає введення окремих удосконалень до обліку страхових контрактів страховиками; розкриття інформації, яка визначає та пояснює суми у фінансовій звітності страховика, що виникають від страхових контрактів, та допомагає користувачам цієї фінансової звітності зрозуміти суми, строки та невизначеність майбутніх грошових потоків від страхових контрактів.

Інші аспекти обліку, такі як облік фінансових активів, утримуваних страховиками, фінансових зобов'язань, гарантій якості виробів, активів та зобов'язань працедавців у рамках програм виплат працівникам та в рамках зобов'язань щодо пенсійного забезпечення, а також вбудовану в контракт фінансового лізингу гарантію ліквідаційної вартості, надану орендарем висвітлено у:

- МСБО 32 "Фінансові інструменти: подання";
- МСБО 39 "Фінансові інструменти: визнання та оцінка";
- МСФЗ 7 та МСФЗ 9 "Фінансові інструменти";
- МСБО 18 "Дохід";
- МСБО 37 "Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи";
- МСБО 19 "Виплати працівникам";
- МСФЗ 2 "Платіж на основі акцій";
- МСБО 26 "Облік та звітність щодо програм пенсійного забезпечення";
- МСБО 17 "Оренда";
- МСБО 18 "Дохід";
- МСБО 38 "Нематеріальні активи".

Але перехід страхових організацій на МСФЗ має і певні недоліки, які виявляються в тому, що страховикам доведеться переглянути основні показники своєї діяльності, здійснити переоцінку активів та зобов'язань та виключенням з них тих, що не можуть бути визнані за МСФЗ, що може значно погіршити показники прибутковості та ліквідності вітчизняних страховиків і знизити їх конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість на міжнародному фінансовому ринку.

Таким чином, перехід вітчизняних страхових компаній на облік за міжнародними стандартами дасть змогу об'єктивно оцінити результатів діяльності та надати прозорості фінансової звітності страховиків, що дозволить збільшити зацікавленість до себе іноземних інвесторів. Перевагами переходу на облік за МСФЗ є: можливість оцінки рівня власної конкурентоспроможності на міжнародному ринку фінансових послуг, наявність спеціалізованого законодавства для обліку страхової діяльності. З іншого боку перехід на облік за МСФЗ є досить складним та

трудомістким процесом, що вимагає значних витрат часу та підвищення професійного рівня бухгалтерів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні "» від 12.05.2011р. № 3332-V [Електронний ресурс] – Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua>>.

2. Міжнародний стандарт фінансової звітності (IFRS) 4 «Страхові контракти» від 1.01.2005 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <<http://rada.com.ua/rus/ifrs/f4/>>.

Демченко Тетяна

к.е.н., доцент

Уманська філія Європейського університету

м. Умань,

Михайловина Світлана

к.е.н., викладач

Уманський національний університет садівництва

м. Умань

ОЦІНКА ВАРТОСТІ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА

Бухгалтер розглядає підприємство як майновий комплекс, що складається із елементів, які можуть бути оцінені більш менш незалежно один від одного. Серед цих елементів прийнято розрізняти ті, що можна досягнути (майнові або фінансові: земля, нерухомість, обладнання, ліквідні засоби, дебіторська заборгованість), і ті, що досягнути не можливо (слава, ділова репутація, технічна компетенція, якість управління). В результаті, загальна вартість підприємства може бути визначена, як сума вартостей його елементів, які можна і не можна досягнути.

Залежно від мети можна оцінювати вартість підприємства за такими ознаками як: визначення вартості акцій; визначення вартості підприємства; прогнозування його вартості та визначення ринкової вартості капіталу [1, с.97].

Таким чином, оцінка буде проводитися залежно від поставленої мети. Один і той самий предмет може бути оцінений по-різному, залежно від того, чи робиться ця оцінка з перспективою продовження діяльності

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

підприємства чи його ліквідації. Наприклад, якщо підприємство має перспективу ліквідації, то активи, які можна досягнути, будуть перераховуватися в свою продажну вартість, яка може бути і нульовою. Якщо ж навпаки, підприємство матиме перспективу продовження діяльності, то цінності перераховуються в споживчу вартість (яка через це називається безперервною вартістю) [1, с.99].

Кваліфікованому спеціалісту одразу видно, що без уміння правильно і швидко оцінювати вартість будь-якого бізнесу, неможливо створення середнього класу власників, стійкого і динамічного розвитку ринкових умов, запобігання фінансових пірамід, економічного беззаконня, недовіри партнерів -інвесторів, а в кінцевому результаті створення законного і чесного економічного мікро - і макроклімату.

Зауважимо, що на такому умінні засновано функціонування економіки Німеччини, Франції, США, Японії і інших розвинутих країн.

Наприклад, на думку представників німецької школи, у балансу є дві мети:

- виявлення фінансових результатів;
- оцінка майнового стану підприємства.

Виявлення фінансових результатів потребує чітко розрізняти реалізовані в грошах доходи від нереалізованих. Щодо оцінки майнового стану підприємства, то вона припускає кон'юнктурну переоцінку майна. А частота складання балансу повинна мати певну залежність: чим швидше знецінюються гроші, тим частіше необхідно складати баланс.

Безперервність означає збереження облікової методології, оцінки і перехідних сальдо рахунків. Крім того, принцип безперервності дозволяє відмовитись від складання балансу тоді, коли змінюється власник підприємства. При реалізації цього правила в США різницю між купівельною і обліковою вартістю трактують як нематеріальний актив і вводять у баланс, а потім амортизують. На відміну від них, англійці в обліку фірми покупця відображають придбання записом: дебет рахунка Фінансових вкладень кредит рахунка Каса, якщо куплене підприємство зберігає права юридичної особи, і дебет рахунка Резервний фонд кредит Каса, якщо ні. Збереження початкового балансу дозволяє і більш реалістично скласти звіт про прибутки і збитки [3, с.79].

Існує багато методів оцінки господарюючого підприємства, що здійснює свою діяльність для моделювання. Моделювання означає відтворення характеристик об'єкта, який досліджується і недоступний для безпосереднього вивчення на іншому об'єкті, спеціально створеному для дослідження (модель в обліку) [2, с.52].

На наш погляд, моделювання у бухгалтерському обліку та виявлення основних закономірностей функціонування господарюючих суб'єктів у вітчизняній літературі до цих пір відсутнє, що певною мірою штучно

знижує значення пошуку закономірностей у системі обліку. Дослідження Пушкар М.С. показують, що основною тенденцією концептуальної основи моделювання є гармонізація і стандартизація. Під гармонізацією розуміють зростання подібності практики ведення бухгалтерського обліку в різних країнах світу, а під стандартизацією – застосування більш чітких та менш розпливчатих правил ведення обліку. Намагання гармонізувати і стандартизувати облік в різних країнах, пояснюється такими причинами, як:

➤ необхідність розкриття у фінансових звітах економічних показників, підготовлених за єдиною методикою, з їх підтвердженнями аудиторами;

➤ гармонізація бухгалтерських систем дозволяє зменшити витрати компаній на підготовку звітності, знизити витрати внаслідок зменшення коригувань бухгалтерських документів і часу на складання консолідованих звітів;

➤ спільне використання бухгалтерських знань сприятиме вільному переміщенню бухгалтерів з однієї країни в іншу та наданню допомоги країнам, у яких є дефіцит спеціалістів [2, с.53].

Окремі країни та об'єднання бухгалтерів виступають проти гармонізації обліку через побоювання потрапити під вплив США, які розробляють принципи і стандарти обліку не лише для своєї країни, а й для міжнародного співтовариства. Так, зокрема, Європейський союз розробляє власні стандарти й принципи обліку.

Гармонізації обліку перешкоджають також деякі фактори розвитку національних бухгалтерських систем, що також стосується і України. Серед цих факторів найважливішими є:

- 1) загальна економічна ситуація в країні;
- 2) податкова політика, яка орієнтує облік на фіскальну мету;
- 3) джерела фінансування досліджень з обліку;
- 4) національні особливості сприйняття нових ідей у сфері обліку.

Це стосується передусім виконання висококваліфікованими спеціалістами завдань управлінського обліку, який призначений для виконання такої важливої функції як прогнозування. Якщо фінансовий облік описує операції, що вже відбулися в діяльності підприємства, то завданням управлінського обліку є передбачення наслідків майбутніх операцій і відповідно прийняття ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В.В. Ковалев - [2-изд., перераб. и доп.] – М.: Финансы и статистика, 1997.- 512с.: ил.
2. Пушкар М.С. Фінансовий облік: підручник / М.С. Пушкар -Тернопіль:

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Карт-бланш, 2002.- 628с.

3. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней / Я.В. Соколов - М.: Финансы и статистика, 2001. - 366с.

Дічева Валентина

студентка

Одеський державний аграрний університет

м. Одеса

ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В КОНТЕКСТІ ПРИЙНЯТТЯ НОВОГО ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ

Податок з доходів фізичних осіб відіграє важливу роль у формуванні державного бюджету та безпосередньо стосується кожного члена суспільства. Він є загальнодержавним, встановлюється Верховною Радою України та справляється на всій території країни. Загальновідомо, що 1 січня 2011 року вступив в дію Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-17, і саме з цієї дати втратив чинність Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб" від 22.05.2003 р. № 889-IV. На сьогоднішній день порядок сплати ПДФО регулюється розділом IV ПКУ. На фоні загальнонаукового інтересу до вищевказаних нововведень дуже важливо проаналізувати, які все ж таки зміни відбулися у порядку утримання ПДФО з доходів у формі заробітної плати [3].

Значний внесок у дослідження питань оподаткування доходів фізичних осіб здійснили такі вчені-економісти, як В.Л. Андрущенко, Т.І. Єфименко, Ю. І. Іванова, Л.Г. Ловінська, М. П. Кучерявенко, С.Л. Лондар, В.М. Опарін, А.М. Соколовська, В. М. Федосов.

Податок на доходи фізичних осіб в Україні належить до загальнодержавних податків. За бюджетною класифікацією, представленою у Бюджетному кодексі України [1], ці надходження є закріпленим джерелом доходів місцевих бюджетів, які сплачують платники податку на відповідних територіях. З фіскальної точки зору цей податок є одним із важливих джерел формування доходів бюджету.

Згідно із ст. 162 ПКУ платниками податку є фізична особа – резидент, яка отримує доходи як з джерел їхнього походження в Україні, так і за її межами; фізична особа – нерезидент, яка отримує доходи з джерела їхнього походження в Україні; податковий агент [4]. Перелік виплат, які входять до загального місячного оподаткованого доходу платника

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

податку, встановлений п. 164.2 ПКУ. До цих виплат належать доходи у вигляді заробітної плати, нараховані платнику податку відповідно до умов трудового договору. Під час нарахування доходів у формі заробітної плати база оподаткування визначається як нарахована заробітна плата, зменшена на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Варто наголосити на тому, що ЄСВ почав утримуватися з 01.01.2011 р. замість внесків до фондів соціального страхування. Ставка ПДФО щодо доходів у формі заробітної плати становить 15 % бази оподаткування. У разі, якщо загальна сума доходів, отриманих платником податку у звітному податковому місяці, перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного податкового року, ставка податку складає 17% суми перевищення з урахуванням податку, сплаченого за ставкою 15% [4].

Необхідно зазначити, що з упровадженням ПКУ відбулися і певні обмеження стосовно податкової соціальної пільги. Перше обмеження проявляється в тому, що, згідно зі ст. 169.4.1 ПКУ, граничним доходом, який дозволяє застосувати податкову соціальну пільгу в поточному місяці, є дохід, розмір якого не перевищує суми, що дорівнює розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 грн. Ще одним обмеженням є те, що для визначення граничного розміру та застосування податкової соціальної пільги враховуються не всі доходи платника податку, отримані ним протягом поточного місяця, а тільки дохід, нарахований на користь платника як заробітна плата. До 31 грудня 2014 р. розмір «загальної» ПСП дорівнюватиме 50% розміру однієї мінімальної заробітної плати для працездатної особи, встановленої Законом України «Про Державний бюджет» на відповідний рік. Так, у 2012р. ПСП складає 536 грн. 50 коп. [5].

Хоча прийнятий Податковий кодекс у питанні податку на доходи фізичних осіб містить низку позитивних новацій, проте він не вирішує проблеми зменшення фіскального тиску на доходи бідних верств населення [2]. На нашу думку, доцільним було б запровадження в Україні прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб, яка б охоплювала такі ставки податку: для тих, хто отримує доходи від 1 до 2 прожиткових мінімумів – 10 %; від 2 до 3 - 15 %; від 3 до 4 - 17 %; від 4 до 5 - 19 %; від 5 до 6 - 22 %; дохід понад 6 прожиткових мінімумів – 25 %. Запровадження такої прогресивної шкали оподаткування сприятиме підвищенню фіскальної ефективності податку з доходів фізичних осіб, дасть змогу зменшити рівень податкового навантаження на незаможні верстви населення та відповідатиме світовій практиці оподаткування.

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2456-17 поточна редакція від 01.01.2011р.[Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17>
2. Каюк І.В. Податок на доходи фізичних осіб в умовах інтеграції в Європейське Співтовариство/І.В.Каюк. [Електронний ресурс].–Режим доступу:
http://www.economy-confer.com.ua/full_article/971/
3. Коблянська О.І. Утримання ПДФО із заробітної плати за новими правилами/О.І. Коблянська//Облік і фінанси АПК.-2011. - №2. - С.48-52
4. Податковий Кодекс України від 23.12.2010 р. № 2755-17: [Електронний ресурс].–Режим доступу:
<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
5. Шевченко Р.Ю. Методологічні засади оподаткування доходів фізичних осіб у контексті впровадження Податкового кодексу України/Р.Ю. Шевченко//Проблеми розвитку і вдосконалення фінансової системи. – 2011. - №5. – С. 102-110

Друшляк Александр

соискатель

Харьковский государственный университет питания и торговли
г. Харьков

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КЛАССИФИКАЦИИ ОБОРОТНЫХ АКТИВОВ ТОРГОВОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Эффективное управление оборотными активами торгового предприятия является гарантом его бесперебойной работы и развития. Оборотными активами является потребляемая (или предполагаемая к потреблению) в течении года либо операционного цикла мобильная часть активов торгового предприятия, обслуживающая его текущую коммерческую деятельность. В современной экономической теории оборотные активы, как составляющие активов предприятия, принято классифицировать по нескольким основным признакам. При этом, ученые и практики предлагают классифицировать оборотные активы как в развернутом виде (с группировкой по множеству признаков) [1, 3, 5], так и в более простом – по нескольким [2, 4]. Вместе с этим, при определении признаков для подобной классификации не учтены практические аспекты

управления определенными категориями оборотных активов торгового предприятия. Целью и задачами данного исследования является усовершенствование классификации активов торгового предприятия и определения новых признаков классификации данной разновидности имущества торговой фирмы в зависимости от нюансов торговой деятельности.

Одним из основных видов оборотных активов в Украине на предприятиях торговой отрасли являются товары, запасы и т.п. имущество. В процессе торговли, для подобной разновидности оборотных активов (товаров, запасов) техническими условиями, коммерческими соглашениями с поставщиками и другими документами могут быть установлены различные сроки их хранения либо реализации. Поэтому, для достоверного отражения и оптимального управления оборотными активами (например, при определении условий реализации, возврата поставщику, предоставления покупателям скидок и т.п.), руководству торгового предприятия необходимо разграничивать группы товаров или запасов по возрасту, сроку реализации, дате производства и т.п. В таком случае активы торгового предприятия целесообразно классифицировать как товары (запасы), имеющие нормальный, граничный (срок реализации еще не закончился, но подходит к концу, так называемые товарные позиции - «камни») и истекший срок реализации. Норматив граничного (подходящего к концу) срока реализации устанавливаются предприятием.

Вместе с этим, отдельными исследователями [1, 3] предложена классификация оборотных активов хозяйствующего субъекта по характеру владения. Распределение упомянутого имущества по данному признаку предусматривает деление активов на собственные и безвозмездно используемые. На практике встречаются ситуации, когда торговое предприятие владеет имуществом, но не может им распоряжаться – так как имущество находится в залоге, арестовано, товары переданы комиссионеру и т.п. Поэтому, для принятия оптимальных управленческих решений такие группы активов должны быть, как объект управления, опосредованы от имущества предприятия, не имеющего ограничений по распоряжению им владельцем. Классификационным признаком в данном случае будет наличие возможности распоряжения таким имуществом, а оборотные активы будут классифицироваться как контролируемые и не контролируемые торговым предприятием.

В экономической науке некоторыми авторами [1, 5] предусмотрена классификация активов предприятия по характеру участия в различных видах деятельности, характеру использования в торговой деятельности. При этом, классификация по таким признакам не удовлетворяет полностью целям управления активами предприятия, так как не

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

учитывает, что в деятельности хозяйствующего субъекта могут осуществляться операции с оборотными активами, которые непосредственно не являются деятельностью по реализации товаров (содержание объектов социально-культурного назначения, финансовые операции и т.п.), а так же имеют разные условия налогообложения. В таком случае, для целей управления, оборотные активы целесообразно классифицировать по характеру участия - как участвующие либо не участвующие в торговой деятельности.

Для оптимального процесса распределения и движения ресурсов в хозяйственной организации и с учетом свойств оборотных активов, как объекта управления, автором впервые предложена классификация оборотных активов торгового предприятия по новым признакам - по возрасту, возможности распоряжения активами и характеру участия в торговой деятельности.

Список использованных источников

1. Бланк И.А. Торговый менеджмент.- 2-е изд., перераб. и доп. - К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. - С.361-362.
2. Брег С. Настольная книга финансового директора.-М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. - С.39-40.
3. Загородников С.В. Финансовый менеджмент. Шпаргалка. - М.: Окей-книга, 2009. – С. 15.
4. Стоун Д., Хитчинг К. Бухгалтерский учет и финансовый анализ: Подготовительный курс. СПб.: АОЗТ «Литера плюс», 1993. - С.121.
5. Финансовый менеджмент: Учебник для вузов. По ред. Проф. Г.Б.Поляка. М.:Финансы,ЮНИТИ, 1997. - С. 160-164.

Дуганець Наталія

к.е.н., доцент,

Трасковська Тетяна

студентка магістратури

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Камянець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Фіскальна політика держави та приватні інтереси суб'єктів господарювання мають протилежні інтереси у питаннях розміру сплати податкових платежів у бюджет України. Підприємства намагаються зменшити величину оподаткування і використовують один із ефективних інструментів - бухгалтерських облік на підприємстві. Адже у системі останнього шляхом суцільного документального відображення господарських операцій формується також інформація про величину бази оподаткування та розміру податків у бюджет. І саме від бухгалтера залежить кількість і якість оформленої бухгалтерської документації.

Необхідно відмітити думку багатьох підприємців, які при розрахунку бізнес-плану вказують на непосильне оподаткування. Для того, щоб підприємство за нинішньої фіскальної політики змогло повною мірою сплатити всі податки норма прибутку має сягати 150-200%, що характерно для спиртової та тютюнової галузей виробництва.

Разом із можливостями бухгалтера у приховуванні розміру та сплати податкових платежів існує система контролю зі сторони державної податкової служби України. Податкові перевірки мають на меті максимізувати повноту сплати податкових платежів у бюджет шляхом достовірності бухгалтерської документації. Для зменшення відповідальності та розмірів штрафів у бюджет бухгалтери із керівниками підприємств пропонують податковим інспекторам "грошове відшкодування".

Таким чином, надмірний податковий тиск та значні штрафні санкції, а також прояви корупції стають причиною недостатнього наповнення бюджету. А під тиском керівництва працівники бухгалтерських служб підприємств намагаються відшукати шляхи мінімізації платежів.

Одним із шляхів зменшення розміру сплаченого податку на прибуток до бюджету раніше був вибір методу нарахування амортизації (прискорений чи виробничий). Однак, Законом України "Про оподаткування прибутку підприємств" підприємствам запропонували "податковий" метод, де суми амортизації неможливо було підвищити за жодною з 4 груп основних засобів. Цей підхід суперечив прийнятому ПСБО

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

7 "Основні засоби" і лише із введенням у 2011 році Податкового кодексу багато відмінностей майже зникли. Хоч дозволили вибір методу нарахування амортизації за майже 16-ма групами, однак встановили мінімальний термін у роках, що по суті знову обмежує збільшення розміру витрат.

Не потрапляють до податкової собівартості також витрати, що відображаються у бухгалтерському обліку:

- загальновиробничі витрати (вони належать до інших витрат) (пп.138.10.1 ПКУ);

- вартість товарів, робіт, послуг придбаних у підприємців-єдиначів, окрім робіт і послуг у сфері інформатизації (ім взагалі дорогу до витрат закрито) (пп.139.1.12 ПКУ);

- вартість остаточно забракованої з технологічних причин продукції (виробів, вузлів, напівфабрикатів) понад норми, затверджені КМУ (а до виходу таких у світ – понад норми, установлені підприємством самостійно) (п.138.7 ПКУ);

- уцінка/дооцінка активів згідно з правилами бухгалтерського обліку (п. 152.10ПКУ) та інші, які будуть детальніше розглянуті у розділі 1.3 кваліфікаційної роботи.

Сільськогосподарські підприємства з причин сезонності виробництва, ризиків втрати урожаю та низького обороту капіталу мають труднощі із залученням позикового капіталу. Уряд стримує ріст цін на зерно пшениці та іншу сільськогосподарську продукцію з метою забезпечення дешевої продукції харчування і соціальної стабільності населення. Це, в умовах перевиробництва зернових, проводиться шляхом заборони їх експорту. Однак, це призводить до падіння рентабельності та збитків на тлі зростання цін на паливно-мастильні матеріали, добрива, гербіциди та інші ресурси виробництва.

Для уникнення банкрутства аграрних формувань та зростання безробіття, держава передбачила перехід від загальної системи оподаткування на фіксований сільськогосподарський податок. При цьому, у структурі доходів сільськогосподарського підприємства не менше 75% мають складати доходи від продажу сільськогосподарської продукції. Це, безумовно зумовило зменшення податкового навантаження. Крім того, періодично передбачено було повернення ПДВ виробникам за здане м'ясо та молоко. Всі ці заходи передбачали особливі підходи відображення у системі бухгалтерського обліку.

Здавалося політика держави повністю сприяє аграрному виробництву, однак за надання дотацій вимагали так званих "відкатів" у розмірі 50%, але по бухгалтерських документах ці суми мали б бути повністю списані.

Отож, юридично в Україні проводиться декларування сприятливої

податкової політики щодо сільськогосподарського товаровиробника, однак фактично цього не відбулося. Разом із тим, у системі бухгалтерського обліку відбувається викривлене відображення операцій по розрахунках за податками та платежами.

Дуда Галина
магістр,
Скрябіна Наталія
к.е.н., доцент
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ВПРОВАДЖЕННЯ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ В УКРАЇНІ

З 1 січня 2011 року набрав чинності прийнятий 8 липня 2010 р. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Метою закону є реформування адміністративної системи загальнообов'язкового державного соціального страхування через створення єдиної системи збору та обліку страхових внесків, запровадження єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та уникнення дублювання функцій фондів соціального страхування, пов'язаних із формуванням страхових коштів [1].

На думку законодавців це дозволить суттєво підвищити дієвість і ефективність зазначеної системи, скоротити адміністративні витрати на виконання відповідних функцій.

Впровадження єдиного соціального внеску зумовлює виникнення ряду дискусій з приводу його переваг та недоліків застосування.

Із запровадженням Закону зменшилось навантаження на роботодавця, пов'язане з адмініструванням сплати страхових внесків. До 1 січня 2011 року підприємству щоб, почати свою діяльність, необхідно було пройти державну реєстрацію, реєстрацію в органах податкової інспекції та зареєструватися в 4 фондах соціального страхування (Пенсійний фонд, Фонд соціального страхування на випадок безробіття, Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та Фонд соціального страхування від нещасного випадку), а з набранням чинності Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» підприємству (або для фізичних осіб підприємців) потрібно лише зареєструватися в органах Пенсійного фонду

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

як платник єдиного соціального внеску [4].

Також з впровадженням в дію ЄСВ скоротилася трудомістка та «паперова» робота бухгалтера, тепер при утриманні та нарахуванні заробітної плати бухгалтер підприємства нараховує та утримує лише один єдиний соціальний внесок, а не чотири як це робилося раніше і вже не потрібно стояти чотири різних черги для того, щоб здати звіти замість цього буде один єдиний платіж – єдиний соціальний внесок. Тепер підприємство буде перевірятися тільки одним фондом (Пенсійний фонд), а не кожним з чотирьох фондів окремо.

З 1 січня 2014 року заплановано впровадження посвідчень застрахованої особи. Посвідчення являє собою спеціальний документ у вигляді електронної смарт-картки з візуальними персоніфікованими ознаками, що забезпечує документування, зберігання і використання індивідуальної інформації про придбані права у сфері загальнообов'язкового державного соцстраху [3].

До негативних моментів впровадження ЄСВ можна віднести такі основні недоліки, що за несплату (неперерахування) або несвоєчасну сплату (несвоєчасне перерахування) єдиного внеску накладається Законом передбачено штраф у розмірі 10% своєчасно не сплачених сум; за неналежне ведення бухгалтерської документації, на підставі якої нараховується єдиний внесок, накладається штраф у розмірі від 8 до 15 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; за неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою звітності, передбаченої Законом, територіальним органом Пенсійного фонду накладається штраф у розмірі 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та інші штрафні санкції, які не суперечать чинному законодавству. ЄСВ необхідно сплачувати на різні рахунки незалежно від ставок та видів платежів, що в свою чергу підвищує ризик сплати ЄСВ не на той рахунок.

Серед позитивних моментів необхідно згадати Закон «Про зайнятість населення» прийнятий 05 липня 2012 року, який передбачає компенсацію роботодавцям єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) з 1 січня 2013 року.

Відповідно до Закону про зайнятість, роботодавцю, який протягом 12 календарних місяців забезпечував створення нових робочих місць, працевлаштовував на них працівників і протягом цього періоду щомісяця виплачував їм заробітну плату в розмірі не менше ніж три мінімальні зарплати за кожен місяць, протягом наступних 12 календарних місяців, за умови збереження рівня заробітної плати, компенсують фактичні витрати в розмірі 50% суми нарахованого єдиного соціального внеску за кожен місяць. У разі зменшення штатної чисельності працівників і фонду оплати праці роботодавець втрачає право на таку компенсацію [2].

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

Пільга з ЄСВ передбачена також для роботодавців, які працевлаштовуюватимуть на нові робочі місця на строк не менше двох років недостатньо конкурентоспроможних громадян за направленням центру зайнятості.

Суб'єкти малого підприємництва зможуть претендувати на отримання компенсації в розмірі фактичних витрат на сплату ЄСВ у разі працевлаштування безробітних громадян на строк не менше двох років за направленням центрів зайнятості на нові робочі місця в пріоритетних видах економічної діяльності, перелік яких буде визначений КМУ. Право на такі компенсації мають лише ті роботодавці, у яких відсутні заборгованості зі сплати ЄСВ та/або пенсійні внески [2].

Підсумовуючи наведене можна сказати, що для України введення ЄСВ – це перший за скільки років зроблений крок у системі реформування державного соціального страхування.

На нашу думку, наслідки від запровадження ЄСВ перебільшені. Адміністративні видатки навряд чи скоротились, адже всі чотири фонди продовжують функціонувати і на їх утримання витрачаються кошти з бюджету. Навпаки, видатки з бюджету до Пенсійного фонду збільшаться на вдосконалення та впровадження оновлень до програмного забезпечення для подачі звітності та формування єдиної електронної бази даних про страхувальників. Для того, щоб насправді скоротити адміністративні видатки, необхідно радикально реорганізувати систему соціального страхування шляхом закриття всіх чотирьох фондів та утворення принципово нового єдиного фонду, між спеціалізованими відділами якого розподілити функції існуючих фондів.

Ще одна перебільшена перевага ЄСВ, на нашу думку – це подача єдиного звіту. Звітують до ПФУ з одним звітом лише ті роботодавці, у яких немає заборгованості щодо виплати заробітної плати та які повністю розрахувались з фондами соціального страхування до запровадження ЄСВ. Всі інші щоквартально звітують щодо сум заборгованості до всіх чотирьох фондів.

Тому, ми вважаємо, що запровадження ЄСВ – це, безумовно, позитивний крок у реформуванні системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, але необхідно в подальшому коректувати прогалини в існуючому законодавстві та намагатися здійснити більш масштабні та раціональні зміни в законодавстві.

Список використаних джерел

1. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8 липня 2010 року № 2464 -VI.
2. Про зайнятість населення: Закон від 05.07.2012 № 5067-VI.
3. Порядок взяття на облік та зняття з обліку в органах Пенсійного

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

фонду України платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Постанова правління ПФУ № 27.09.2010р. - №21 - 6. зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27.X.2010 р.№ 995/18290.

4. Ковалевич Д.А. Єдиний соціальний внесок в системі соціального страхування./ Д.А. Ковалевич //Хмельницький . - 2011. - №2. - С.25-27.

Zhydovska Nataliia
PhD, acting assistant professor
Lviv National Agrarian University
Dubliany

IMPROVEMENT OF METHODOLOGY OF ACCOUNTING AND FINANCIAL REPORTING IN BANKS OF UKRAINE

Development of market relations and integration transformation in Ukraine has caused reformation of accounting system. Urgent tasks of the state are to elaborate and adequately apply such accounting and reporting methodology which meets the international standards, which, in their turn, are the best unified requirements to organization and maintenance of accounting and directed at approaching of national accounting systems. The state should establish principles and approaches concerning management and formation of accounting regulations, rules and procedures of information processing and financial reports preparation.

Since January 1, 1998 Ukraine's banking system has started transformation to the international accounting standards and initiated reformation of accounting system in Ukraine. Accounting reformation in banks of Ukraine occurs by means of elaboration of substantially new normal and legal acts regulating order of the accounting of financial instruments according to the international standards and new order of composition and structure of financial reports [2].

But great amount of obstructive antinomies hinder evolution of accounting system and financial reporting in banks of Ukraine:

- non-agreement and certain changes of some legislative norms;
- absence of corresponding market infrastructure in Ukraine;
- absence of statistic data and its application in the estimation process;
- discrepancy between the requirements of international authorities.

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

An important stage in the integration of domestic system of bank accounting was to adopt Tax Code of Ukraine. It helped to approach tax norms to methodology of accounting. For today non-agreement of principal legislation has been removed. The Article 68 LU "On Banks and Banking Activity" states that banks carry accounting according to domestic accounting system which has been developed basing on the rules established by the National Bank of Ukraine according to the international standards of accounting.

One should mention that fulfillment of legislatively established tasks happens in parallel with observation of changes which occur at the level of the international standards of accounting. Basing on the fact the NBU and MFU have signed memorandum on interaction, collaboration and coordination of actions as to introduction of the ISFR in Ukraine. It points out:

1. coordination of activity in the sphere of introduction of the ISFR in Ukraine;
2. to make maximum efforts for successful fulfillment of measures on introduction of the ISFR in Ukraine;
3. to propose joining to the memorandum by authorities, public organization and other interested persons.

The nearest plans of the NBU are:

- development of a concept of improvement of accounting methodology and formation of financial reporting of banks of Ukraine;
- approval of new Instruction on composition and presentation of financial reports by banks of Ukraine;
- introduction of changes in the effective Instruction on accounting banks' transactions.

Process of application of the international standards of financial reporting in banks of Ukraine should be gradual and purposeful one. Drawbacks and non-agreements of the domestic accounting system should be removed according to the requirements of market economy. Modern ISFR are dynamic system directed at unification of principles and methods of recognition, estimation and reveal of information in financial reports and oriented at needs of capital markets.

Further organization of the process of accounting regulation in banks of Ukraine anticipates [1]:

1. application of the ISFR as officially accepted requirements to construction and improvement of methodology of accounting and formation of financial reporting;
2. legislative regulations of effective fundamentals and instructions, adopted by decisions of Board of the NBU;
3. assistance by recommendations as to application of the ISFR, methods of financial instruction accounting and filling of articles of financial reports.

Taking into account more than 10-year experience of transfer to the ISFR

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

one may say that integration happens very slowly, but the absolute fact is that banking system is very important component as a ground and dominant one in financial world as a whole.

References

1. Holov S. International standards of financial reporting: improvement and application // Accounting and audit. – 2007. - № 11.
2. International standards of accounting / Transl. from Engl. Edited by S.F.Holov. – K.: Federation of professional accountants and auditors of Ukraine, 2010. – 736p.
3. Solovieva O. What is GAAP?: accounting abroad // Accounting and audit. – 2009. - №5.– P. 72 – 81.
4. Sopko V. Economic and legal fundamentals and directions of unification and adaptation of terminology of accounting and control for the needs of international standardization // Finance of Ukraine. – 2011. – № 8.

Зозуля Лідія

магістрант

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь

ОПТИМІЗАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУР В УКРАЇНІ

В сучасних розвинених країнах корпоративні структури займають значну частку виробленого валового внутрішнього продукту. В Україні також є ряд корпоративних структур, однак їх частка є досить незначною. Більшість корпорацій, які виробляють продукцію на території України мають іноземне походження капіталу та материнську компанію закордоном. Питання облікової політики корпорацій незалежно від особливостей діяльності регламентується в межах національних та міжнародних стандартів фінансової звітності. Однак, щоб відповідати на виклики існуючої нестабільної економіки, при формуванні облікової політики корпорацій слід враховувати безліч об'єктивних чинників.

На сьогодні в економічній літературі термін «корпорація» трактується з двох точок зору:

- як юридична особа, заснована на об'єднанні майна двох і більше власників, управління якою здійснюється через виборчі виконавчі органи.

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

Чинне законодавство визначає саме цей підхід (ст. 63 Господарського кодексу України);

- як об'єднання підприємств, створене на добровільних або директивних засадах та передбачає договірну основу [1, с. 69].

Згідно з чинним законодавством України виокремлюють два типи об'єднань підприємств: добровільні та інституціональні. До форм добровільних корпоративних об'єднань належать: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, картелі, синдикати, трести, промислово-фінансові групи, холдинги (холдингові компанії). Інституціональні об'єднання створюються за ініціативою державних органів в директивному порядку [1, с.69].

Дана стаття стосується добровільних корпоративних структур, адже, саме вони мають право формувати облікову політику на власний розсуд з урахуванням чинного законодавства. Основні складові загальної облікової політики корпорацій та деякі аспекти облікової політики наведено на рис. 1.

Рис. 1. Аспекти, які слід передбачити при формуванні загальної облікової політики корпорації

При формуванні загальної облікової політики корпорації керуються національними Положеннями (стандартами) фінансової звітності (П(С)БО) та Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ). Необхідним аспектом організації обліку корпорації є формування консолідованої фінансової звітності. Зазвичай корпоративні структури надають та оприлюднюють консолідовану звітність, складену за МСФЗ та підтвержену незалежною аудиторською перевіркою.

Впливовими суб'єктами українського та міжнародного ринків сільськогосподарської продукції є агрохолдинги. Основна частка

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

українських агрохолдингів має наступні особливості: 1) здійснюють господарську діяльність на території України; 2) створені і розвиваються за рахунок залученого іноземного капіталу; 3) представляють собою групу, яка об'єднує ряд дочірніх підприємств при 99-100% часток володіння; 4) реалізують виготовлену продукцію закордон; 5) мають материнські компанії (іноді тільки підрозділи) закордоном, часто в офшорних зонах.

Одним з ведучих агрохолдингів, що здійснюють господарську діяльність в Україні, є агрохолдинг «Авангард». Спеціалізується на виробництві яєць та яєчної продукції. Земельний банк близько 500 тис. га. Материнська компанія Avangard Co Investments Public Limited зареєстрована в Кіпрі. Господарська діяльність групи здійснюється в Україні. Компанія включає в себе: 19 птахофабрик; 9 зон для підрощування молодняку; 3 репродуктори II-го порядку; 6 комбикормових заводів; 3 склади тривалого зберігання яєць; завод по переробці яєчних продуктів [3].

Розглянемо структуру об'єктів облікової політики корпоративних структур на прикладі агрохолдингу «Авангард» (дана облікова політика застосовувалась агрохолдингом при складанні консолідованої звітності 2011р) (табл. 1).

Таблиця 1

Перелік елементів облікової політики агрохолдингу «Авангард», 2011р.* [3]

№ з/п	Елемент облікової політики
	1. Основа консолідації
1.1	Операції під загальним контролем
1.2	Дочірні компанії
1.3	Втрата контролю
1.4	Операції, які виключаються при консолідації
1.5	Об'єднання бізнесу і гудвіл
	2. Переведення іноземних валют
2.1	Операції в іноземній валюті і сальдо
2.2	Валюта подання звітності
	3. Основні засоби
3.1	Початкове визнання основних засобів і витрати після початкового визнання
3.2	Наступна оцінка основних засобів, амортизація основних засобів
3.3	Припинення визнання
	4. Фінансові активи
4.1	Визнання, принципи оцінки за справедливою вартістю
4.2	Наступна оцінка, знецінення фінансових активів, припинення визнання
	5. Фінансові зобов'язання
5.1	Визнання, оцінка, припинення визнання
	6. Запаси
6.1	Метод оцінки при вибутті, знецінення запасів

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

7. Біологічні активи	
7.1	Класифікація активів, склад витрат, що включають до собівартості
7.2	Визначення справедливої вартості біологічних активів та с/г продукції
8. Грошові кошти та їх еквіваленти	
9. Податок на додану вартість	
10. Податок на прибуток і відстрочений податок на прибуток	
11. Визнання виручки	
12. Оренда	
13. Розподіл дивідендів	
14. Неконтрольні частки участі	
15. Державні субсидій	
16. Забезпечення та резерви	
17. Події після звітної дати	

Слід зазначити, що облікова політика викладена деталізовано та включає всі необхідні аспекти. Особливо важливими елементами загальної облікової політики корпорації є валютні операції, дивідендна політика корпорації, взаємовідносини з дочірніми підприємствами. Консолідована звітність агрохолдингу «Авангард» 2011р. підтверджена перевіркою незалежного аудитора компанії KPMG Limited.

Отже, облікова політики корпорацій має бути максимально деталізованою з метою правильного складання консолідованих фінансових звітів та забезпечення відповідною інформацією акціонерів та усіх зацікавлених користувачів.

Список використаних джерел

1. Давидов Г. М., Савченко В. М., Пальчук О. В. Облікова політика: навч. посіб. – К.: Знання, 2010. – 479 с.
2. Пилипенко О. І. Моделювання облікової політики в системі корпоративного управління - [Електронний ресурс] - http://www.nbu.gov.ua/portal/Natural/Vzhdtu/econ/2009_2/18.pdf
3. Матеріали електронного ресурсу агрохолдингу «Авангард» http://avangard.co.ua/rus/home/?_changedef_=1

Іванова Людмила

к.е.н., доцент, докторант
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
м. Київ

ОЦІНКА ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ БОРЖНИКА ЗА СПРАВЕДЛИВОЮ ВАРТІСТЮ В УМОВАХ АНТИКРИЗОВИХ ЗАХОДІВ

В антикризовому управлінні суб'єкта-боржника у реальному секторі економіки важливим фінансовим заходом є конвертація дебіторської заборгованості у грошові кошти, що сприяє підвищенню його платоспроможності. При чому в інформації про рівень платоспроможності зацікавлені не тільки боржник, а й усі учасники антикризових заходів (у тому числі у процедурі банкрутства): кредитори, судові органи, органи, що призначені для управління боржником. Це накладає певні вимоги до складання фінансової звітності, бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, її вартісної оцінки, зокрема при першому визнанні. Особлива увага приділяється оцінці заборгованості за товари, роботи, послуги, яка, як правило, займає вагому частку у складі дебіторської заборгованості.

В умовах гармонізації національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку цікавим представляється порівняння підходів до визначення оцінок дебіторської заборгованості. Розкриття інформації про дебіторську заборгованість відбувається у наступному переліку Національних Положень бухгалтерського обліку 2, 3, 10, 13-15, 19, 21-23, а також 25 (далі П(С)БО). У другому Національному стандарті бухгалтерського обліку охарактеризовані основні види дебіторської заборгованості, що згруповані у першому (довгострокова дебіторська заборгованість) та другому розділах бухгалтерського балансу. Методологічні основи формування бухгалтерської інформації з метою її розкриття у фінансової звітності представлені у П(С)БО – 10 «Дебіторська заборгованість», зокрема інформація про заборгованість за товари, роботи, послуги [3].

У міжнародній практиці не існує єдиного стандарту бухгалтерського обліку (фінансової звітності), присвяченого дебіторській заборгованості (далі МСБО або МСФЗ). В МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» дебіторська заборгованість визначається як непохідний фінансовий актив з фіксованими платежами, який не котирується на фінансовому ринку. Класифікація дебіторської заборгованості на поточну та довгострокову надана в МСБО 1 «Подання фінансової звітності». Методологічні основи для окремих випадків відображення дебіторської заборгованості у фінансової звітності представлені в стандартах МСБО

(IAS) 18 «Дохід», МСБО (IAS) 16 «Основні засоби», та інших.

Первісне визнання дебіторської заборгованості за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку відбувається одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції. Так, згідно з національними правилами первісна вартість дебіторської заборгованості відповідає фактичній вартості реалізованої продукції, товарів, робіт, послуг, яка включає податок на додану вартість та інші податки та обов'язкові платежі, що пов'язані з реалізацією конкретного товару та згідно з п. 21 ПСБО 15 відображається за справедливою вартістю активів, що отримані або підлягають отриманню контрагентами [3]. Тобто визначення первісної вартості дебіторської заборгованості відбувається в умовах визначення справедливої вартості товару, що реалізовано покупцю. Інакше кажучи, здійснення факту обміну активів а priori означає, що їх оцінка відбулася в справедливих умовах.

Проте це може не відповідати умовам, які означені в МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості», де висуваються не одна, а низка ознак, за якими оцінку слід розглядати як справедливу [2]. Зокрема до такої ознаки відноситься певна характеристика ринку: передбачається, що на певну дату суб'єкт господарювання має доступ до основного ринку з найбільшим рівнем активності для певного активу, де звичайно здійснюються його операції купівлі-продажу; а у відсутності основного ринку - наявності найсприятливішого ринку, де можливе отримання максимального ефекту в умовах продажу товару. Придбаний актив має використовуватися найефективнішим способом. В умовах відсутності такого ринку та належного способу використання активу, необхідно у звітності згідно вимог щодо єдиних правил до розкриття інформації надати характеристику за третім рівнем, коли показники вважаються найменш надійними і відповідними оцінці за справедливою вартістю. Методологія визначення справедливої вартості означає, що «справедлива вартість не є однаковою величиною, це скоріш характеристика способу виміру як найбільш правильного» [4, с. 15]. Справедлива вартість може мати різноманітну природу, що відзначено у МСФО (IAS) 32, МСФО (IAS) 39, МСФО (IAS) 41, наприклад, поточні ринкові оцінки, дисконтовані оцінки виручки від продажу, дисконтовані оцінки очікуваних доходів від використання активу та інші.

Методологія визначення справедливої вартості активів (або умов, за якими вона визначається) набуває особливого значення під час фінансового оздоровлення у досудової або у судової санації у процедурі банкрутства. Наприклад, при наявності активного ринку ціна проданого товару може суттєво відрізняється від рівня цін аналогічних або подібних товарів. Відхилення від справедливої ціни в угодах, що призведе до неплатоспроможності боржника, недостатності коштів для задоволення

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

кредиторів, класифікується як однією з характеристик «зацікавлених угод боржника» поряд з випадками, коли: боржник безоплатно здійснив відчуження майна, відмовився від власних майнових вимог, виконав майнові зобов'язання раніше встановленого строку, боржник оплатив кредиторію або прийняв майно в рахунок виконання грошових вимог у день, коли сума вимог кредиторів боржнику перевищувала вартість майна, боржник прийняв на себе заставні зобов'язання для забезпечення виконання грошових вимог. «Зацікавлена угода» є певним інструментом тіньової економіки, тому спираючись на принцип захисту майна боржника, у законодавстві про банкрутство (ст. 20 Закону № 4212-VI від 22.12.2011) [1], передбачається, що санатор (розпорядник майна боржника) має право спростувати, відмовитись у майбутньому від некорисних контрактів з контрагентами. У Законі № 4212-VI перш за все йдеться про контракти саме з кредиторами, однак така ситуація можлива й при виникненні дебіторської заборгованості боржника.

У п.2 ст.20 Закону № 4212-VI при спростуванні правочинів передбачається або повернення майна боржнику, або відшкодування вартості цього майна, але за ринковими цінами у час, коли здійснювалась ця операція. Новелою цього Закону є те, що спростування також стосується майнових дій, що відбувалися протягом року до початку відкриття справи про банкрутство. На жаль, у Законі не враховано те, що зовнішні фактори, пов'язані з інфляцією, зумовлюють знецінення сум, які призначені до повернення.

З зв'язку з вищесказаним, з метою захисту майна боржника, підвищення його платоспроможності, правильного визначення активів та пасивів боржника, було б доцільним: для аналізу та виявлення «зацікавлених угод», визначення первісної вартості дебіторської заборгованості використовувати рекомендації МСФЗ 13, обов'язково складати та використовувати пояснення у примітках до фінансової звітності стосовно обраних цін для обміну активами, що може бути основою для вирішення конфліктів такого роду; при виявленні таких угод у випадку повернення заборгованостей або перегляду контрактів, складених за рік до провадження справи про банкрутство визначати їх суми за дисконтованою вартістю.

Список використаних джерел

1. Зміни до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" № 4212-VI від 22 грудня 2011 року [Електронний ресурс]: за даними сайту <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4212-vi>

2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 13 «Оцінка справедливої вартості» [Електронний ресурс]: за даними сайту / Верховна

Рада України – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show /92>

3. Національні Стандарти бухгалтерського обліку //Газета «Все про бухгалтерський облік» - 2012. № 8-9 - С.17-24; 57-61

4. Соколов В. Я. Оценка по справедливой стоимости //Журнал «Бухгалтерский учет» - 2006. № 1 – С. 12-15.

Капля Ірина

к.е.н, доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ У СТАТУТНОМУ КАПІТАЛІ, ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ТА ОБЛІКУ

Трансформація постіндустріального суспільства в суспільство знань передбачає створення інноваційної моделі, основною складовою якої є інтелектуальний капітал якій формують нематеріальні активи.

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи і розкриття інформації про них у фінансовій звітності визначені П(С)БО 8 "Нематеріальні активи". Згідно із цим положенням, нематеріальні активи – це немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам [2].

Ст. 115 ЦКУ демонструє, що єдиний універсальний вклад до статутного капіталу — майно [4]. Одним з таких внесків є нематеріальні активи, що відображені правами користування. Традиційна бухгалтерська практика нематеріальних активів як внесків до статутного капіталу передбачає питання ідентифікації внесків, їх документальне оформлення, оцінки та відображення в обліку, за аналогією з матеріальним активом, що в процесі свого використання втрачає свою вартість і переносить частинами свою вартість на вироблений продукт. У зв'язку з цим нематеріальні активи обліковуються за тими ж правилами, що й матеріальні. В той же час деякі нематеріальні активи (комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки) при здійсненні операцій при вибутті можуть продовжувати використовуватися на підприємстві або можуть неодноразово здійснювати процес вибуття з підприємства, при цьому

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

продовжуючи приносити економічні вигоди [1]. Все це викликає багато питань та протиріч, що потребують вирішення починаючи з об'єктів структури нематеріальних активів, відображення внеску у майні підприємства, закінчуючи порядком їх оцінки та обліку, як на початку створення так і в процесі функціонування підприємства (амортизація, вибуття активу).

Вкладом до статутного капіталу господарського товариства, згідно з ст. 115 ЦК України, можуть бути майнові та інші відчужувані права, що мають грошову оцінку, якщо інше не встановлено законом. ст.424 ЦКУ також встановлено, що вкладом до СК юридичної особи є майнові права інтелектуальної власності [4].

Якщо узагальнити наведені вище норми, то стає зрозуміло, що внеском у вигляді нематеріальних активів можуть бути три групи прав:

1. Права користування природними ресурсами, зокрема землею і водою.

2. Права користування основними засобами, наприклад будівлями, спорудами, транспортними засобами, обладнанням тощо.

3. Права користування майновими правами на об'єкти права інтелектуальної власності, скажімо, право користування торговою маркою (знаком для товарів і послуг), комп'ютерною програмою, базами даних тощо.

Для передачі, як внеску в СК господарчого товариства та відображення в балансі нематеріальні активи повинні відповідати певним умовам: існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням, і їх вартість може бути достовірно визначена. А також вони мають відповідати критеріям оборотоздатності: винятковості, корисності, відчужуваності, можливості їхньої грошової оцінки, інвестиційної привабливості [5].

Облік внесків у статутний капітал правами користування можливий у вигляді послуги з користуванням майном. Мається на увазі суто використання певного об'єкта в господарській діяльності емітента корпоративних прав. Такий ресурс не обіцяє в майбутньому економічні вигоди, а тому по суті не є нематеріальним активом, а є лише орендованим майном, що не впливає на статутний капітал.

Другий варіант, коли власники права користування, наділяють одержувача (емітента) повноваженнями не лише користуватися майном із власною господарською метою, але й правом володіння та розпорядження - передачі такого права третім особам (від свого імені здавати приміщення чи авто в оренду, укладати ліцензійні договори на використання торгового знака тощо), отримувати від цього доход. В цьому випадку маємо справу саме з нематеріальними активами, що підтверджує ст. 427 ЦКУ та пп. 14.1.120 ПКУ.

Тобто облік внесків у статутний капітал правами користування можливий у вигляді послуги з користуванням майном, і безпосередньо у вигляді нематеріального активу на який має право користувач як власник.

Список використаних джерел

1. Крупка Я. Д. Інтелектуальний капітал у підприємницькій діяльності [Текст] / Я. Д. Крупка, І. П. Хвищун // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Збірн наук. праць. Луцький національний технічний університет. – 2008. – Вип. 5 (20). – Ч. 1.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №8 «Нематеріальні активи» затверджено Наказом Міністерства фінансів України N242 від 18.10.99 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.

3. Сирош Ю.В. Нематеріальні активи у структурі активів вітчизняних підприємств [Електронний ресурс] / Ю.В. Сирош. – Режим доступу <http://www.saleprice.com.ua/ua/pub/591.html>.

4. Цивільний кодекс України № 435-15: Офіц. текст із змін., станом на 30.07.2010 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua.

5. Нематериальный актив как объект бухгалтерського учета [Електронний ресурс] / Електронний журнал для бухгалтера. – Режим доступу: <http://avers.dp.ua/page-2.shtml#analit>

Карпенко Ніна

доцент,

Пилипенко Катерина

к.е.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У вітчизняній та зарубіжній науковій літературі є багато визначень поняття державне регулювання економіки взагалі і аграрного сектора зокрема. При цьому, на наш погляд, кожний механізм державного регулювання розвитку аграрного сектора являє собою певне поєднання принципів, функцій, форм, методів і засобів регулювання.

Сьогодні в багатьох програмних документах, які розробляються з метою активізації державного регулювання розвитку аграрного сектора економіки України, досить часто трапляється поняття “механізм державного регулювання” – при вирішенні проблем розвитку галузі в загальному вигляді, так і окремих питань.

У науковій літературі та в практиці державного управління є різні визначення категорії “механізм”. Так, у довідковій літературі наводиться кілька визначень цього поняття. Слово “механізм” у перекладі з грецької “mechanē” означає “зброя”, “машина”. У першій дефініції – це послідовність станів, процесів, які визначають собою які-небудь дії, явища; у другій – система, пристрій, який визначає порядок якого-небудь виду діяльності.

До визначення поняття “механізм державного управління” або “механізм державного регулювання” по-різному підходили відомі зарубіжні та вітчизняні вчені: Г. Атаманчук, В. Афанасьєв, С. Глазьев, Ф. Шамхалов, В. Бакуменко, В. Галушко, В. Князєв, М. Корецький, О. Машков, О. Могильний, Н. Нижник, Г. Одинцова, Ю. Сурмін та ін. Так, на думку Г. Атаманчука, механізм управління – це складова частина системи управління, що забезпечує вплив на фактори, від стану яких залежить результат діяльності управлінського об'єкта. До того ж, на думку цього автора, механізмом може бути сама держава, якщо розглядати її як форму суспільного самоуправління [1]. У свою чергу, Ф. Шамхалов під механізмом держави в широкому розумінні визначає механізм практичної реалізації державної влади, а у вузькому – конкретний засіб впливу держави на суспільство для вирішення поставлених завдань або розв'язання протиріч [4].

Що стосується категорії “механізм державного регулювання”, то, за твердженням О. Комякова, “його необхідно розглядати як сукупність

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

організаційно-економічних методів та інструментів, за допомогою яких виконуються взаємопов'язані функції для забезпечення безперервної, ефективної дії відповідної системи (держави) на підвищення функціонування економіки”.

На думку М. Корецького, зміст поняття “механізм державного регулювання економіки” можна визначити як систему засобів, важелів, методів і стимулів, за допомогою яких держава регулює економічні процеси, забезпечує реалізацію соціально-економічних функцій [2].

На нашу думку, механізм державного регулювання розвитку аграрного сектору економіки – це спосіб дій суб'єкта регулювання, який ґрунтується на базових принципах і функціях, забезпечуючи за допомогою певних форм, методів і засобів ефективне функціонування системи державного регулювання для досягнення поставленої мети та розв'язання протиріч.

Механізм державного регулювання є складовою системи державного регулювання, яка, крім того, включає в себе суб'єкти регулювання (державні органи), об'єкти регулювання (аграрний сектор; суб'єкти ринку постачальників товарів, робіт, послуг для аграрного сектору; суб'єкти ринку споживачів сільськогосподарської продукції; суб'єкти інфраструктури аграрного ринку). При цьому система працює під впливом певного навколишнього середовища. Це середовище представлене політичною та правовою, демографічною та екологічною, техніко-економічною і соціально-культурною складовими.

Нинішній стан функціонування механізму державного регулювання розвитку аграрного сектору показує, що він базується на багатьох важелях перспективного характеру. Так, Законом України “Про державну підтримку сільського господарства України”, який був прийнятий 24 червня 2004 р. № 1877-IV, були визначені основи державної політики у бюджетній, кредитній, ціновій, страховій, регуляторній та інших сферах державного управління щодо стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції та розвитку аграрного ринку, а також забезпечення продовольчої безпеки населення.

Однак дослідження показують, що державні механізми регулювання розвитку аграрного сектору, які застосовуються сьогодні, досить часто є неідеальними, недостатніми та такими, що не використовуються повною мірою як з об'єктивних, так і суб'єктивних причин. Але для досягнення поставленої мети розвитку аграрного сектору слід вирішувати цілу низку завдань, що за наявних проблем стає дедалі більш утрудненим. До того ж більшість існуючих проблем не можна вирішувати за допомогою ринкового механізму, тому необхідні суттєва підтримка галузі з боку держави та запровадження дієвого механізму державного регулювання розвитку аграрного сектору економіки України.

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Особливе значення у механізмі державного регулювання розвитку аграрного сектора мають принципи регулювання. Їх дотримання має забезпечити уникнення суб'єктивізму під час втручання у функціонування ринкового механізму регулювання економіки, а також узгодження економічних інтересів учасників ринку. Щодо принципів державного регулювання розвитку аграрного сектора, то вчені економісти-аграрники досить по-різному підходять до їх визначення. Так, колектив учених Інституту аграрної економіки під керівництвом П. Саблука вважає [3], що побудова аграрної політики має відповідати таким принципам:

- системності та комплексності, тобто вплив держави повинен мати системний характер, охоплюючи всі аспекти агропромислової діяльності;
- опори на науку в процесі розробки стратегії й тактики політичних рішень, а також результатів їх здійснення, що забезпечує реальність політики.

Механізм державної підтримки сільськогосподарських підприємств повинен характеризуватися певною ефективністю. Так, наприклад, для сільськогосподарського товаровиробника ефективність від використання коштів Державного бюджету шляхом реалізації державних цільових програм (здешевлення кредитів у тому числі) може бути виражена у підвищенні врожайності сільськогосподарських угідь від раціональнішого їх використання та застосування більш ресурсозберігаючих технологій обробки землі (збереження родючості ґрунтів), крім того, у зменшенні кількості збиткових підприємств та збільшенні рівня прибутку у підприємств, які здійснюють свою діяльність більш ефективно. Будь-яка форма підтримки аграрних підприємств повинна не тільки компенсувати їх витрати, а й створювати стимули для підвищення ефективності відповідних програм.

Для держави першочерговим завданням є фінансова підтримка нарощування виробництва продукції, підвищення ефективності функціонування агропідприємств на основі спеціалізації і концентрації виробництва. Акумуляція інвестиційних потоків з метою зміцнення матеріально-технічної бази, застосування новітніх технологій, підвищення продуктивності праці, а отже, і зниження собівартості продукції можливі тільки у великих сільськогосподарських підприємствах, а це є основою конкурентоспроможності вітчизняного сільського господарства.

Список використаних джерел

1. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : [Курс лекцій] / Г. В. Атаманчук – М. : Издательство “Юридическая литература” 1997. – 431 с.
2. Корецький М. Х. Державне регулювання аграрної сфери у ринковій економіці : [Монографія] / М. Х. Корецький. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 260 с.

3. Саблук П. Т. Становлення аграрної політики в Україні / П. Т. Саблук // Економіка АПК. – 2006. – № 1. – С. 3-7.

4. Шамхалов Ф. Теория государственного управления : [учебное пособие] / Ф. Шамхалов – М. : Экономика, 2002. – 638 с.

Козак Наталія
магістрант,
Новодворська Вікторія
к.е.н, доцент
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

В умовах розвитку ринкових відносин, функціонування нових форм організаційно-правових формувань в аграрному секторі економіки, зокрема, фермерських господарств, головним завданням бухгалтерського обліку і контролю, їх основним завданням є забезпечення користувачів достовірною та своєчасною інформацією. Зміна виробничих відносин в усіх сферах господарювання, складних соціально-економічних проблем, вимагає чіткої реалізації облікової політики.

Питання організації обліку і контролю у фермерських господарствах розглядаються у працях відомих вітчизняних науковців, таких як М.Я. Дем'яненко, В.А. Дерій, Г.Г. Кірейцев, М.М. Коцупатрий, М.Ф. Кропивко, В.Б. Моссаковський, М.Ф. Огійчук, Т.М. Сторожук, Л.К. Сук, П.Я. Хомин, а також зарубіжних авторів (М. Баккет, М.Ф. Бичков, С. Блегборн) та інших.

Фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян із створенням юридичної особи, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства, відповідно до закону [1].

Успішне функціонування фермерських господарств, забезпечення їх рентабельного виробництва продукції вимагає організації чіткої системи бухгалтерського обліку.

Облік у фермерських господарствах повинен бути налагоджений таким чином, що фермер в будь-який момент міг одержати повну і достовірну інформацію про господарські процеси, визначити свій

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

майновий і фінансовий стан, виявити прибутковість здійсненої операції.

При веденні бухгалтерського обліку і внутрішньогосподарського контролю на фермерському господарстві можна визначити три такі основні особливості:

По-перше, як правило, бухгалтерський облік у фермерських господарствах веде його голова чи один з членів господарства, але зазначені особи не досить добре розуміються на обліку. Тому облік має бути максимально спрощеним.

По-друге, для фермерського господарства властиве здійснення окремих специфічних господарських операцій, які на інших підприємствах проводяться не часто:

- засновники фермерського господарства здебільшого вносять до складеного капіталу не майно, а лише права користування ним;

- членам господарства виплачується не заробітна плата, а певна частка з отриманого господарством доходу.

Таким чином, ці операції потрібно коректно відображати в бухгалтерському обліку.

По-третє, фермерське господарство займається сільськогосподарською діяльністю. Отже при веденні бухгалтерського обліку господарство повинно враховувати всю облікову сільськогосподарську специфіку [3].

Зазначені принципові особливості формують облікову специфіку, властиву саме фермерському господарству.

В даний час фермерські господарства застосовують 4 основні форми ведення обліку [2]: 1) проста, 2) спрощена, 3) за спрощеним Планом рахунків; 4) за повним Планом рахунків.

Проста форма обліку ґрунтується на ігноруванні принципу подвійного запису. При цьому використовується основний обліковий регістр "Книга обліку доходів і витрат", а також два допоміжних – "Баланс" та "Опис майна". Дана форма є прийнятною для застосування у господарствах сімейного типу, що займаються вузькоспеціалізованим виробництвом без залучення найманих працівників.

Спрощена форма обліку передбачає застосування реєстрації господарських операцій з дотриманням принципу подвійного запису. Використовується, як правило, господарствами з середньообліковою чисельністю працівників – не більше 10 осіб, та площею землекористування – до 100 га.

Форма обліку за спрощеним планом рахунків застосовується господарствами, що мають статус суб'єктів малого підприємництва і передбачає ведення регістрів за принципом "Журнал-Головна".

Фермерські господарства, що мають статус великих і середніх підприємств, зобов'язані вести облік за повним Планом рахунків

бухгалтерського обліку.

Великі фермерські господарства можуть вести облік за меморіально-ордерною, журнальною або журнально-ордерною чи автоматизованою формам на загальних підставах з використанням Плану рахунків та національних стандартів обліку. При цьому головним регістром при меморіально-ордерній формі буде Журнал-головна та меморіальні ордери, а при журнально-ордерній – Головна книга, яка ведеться на основі журналів або журналів-ордерів.

Отже, фермерське господарство, як одна з основних ланок сучасного агропромислового комплексу України повинне правильно працювати, що неможливо без правильного ведення бухгалтерського обліку. І саме розуміння особливостей бухгалтерського обліку на фермерських господарствах є, на мою думку, основним елементом цього процесу.

Список використаних джерел

1. Про фермерське господарство: Закон України прийнятий Верховною Радою від 19.06.2003 № 973-IV.
2. Моссаковський В., Кононенко Т. Новації в організації облікового процесу. /В. Моссаковський, Т. Кононенко. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. - № 2. – С. 41-47.
3. Пилявець В. М. Методичні підходи до здійснення контролю за станом бухгалтерського обліку на фермерських господарствах / В. М. Пилявець // Збірник національного аграрного університету. – 2010. – Вип. 5, Т. 2. – С. 74-78.

Кондрюк Леся

к.е.н., доцент,

Гладій Іван

студент магістратури

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЦІЛЬОВОГО ФІНАНСУВАННЯ ТА ЦІЛЬОВИХ НАДХОДЖЕНЬ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Методологічні засади відображення в обліку державного фінансування сільськогосподарських підприємств визначає П(С)БО 15 "Дохід", зокрема пп. 16-19. У стандарті застосовується поняття "цільове фінансування", однак в ньому відсутнє визначення цільового фінансування як об'єкту обліку.

Вивчення наукових праць з бухгалтерського обліку, дозволяє стверджувати, що цільове фінансування – це грошові кошти, що передані підприємству на умовах безоплатності, цільового використання, безповоротності та є окремим особливим видом доходу підприємства. Основні риси державного фінансування: 1) підприємство несе зобов'язання щодо виконання умов надання цільового фінансування; 2) кошти цільового фінансування використовуються на поточні витрати та капітальні вкладення; 3) підприємство не несе витрат по його отриманню.

У статті Л.А. Суліменко та Ю.П. Зими зазначено: «досвід регламентації обліку державної фінансової підтримки в зарубіжних країнах та міжнародному обліку вказує на необхідність вдосконалення нормативного забезпечення обліку бюджетної підтримки в Україні, зокрема, на розробку та затвердження методичних рекомендацій, які б розкривали питання, пов'язані з обліком та контролем державного фінансування (цільового фінансування, державної допомоги) на сільськогосподарських підприємствах» [1, с.63].

Ми розділяємо думку про те, що у методичних рекомендаціях з обліку державного цільового фінансування слід передбачити такі розділи: «Загальні положення», «Облік фінансування», «Відображення у звітності» (рис. 1).

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

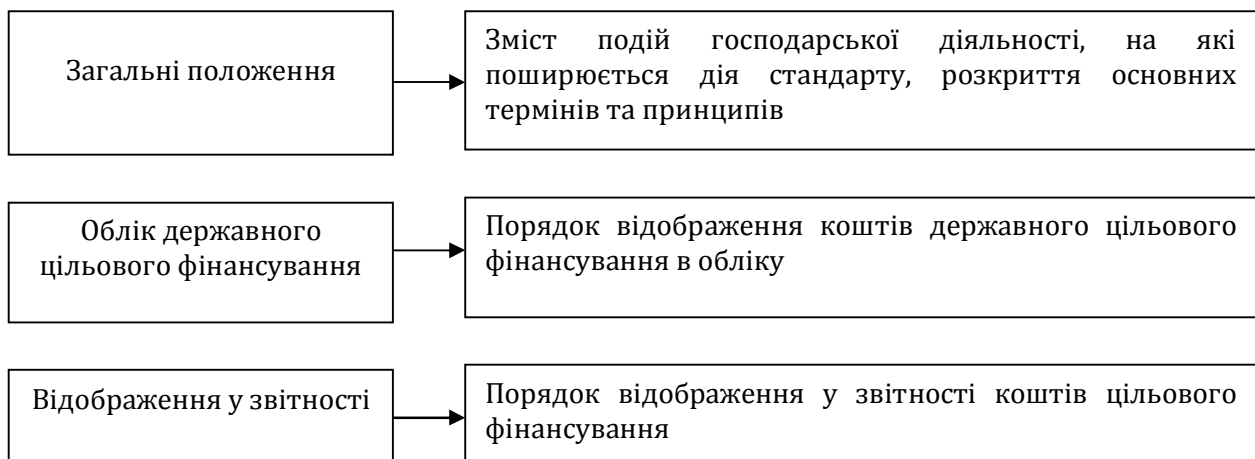

Рис.1. Основні розділи методичних рекомендацій з обліку державного цільового фінансування

У розділі “Загальні положення” розкривається зміст господарської діяльності підприємства, на які поширюється та не поширюється дія даного документу. У методичних рекомендаціях варто зазначити наступне:

- порядок відображення в бухгалтерському обліку операцій, що пов’язані з отриманням та використанням державного фінансування (цільового фінансування, державної допомоги), яке надається суб’єктам підприємницької діяльності, що зареєстровані у відповідності до чинного законодавства;

- документ стосується лише прямого бюджетного фінансування, наданого у вигляді коштів чи інших активів і не поширюється на економічні вигоди, які підприємство отримує від державного регулювання цін та тарифів, податкових пільг, кредитів тощо.

У розділі “Загальні положення” дається визначення основним термінам та класифікація видів фінансування. У розділі “Облік цільового фінансування” розкривається порядок обліку фінансування: - умови і порядок повернення отриманого фінансування; - порядок відображення на рахунках обліку отримання і використання бюджетних коштів.

У розділі “Відображення у звітності”, наводиться порядок розкриття інформації у бухгалтерській звітності. Звітність є заключним і найважливішим етапом бухгалтерського обліку коштів цільового фінансування.

На підставі даних звітності формується інформація про процес державної підтримки галузі та приймаються управлінські рішення. Саме тому, питання удосконалення звітності потребують особливої уваги. Порядок відображення цільового фінансування у Балансі підприємства регламентується П(С)БО № 2 “Баланс”. Зокрема, п.45 положення

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

визначено, що у складі забезпечень наступних витрат та платежів відображаються нараховані у звітному періоді майбутні витрати та платежі, величина яких на дату складання балансу може бути визначена тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок, а також залишки коштів цільового фінансування і цільових надходжень, які отримані з бюджету та інших джерел.

Цільове фінансування відображається у рядку 420 Балансу у розділі пасиву “Забезпечення майбутніх витрат і платежів”. Визначимо, як відображається цільове фінансування у Звіті про фінансові результати, який затверджено П(С)БО № 3 “Звіт про фінансові результати”.

Використані на поточні витрати кошти бюджетної підтримки відобразатимуться у рядку 060 форми 2 “Звіт про фінансові результати”. Капітальне інвестування за рахунок бюджетних коштів відобразатиметься у рядку 130 ф.2. “Інші доходи”.

Розкриття інформації про цільове фінансування у Звіті про рух грошових коштів та у Звіті про власний капітал відсутнє.

Таким чином, у порядку відображення коштів цільового фінансування у фінансовій звітності виділяють недоліки:

1) інформація про цільове фінансування, як джерело формування власного капіталу підприємства, не розкривається у достатній мірі в існуючих формах звітності;

2) зовнішнім користувачам за даними діючих форм звітності неможливо провести об'єктивний аналіз наявності та використання коштів цільового фінансування.

Розділяємо думку, що для деталізації звітної інформації щодо обсягів отримання та напрямів використання коштів державного цільового фінансування доцільно запровадити форму звітності «Звіт про використання коштів державного цільового фінансування».

Отож, погоджуємось, що одним з основних напрямів вдосконалення регламентації обліку державного цільового фінансування є розробка окремого нормативного документу, який врегулював би методичні засади обліку, отримання та використання коштів цільового фінансування, а також відображення його на рахунках обліку та у звітності. Перспективою подальших досліджень є вдосконалення теоретичних аспектів обліку цільового фінансування, зокрема розробка його науково-обґрунтованої класифікації.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”, затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 р. №290 (станом на 10.01.2012р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.

2. Суліменко, Л.А. Проблеми регламентації обліку державного цільового фінансування / Л.А.Суліменко, Ю.П.Зима // Облік і фінанси в АПК. – 2010. – № 3. – С.62–64.

Конохова Татьяна

студентка,

Зенкова Евгения

к.э.н., доцент

Финансовый университет при Правительстве Российской Федерации
г. Ярославль, Россия

**ПРАКТИКА ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ
ФИНАНСОВОГО УЧЕТА ПРИ ОТРАЖЕНИИ РАСЧЕТОВ ПО НДС НА
ПРИМЕРЕ ОАО «ТГК-2»**

Открытое акционерное общество «Территориальная генерирующая компания №2» (ТГК-2) было создано решением Совета директоров РАО «ЕЭС России» 25 февраля 2005 года. Компания занимается производством электрической и тепловой энергии, а также реализацией тепла (пара и горячей воды) потребителям. В конфигурацию ТГК-2 входят предприятия, расположенные в 6 регионах — Архангельской, Вологодской, Костромской, Новгородской, Тверской и Ярославской областях.

ОАО «ТГК-2» относится к категории крупнейших налогоплательщиков. Бухгалтерский и налоговый учет ведется структурными подразделениями ОАО «ТГК-2»: бухгалтерией исполнительного аппарата (централизованная бухгалтерия); департаментом учета и планирования продаж; бухгалтериями в составе структурных подразделений. Территориально-обособленные подразделения составляют отдельный баланс с незаконченным финансовым результатом. Под отдельным балансом подразумевается способ группировки учетных данных, характеризующих финансовое положение обособленного подразделения по состоянию на отчетную дату, который имеет внутриорганизационное значение, и данные которого включаются в отчетность организации в целом.

В целях формирования полной и достоверной информации о порядке учета для целей налогообложения хозяйственных операций, осуществленных в течение отчетного (налогового) периода, обеспечения выполнения принципа последовательности, применения норм и правил

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

налогового учета, в ОАО «ТГК-2» организован налоговый учет. Документом, регулирующим налоговый учет, является Учетная политика. В составе бухгалтерии исполнительного аппарата созданы отдел налогового учета и взаимодействия с налоговыми органами, которые организационно подчиняются главному бухгалтеру, непосредственно подчиняются заместителю главного бухгалтера по налоговому учету.

ОАО «ТГК-2» применяет общеустановленную систему налогообложения. Для учета данных расчетов используется счет 68 «Расчеты по налогам и сборам». В соответствии с рабочим планом счетов открыты субсчета к счету 68 по видам налогов и сборов, уплачиваемым Обществом. Основные из них: субсчет 01 «Транспортный налог», субсчет 02 «Налог на имущество», субсчет 03 «Плата за загрязнение окружающей среды», субсчет 04 «Водный налог», субсчет 05 «Налог на прибыль», субсчет 06 «Налог на доходы физических лиц», субсчет 07 «Земельный налог», субсчет 99 «Налог на добавленную стоимость» [1].

Для целей бухгалтерского учета НДС учитывается с применением счетов 68 (субсчет 99 «НДС»), 19 «НДС по приобретенным ценностям», 76 «Расчеты с разными дебиторами и кредиторами».

Налоговый учет по НДС производится на основании первичных документов бухгалтерского и налогового учета – счетов-фактур, товарных накладных, актов выполненных работ, оказанных услуг. При реализации товаров (работ, услуг) оформляются счета-фактуры в соответствии с требованиями статьи 169 НК РФ. Если отгрузка осуществляется через обособленные структурные подразделения, счета-фактуры на отгруженные товары выставляются от имени ОАО «ТГК-2», с указанием в строке «Грузоотправитель» и «КПП» соответствующего структурного подразделения.

Основными факторами, определяющими право налогоплательщика на вычет сумм НДС по приобретенным товарам (работам, услугам), в том числе по основным средствам, являются их производственное назначение, наличие счета-фактуры, оприходование активов [2], т.е. должен быть соблюден порядок применения налоговых вычетов по НДС. Только после выполнения всех этих условий, суммы НДС, учтенные по счету 19, могут быть отнесены в дебет счета 68 и предъявлены к вычету или возмещению.

Бухгалтерский учет организации ведется с помощью программного обеспечения, в которое входят такие программные продукты как АИС «КУБ-3», 1-С бухгалтерия, АИС «Тепло», которые позволяют проводить детальную аналитику по используемым счетам.

Организация сдает консолидированную отчетность по МСФО. Составление консолидированной отчетности в соответствии с международными стандартами регламентируется МСФО/IAS 27 «Консолидированная и отдельная финансовая отчетность». Процесс

консолидации представляет собой объединение аналогичных статей активов, обязательств, капитала, доходов и расходов балансов и отчетов о прибылях и убытках материнской компании и ее дочерних обществ. компания подготавливает отчетность по МСФО собственными силами, для этого в организации создан отдел МСФО. Одновременно с подготовкой отчетности по РСБУ специалисты отдела МСФО собирают данные, самостоятельно используя доступ в учетную систему по компании. Тем не менее, ими также направляются запросы в разные службы – кадровые, операционные, юридические.

Для отражения сумм НДС составляются консолидированные таблицы с расшифровкой НДС, счет 19 «НДС по приобретенным ценностям», где указывается предполагаемая дата возмещения: в течение срока до 12 месяцев после отчетной даты, в течение срока свыше 12 месяцев после отчетной даты и НДС в отношении возмещения которого существует значительная неопределенность. НДС, предполагаемая дата возмещения которого в течении срока до 12 месяцев после отчетной даты отражается в оборотных активах; НДС, предполагаемая дата возмещения которого в течении срока свыше 12 месяцев после отчетной даты отражается во внеоборотных активах; НДС, предполагаемая дата возмещения которого не определена, в отношении которого существует значительная неопределенность не отражается в отчетности.

Анализ, проведенный автором, позволяет сделать вывод, что спецификой ОАО «ТГК-2» при формировании отчетности в соответствии с международными стандартами финансового учета является практика составления консолидированных таблиц с расшифровкой налога на добавленную стоимость с указанием предполагаемой даты возмещения.

Список использованных источников

1. Налоговый кодекс Российской Федерации часть первая от 31 июля 1998 г. N 146-ФЗ и часть вторая от 5 августа 2000 г. N 117-ФЗ;
2. Положение по бухгалтерскому учету "Доходы организации" ПБУ 9/99. Утверждено Приказом Минфина РФ от 6 мая 1999 г. № 32н;
3. План счетов бухгалтерского учета финансово-хозяйственной деятельности организаций и Инструкция по его применению;

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Кучеркова Світлана

к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ В ТОВ «ЛІДЕР»

Для здійснення виробничої діяльності підприємства крім основних засобів повинні мати в необхідних розмірах і оборотні засоби. Серед них найважливіше значення мають грошові кошти, необхідні для придбання техніки, виробничих матеріалів, оплати праці, розрахунків з бюджетом та іншими ланками фінансово-кредитної системи тощо.

Грошові надходження – це кошти, які перебувають у касі підприємства, на рахунках в установах банку, в акредитивах, у підзвітних осіб тощо.

Облік грошових коштів вивчався на прикладі ТОВ «Лідер». Підприємство займається виробництвом та реалізацією хлібобулочних виробів, здобних виробів, борошна, макаронних виробів та висівок, як з власної сировини, так і давальницької.

Облік грошових коштів на підприємстві здійснюється за напрямками:

- облік касових операцій (готівка);
- облік коштів на поточному рахунку в банку (безготівкові розрахунки);
- облік інших грошових коштів.

Документом, на підставі якого касир приймає у касу готівку є Прибутковий касовий ордер (тип. Ф. КО-1) підписаний головним бухгалтером підприємства. Готівку з каси видають за Видатковим касовим ордером (тип. Ф. КО-2), Платіжними відомостями та іншими документами, засвідченими спеціальним штампом, який замінює касовий ордер і підписами керівника та головного бухгалтера підприємства. До видаткових ордерів можуть додаватися заява на видачу готівки, розрахунки тощо.

Всі прибуткові і видаткові касові ордери та документи, що їх замінюють, до передачі в касу реєструють у бухгалтерії в Журналі реєстрації прибуткових та видаткових касових документів (тип. Ф. №КО-3). На підставі касових ордерів заповнюється Касова книга (тип. Ф. КО-4), записи до якої робить касир відразу після одержання або видачі грошей за кожним ордером. Увесь рух готівки в касі слід відображати саме в Касовій книзі. Наприкінці кожного робочого дня касир підсумовує операції за день, визначає залишок грошей у касі на наступний день і передає до бухгалтерії відривний листок касової книги з копіями записів за день та доданими прибутковими і видатковими касовими документами, як звіт касира, під

розписку в касовій книзі

Дослідження показують, що основними витратами грошових засобів в ТОВ «Лідер» є: в підзвіт; на придбання палива, придбання сировини, матеріалів, видача заробітної плати, здано у банк, у відрядження, сплата податків тощо.

Згідно Положення про ведення касових операцій кожне підприємство, що здійснює операції з готівкою повинно встановити ліміт каси (ліміт залишку готівки) [2].

Готівка, яка перевищує встановлений ліміт каси, повинна бути здана в банк для зарахування на поточний рахунок підприємства.

Ліміт каси в ТОВ «Лідер» становить 400 грн.

Більшу частину розрахунків підприємство здійснює у вигляді безготівкових розрахунків [2]. ТОВ «Лідер» має поточний рахунок в АКБ «Індустріалбанк» і тільки у національній валюті і використовує платіжні доручення для безготівкових розрахунків.

Для обліку наявності і руху грошових коштів у касі підприємство використовує рахунок 30 «Каса», а саме один субрахунок 301 «Каса в національній валюті», в іноземній валюті підприємство грошей не має.

При журнально-ордерній формі обліку в ТОВ «Лідер» операції на кредиті рахунка 301 відображаються у журналі-ордері № 1 - записи в ньому проводяться на підставі Звіту касира, Касової книги доданих до них первинних документів, після чого дані заносяться в Головну книгу, а на дебеті – у відомості №1.

Для обліку наявності і руху грошових коштів, що знаходяться на поточному рахунку у банку, підприємство використовує рахунок 31 «Рахунки в банку», а саме субрахунок 311 «Поточні рахунки в національній валюті». Іноземної валюти у підприємства не має.

При журнально-ордерній формі обліку в ТОВ «Лідер» операції на кредиті рахунка 311 відображаються у журналі-ордері № 2 - записи в ньому проводяться на підставі виписок банку з розрахункового рахунка і доданих до них первинних документів, після чого дані заносяться в Головну книгу, а на дебеті – у відомості №2.

Аналіз форми 3 «Звіт про рух грошових коштів» в ТОВ «Лідер» показав, що із зростанням цін на продукцію і взагалі на всі товари спостерігається збільшення надходження коштів на підприємстві в 2011 р. порівняно з 2009 р. на 70,4%. Найбільше надходження коштів здійснюється від реалізації продукції. Так, наприклад, в 2011 р. порівняно з 2009 р. цей показник збільшився на 67,6%. Підприємство стало працювати по передплаті, аванси зросли у 8,2 рази. В свою чергу і ТОВ «Лідер» збільшило витрачання коштів на аванси. Так, в 2011 р. порівняно з 2009 р. цей показник збільшився у 14 р. Майже на 88 % зросли витрати на оплату товарів і 47% на виплату працівникам заробітної плати. Витрати коштів на

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

сплату податків в 2011 р. порівняно з 2009 р. зросли майже на 89%. Взагалі загальна сума витрат коштів збільшилась на 71,4%. Аналіз руху грошових коштів по підприємству показав, що витрачання коштів випереджує їх надходження.

Управління грошовими потоками є одним з ключових моментів під час поточного управління підприємством з позиції оптимального співвідношення між ліквідністю та прибутковістю. Лише налагоджена система бухгалтерського обліку дає змогу отримати необхідну інформацію для забезпечення управління господарською діяльністю підприємства.

Згідно проведених досліджень, для покращення ефективного управління грошовими потоками, пропонується вдосконалити внутрішню звітність на підприємстві ТОВ «Лідер», а саме створити окремі щомісячні аналітичні відомості (реєстри) надходження та витрачання грошових коштів.

Кожна аналітична відомість дає змогу керівникові наглядно бачити надходження і витрачання коштів в касі і на поточному рахунку, мету, суми і контрагентів. Інформація з цих відомостей може використовуватися для складання платіжного календарю, допоможе проаналізувати строки надходження більшої частини сум коштів і їх витрачання, у прийнятті рішень, покращить ефективність та дієвість управління, підвищить прозорість та якість бухгалтерського обліку.

Запропоновані відомості будуть складатися на підставі первинних та зведених документів щодо обліку грошових коштів. Тому правдивість цієї інформації буде залежати від правильності організації і ведення обліку грошових коштів.

З урахуванням цього пропонується скласти наказ щодо організації касової дисципліни на підприємстві. Цей наказ допоможе налагодити ведення касових операцій та забезпечить краще дотримання працівниками норм Положення про касові операції, Закону про РРО та інших нормативних актів.

Список використаних джерел

1. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженою постановою Правління НБУ від 21.01.04 р. № 22.
2. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 15.12.04 р. № 637.

Кушнір Людмила

к.е.н., доцент,

Кушнір Володимир

студент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Бухгалтерський облік, це вид діяльності, що має свій технологічний процес, який охоплює початковий бухгалтерський баланс, процес документування фактів господарської діяльності та їхнє подвійне відображення в системі рахунків з подальшим узагальненням під час складання заключного бухгалтерського балансу. Для того щоб з'ясувати, як елементи входять у систему бухгалтерського обліку, передовсім, слід з'ясувати загальне поняття системи. Система - ціле, яке складається з частин. У науковому розумінні система - це сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих елементів, кожен з яких робить внесок до характеристики цілого. Бухгалтерський облік складна трирівнева система. Перший рівень - методичний, другий - технічний, третій - організаційний.

При розгляданні організації бухгалтерського обліку в теоретичному аспекті необхідно з'ясувати зміст самого терміна організація та його значення в бухгалтерському обліку. Під організацією бухгалтерського обліку розуміють систему умов та елементів побудови облікового процесу з метою отримання достовірної та своєчасної інформації про господарську діяльність підприємства і здійснення контролю за раціональним використанням виробничих ресурсів і готової продукції.

Як зазначає Пантелійчук Л.Т., бухгалтерський облік має інформаційну мережу, з каналами, по яких надходять дані про стан об'єктів обліку. Дані про господарські процеси надходять у систему обліку безперервно по інформаційних входах, а потім, після перетворення, використовуються для інформаційного обміну із зовнішнім середовищем і всередині системи господарського обліку. Вхідні і вихідні потоки бух обліку, спрямовані на обробку фактів господарського життя. Відомо, що вхідним пунктом системи є найпростіші елементи. Стосовно бухгалтерського обліку такими найпростішими елементами є факти господарської діяльності. Факти господарської діяльності відстежують методом їх фіксації в первинних документах, що відображають їх факти [1, с.4].

Елементи бухгалтерського обліку змінюються з часом і зв'язки між ними не залишаються постійними, тому система обліку належить до динамічних систем.

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Бухгалтерський облік - інформаційна система, оскільки основними завданнями бух обліку є збирання, обробка та надання інформації. Крім того, це документальна система, тому що бух облік не може функціонувати без документів. Таким чином, бухгалтерський облік - велика і складна інформаційно-документальна підсистема системи управління. Бухгалтерський облік є специфічною діяльністю з «виробництва» інформації і має свою спеціальну процедуру - технологію її обробки. Коли відома мета діяльності і складено її план, необхідно створити певну структуру з людей, техніки, інформації, як і для створення всього підприємства та окремих його підрозділів, використовується організаційна функція менеджменту. Під організацією бухгалтерського обліку ми будемо розуміти цілеспрямовану діяльність керівника підприємства із створення, постійного впорядкування і вдосконалення системи бухгалтерського обліку для забезпечення інформацією внутрішніх та зовнішніх користувачів. Зіставлення організація - організм також пов'язаної з обліком. Бухгалтерія - своєрідна нервова система підприємства, яка надає йому інформацію в грошовому вимірнику про навколишній світ та внутрішні процеси, і має складну структуру, що розглядається в горизонтальному, вертикальному (глибина структури) і в просторовому вимірі (розміщення в просторі) [3,с.206].

Перед організацією обліку постають наступні основні завдання (рис. 1).

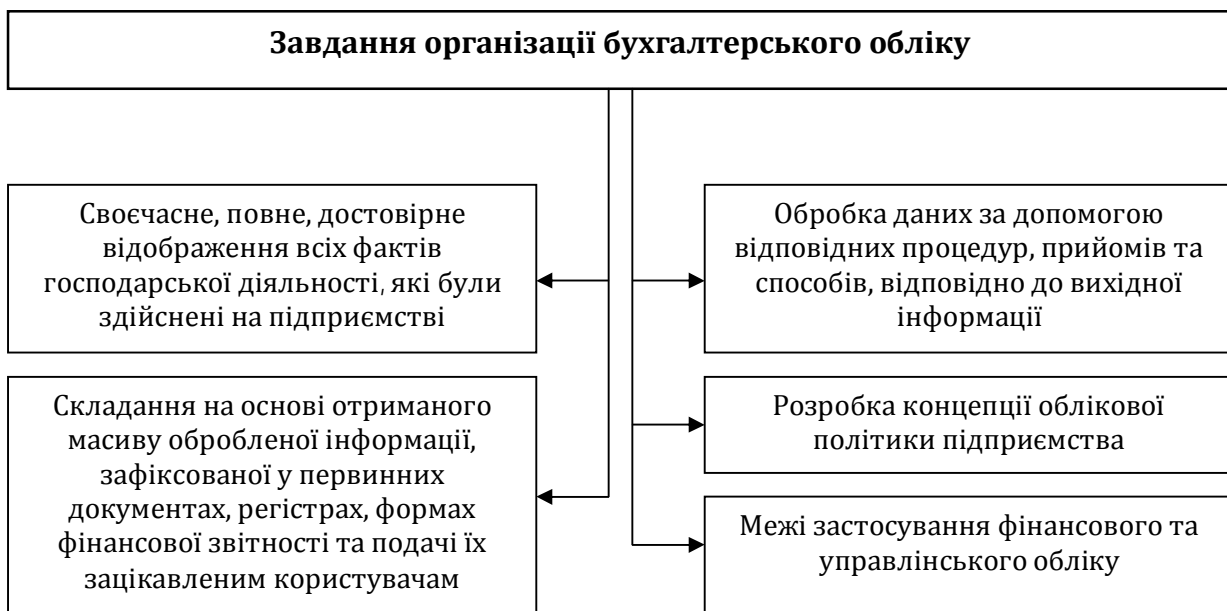

Рис. 1. Основні завдання організації бухгалтерського обліку

Від вирішення цих завдань залежить структура та якість обліку, врахування запитів управлінської системи і функціонування

інформаційної системи підприємства. Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксації фактів здійснених всіх господарських операцій у первинних документах збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе власник або уповноважений ним орган, який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів [4, с.40].

Проблема організації обліку, на кожному конкретному підприємстві полягає у встановленні і запровадженні такої сукупності правил, реалізація яких забезпечила максимальний ефект від ведення обліку. При цьому під ефектом у даному разі розуміють вчасне формування фінансової і управлінської інформації, її вірогідність, доступність і корисність для широкого кола зацікавлених користувачів [2, с.4].

Отже, організацією бухгалтерського обліку є комплекс заходів власника підприємства, направлених на забезпечення реєстрації фактів господарського життя, узагальнення їх з метою отримання їх необхідної інформації для прийняття управлінських рішень. Організація бухгалтерського обліку - цілеспрямована діяльність керівників підприємства по створенню постійному впорядкуванню та удосконаленню системи бух обліку з метою забезпечення інформацією внутрішніх та зовнішніх користувачів. Організація бухгалтерського обліку - один з найбільш відповідальних етапів створення підприємства та підготовки до його ефективної діяльності. Без організованого обліку не можлива господарська діяльність підприємства. Це суперечить чинному законодавству України.

Список використаних джерел

1. Пантелійчук Л.Т. Формування облікової політики- важкий етап роботи підприємства/ Л.Т. Пантелійчук / //Бухгалтерський облік і аудит – 2002. - №9 - С. 3 - 11.
2. Пархоменко В.К. Розвиток бухгалтерського обліку/ В.К. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит - 2002. - №11 – С. 3 - 4.
3. Правдюк Н.Л. Місце обліку в управлінському циклі /Н.Л. Правдюк Науковий вісник НАУ. Вип. 56 - К. - 2002. - С. 206 - 208.
4. Хоптинський Ю.К. Організаційні аспекти бухгалтерського обліку/ Ю.К. Хоптинський// Бухгалтерський облік і аудит - 2003. - №4. - С. 40-44.

Кушніренко Олександр

аспірант

Національний університет біоресурсів

та природокористування України

м. Київ

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРОВИРОБНИЦТВА: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Система оподаткування аграрного сектору України характеризується частими змінами та доповненнями до нормативно-правових актів податкового законодавства, що істотно ускладнює діяльність сільськогосподарських товаровиробників. Прийняття Податкового кодексу хоч і принесло позитивні зрушення, однак остаточно не вирішило порушеної проблеми. В зв'язку з цим, та враховуючи сучасні трансформаційні перетворення сільськогосподарського товаровиробництва, а також обраний Україною напрямок інтеграції у Європейське співтовариство, постала необхідність реформування національної системи прибуткового оподаткування та її адаптації до вимог міжнародних правил економічних відносин.

Однією з особливостей системи прямого оподаткування зарубіжних країн в галузі сільського господарства є те, що вона представлена двома групами платежів, відмінних за своєю природою – прибутковими та ресурсно-майновими податками.

Як зазначають українські дослідники Тулуш Л. та Малініна Н., традиційно, при побудові механізмів прибуткового оподаткування, доходи розмежовуються на корпоративні і особисті, в результаті чого сформовано два податкових інструмента – корпоративний податок (податок на прибуток) та податок на доходи фізичних осіб (прибутковий податок з громадян) [1].

Корпоративний податок в галузі сільського господарства розвинутих країн сплачують великотоварні підприємства (кооперативи) та окремі фермери, однак їх кількість обмежена, оскільки у більшості країн виробництво сільськогосподарської продукції здійснюється сімейними фермерами, невеликими за обсягами отриманого доходу та площами угідь.

За таких умов, та з врахуванням стрімкого розвитку агробізнесу гостро постало питання створення ефективного податкового механізму, який би відзначився не лише стабільністю та оптимізацією податкового навантаження, але й відповідністю податкового інструментарію тенденціям економічного розвитку, що склались на міжнародному рівні.

В деяких країнах (Грузія, Латвія, Норвегія, Японія, Великобританія,

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

Китай, США та ін.) ставки корпоративного податку не є пільговими для сільськогосподарських товаровиробників. Так, в Китаї для підприємств всіх форм власності і господарювання сплата прибуткового податку проводиться за ставкою 33%. Для фермерів США також не передбачено пільгової ставки прибуткового податку, однак вони мають ряд інших пільг при його сплаті – зменшення бази оподаткування (вирахування з загальної суми доходів, отриманих від продажу землі, будівель, споруд), сплата податку з середнього доходу, розрахованого за три останні роки та ін. Окрім того, в США встановлений неоподатковуваний мінімум для юридичних осіб (50 тис. дол.), який зменшує базу оподаткування.

При цьому, ставки корпоративного податку диференційовані в залежності від розмірів підприємства і рівнів рентабельності. Так, у Великобританії вони коливаються в межах від 5 до 40%, в Італії – від 12% до 62%, у Нідерландах – від 16% до 72%. У США податковим законодавством передбачається два типи корпорацій: *Type C* і *Type S*. Із них статус *S* має більш пільговий характер [2]. Залежно від розміру доходу, що підлягає оподаткуванню прибутковим податком, останній визначається за таблицею чи окремою шкалою ставок. Так, якщо оподатковуваний прибуток фермера складає від 50 до 75 тис. дол., то сума податку яка підлягає сплаті складе 7500 дол. до якої необхідно додати ще 25% з суми, що перевищує 50 тис. дол. [2]. Податковим періодом є рік. Але сплата здійснюється чотири рази на рік. У цьому разі застосовуються оціночні платежі. Суть їх полягає в тому, що підприємство попередньо оцінює можливі річні доходи, витрати та пільги і визначає мінімальну суму платежу. Ця сума сплачується до бюджету рівними частинами до 12 квітня, 12 червня і 12 грудня поточного року. Після закінчення року здійснюється кінцевий розрахунок з бюджетом згідно з поданою декларацією. Якщо за розрахунком згідно з декларацією сума податку є більшою, ніж оціночні платежі, то платник здійснює доплати. Якщо ж навпаки, то проводиться або повернення зайво сплачених сум, або зарахування в рахунок майбутніх періодів [4]. Таку практику можна запровадити і в Україні з метою зменшення документообігу та навантаження на платників податку.

В більшості країн для підприємств галузі сільського господарства передбачено пільги при оподаткуванні прибутку. Так, в Азербайджані та Польщі не підлягають оподаткуванню доходи, отримані від сільськогосподарської діяльності; в Білорусі для підприємств АПК, що одержують прибуток від виробничо-технічного обслуговування застосовується пільгова ставка – 10% (загальна – 30%), а сільгоспідприємства, що реалізують власно вироблену продукцію рослинництва, тваринництва, рибальства та бджільництва звільняються від сплати податку на прибуток; в Киргизстані від сплати податку на прибуток звільняються підприємства для яких земля є основним засобом

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

виробництва та єдиним джерелом доходу; в Канаді є можливість сплачувати податок з усередненого прибутку за п'ять років та застосовувати пільгову ставку 12% (загальна — 29%), яка передбачена для суб'єктів малого підприємництва та фермерських господарств; на Кубі для сільгосппідприємств встановлена пільгова ставка оподаткування прибутку (0,5 від загальної), у Франції і Німеччині передбачено низку знижок і пільг, що дозволяє знизити фактично сплачувану суму податку до 17%, в Нідерландах - до 21,4% і т.д. [1].

В Україні Податковим кодексом (ст. 155) також передбачено особливі умови оподаткування виробників сільськогосподарської продукції - сплату податку на прибуток за підсумками звітного податкового року, який визначений для сільгоспвиробників з 1.07 - 30.06, та зменшення суми нарахованого податку на прибуток на суму податку на землю, що використовується в сільськогосподарському виробничому обороті [4].

Отже, досвід запровадження податкових механізмів у сільському господарстві зарубіжних країн орієнтує на встановлення певних тенденцій, в основу яких покладено застосування диференційованого підходу до суб'єктного складу платників податків; встановлення неоподаткованого мінімуму при оподаткуванні доходів від сільськогосподарської діяльності; збереження спрощеної системи оподаткування для дрібних типів агроформувань, але засади її побудови повинні бути змінені з рентних на прибуткові. Запровадження викладених пропозиції сприятиме рівномірному розподілу податкового тиску на сільгосптоваровиробників, адаптації податкової системи України до вимог міжнародних правил економічних відносин.

Список використаних джерел

1. Тулуш Л. Особливості формування системи прямого оподаткування аграрного сектору в розвинутих країнах [Електронний ресурс] / Л.Тулуш, Н. Малініна // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2012. – Вип. 1 (6). – С. 124-134. – Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2012>
2. Андрущенко В.Л. Податкові системи зарубіжних держав: Навч. посіб. / Андрущенко В.Л., Варналій З.С., Прокопенко І.А., Тучак Т.В. – К.: Кондор-Видавництво, 2012. – 222 с.
3. Дорош Н.І. Податкова система України і розвинутих зарубіжних країн (Порівняльний аналіз) // Фінанси України. – 2008. - № 6. – с.75-82;
4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010р., № 2755-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

Мамотюк Оксана
слухач магістратури
Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ВИТРАТ

У процесі провадження екологічної діяльності на підприємствах визнаються та обліковуються екологічні витрати. Методика ведення екологічного обліку не регламентується вітчизняним законодавством, хоча облік і контроль екологічних витрат є необхідним для реального сектору економіки. Ведення такого обліку дозволить оперативно аналізувати екологічні витрати та управляти ними, а також слідкувати за станом довкілля [4].

На сьогоднішній день екологічні витрати не відокремлюються, як група витрат і зазвичай відносяться бухгалтерами у дебет рахунків 15, 23, 91, 92, 94 без виділення окремих субрахунків, як і всі інші операційні та інвестиційні витрати. Також залишається відкритим питання законодавчого закріплення норм капіталізації таких витрат в обліку на підприємствах [3].

Питання визнання та відображення екологічних витрат висвітлювали такі вчені: Серед них: А. Божченко, О. Кондратюк, Н. Василевська, О. Сухіна, Л. Гринів, Г. Дейлі, Л. Максимів, Л. Пелиньо, І. Замула, Л. Мельник, В. Папінко, Н. Потапенко, І. Бешуля та інші. Значну увагу науковці приділяють обґрунтуванню необхідності впровадження екологічної звітності та розробці класифікації екологічних витрат на макро- та макрорівнях [2,3,4].

Спробуємо запропонувати власну класифікацію екологічних витрат, яка б отримала практичне значення у роботі підприємств. Отже, екологічні витрати можна класифікувати за такими ознаками:

а) за соціально-економічним критерієм:

– податкові платежі (екологічний податок; рентні плати за нафту, природний газ, газовий конденсат, транспортування нафтопродуктів, природного газу та аміаку; плата за землю та користування надрами, спеціальне використання води і лісових ресурсів);

– операційні витрати на попередження шкідливого впливу на довкілля;

– надзвичайні витрати на ліквідацію наслідків екологічного лиха;

– операційні витрати з надання послуг з природоохоронної діяльності;

– інвестиції у природоохоронну діяльність дочірніх підприємств, відокремлених підрозділів та ін.

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

б) за відображенням у фінансовому обліку: поточні (операційні), капітальні (інвестиційні);

в) за видами господарської діяльності підприємства:

– витрати на утримання основних засобів природоохоронного призначення: на напівфабрикати, матеріали, паливо, енергію, поточний і капітальний ремонт тощо;

– витрати на оплату і охорону праці (включаючи відрахування єдиного соціального внеску) працівникам, зайнятим у екологічній діяльності;

– витрати, пов'язані з спільним використанням підприємствами і організаціями регіону об'єктів природоохоронного призначення;

г) за об'єктами охорони можна виділити такі напрямки здійснення витрат:

– охорона чистоти атмосфери;

– раціональне використання земельних ресурсів

– раціональне використання мінеральних ресурсів;

– раціональне використання водних ресурсів;

– охорона рослинного і тваринного світу;

– переробка та знешкодження відходів;

д) за характером впливу на навколишнє природне середовище:

– природоохоронні витрати (позитивний вплив);

– витрати на експлуатацію та відновлення природних ресурсів (негативний, позитивний, нейтральний).

Аналізуючи сутність поділу екологічних витрат за останньою ознакою, слід зазначити, що поняття «екологічні витрати» ширше, ніж «природоохоронні витрати» [2]. Природоохоронні витрати – це витрати на попередження забруднення довкілля і ліквідацію його наслідків, тобто спрямовані на покращення екологічної ситуації, а екологічні витрати загалом включають і експлуатаційні, і відновлювальні витрати. Сюди ж відносимо загальнодержавні платежі за використання ресурсів, які не включаються до складу витрат у фінансовому обліку, але враховуються в економічному аналізі, а на довкілля не впливають взагалі.

Наведена класифікація екологічних витрат зможе використовуватися на підприємствах для розробки робочого плану рахунків, підготовки інформації для статистичних звітів та внутрішніх розрахунків. Зазначимо, що вона є орієнтовною і може коригуватися залежно від цілей та специфіки діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.

2. Левченко Н.А. Екологічний облік і аудит: проблеми становлення та

розвитку в Україні / Н.А. Левченко, Н.Є. Василевська // Коммунальное хозяйство городов. – 2009. - №89. – с. 257-262.

3. Малюга Н. Екологічні витрати: класифікація та бухгалтерське відображення / Малюга Н., Замула І. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – №5. – с. 35-41.

4. Пелиньо Л.М. Місце екологічного обліку в сучасній системі бухгалтерського обліку та його важливе значення в сфері охорони довкілля / Л.М. Пелиньо // Науковий вісник НЛТУ України. - 2008. - Вип. 18.2. - С. 70-75.

Нікітіна Яна

студентка

Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського
м. Миколаїв

ВИЗНАЧЕННЯ ЗВИЧАЙНИХ ЦІН З 2013 РОКУ ЗГІДНО ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Стаття 39 Податкового кодексу України, яка регулює порядок визначення та застосування звичайних цін при здійсненні господарських операцій вступає в силу з 2013 року. Постає питання, наскільки складніше буде працювати в наступному році, чи можливо буде уникнути від додаткових нарахувань податків контролюючим органом, тобто податкових зобов'язань та коли немаємо право на податковий кредит. Звичайна ціна на товари (роботи, послуги) збігається з договірною ціною, якщо інше не встановлено Кодексом і не доведено зворотне, в тому числі внаслідок неможливості визначення звичайної ціни.[39.3-39.4 ПКУ].

Отже, для правильного відображення в обліку необхідно перевірити договірну ціну на предмет відповідності її звичайної.

Визначення звичайної ціни виробляється по одному з методів, описаних в п.п. 39.4 - 39.8 ПКУ:

1) Порівняльної неконтрольованої ціни (аналогів продажу). Ціна, визначається за ціною на ідентичні (а за їх відсутності - однорідні) товари (роботи, послуги), що реалізуються (придбаваються) не пов'язаній з продавцем (покупцем) особі за звичайних умов діяльності. Можливе проведення аналізу на підставі даних торгових бірж. 2) Ціна перепродажу. Фактично порівнюються ціни, за якими товар був придбаний і проданий з урахуванням націнки. 3) «Витрати плюс» – це ціна, що складається з собівартості готової продукції (товарів, робіт, послуг), яку визначає

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

продавець, і відповідної націнки, звичайної для відповідного виду діяльності при порівнянних умовах. Мінімальний розмір націнки може бути визначено на законодавчому рівні. Як правило, використовується підприємствами, які виготовляють продукцію. 4) Розподілення прибутку. Визначається прибуток від операції, який розподіляється на економічно аргументованої основі, що наближає цей розподіл до розподілу прибутку, який отримали б учасники, якби були непов'язаними особами. 5) Чистий прибуток. Метод заснований на порівнянні показників рентабельності операції, які розраховуються на підставі відповідної бази (такої як витрати, обсяг реалізації, активи), з аналогічними показниками рентабельності операцій між непов'язаними особами у співставних економічних умовах. Використовувати складно, оскільки провести економічне обґрунтування величини рентабельності складно.

Якщо зазначеними методами визначити звичайну ціну неможливо, така ціна визначається за результатами незалежної оцінки [п. 39.3 ПКУ]. У тому випадку, якщо неможливо визначити звичайну ціну за допомогою незалежних професійних оцінювачів, звичайна ціна збігається з ціною договору [п. 39.1 ПКУ].

У ПКУ передбачені винятки при визначенні звичайної ціни:

1) При продажу товарів, ціни на які підлягають державному регулюванню (крім випадків встановлення мінімальних цін продажу або індикативних цін) - звичайною вважається ціна, встановлена згідно з принципами такого регулювання [п. 39.10 ПКУ];

2) При примусовому продажу майна - звичайною є ціна, отримана при продажу [п. 39.12 ПКУ];

3) При продажу раніше ввезених на територію України товарів ціна відповідає митної вартості товарів, з якої були сплачені податки і збори при ввезенні [п. 39.13 ПКУ];

4) Під час проведення аукціону (тендера) звичайною вважається ціна, яка склалася за результатами такого аукціону (тендера) [п. 39.17 ПКУ].

Можна знайти такі три «плюса», які законодавець надав платнику податків і які платник податків може використати для свого захисту:

1) Передбачено, що у разі відхилення договірних цін у податковому обліку платника податків у бік збільшення або зменшення від звичайних цін менше ніж на 20 відсотків, таке відхилення не може бути підставою для визначення (нарахування) податкового зобов'язання, коригування від'ємного значення об'єкта оподаткування або інших показників податкової звітності. Тобто, даною нормою кілька пом'якшується оподаткування в порівнянні з сьогоdnішніми вимогами ПКУ. Адже, на сьогоdnішній день, для будь-яких операцій (крім операцій з пп. 153.2.1, пп. 153.2.2 ПКУ) «інтервал» для визначення звичайної ціни не встановлений. А з 01.01.2013 року, якщо підприємство продасть товар, наприклад, за ціною

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

нижче собівартості або виконає операції, за якими оподаткування здійснюється виходячи із звичайних цін, і такі операції будуть здійснюватися в рамках встановленого інтервалу (відхилення 20%), то ніякі донарахування податків контролюючим органом не можуть здійснюватися: ні донарахування ПДВ, ні коригування у разі збиткової операції.

2) Також слід ознайомитися з положеннями п. 39.14 ПКУ. Він складається з двох абзаців. У першому абзаці передбачено, що обов'язок доведення того, що ціна договору (правочину) не відповідає рівню звичайної ціни, покладається на орган державної податкової служби в порядку, встановленому законом. На сьогоднішній день цей порядок відсутній. Тобто, якщо законодавець не врегулює це питання, працівники ДПС не зможуть виробляти ніяких донарахувань з питань застосування звичайних цін. Разом з тим, в абзаці 2 цього пункту зазначено, що в ході проведення перевірки платника податку орган державної податкової служби має право надати запит, а платник податку зобов'язаний обґрунтувати рівень договірних цін або послатися на норми абзацу першого цього пункту.

3) А якщо все ж таки за результатами перевірки було донараховано податкові зобов'язання, виходячи зі звичайних цін, або проведено коректування негативного об'єкта оподаткування необхідно звернутися в абз.3 п. 39.15 ПКУ: «За результатами цієї перевірки приймається відповідне податкове повідомлення-рішення. У разі якщо платник податків розпочинає процедуру оскарження цього податкового повідомлення-рішення, або несплати відповідної суми, визначеної в такому податковому повідомленні-рішенні, протягом строків, встановлених цим Кодексом, податкове повідомлення-рішення вважається відкликаним. Керівник органу державної податкової служби зобов'язаний звернутися до суду з позовом про нарахування та сплату податкових зобов'язань, коригування від'ємного значення об'єкта оподаткування або інших показників податкової звітності». Визначення «відповідне» податкове повідомлення-рішення ПКУ не містить. На сьогоднішній день такий документ у переліку, перерахованому наказом ДПАУ від 22.12.2010 № 985, відсутній. Отже, це питання може бути реалізовано на практиці тільки після додаткового врегулювання Мінфіном оформлення донарахування податку у зв'язку із застосуванням звичайних цін. Разом з тим, навіть якщо Мінфін і розробить таку форму податкового повідомлення-рішення, після подачі скарги в порядку адміністративного оскарження, повідомлення-рішення вважатиметься відкликаним. І це питання про донарахування податкових зобов'язань має буди розглядатися в суді.

Таким чином, не варто «журитися», ст. 39 ПКУ містить достатньо

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

законодавчих «прогалин», які дозволять платнику податків відстоювати свої права.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2756-VI
2. Інтернет джерела:
<http://verem.com.ua/archives/2169>
<http://tax.38044.org/491#comments>
<http://buhgalter.com.ua/conference/details/5829/>

Писаренко Тетяна

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Податки є однією з найважливіших фінансових категорій. Історично це найдавніша форма фінансових відносин між державою і членами суспільства. Саме виникнення держави спричинило і появу платежів та внесків до державної скарбниці для фінансового забезпечення виконання державою її функцій.

Податки – це обов'язкові платежі юридичних та фізичних осіб до бюджету. За економічним змістом це фінансові відносини між державою і платниками податків з метою створення загальнодержавного централізованого фонду грошових коштів, необхідних для виконання державою її функцій [1, 2, 4].

У фінансовій термінології застосовується три терміни, що відображають платежі держави – плата, відрахування (збір), податок. В цілому, відмінності між платою, відрахуваннями і податками, як формами платежів, юридичних і фізичних осіб державі несуттєві й стосуються тільки рівня конкретизації цільового призначення. Але, якщо плата і відрахування можуть сплачуватись як державі, так й іншим юридичним та фізичним особам, то податки – це атрибут тільки держави.

Функції податків як фінансової категорії впливають із функції фінансів. Фінанси в цілому виконують дві функції – розподільну і контрольну. Податки безпосередньо пов'язані з розподільною функцією в

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

частині перерозподілу вартості створеного ВВП між державою і юридичними та фізичними особами. Одночасно вони виступають методом централізації ВВП у бюджеті на загальносуспільні потреби, виконуючи таким чином фіскальну функцію. У сутності кожного податку закладена регулююча функція. Вона, як і фіскальна функція, характеризує їх суспільне призначення. Суть регулюючої функції полягає у впливі податків на різні сторони діяльності їх платників.

Оскільки регулююча функція податків є об'єктивним явищем, то вплив податків відбувається незалежно від волі держави, яка їх установлює. Використання податків як фінансових регуляторів – дуже складна і тонка справа. Тут не може бути головного і другорядного – все головне. Іноді незначні деталі в оподаткуванні можуть докорінно змінити суть впливу податку: зробити його прямо протилежним щодо передбачуваного.

Податкова система – це система всіх податків, які стягуються державою (в особі відповідних фіскальних органів) з платників цих податків. З 1-го січня 2011 року податкова система України чітко визначена Податковим Кодексом України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Саме цей норматив встановлює і регулює правила податкового обліку в Україні.

Податковий облік – це підсистема бухгалтерського обліку, яка за певними правилами, затвердженими державою, виконує функції нарахування та сплати податків відповідним державним органам [3, 5]. Завданням податкового обліку є контроль за повнотою і своєчасністю нарахування й сплати податків, зборів та обов'язкових платежів.

Розкриваючи сутність податкового обліку потрібно сказати, що він тісно пов'язаний з фінансовим обліку. Взаємозв'язок податкового і фінансового обліку полягає в наступному: ґрунтуються на тих самих первинних документах, хоча є специфічні податкові документи (податкові накладні); фіксують ті самі факти господарського життя; ведеться тими ж самими спеціалістами; основна частина інформації призначена для зовнішніх користувачів.

Але, разом з тим, існує відмінність між результатами, отриманими в податковому і фінансовому обліку. До найпоширеніших причин відхилень слід віднести: визначення моменту виникнення доходів і витрат (у податковому обліку діє принцип першої події); відмінність у методиці визначення сум податкових доходів і витрат, а також сум витрат і доходів діяльності (наслідком цього є невідповідність сум витрат і доходів у податковому обліку сумам доходів і витрат у фінансовому обліку); об'єкт оподаткування у податковому обліку – це величина, яка не збігається з прибутком підприємств, що є об'єктом оподаткування у фінансовому обліку; відмінність у призначенні фінансової та податкової звітності (якщо за даними першої можна охарактеризувати фінансовий стан суб'єкта

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

господарської діяльності, то за даними другої – стан розрахунків з бюджетом за відповідними податками й платежами).

Специфікою податкового обліку є наявність особливих первинних документів, реєстрів аналітичного та зведеного обліку.

Так, при обліку податку на додану вартість (далі ПДВ) первинний облік ведеться на основі податкової накладної. Аналітичний облік ПДВ ведеться у реєстрі виданих та отриманих податкових накладних. Крім того, податкова накладна підлягає реєстрації у Єдиному реєстрі у разі якщо (пункт 11 Підрозділу 2 Прикінцевих положень Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI): сума ПДВ у одній податковій накладній становить більше 10 тисяч гривень; податкова накладна виписана на постачання підакцизних або імпортованих товарів (незалежно від суми ПДВ у одній податковій накладній); це є незареєстрована раніше податкова накладна, сума ПДВ у якій досягла 10 тисяч гривень [6].

Іншим знаковим податком при організації податкового обліку є податок на прибуток підприємств. Оподатковуваний прибуток підприємства визначають на підставі нагромаджених даних про витрати та доходи у відповідних аналітичних реєстрах за правилами Податкового Кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.

Національні стандарти обліку протягом 2011-2012 років відчули на собі суттєві зміни, що були внесені з метою їхнього підпорядкування вимогам окремих норм Податкового Кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.

Податковий облік залишається досить важливою ланкою облікової системи, навіть найголовнішою, оскільки саме за порушення податкового законодавства передбачені значні штрафні санкції. Відхилення результатів податкового та фінансового обліку є, без сумніву проблемою. Але це не лише українська проблема, але й загальноінтернаціональна, оскільки в інших країнах теж мають місце розбіжності, які ускладнюють роботу бухгалтерів. Аналіз змін до Податкового Кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI вказує на домінування податкового обліку над фінансовим. Така тенденція матиме місце й надалі і причиною подібної ситуації є досить складна економічна ситуація у державі, пов'язана з браком або нераціональним використанням податкових надходжень як від юридичних, так і від фізичних суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел

1. Ватуля І.Д. Податки, збори, платежі: Навчальний посібник / І.Д. Ватуля. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 356 с.
2. Гега П.Т. Правовий режим оподаткування в Україні / П.Т. Гега. – К.: Юрінком, 1997. – 144 с.

3. Гусакова О.С. Податковий облік: Навчальний посібник / О.С. Гусакова. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 360 с.

4. Литвиненко Я.В. Податкова політика: Навчальний посібник / Я.В. Литвиненко. – К.: МАУП, 2003. – 224 с.

5. Панасюк В.М., Ковальчук Є.К., Бобрівець С.В. Податковий облік: організація, нормативне забезпечення, податкові розрахунки, звітність: Навчальний посібник / В.М. Панасюк, Є.К. Ковальчук, С.В. Бобрівець. – Тернопіль: Астон, 2003. – 304 с.

6. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page11>.

Плахтій Тетяна

к.е.н., доцент кафедри організації обліку та звітності
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ФІКСОВАНИМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПОДАТКОМ

Фіксований сільськогосподарський податок представляє собою особливий найбільш типовий механізм оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. В наш час вимагає підвищення достовірності даних бухгалтерського обліку розрахунків за фіксованим сільськогосподарським податком на підприємствах АПК. Це стосується перш за все інформації аналітичного обліку, яка необхідна для ефективного контролю за податковою дисципліною.

Відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999р. №291 та Інструкції про його застосування на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» ведеться облік виробничих накладних витрат на організацію виробництва та управління цехами, дільницями, відділеннями, бригадами та іншими підрозділами основного й допоміжного виробництва, а також витрати на утримання та експлуатацію машин і устаткування. За дебетом рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» відображається сума визнаних витрат щодо фіксованого сільськогосподарського податку, за кредитом – за відповідним розподілом, списання на субрахунок 231 «Рослинництво» рахунку 23 «Виробництво».

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Вразі якщо сільськогосподарські підприємства використовують для обліку витрат рахунки 8 класу, то зобов'язання за фіксованим сільськогосподарським податком відображають на рахунок 84 «Інші операційні витрати» з подальшим списанням на субрахунок 915 «Загальновиробничі витрати з фіксованого сільськогосподарського податку» до рахунку 91 «Загальновиробничі витрати».

Згідно з нормами діючого законодавства підприємство може на власний розсуд обирати рахунки, на яких ведеться облік витрат. Крім того, ведення аналітичного обліку є необхідністю в цілях послідувочої вибірки по видах витрат підприємства на вимогу внутрішніх користувачів та для заповнення реєстрів бухгалтерського обліку.

Дослідивши методичні засади ведення обліку розрахунків за фіксованим сільськогосподарським податком на сільськогосподарських підприємствах згідно діючим законодавством, встановлено, що на практиці не застосовується жодного документу, в якому б групувалась інформація про розрахунки за цим податком протягом звітного (податкового) періоду.

Необхідність управління заборгованістю перед бюджетом і посилення ролі бухгалтерського обліку розрахунків та обліку розрахунків за податками згідно з податковим законодавством, яка при численній заборгованості по податкових неплатежах і складності розрахунків за податками має відобразитись системно в одному документі. Декларація з фіксованого сільськогосподарського податку слугує документальним відображенням щодо нарахування зобов'язань за цим податком перед бюджетом. Тому, вважаємо за потрібне запровадити на практиці окрему Відомість аналітичного обліку нарахування та сплати зобов'язань за фіксованим сільськогосподарським податком, в якій у хронологічному порядку щомісяця необхідно відобразити суми фактично нарахованих та сплачених зобов'язань.

До недоліків організації обліку розрахунків за фіксованим сільськогосподарським податком необхідно віднести те, що на практиці не передбачено документа, в якому здійснюється розподіл сум фіксованого сільськогосподарського податку. Для усунення зазначеної проблеми є потреба у розробці окремої розрахункової форми розподілу витрат з фіксованого сільськогосподарського податку. Це дозволить визначити частку витрат з фіксованого сільськогосподарського податку у собівартості одиниці продукції рослинництва.

Відповідно до наказу Міністерства аграрної політики України від 4.06.2009р. № 390 [2] загальновиробничі витрати відображаються в Звіті №5.7 с.-г. про загальновиробничі витрати. Звіт складають за місяць і наростаючим підсумком з початку року в розрізі об'єктів аналітичного обліку по відповідним статтям витрат. Оскільки витрати з фіксованого

сільськогосподарського податку виникають лише у його платників, тому у Звіті №5.7 с.-г. не відведено окремої статті. В такому разі бухгалтер на робочому місці повинен доповнити документ наступною інформацією. У кол.2 «Статті виробничих витрат» (дебет) до складу «Витрати на управління виробництвом» віднесемо «Загальновиробничі витрати з фіксованого сільськогосподарського податку», а в кол.3 «Кореспондуючий рахунок» зазначимо 641 «Розрахунки за податками» в I-му вкладному аркуші до звіту № 5.7 с.-г. Відповідно II-ий вкладний аркуш до звіту № 5.7 с.-г. має зазнати таких змін: кол.2 «Статті виробничих витрат» (дебет) до складу «Витрати на управління виробництвом» віднесемо «Загальновиробничі витрати з фіксованого сільськогосподарського податку»; кол.3 «Кореспондуючий рахунок» зазначимо 23 «Виробництво». В Журналі-ордері №5 В с.-г. відображаються кредитові обороти за рахунком 91 «Загальновиробничі витрати»,

Запропоновані вище пропозиції по удосконаленню методичних засад обліку розрахунків з бюджетом за фіксованим сільськогосподарським податком внесе в практику збільшення трудомісткості, але в даному випадку підвищення трудомісткості призведе до більш позитивних результатів.

Список використаних джерел

1. Лист Міністерства аграрної політики України від 04.02.2002 р. № 37-27-12/1104 «Щодо нарахування і відображення у бухгалтерському обліку операцій з нарахування фіксованого сільськогосподарського податку» [Електронний ресурс] – Режим доступу: Ліга: Закон еліт. – 2002–2011.

2. Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств, затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 4 червня 2009 р. № 390 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>.

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: Ліга: Закон еліт. – 2010–2011.

Придрик Тетяна

магістр

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

ОБЛІК ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Однією з головних загальноекономічних і бухгалтерських наукових і практичних проблем, яка особливо загострилося в ринкових умовах, є визначення фінансового результату діяльності підприємства.

Теоретичні дослідження сутності категорії “фінансові результати” велися багатьма вченими. Значний внесок у розвиток цього поняття, особливо його облікового аспекту, зробили відомі вітчизняні та зарубіжні вчені: А. Бабо, І.О. Бланк, О.С. Бородкін, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, З.В. Гуцайлюк, А.М. Герасимович, М.Я. Дем'яненко, К. Друрі, Г.Г. Кірейцев, М.М. Коцупатрій, М.В. Кужельний, В.Г. Лінник, Н.М. Малюга, В.Б. Моссаковський, М.Ф. Огійчук, Н.Л. Правдюк, П.Т. Саблук, В.К. Савчук, Я.В. Соколов, В.В. Сопко, Л.К. Сук, Н.М. Ткаченко, Е.С. Хендріксен, М.Г. Чумаченко та інші.

Формування у бухгалтерському обліку інформації про доходи від звичайної діяльності підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”, а від сільськогосподарської діяльності - ще і П(С)БО 30 “Біологічні активи”.

П(С)БО 30 «Біологічні активи» суттєво змінив підходи до визначення та обліку фінансових результатів від сільськогосподарської діяльності. Відповідно до вимог цього стандарту фінансовий результат від сільськогосподарської діяльності формується з трьох складових:

1. Фінансового результату від первісного визнання сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів;
2. Фінансового результату від реалізації запасів — сільськогосподарської продукції та біологічних активів, оцінка яких здійснюється за справедливою вартістю за вирахуванням очікуваних витрат на місці продажу;
3. Фінансового результату від зміни справедливої вартості біологічних активів на дату балансу, оцінка яких здійснюється за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на місці продажу [3].

Відповідно до П(С)БО 30, фінансовим результатом від первісного визнання сільськогосподарської продукції та біологічних активів є доходи та(або) витрати від первісного визнання. Вони визначаються, як різниця між справедливою вартістю одержаної сільськогосподарської продукції та(або) додаткових біологічних активів та витратами пов'язаними з

одержанням такої продукції та біологічних активів.

Витрати на вирощування сільськогосподарської продукції та біологічних активів (витрати на біологічну трансформацію) обліковують по дебету рахунку 23 «Виробництво» на відповідних субрахунках по об'єктах обліку визначених в обліковій політиці, по яких в подальшому будуть визначатися фінансові результати. При первісному визнанні сільськогосподарської продукції та біологічних активів їх оцінюють за справедливою вартістю і на суму оцінки роблять запис Д-т 21 «Поточні біологічні активи», 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» К-т 23. Отже, в такому випадку по кредиту рахунку 23 відображається не планова собівартість, а справедлива вартість активів, тобто вартість за якою вони оприбутковуються на баланс [1].

На момент первісного визнання сільськогосподарської продукції чи біологічних активів на рахунку 23 виникне різниця між дебетом і кредитом. Можливі дві ситуації:

1) К-т 23 > Д-т 23 (вартість, по якій актив оцінюється більша від витрат пов'язаних з його створенням на дату оцінки). В такому випадку на суму різниці визнається дохід від первісного визнання і робиться бухгалтерський запис Д-т 23 «Виробництво» К-т 7101 «Дохід від первісного визнання активів, які обліковуються за справедливою вартістю»;

2) К-т 23 < Д-т 23 (вартість, по якій актив оцінюється менша від витрат пов'язаних з його створенням на дату оцінки). В цьому випадку виникають витрати від первісного визнання, які відносяться до складу інших витрат операційної діяльності. Робиться запис Д-т 9401 «Витрати від первісного визнання активів, які обліковуються за справедливою вартістю» К-т 23 «Виробництво».

Дохід від первісного визнання списується на фінансові результати — Д-т 7101 К-т 791, витрати від первісного визнання списують на фінансові результати — Д-т 791 К-т 9401.

На момент первісного визнання біологічного активу чи сільськогосподарської продукції підприємство ще не відобразило всіх витрат, пов'язаних з біологічною трансформацією даних активів чи продукції. Це стосується, насамперед, загальногосподарських витрат та витрат допоміжних виробництв, які розподіляють і відносять на об'єкти обліку (продукцію, біологічні активи) в кінці року. Тому фактичний розмір доходу (витрат) від первісного визнання достовірно визначити можливо лише в кінці року.

Таким чином, розмір доходу (витрат) від первісного визнання, визначений в кінці року, не співпадатиме із визначеним доходом (витратами) на протязі року. Тому останній необхідно відкоригувати [2].

Отже, хоча П(С)БО 30 «Біологічні активи» вступив в дію вже декілька

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

років тому, але виникає дуже багато питань і проблем при його використанні на практиці.

Список використаних джерел

1. Гуцаленко Л.В. Формування та облік фінансових результатів відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи»/ Л.В. Гуцаленко // Облік і фінанси АПК.- 2006.- № 11.- С. 96-99.
2. Облік сільськогосподарської діяльності: Навчальний посібник / За ред. Жука В.М. - К.: Видавництво ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2007. - 368 с.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи». Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 18 листопада 2005 р. № 790.

Прокопишин Оксана

к.е.н., старший викладач,

Нижник Соломія

магістр

Львівський національний аграрний університет

м. Дубляни

ОЦІНКА НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ З ПОЗИЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО І ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ

Світова практика свідчить про посилення ролі нематеріальних активів у системі нарощування національного багатства, при цьому спостерігається зростання частки вартості об'єктів інтелектуальної власності у вартості майна компанії. Інтелектуальна власність сама по собі має високу вартість і може слугувати об'єктом для купівлі-продажу. Тому сьогодні існує об'єктивна потреба реального відображення у фінансовій звітності підприємств вартості нематеріальних активів й інтелектуальних ресурсів, які привертають особливу увагу потенційних інвесторів. Однак цей процес уповільнюють невизначеність механізму оцінки вартості нематеріальних активів та існування двох економіко-правових систем – податкової й обліково-аналітичної, які по-різному тлумачать категорію «нематеріальні активи» [1].

Питання сутності, оцінки та відображення в обліку нематеріальних активів є актуальними в умовах економіки, що ґрунтується на інтелектуальній власності. Про це свідчать дослідження В. Александрова, І.

Бігдан, Л. Бражна, Ф. Бутинець, В. Геєць, В.Жук, В. Івашкевич, А. Клименко, Т. Ковальчук, Л. Михайлова, та зарубіжних вчених-економістів: Х. Андерсен, Е. Брукінг, М.Ф.Ван Бреда, Д.Е.Гурман, Д.Доунс, Л.Едвінссон, А.Козирев, Д.Колдуел, М.Мелоун, Б. Нідлз, Т.Стюарт.

Незважаючи на значну кількість наукових праць та вагомі досягнення в області формування, управління та ефективності використання нематеріальних активів, залишилися дискусійними ряд проблем щодо розробки системи управління нематеріальними активами на підприємствах АПК, оцінки ефективності використання [3].

Метою статті є дослідження економічної суті об'єктів нематеріальних активів з позиції бухгалтерського та податкового обліку, а також проблем їхньої оцінки. Щоб з'ясувати сутність нематеріальних активів підприємства необхідно виходити з їх економічної характеристики.

Так, у податковій системі нематеріальні активи визначаються як нематеріальний актив – об'єкти інтелектуальної, в тому числі промислової власності, а також інші аналогічні права, визнані у порядку, встановленому відповідним законодавством, об'єктом права власності платника податку. Отже, головна ознака для визначення нематеріальних активів – отримання підприємством виключних майнових прав на об'єкт інтелектуальної власності, тобто можливості їх відчуження.

В обліковій системі нематеріальні активи визначаються як, немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований [4].

Специфіку нематеріальних активів як неуречевленої частини майна підприємства відображають особливості їхньої оцінки. У наш час відповідно до вимог законодавства оцінка має обов'язково застосовуватися усіма суб'єктами господарювання (незалежно від їх виду та форми власності), оскільки інформація про майно господарюючого суб'єкта в обліку має бути представлена виключно у грошовому вимірнику. На державному рівні порядок проведення вартісної оцінки активів регулюється за допомогою положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Даними стандартами також визначається порядок використання результатів оцінки при веденні бухгалтерського обліку.

Оцінка вважається однією з ключових проблем бухгалтерського обліку. Якщо ж говорити про нематеріальні активи, то «проблемність» оцінки зростає в декілька разів. Викликано це тим, що поряд з вибором методу оцінки виникають додаткові труднощі, пов'язані з ідентифікацією витрат, що формують первісну вартість нематеріальних активів та відсутністю абсолютно ідентичних активів на ринку.

Не дивлячись на велику кількість нормативних актів, обліку нематеріальних активів приділяється не належна увага. Порівнюючи показники фінансової звітності українських та зарубіжних компаній

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

видно, наскільки незначною є доля нематеріальних активів в балансі. За кордоном даному об'єкту бухгалтерського обліку приділяються значно більше уваги. Причинами такої ситуації є несформований ринок нематеріальних активів, недосконала нормативно - законодавча база, розбіжності в області облікового регулювання (наприклад, відмінність в питаннях ідентифікації в українській та міжнародній практиці) [2].

З міжнародної точки зору, оцінка – це процес визначення грошових сум, за якими мають визнаватися і відображатися елементи фінансових звітів в балансі та звіті про фінансові результати. У фінансових звітах, відповідно за міжнародними стандартами використовують кілька різних основ оцінки з різним ступенем та в різних комбінаціях, а саме:

- історичну собівартість (первісна);
- поточну собівартість;
- вартість реалізації (погашення);
- теперішню вартість.

У національних стандартах бухгалтерського обліку можна зустріти майже півсотні різних словосполучень, в яких використані поняття «вартість» і «оцінка». Більшість з них є різновидами оцінки [3].

Для визначення вартості активів інтелектуальної власності та нематеріальних активів у цілому, так само, як і в процесі оцінки іншого майна підприємства, відповідно до міжнародних стандартів оцінки використовують три основні підходи: витратний, прибутковий (дохідний), ринковий. У межах кожного з цих підходів, у свою чергу, можна виділити кілька конкретних методів оцінки вартості нематеріальних активів.

Використовувані на практиці підходи до оцінки вартості нематеріальних активів орієнтовані переважно на міжнародні стандарти оцінки майна (МСО). Ці стандарти були розроблені Міжнародним комітетом зі стандартів оцінки майна (TIAVSC) і набрали чинності з 1994 року.

В загальному розумінні поняття «нематеріальні активи» в різних країнах не відрізняється. Критеріями віднесення до такого виду активів є відсутність матеріальної форми, довгостроковість використання та здатність приносити дохід. Відмінності ж спостерігаються на рівні складу нематеріальних активів, їх відображення в балансі, визначення терміну використання тощо [2].

Облікове відображення інформації про нематеріальні активи повністю неможливе без використання даних, отриманих за допомогою оцінки, адже у звітності дані про цей специфічний вид активів наводяться лише у грошовому вимірнику. До того ж оцінка є невід'ємною складовою бухгалтерського обліку та має неодмінно здійснюватись при веденні господарської діяльності будь-яким підприємством або організацією задля

повного відображення в обліку інформації про активи, які знаходяться у власності певного підприємства, та можуть бути використанні для досягнення поставленої мети. Оскільки, лише володіючи повною та достовірною інформацією про активи (як матеріальні, так і нематеріальні) можливо прийняти рішення, що «зіграють» на користь господарюючого суб'єкта.

Список використаних джерел

1. Брукинг Э. Интеллектуальный капитал / Пер. с англ. По ред. Н.Л. Ковалик. / Энни Брукинг. –СПб. : Питер, 2001. – 288 с.
2. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія/ С.Ф. Голов. – К. : Центр навч. літ-ри, 2007. – 522 с.
3. Мельник Л.Ю. Управління нематеріальними активами та ефективність їх використання на підприємствах АПК : дисертація / Л.Ю. Мельник.: УДАУ, 2008. – 105с.
4. Сук П. Облік нематеріальних активів / П.Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2003. - № 17. – С.2-10.

Семенишена Наталія

к.е.н., доцент,

Каракозов Олексій

слухач магістратури

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Камянець-Подільський

ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ ТА ЇХ ВІДОБРАЖЕННЯ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ІНСТИТУЦІЙНИХ ОДИНИЦЬ

Місце перебування витрат майбутніх періодів у фінансовій звітності, зокрема, в балансі є предметом наукової дискусії, оскільки на відміну від інших перерахованих статей балансу вони не мають ліквідності і не можуть бути перетворені в наявні засоби звичайним шляхом.

На нашу думку, Ш розділ Активу «Витрати майбутніх періодів» є зайвим як розділ, виходячи з наступних аргументів.

З позицій статичного балансу витрати майбутніх періодів — чужерідний елемент. Прихильники статичного балансу виходять з того, що в активі повинно бути показано майно (засоби), але про яке майно

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

може йти мова в цьому випадку? Тут мова йдеться про відкладені засоби, адже витрати є, а засобів немає. В свій час це було великою перемогою радянських теоретиків (правда, вони були не зовсім послідовні, включаючи в цю категорію збитки, відрахування в резерви, фонди заборгованість бюджету, але забуваючи про витрати майбутніх періодів).

З позицій динамічної бухгалтерії все значно простіше: їх кваліфікують як капіталізовані витрати, але ще не затрати. Якщо в статичному балансі це дуже незначна категорія, то в динамічному її значення для розуміння природи балансу було величезним. Присутність цієї статті стала проявом динамічної моделі балансу.

Таке «майно» один з творців нашого сучасного обліку Я. М. Гальперін називав «фіктивним активом», вважаючи, що «в цьому випадку ми маємо справу з активною сумою, якій в дійсності ніяка господарська маса реально не відповідає» [1, с. 236].

До 1999 року стаття «Витрати майбутніх періодів» відображалась в 2 розділі «Запаси і затрати», а в балансі за ПС(Б)О 2 – її виділено в окремий розділ Ш «начебто» для більш точного визначення фінансового становища підприємства відповідно до звітного періоду.

За своєю економічною сутністю операції, які обліковуються на рахунку 39 і, відповідно, відображаються в Ш розділі активу, є неоднозначними.

Вважаємо, що в складі витрат майбутніх періодів необхідно розмежувати дві верстви: ту, у якій представлене дійсне майно, приховане від користувачів бухгалтерської звітності, і ту, в якій, відповідно до принципу відповідності, повинні бути представлені дійсні витрати майбутніх періодів, тобто, необхідно виділити зі складу витрат майбутніх звітних періодів приховану дебіторську заборгованість, адже цілком очевидно, що всі суми коштів, які мають адресний характер (перераховуються конкретній фізичній або юридичній особою наперед, повинні відобразитися на рахунку 37 (за авансами виданими) або, в крайньому разі, - 68.

Прикладом такого роду можуть бути витрати по передплаті на газети і журнали, що сплачуються наперед. Підписка - випадок не дуже значний. Набагато серйозніші операції, пов'язані з обліком орендних платежів. Після перерахування орендної плати на рахунку 39 утвориться дебетове сальдо, яке можна трактувати також, як дебіторську заборгованість орендодавця перед орендарем по орендній платі, сплаченої наперед (авантюрист), оскільки за перерахованою сумою стоїть конкретна особа (орендодавець). Відображаючи виплати наперед, організація утворює дебіторську заборгованість (створюючи дебіторів), міняє структуру майна, а не ліквідує його, як це було прийнято в доперевбудовний період, який не знав передоплати, хоча і був знайомим з

практикою авансів. Справа в тому, що аванс — це «платіж, що передує передачі майна, виконанню робіт і наданню послуг» [2].

Отже, аванс - це передоплата, а оскільки наша система обліку визнає пріоритет змісту над формою, остільки і кошти, сплачені наперед, але які можна одержати назад при розірванні договору, платник може розглядати як дебіторську заборгованість (так, видавництво, одержавши плату за річну підписку, тобто передоплату у формі повного авансу, звичайно, одержало реальний, а не фіктивний кредит; якщо підприємство прийняло на комісію партію товарів від комітента, то комітент всупереч розповсюдженим поглядам, виступає кредитором комісіонера. Але, якщо комісіонер виплатить вартість товарів, прийнятих на комісію, наперед, ще до їх продажу, те саме комісіонер стає кредитором комітента). Якщо орендодавець представив на умовах операційної або, що особливо важливо, фінансової оренди (лізингу) орендареві майно, то орендодавець кредитує орендаря, але при виплаті орендарем наперед орендної плати, вже орендар кредитує орендодавця, а не навпаки.

Отже, зі складу витрат майбутніх звітних періодів необхідно виділити всі випадки, коли за одержувачем платежу стоїть конкретна юридична або фізична особа. У всіх інших випадках, коли витрати зроблені в одному звітному періоді, але відносяться до майбутніх звітних періодів і надалі не можуть бути ніяк компенсовані, тобто за ними не стоїть ніяка фізична або юридична особа (дебітор), такі платежі повинні бути відображені на рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів» [3]. До такого роду витрат відносяться, зокрема, перераховані в інструкції по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку (крім внесків орендної плати), витрати, пов'язані: з нормо-підготовчими роботами; з підготовчими до виробництва роботами в сезонних галузях промисловості; з освоєнням нових підприємств, виробництв, установок і агрегатів; з рекультивацією земель тощо.

Тепер очевидно, що всі так звані «витрати майбутніх періодів», у значній частині ніякими витратами бути не можуть, такими вони можуть бути лише в умовах витратної економіки. Крім того, дана стаття має досить малу питому вагу у структурі балансу підприємств, в т.ч. і сільськогосподарських. З позицій критерію істотності інформації, що повинна включатись у звітність, дані статті (розділи) займають мінімальну питому вагу у валюті балансів, а по превалюючій більшості, наприклад, сільськогосподарських підприємств показники взагалі відсутні. Це, в свою чергу, означає відсутність інформаційного навантаження для користувачів – у фінансовому менеджменті при розрахунку багатьох показників ці розділи до уваги не беруться [3].

Крім того, як зазначає Голов С., у багатьох країнах світу активи і зобов'язання поділяють на поточні та непоточні і розглядаючи їх зміст,

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

вважає, що «звичайно до складу поточних активів належать...витрати майбутніх періодів» [4, с.21].

Проте у західних балансах ця стаття може включатись і до складу необоротних активів під назвою «Відкладені витрати», оскільки їх дія виявляється протягом декількох років. Вони не мають відчутної форми, тому іноді частина витрат включається в групу нематеріальних активів (наприклад, витрати на НДОКР). До відкладених витрат відносяться такі, як організаційні витрати; витрати, необхідні при заснуванні підприємства; витрати, обумовлені зміною місця розташування підприємства; відстрочені витрати по виплаті податків; виплачені авансом за декілька років вперед витрати по страхуванню, оренді і ін. У визначеному змісті ці витрати аналогічні витратам майбутніх періодів з тією, проте, різницею, що результат від виникнення майбутніх періодів виявляється протягом одного звітного року.

Підсумовуючи вищенаведені аргументи, вважаємо, що всю адресу частину витрат майбутніх періодів варто трактувати як дебіторську заборгованість, решту залишити на рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів», і у класифікації рахунків можна розглядати не тільки як активний фінансово-розподільний рахунок, а і як контрарний контрпасивний регулятив до рахунку «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

В крайньому разі, виходячи з тлумачення активу у вітчизняному законодавстві, їх можна розташувати першою статтею у складі поточних фінансових активів та інших необоротних активів (якщо економічну вигоду підприємство отримуватиме протягом періоду, більшому за 1 звітний рік) [3].

Однак при розрахунку аналітичних коефіцієнтів, насамперед платоспроможності і ліквідності, ні за яких умов не можна брати до уваги обидві частини названих витрат.

Список використаних джерел

1. Гальперин Я.М. Очерки теории баланса. — Тифлис, 1930. — 260с.
2. Велика радянська енциклопедія [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://bse.sci-lib.com/article058121.html>.
3. Семенишена Н.В. Комунікативна та інформаційно-аналітична функції бухгалтерської звітності сільськогосподарських підприємств: дис... канд. наук: 08.00.09 / Н.В.Семенишена. — К., 2008. — 168 с.
4. Голов С. Підготовка і подання фінансової звітності згідно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку / С.Голов // Бухгалтерський облік і аудит. — №11. — 1998. — С.14-23.

Сидоренко Роман

к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

м. Луцьк

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та П(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. Фінансова звітність повинна задовольняти потреби тих користувачів, які не можуть вимагати звітів складених з урахуванням їх конкретних інформаційних потреб.

Основою вимогою до інформації, яка надається зовнішнім користувачам, є її корисність. Корисність звітності досягається за умови дотримання наступних вимог до її складання:

- зрозумілість – інформація наведена в звітах повинна однозначно трактуватись і бути легкою до сприйняття;
- достовірність – показники, подані в звітах, повинні відповідати реальному стану активів і пасивів на певну дату чи доходів і витрат за певний проміжок часу щоб рішення, які будуть прийматись на їх основі були обґрунтованими;
- зіставленість – в звітах повинна бути можливість для порівняння показників за поточний період з аналогічними показниками минулого періоду;
- доречність – інформація, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому;
- доступність – користувачі повинні мати вільний і однаковий для всіх категорій доступ до такої інформації.

Проте, розвиток економічних відносин, становить нові, більш розширені вимоги до фінансових звітів суб'єктів господарювання.

Перш за все, це стосується періодичності звітності і деталізації інформації в бланках, що заповнюються.

В п. 6 П(С)БО № 1 зазначається, що фінансова звітність повинна забезпечувати користувача інформацією щодо оцінки якості управління, оцінки здатності підприємства виконувати свої зобов'язання тощо. Але виконати поставлені завдання фінансова звітність, в тому вигляді в якому вона є на даний момент, не спроможна.

Наприклад, оцінювати якість управління лише на основі показників

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

прибутковості підприємства (чи за допомогою інших показників наведених у звітах) не раціонально і не доречно, оскільки осторонь залишаються багато як фінансових, так і не фінансових показників. Оцінку здатності підприємства виконувати свої зобов'язання доцільно проводити в той момент часу коли власне користувача і цікавить така інформація, а проведення таких розрахунків на основі вже застарілої інформації (яка наводиться у фінансовій звітності) повністю знищує сенс такої роботи.

Використання звітів з квартальною періодикою формування вже не відповідає сучасним вимогам діяльності. Інформація в більшості випадків, після оприлюднення, є застарілою і подається постфактум. Вона відображає лише стан підприємства і результати його роботи на певну дату або за певний період. Зовнішній користувач не знає поточного фінансового стану підприємства і не може прийняти зваженого рішення на основі дійсних і обґрунтованих показників. Він може лише орієнтуючись на динаміку показників минулих періодів приймати рішення про ймовірність того, що тенденції будуть незмінні і реальний поточний стан суб'єкта господарювання знаходиться в межах незначних відхилень від прогнозованого на момент прийняття рішення. Тобто, зовнішній користувач ніколи не буде мати реальної поточної інформації про підприємство, оскільки навіть у момент отримання звітності вже існуватиме проміжок часу (близько 20 днів) між датою на яку дана звітність була сформована і датою оприлюднення інформації.

Сучасна фінансова звітність вже не є джерелом оперативної, а значить найбільш достовірної і необхідної інформації.

Різним категорія користувачів необхідна різна за своїм змістом інформація. Окрім того, для кожної категорії інформацію доцільно подавати у певному доступному для сприйняття вигляді, оскільки не всі користувачі мають спеціальну освіту і можуть розуміти порядок формування показників, джерела їх походження чи механізм розрахунку.

Окремо слід виділити і можливість впливу власників чи керівництва суб'єкта господарювання на формування показників фінансової звітності, тому важливою стає і вимога незалежності обліковців, які формують звіти, від впливу зовнішніх чи внутрішніх факторів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Податковий кодекс України № 2755-VI від 2.12.2010р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні

вимоги до фінансової звітності» затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0391-99>.

Сибилева Ольга
преподаватель
Николаевский национальный университет им.В.О.Сухомлинского
г. Николаев

ВЗИМАНИЕ АКЦИЗНОГО НАЛОГА В УКРАИНЕ

Формой специфического акциза в Украине является акцизный налог (АН). Акцизный налог - это непрямой налог на отдельные товары (продукцию), определенные законом как подакцизные. В отличие от универсальных акцизов, АН взимается в зависимости от названия и вида товара. Особенности уплаты АН является то, что его перечисляют в бюджет в основном на одном этапе движения товаров. Из фискальной достаточности для бюджета АН уступает НДС, но одновременное существование объясняется необходимостью: 1) существование общего подхода к регулированию потребления тех или иных видов товаров; 2) уравнивания получения сверхприбылей по производству монопольных, высокорентабельных товаров; 3) привлечение дополнительных источников для формирования доходной части бюджета.

АН имеет преимущества по сравнению с НДС: 1) дифференцированный подход к налогообложению различных видов товаров; 2) подакцизные товары в основном не являются товарами первой необходимости; 3) потребляют подакцизные товары (кроме алкогольных и табачных изделий), как правило, зажиточные слои населения.

В ст. 215 Налогового кодекса Украины (НКУ) все подакцизные товары классифицируются по четырем группам: 1) спирт этиловый и другие спиртовые дистилляты, алкогольные напитки, пиво; 2) табачные изделия, табак и промышленные заменители табака; 3) нефтепродукты, сжиженный газ; 4) автомобили легковые, кузова к ним, прицепы и полуприцепы, мотоциклы.

Ставки налога являются едиными на всей территории Украины: адвалорные (ставки, установленные в процентах к стоимости товара); специфические (ставка удерживается с веса, объема, штуки товара);

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

адвалорные и специфические одновременно.

Рост теневого рынка подакцизных товаров, достигающий в отдельных сегментах 40%, вынуждает правительство искать новые способы борьбы с ним. Если в предыдущие годы акцент делался на повышении ставок акциза, что позволяло увеличить доходы бюджета даже на фоне падения производства, то сейчас предлагается введение мер для существенного ужесточения контроля над отраслью. "По оценкам экспертов, объем теневого сектора на украинском рынке водки превышает 40%. Все понимают, что это очень большая доля. "Серый" рынок наносит урон государству и легальным производителям водки. Однако главное - это большая опасность для потребителя, поскольку нелегальному производителю нет смысла отслеживать качество продукции",- говорит председатель совета директоров компании Nemigoff Александр Глузь. По данным "JTI-Украина", 4% курильщиков в 2011 году потребляли нелегальную продукцию, а в 2012 году их доля может вырасти до 5%. Еще в 2008 году уровень потребления контрабандных и контрафактных сигарет был близок к нулю, вспоминает директор отдела корпоративных вопросов "JTI-Украина" Александр Когут. Сейчас в Одесской области уровень контрабанды сигарет составляет 23%, в Донецкой - 17%, отмечает директор по корпоративным вопросам Imperial Tobacco Украина Юрий Кишко. Более 50% случаев незаконного ввоза табачных изделий фиксируется на молдавской границе, 17% - российской, 15% - белорусской. 43% попыток нелегального экспорта выявляется на украинско-румынском участке, 40% - на границе с Польшей, сообщают в Гостаможне.

Чтобы не допустить падения поступлений от акцизного налога, Минфин и ГНС подготовили изменения в Налоговый кодекс. Среди них - введение авансовых платежей акциза производителями сигарет из расчета минимальной налоговой нагрузки и ставки налога в момент подачи декларации. Авансовая предоплата сейчас существует перед покупкой акцизных марок на импортные сигареты. Поэтому новая норма позволит "быстро и планомерно пополнять бюджет", который пока получает акциз с произведенных в Украине сигарет в среднем через 45 дней после их реализации. Юрий Кишко подчеркивает, что эта мера не применяется ни на одном из 160 рынков, где работает группа Imperial Tobacco: "По приблизительным подсчетам аналитиков, оплата акциза наперед обойдется нашей компании в 250-300 млн грн. убытков в год, не считая более 1 млрд грн. изъятых оборотных средств". Производители алкоголя платят авансы с 2005 года при покупке марки. "Мы неоднократно поднимали вопрос отмены авансовой уплаты и настаивали на предоставлении равных условий уплаты налога для всех производителей подакцизной продукции",- говорит директор ассоциации "Укрводка" Владимир Остапюк.

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

Государственная налоговая служба сообщила о стремительном росте уплаты акцизного налога с произведенных в Украине подакцизных товаров, уточнив, что за январь-август 2012 года поступления от акцизного налога составляют 15,4 млрд грн, что на 10,7% больше, чем за аналогичный период прошлого года. "Такого результата удалось достичь благодаря двум факторам. Во-первых, за счет проведенных мероприятий по борьбе незаконными производством и торговлей алкоголем и табаком. Во-вторых, увеличению сбора акцизного налога способствовало повышение ставок на алкогольные напитки и табачные изделия - на 8,9% и 15% соответственно", - сказано в сообщении ГНС. Сумма налоговых поступлений в сводный бюджет в январе-августе 2012 года составила 190,5 млрд грн, что на 9%, или на 15,8 млрд грн, больше по сравнению с аналогичным периодом прошлого года.

В Верховной Раде зарегистрирован законопроект N10687-1, в котором предлагается провести индексацию ставок налогов и сборов строго с прогнозируемым на 2012 год индексом потребительских цен (7,9%) и индексом цен производителей промышленной продукции (9,4%). Повышение акцизов планируется с 1 января 2013 года.

Список использованных источников

1. Налоговый кодекс Украины от 02.12.2010 г. № 2755-VI
2. Закон № 4677 — Закон Украины от 15.05.2012 г. № 4677-VI «О внесении изменений в подраздел 5 раздела XX «Переходные положения» Налогового кодекса Украины относительно корректировки ставок акцизного налога».
3. Приказ № 14 — приказ ГНА Украины от 11.01.2011 г. № 14 «Об утверждении Порядка работы представителей органов государственной налоговой службы на акцизных складах и налоговых постах».
4. <http://www.visnuk.com.ua>
5. <http://az-ua.com.ua>
6. <http://www.trust.ua/news>
7. <http://www.customs.com.ua>

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Слесар Тетяна

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОБЛІКУ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Процес економічної інтеграції потребував уніфікації фінансової інформації на світовому рівні, але через неузгодженість облікових стандартів різних країн досягнення цієї мети було неможливим. Для розробки та постійного удосконалення єдиних стандартів бухгалтерського обліку у світовому масштабі був створений Комітет з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (КМСБО), завданням якого була трансформація та гармонізація обліку.

В 2000-му році Україна приєдналась до країн, які на основі Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО), а пізніше Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), створювали свої національні Положення стандарти бухгалтерського обліку (П(С)БО). Дослідженням різносторонніх аспектів даної проблеми присвячені праці Бутинця Ф.Ф., Голова С.Ф., Дем'яненко М.Я., Жука В.М., Кірейцева Г.Г., Мосаковського В.Б., Пархоменка В.М., Пушкаря М.С., Саблука П.Т., Сопка В.В. та ряду інших науковців. Але окремі зміни, внесені в порядок ведення бухгалтерського обліку України і, зокрема, обліку в аграрному секторі, з впровадженням міжнародних стандартів потребували зміни існуючої методики та подальшого її розвитку.

Напрямки розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі мають певні нюанси, викликані також і технологічними особливостями даної галузі.

До проблемних питань бухгалтерського обліку в аграрному секторі в першу чергу варто віднести методологію калькулювання собівартості продукції на сільськогосподарських підприємствах.

В Україні існувала чітка послідовність визначення собівартості продукції, яка передбачала поетапний розподіл за об'єктами планування та обліку: витрат на утримання основних засобів, допоміжних та підсобних промислових виробництв, зрошення та осушення, загальнопромислових та інших витрат. Такий підхід дозволяв сформувати загальну суму виробничих витрат в розрізі об'єктів планування та обліку і за апробованою методикою обчислювати собі-вартість продукції рослинництва та тваринництва. Крім того передбачалось визначення повної собівартості, що давало змогу по кожному виду продукції простежувати фінансові результати та відображувати їх в обліку. Дана

мето-дика обчислення собівартості в повній мірі задовольняла потреби фінансового обліку та звітності.

З переходом українських підприємств на ведення обліку за міжнародними стандартами замість повної собівартості сільськогосподарської продукції пропонується визначати та відображувати в фінансовому обліку лише виробничу собівартість. При визначенні фінансового результату в розрізі сільськогосподарської продукції діюча методика приводить до певної умовності, що спотворює достовірність отриманої інформації.

Слід зауважити, що діюча на даний момент методика ведення обліку витрат та обчислення собівартості продукції сільськогосподарських підприємств не в повній мірі задовольняє потреби фінансового обліку та в значній мірі не відповідає потребам сучасного управлінського обліку. Неможливість прослідкувати поведінку постійних та змінних витрат унеможливорює розробку моделі поведінки витрат [1, с.31-41].

Інформація з управлінського обліку формується на кожному підприємстві в залежності від потреб керівника, тому вона абсолютно індивідуальна. Але для дієвого управління витратами кожне підприємство має дослідити однорідний комплекс проблемних питань щодо закономірностей поведінки витрат, їх формування за центрами відповідальності та об'єктами виробництва, контролю й аналізу рівня витрат [5, с. 130-138].

Сезонність та значна залежність сільськогосподарського виробництва від погодних умов підтверджує унікальність даної галузі, яка вимагає особливого підходу при виборі організаційно-управлінських засобів мінімізації витрат та пошуку і кардинального покращення виробничих процесів, зумовлюючих домінуючий вплив на рівень витрат виробництва продукції рослинництва і тваринництва. Враховуючи кризовий стан сільськогосподарського виробництва, доцільно запроваджувати кращі зарубіжні методики, спрямовані на поступове і безперервне вдосконалення системи управління витратами.

Подальше наближення української облікової системи до міжнародних стандартів призводить до значної трансформації обліку в аграрному секторі. З прийняттям ряду нормативних документів, що стосуються поняття «біологічні активи» виникло багато проблемних питань, потребуючих глибоких досліджень та матеріальних затрат. Ці проблемні питання, як справедливо відмічає професор Л.К. Сук виникли, не дивлячись на запропонований порядок обліку в сільському господарстві новий для України і не має широкого застосування в світовій практиці. З'явилося коло невирішених методологічних і практичних питань, пов'язаних з веденням обліку біологічних активів [4, с.128].

В наукових працях [2, с. 34-42] висвітлюються питання особливостей

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

обліку біологічних активів, формування доходів і витрат, визначення фінансових результатів на сільськогосподарських підприємствах, але незважаючи на наукові та практичні дослідження кількість проблемних питань, які потребують детального вивчення й опрацювання не зменшується.

Також в науковому середовищі викликають дискусії окремі положення П(С)БО 30 «Біологічні активи» [3, с. 103-106]. Класифікація біологічних активів для цілей бухгалтерського обліку передбачає їх поділ на довгострокові біологічні активи рослинництва і тваринництва та на незрілі довгострокові біологічні активи, що на нашу думку, ускладнює процес обліку та призводить до зайвих затрат.

Особливої уваги потребує визначення оцінки біологічних активів. Діюча нормативно-законодавча база передбачає оцінку за справедливою чи первісною вартістю. Але в умовах формування українського ринку встановити обґрунтовану «справедливу» вартість практично неможливо. Тому оцінка за «справедливою» вартістю не відображає реальної вартості біологічних активів і не відповідає принципу достовірності. Термін «справедлива вартість» викликає певні непорозуміння, а оцінка за «справедливою вартістю», на нашу думку, не може бути прийнята за основу.

Значна кількість проблемних питань викликаних трансформацією обліку до міжнародних стандартів потребує їх систематизації і пошуку шляхів розвитку бухгалтерського обліку з врахуванням особливостей аграрного сектора України.

Тому доцільно на галузевому рівні з'ясувати накопичені проблемні питання, а на державному рівні сформувати парадигму і підготувати нормативно-правові акти з розвитку вітчизняного бухгалтерського обліку та узагальнити їх у вигляді концепції розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки.

Список використаних джерел

1. Добровський В. М., Гнилицька Л.В., Коршикова Р.С. Управлінський облік: Навч. посіб. / За ред. В.М. Добровського. – К.: КНЕУ, 2005. – 278 с.
2. Жук В. М. Нові методологічні засади обліку сільськогосподарської діяльності та проблеми практичного застосування П(С)БО 30 “Біологічні активи” / В. М. Жук // Облік і фінанси АПК. – 2006. - №6. – С. 34-42.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 “Біологічні активи” // Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 18.11.2005 р. № 790 // Все про бухгалтерський облік. – 2007. - №18. – С. 103-106.
4. Сук Л.К. Облік біологічних активів / Л.К. Сук, П.Л. Сук // Облік і фінанси АПК. - 2006. - № 9-10. - С. 128-134.

Б. Управління витратами: Навч. посіб. / М.Г. Грещак, В.М. Гордієнко, О.С. Коцюба та ін. ; За заг. ред. М.Г. Грещака. – К.: КНЕУ, – 2008. – 264 с

Слободян Наталія

к.е.н., доцент,

Стефашина Олена

магістрант

Національний університет харчових технологій

м. Київ

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

На сьогодні одним з найбільш складних і суперечливих питань обліку є облік кредиторської заборгованості, що пов'язано з існуванням проблеми неплатежів.

Аналіз наукової літератури свідчить, що питання, щодо удосконалення організації обліку, аналізу та аудиту кредиторської заборгованості підприємства – пріоритетний напрямок багатьох традиційних досліджень таких науковців як Атамас П.Й. [1], Біляк М.Д, Голова С.Ф. [2], Ткаченко Н.М., Сурніної К.С. [4], Свірко С.В. [3].

Незважаючи на величезний внесок науковців, низка нерозв'язаних облікових проблем залишається, а саме: низький рівень автоматизації даної ділянки обліку, відсутність внутрішнього аудиту, методичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку простроченої та безнадійної заборгованості, відсутність внутрішніх форм звітності, необхідних для управління. Досі залишається відкритим питання щодо відображення простроченої кредиторської заборгованості за коштами загального фонду.

Зобов'язання виникають через існуючі обов'язки підприємства щодо передачі певних активів чи надання послуг іншому підприємству в майбутньому. Як правило, підприємство має кілька видів зобов'язань і значну кількість кредиторів. Отже, користувачам фінансової звітності необхідно мати можливість визначати величини і типи заборгованостей із фінансових звітів. Щоб задовольняти ці вимоги, кредиторська заборгованість повинна бути визначена та класифікована належним чином [2].

Суб'єкти господарювання на перший план висувають вирішення

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

власних проблем, замість виконання фінансових зобов'язань по платежах перед партнерами. Вирішення вищенаведеної складної проблеми багато в чому залежить від вдосконалення бухгалтерського обліку.

Згідно з п.3.6 Порядку №2 усі розрахунки одержувачів бюджетних коштівна кінець звітного року мають бути завершені в межах бюджетних асигнувань. Тому дебіторської й кредиторської заборгованості в їхній річній бюджетній звітності бути не може. У разі, якщо одержувач відобразив кредиторську заборгованість та зареєстровані бюджетні фінансові зобов'язання, орган Держказначейства не приймає такого звіту до консолідації й у Звіті про бюджетну заборгованість не відображає зазначених сум. Згідно з п.1.3 Порядку№2 все це свідчить про невідповідність даних бухгалтерського обліку до даних звітності одержувача [1].

Як свідчить практика, одержувач на початку року ще не має встановлених бюджетних асигнувань і тому не може переєструвати свою минулорічну заборгованість на початок року. Так виникає розбіжність між Звітом про заборгованість за бюджетними коштами та звітними даними одержувача бюджетних коштів.

Фактично, заборгованість можна вважати простроченою, бо виникла вона в попередньому місяці. Однак розпорядники воліють не показувати її під час складання звітності. Адже за наявності простроченої кредиторської заборгованості із грошового забезпечення розпорядники в межах бюджетних асигнувань за загальним фондом не вправі брати бюджетні зобов'язання та здійснювати пов'язані з функціонуванням бюджетних установ, окрім захищених видатків, до її погашення.

Питання переєстрації заборгованості стало актуальним для розпорядників уже на початку поточного року, оскільки на кінець минулого року в багатьох із них виникла бюджетна заборгованість за коштами загального фонду за КЕКВ 5000. У поточному році асигнування на її погашення отрималине всі розпорядники. Тож виходить, що в обліку бюджетної установи значиться заборгованість, а в обліку органів Держказначейства – ні [3].

Цю проблему можна усунути так:

- погасити за рахунок коштів спецфонду (якщо такі видатки передбачено кошторисом;
- списати, якщо її не підтверджено актом звірки.

Навіть на великих підприємствах майже відсутні спеціальні служби аудиту та управлінського менеджменту, що дало б змогу запропонувати комплекс заходів, направлених на створення, впорядкування та удосконалення системи обліку з метою забезпечення інформацією керівництва про стан розрахунків для прийняття управлінських рішень та

складання звітності.

В умовах формування і становлення нових соціально-економічних відносин актуальним є створення ефективного внутрішнього аудиту та вдосконалення системи управлінського обліку.

При проведенні перевірки в умовах комп'ютерної обробки даних потрібно застосувати програмний «конструктор» на базі інтеграції функціонального модуля з підсистемами, що пов'язані з фінансовими та виробничими аспектами управління. Це дозволить скоординувати планову послідовність закупок і видачу дозволу, надасть свободу маневру у виборі способів платежу.

Для раціональної організації роботи підприємства з кредиторами, оцінки наявності і строків погашення кредиторської заборгованості недостатньо інформації фінансового обліку. У Журналі-ордері №3 в с. - г. та реєстрі до нього вказано виникнення та погашення заборгованості перед постачальниками і підрядниками, ведеться облік інших кредиторів, по яких не описуються строки заборгованості. Тому для вдосконалення системи управлінського обліку по кредиторській заборгованості, пропонуємо такий документ як План-графік погашення кредиторської заборгованості. Він має вестись у розрізі боржників (рахунки 63, 68, 66 та ін.) за місяць із вказуванням кінцевих строків погашення заборгованості підприємства перед ними. Підсумки за місяць по боржниках повинні співпадати з даними аналітичного і синтетичного обліку. Підсумки по окремих календарних датах необхідно для визначення потреби в коштах на банківських рахунках.

Таким чином, запропоновані методи удосконалення обліку і аудиту дозволяють постійно контролювати та відстежувати ситуацію з кредиторською заборгованістю, вчасно і правильно приймати управлінські рішення, уникати складних і суперечливих ситуацій з кредиторами.

Список використаних джерел

1. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: [Практичний посібник] / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – К.: Лібра, 2004. – 880 с.
2. Свірко С.В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: методологія та організація: Монографія/ С.В. Свірко. – К.: КНЕУ, 2006. – 244 с.
3. Сурніна К.С. Удосконалення обліку і аналізу дебіторсько-кредиторської заборгованості: проблеми теорії та практики: дис. кандидата екон. наук : 08.06.04/Сурніна Катерина Станіславівна. – Луганськ, 2001. – 229 с.
4. Чернелевський Л.М., Слободян Н. Г., Михайленко О. В. Аналіз

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний: Підручник. – К.: «Хай-Тек Прес», 2009. – 640 с.

Солоненко Іванна

аспірант

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Камянець-Подільський

КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА

Актуальність обраної теми зумовлена тим фактом, що питання собівартості продукції птахівництва завжди викликало підвищений інтерес і не лише у керівників агропромислових підприємств і працівників економічних відділів, але і науковців, які неодноразово звертаються до її вивчення з метою знаходження шляхів зниження собівартості, а відтак – підвищення конкурентоспроможності української продукції як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках.

Собівартість продукції птахівництва обчислюється на основі даних окремого обліку витрат на утримання дорослого стада і молодняку птиці відповідно до технології їх вирощування в конкретних виробничих умовах. Заздалегідь визначають собівартість продукції дорослого стада птиці, оскільки яйця використовуються цехом інкубації. Потім обчислюється собівартість добового молодняку [1].

За всіма технологічними групами молодняку птиці у першу чергу визначається фактична собівартість приросту, а потім – собівартість живої маси птиці. Пояснюється це тим, що собівартість приросту є складовою частиною собівартості живої маси. При обчисленні собівартості живої маси калькуляційні розрахунки повинні проводитися послідовно, починаючи з молодших технологічних груп птиці.

Собівартість продукції птахівництва визначається шляхом ділення витрат на утримання групи птиці на кількість відповідної продукції. За промисловим і батьківським стадом курей та дорослої птиці калькулюється собівартість 1 тис. шт. яєць. Для цього із загальної суми витрат на утримання дорослого стада птиці виключають собівартість побічної продукції (пух, перо, пташиний послід, биті яйця). Сума, що залишилася, і складає собівартість яєць [2].

Яйця батьківського стада птиці, не придатні для інкубації, оцінюються за собівартістю яєць промислового стада, а за його відсутності – за

реалізаційними цінами.

За молодняком усіх видів птиці обчислюється собівартість живої маси. Для визначення собівартості 1 ц. приросту живої маси необхідно суму витрат на вирощування молодняку, за винятком вартості побічної продукції, поділити на кількість центнерів одержаного приросту живої маси. Яйця, отримані від молодняку птиці, вважаються побічною продукцією і оцінюються за реалізаційними цінами.

Собівартість 1 ц. живої маси молодняку птиці обчислюється аналогічно до собівартості 1 ц. живої маси молодняку великої рогатої худоби.

По цеху інкубації обчислюється собівартість голови ділового молодняку птиці.

Процес інкубації може мати незавершене виробництво. Його визначають так:

$$H = C : T \times K \times D, \quad (1)$$

де H – сума незавершеного виробництва;

C – планова собівартість однієї голови добового молодняку птиці;

T – тривалість інкубації в днях;

K – кількість яєць, що залишилися в інкубаторах на кінець року;

D – фактичний період інкубації закладених яєць в днях.

Розглянемо методику розрахунку незавершеного виробництва на прикладі інкубації яєць на умовному підприємстві. В інкубатор 26 грудня закладено 40000 штук курячих яєць. Тривалість інкубації 21 день. Планова собівартість курчат в добовому віці 0,28 грн. Фактична тривалість інкубації в грудні була 5 днів (31 – 26 = 5). За таких умов собівартість незавершеного виробництва : $0,28/21 \times 40000 \times 5 = 2667$ грн.

Сума витрат, що відноситься на одержану продукцію, дорівнює сумі незавершеного виробництва на початок року плюс витрати за рік мінус вартість незавершеного виробництва на кінець року. Розділивши цю суму на кількість голів, визначають собівартість голови добового молодняку птиці.

Витрати на інкубацію яєць, які закладені після 10 грудня, розглядаються як затрати на незавершене виробництво. Для його оцінки планову собівартість однієї голови добового молодняку птиці слід поділити на тривалість інкубації у днях і одержаний результат помножити на кількість яєць, що залишилися в інкубаторах на кінець року, та фактичний період їх інкубації у днях. У процесі інкубації поряд з основною продукцією (добовим молодняком) одержують побічну продукцію: незапліднені яйця (визначаються після першого міражу); яйця, вилучені з інкубатора після другого міражу і використані на годівлю птиці; м'ясо забитих добових півників, призначених на корм тваринам; інша побічна

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

продукція (шкарлупа, задохлики). Вартість побічної продукції за реалізаційними цінами чи цінами її використання віднімається від загальної суми витрат по цеху інкубації, які відносяться на продукцію звітного року [4].

Для визначення суми витрат, віднесених на одержану продукцію інкубації, необхідно до вартості незавершеного виробництва на початок року додати витрати за рік і відняти вартість незавершеного виробництва на кінець року. Розділивши цю суму (без вартості побічної продукції) на кількість голів, визначають собівартість голови ділового добового молодняку птиці.

При одночасній інкубації яєць різних видів птиці обчислення собівартості добових курчат проводиться таким чином. Кількість і вартість яєць, закладених на інкубацію, є прямими витратами, тому їх необхідно прямо відносити на собівартість молодняку кожного виду птиці. Всі інші витрати по цеху інкубації розподіляються на відповідні види добового молодняку птиці за допомогою таких коефіцієнтів: яйце куряче – 1,0; качине – 2,5; гусяче – 5,0 [3].

Таблиця 1

Калькуляція собівартості добового молодняку курей і качок

Показники	Кури	Качки	Разом
Закладено яєць протягом року на інкубацію, шт.	410000	15000	-
Коефіцієнт переведення яєць в умовні яйця	1,0	2,5	-
Кількість умовних яєць, шт.	410000	37500	447500
Фактична собівартість яєць, грн.	58671	4950	63621
Розподіляємо витрати по цеху інкубації, грн.	155800	14250	170050
Оприбуткований добовий молодняк, голів.	384000	13500	-
Загальна сума витрат, грн.	214471	19200	233671
Вартість побічної продукції, грн.	4200	925	5125
Фактична собівартість добового молодняку, грн.	210271	18275	228546
Фактична собівартість однієї голови добового молодняку, грн.	0,55	1,35	-

В умовах жорсткої конкурентної боротьби, яка є однією з найбільш характерних ознак ринкової економіки, досягнення підприємством очікуваних результатів своєї господарської діяльності можливо лише на основі ефективного управління. Економія по одних статтях призводить до зниження собівартості виробництва.

Для математичного спостереження за відхиленнями від норм затрат на виробництво головний бухгалтер, бухгалтера структурних підрозділів господарства одночасно (паралельно) з розрахунком збитку або інших витрат, нанесених господарству, повинні вести спеціальний зошит реєстрації всіх порушень с даними рапортів бригадирів і інших виконавців

цього контролю. Така реєстрація відхилень від норм використання праці, засобів і предметів допомагає робітникам бухгалтерії спостерігати за використанням засобів по ліквідації причин цих відхилень [5].

Дані, накопичені в зошитах будуть допомагати при аналізі роботи кожного структурного підрозділу господарства, сприяти виявленню резервів збільшення продуктивності праці, використання техніки, трудових, матеріальних і фінансових ресурсів господарства.

Список використаних джерел

1. Бухгалтерський облік на с/г підприємствах / за ред. М.Ф. Огійчука – К: Аграрна освіта, 2001. – 212с.
2. Бухгалтерія в сільському господарстві №, 2002. – 32с.
3. Дацій О.І., Кузнецов О.О. Розвиток інновацій у птахівництві // Економіка АПК, 2004, №1 – С.89–93.
4. Огійчук М.Ф. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах : підручник. – К.: Вища освіта, 2003. – 800с.
5. Ярошенко Ф.О. Природні та економічні умови розвитку птахівництва в Україні / Ф.О.Ярошенко // Економіка АПК. – 2003. – № 8. – С. 8–14.

Таранько Христина
студентка

Національний університет «Львівська політехніка».
м. Львів

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Під операційною діяльністю слід розуміти основну діяльність підприємства, яка пов'язана з виробництвом та реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечує основну частку його доходу, а також інші види діяльності, які не підпадають під категорію інвестиційної чи фінансової діяльності [2].

Вивчення літературних джерел дає підставу для обґрунтування висновку про те, що операційну діяльність підприємства доцільно поділяти на основну та іншу операційну. Саме діяльність, яка пов'язана з реалізацією інших оборотних активів, іноземної валюти, з впровадженням досліджень та розробок, з операційною орендою, що відбувається в межах одного операційного циклу, а також операції, які виникають в результаті

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

здійсненої основної діяльності слід трактувати як іншу операційну діяльність підприємства.

Наукова література по різному тлумачить поняття операційних витрат, більшість з яких є нечітко сформульованими. Наприклад, П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» зазначає, що витрати операційної діяльності – витрати основної діяльності підприємства (крім інвестиційної та фінансової). Наступне визначення: витрати операційної діяльності – витрати підприємства, пов'язані з його основною (спрямованою на виробництво або реалізацію продукції, товарів, робіт, послуг, що є головною метою створення підприємства і забезпечує основну частку його доходу) діяльністю, а також з операціями, котрі її забезпечують або спричинені нею [3].

Результат діяльності будь-якого підприємства, організація та технічне оснащення виробництва, ефективність використання матеріалів чи природних ресурсів безпосередньо пов'язані із собівартістю продукції, робіт та послуг. Сьогодні існує значний відсоток підприємств, в яких витрати на одну гривню реалізованої продукції перевищують цей допустимий бар'єр. Тобто на одну гривню реалізованої продукції затрат припадає більше ніж одна гривня. Причиною цього є відсутність впровадження у виробництво науково-технічного прогресу та пасивне ставлення до вдосконалених наукових методів організації виробництва і праці. Тому основна мета аналізу шляхів зниження операційних витрат полягає у виявленні і мобілізації наявних на підприємстві резервів виробництва з метою систематичного зменшення витрат.

В першу чергу, зниження операційних витрат можна досягнути за рахунок економного використання сировини, матеріалів, палива, енергії, більш повного використання виробничих потужностей, що сприяє зниженню цін на продукцію, роботи та послуги. Зменшення операційних витрат сприяє росту виробітку продукції за рахунок покращення використання основних фондів, зменшення норм витрат сировини і матеріалів, що в свою чергу, спричиняє збільшення прибутку підприємства і відповідно його рентабельності.

Оскільки саме витрати операційної діяльності слугують базою ціни товару і її нижньою межею для виробника, необхідно велику увагу приділити витратам виробництва, які не тільки в загальному обсязі витрат займають найбільшу питому вагу, характеризують ефективність роботи підприємства, а й відображають усі сторони виробничо-господарської діяльності. Для ефективного управління операційними витратами на підприємствах розробляється їх класифікація. Як правило, вона здійснюється з метою визначення собівартості продукції та встановлення цін на її окремі види. Основна класифікація здійснюється за видами витрат, за економічними елементами, за статтями калькуляції.

Наприклад, групування витрат за економічними елементами дає можливість встановити потребу в основних та оборотних засобах, показує скільки і яких засобів витрачено, незалежно від того, де вони вироблені і на які цілі використані, а також характеризує структуру витрат. Таке групування використовується для складання кошторису виробництва. В свою чергу, складання кошторису допомагає пов'язати план по собівартості з іншими розділами плану, визначити завдання по зниженню собівартості продукції, а також порівняти ефективність витрат на різних підприємствах і розробити міжгалузевий баланс, необхідний для планування цін. Але на підприємстві можуть бути визначені й інші критерії класифікації витрат, що зумовлено безліччю техніко-економічними, маркетинговими, фінансовими особливостями, які по-різному впливають на формування собівартості.

До операційних витрат належать витрати, що обліковуються на рахунках 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності». Облік витрат операційної діяльності узагальнюється у Звіті про фінансові результати, в Примітках до річної фінансової звітності та в статистичній звітності підприємства. Інформація розділу I ф. № 2 «Звіт про фінансові результати» дає можливість оцінити сукупні обсяги операційних витрат підприємства та їх співвідношення за звітний квартал чи рік. Розділ II наводить інформацію про витрати в розрізі економічних елементів. Результати кожного виду іншої операційної діяльності, використовуючи дані ф. № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» (розділ V), дозволяють виявити співвідношення витрат окремих видів іншої операційної діяльності.

Отже, для того щоб вдосконалити обліковий процес на підприємстві особливу увагу слід акцентувати саме на витратах операційної діяльності, правильне дослідження та вивчення яких може забезпечити прибутковість діяльності суб'єктів господарювання. Тому з метою забезпечення ефективності їх діяльності доцільно особливу увагу акцентувати на походженні та видах витрат, формуванні аналітичної інформації щодо взаємозв'язку доходів і витрат. Адже на різних етапах розвитку економіки вимоги до достовірності і повноти інформації, що характеризують витрати виробництва, оперативності її надходження до основних користувачів, були і залишаються одними з найактуальніших.

Список використаних джерел

1. Даньків Й.Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посіб. / Й.Я. Даньків, М.Р. Лучко, М.Я. Остап'юк. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2010. – 229с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

результати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.1999 № 87.

3. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.

**Тарасова Мария,
Сибилева Ольга**

Николаевский национальный университет им. Сухомлинського В.А.
г. Николаев

ПЛАТА ЗА ЗЕМЛЮ В УКРАИНЕ

Земельный кодекс Украины гласит, что использование земли в Украине является платным. Налоговый кодекс Украины №2756-VI от 02.12.2010 г.(НКУ) содержит нормы платы за землю, которая взимается в форме земельного налога и арендной платы за земельные участки государственной и коммунальной собственности. То же было предусмотрено уже не действующим на сегодняшний день Законом Украины "О плате за землю" № 1104-VI от 05.03.2009г.: собственники земельных участков и земельных долей (паев), а также постоянные землепользователи платили земельный налог, арендаторы земли государственной и коммунальной собственности - арендную плату. Но новый НКУ, конечно, принес и новые особенности налогообложения.

Плательщиками земельного налога являются три категории лиц: 1) собственники земельных участков, 2) собственники земельных долей (паев); 3) землепользователи. Объектами налогообложения земельным налогом являются земельные участки, находящиеся в собственности или пользовании, и земельные доли (паи), которые находятся в собственности.

База обложения налогом зависит от того, проведена ли денежная оценка земельного участка. Если она проведена, базой налогообложения является нормативная денежная оценка земельных участков с учетом коэффициента индексации, а если не проводилась - площадь земельных участков. Ставки налога на земельные участки дифференцируют и утверждают соответствующие сельские, поселковые, городские советы, учитывая ставки налога. При этом п. 275.1 НКУ предусмотрены коэффициенты для населенных пунктов, которые приравниваются к курортным, а перечень таких населенных пунктов утвержден постановлением Кабинета Министров Украины №1391 от 15.12.97г. Государственный комитет Украины по земельным ресурсам Украины,

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

пользуясь индексом потребительских цен за предыдущий год, рассчитывает величину коэффициента индексации нормативной денежной оценки земель, на который индексируется нормативная денежная оценка состоянием на 1 января проходящего года.

Верховная Рада Украины приняла в первом чтении Проект Закона Украины от 03.07.2012 № 10687 «О внесении изменений в Налоговый кодекс Украины относительно пересмотра ставок некоторых налогов и сборов», который предусматривает повышение ставок налога на земельные участки в границах населенных пунктов, по которым не проведена нормативная денежная оценка. Такие меры должны заставить арендаторов оформлять договора. В Ассоциации городов (Ассоциация городов Украины создана в 1992 году для защиты интересов городов-членов Ассоциации в органах власти. В настоящее время в АГУ участвуют 562 населенных пункта) разработали изменения в Налоговый кодекс Украины, которыми предложили увеличить доходы местных бюджетов от налогообложения земли для субъектов, не имеющих правоустанавливающих документов на нее. Для таких компаний и организаций поселковые, сельские и городские советы смогут применять повышающий коэффициент к ставке налога на землю в размере не больше 12. Сейчас арендная плата составляет 3-12% от нормативной денежной оценки в год, в то время как ставка налога на землю - 1%, поэтому юридические и физические лица избегают оформления аренды, чтобы платить налог на землю.

Таким образом, арендная плата и налог на землю будут уравнены, что заставит компании оформить договоры аренды на используемые ими земли государственной и коммунальной форм собственности.

Ранее Кабмин Украины разработал проект постановления о применении дополнительного коэффициента в размере не более 15 к оценке участков в населенных пунктах, которые используются субъектами земельных отношений без правоустанавливающих документов.

Народный депутат Украины Евгений Сигал предложил Верховной Раде Украины изменить НКУ таким образом, чтобы население платило дополнительный налоговый сбор за пользование собственными землями. Согласно Проекту Закона «Про внесение изменений к ст. 288 Нналогового кодекса Украины», поданному в Верховную Раду народным избранником, аграриям придется перечислять в местные бюджеты 1% от нормативной оценки земли равными частями за каждый календарный месяц в течение 30 дней. При этом суть новшества несколько замаскирована. Изменения вносятся в ст. 288 НКУ "Арендная плата", что, на первый взгляд, предполагает дополнительные отчисления лишь для арендаторов. Однако такие же отчисления, согласно законопроекту, будут платить и собственники земель сельхозназначения, не сданных в аренду. Практически

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

это означает введение дополнительного земельного налога. "Деньги нужны для решения элементарных проблем населенных пунктов - благоустройства территорий, ремонта дорог и объектов инфраструктуры, освещения улиц", - пояснил депутат.

Аналогичную схему еще в феврале предложил и глава парламентского Комитета по вопросам аграрной политики и земельных отношений Григорий Калетник, чтобы увеличить доходы местных бюджетов на 3,5-4,5 млрд грн. В свою очередь Е. Сигал, заявил, что в течение ближайшей недели он подаст новый законопроект, который предусматривает увеличенную вдвое ставку налога, что даст уже 6,5 млрд грн поступлений в бюджет в год.

Эксперт по земельным вопросам Украинской аграрной конфедерации Александр Поливодский подчеркивает, что расширение перечня налогов и сборов противоречит Налоговому кодексу. "Ведь наполнять бюджеты можно очень просто - создавая условия для инвесторов, гарантируя право собственности и обеспечивая соблюдение стабильного налогового законодательства", - уверен он. Однако парламентарии намерены поддержать законопроект с налоговой нагрузкой в 1%. По словам заместителя главы комитета Верховной Рады по вопросам аграрной политики Валерия Бевзенко, комитет уже одобрил инициативу Г. Калетника, поэтому, скорее всего, сессионный зал поддержит именно его документ.

Список использованных источников

1. Налоговый кодекс Украины №2756-VI от 02.12.2010 г.
2. <http://www.segodnya.ua>
3. <http://smi.liga.net>
4. <http://www.trust.ua>

Ткачук Ірина

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ

Відповідальність базується на усвідомленні змісту та значення діяльності, її наслідків для суспільства і соціального розвитку, вчинків особи з погляду інтересів суспільства або певної групи. Відповідно, розвиток суспільства неможливий без відповідальності не лише на індивідуальному, а й на колективному рівні. При цьому категорія відповідальності переведена у площину діяльності суб'єкта господарювання потребує відповідного відображення в обліку.

Відповідальність – загальносоціологічна категорія, яка виражає свідоме ставлення особи до вимог суспільної необхідності, обов'язків, соціальних завдань, норм і цінностей [6]. На думку В.І.Тернопільської «відповідальність» у загальнонауковому розумінні ґрунтується на філософському вченні про соціальну зумовленість поведінки усупільненого індивіда, про його зв'язок зі свободою й необхідністю [7].

Між суспільством та індивідом існує взаємозв'язок. З одного боку, суспільство покладає на індивіда обов'язок вчиняти соціально корисні вчинки, а з іншого – воно зобов'язане сприяти суб'єкту в здійсненні ним своїх прав та обов'язків та несе за це відповідальність [2].

Басіним К.В. [1] відмічено, що відповідальність особи має соціально-комунікативну природу та виникає коли поведінка людини має соціальну значущість і регулюється соціальними нормами. Реалізація будь-якої соціальної норми є добром, соціальною цінністю, а дії, що порушують соціально значущі правила, визнаються як неприпустимі, що розривають соціальну комунікацію та зумовлюють негативну реакцію суспільства.

Перші спроби осмислення відповідальності представлені античними філософами, зокрема Аристотелем і Платоном, які тлумачили відповідальність як форму взаємозв'язку особи та суспільства [5].

У науковий обіг термін «відповідальність» вперше ввів Альфред Бен, трактувавши її як «покарання». Саме в даному аспекті тривалий період проблема відповідальності була переважно предметом уваги правознавців [2]. І навіть у сьогоденні в юридичній науці відповідальність вивчається в плані покарання. Відповідальність у науковій літературі в більшості випадків трактується лише як підзвітність і осудність. Зокрема, визначення відповідальності з негативної сторони представлена, як: необхідність терпіти збитки, у разі невиконання взятих на себе зобов'язань; визначений рівень негативних наслідків для суб'єкта у

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

випадку порушення ним встановлених вимог [6].

Таке одностороннє розуміння відповідальності та її реалізації на практиці призводить до суттєвих деформацій у сфері регуляції соціальних взаємодій. В обліку даний зміст відповідальності наповнений непередбачуваними витратами та збитками.

У зарубіжній теорії і практиці, поряд з зазначеним змістом, відповідальність включає в себе значно більше значень – положення до відповіді, відповідність, розумність, точність, визначеність, залежність та інші [7]. Відповідальність, швидше, включає в себе особисту підзвітність і здатність діяти в рамках етичних норм на благо себе і оточуючих. А отже, відповідальність виступає як впевненість, тобто [6]:

– сукупність дій (заходів), виконання яких, дозволяє особистості безпечно досягати бажаного;

– особистісна характеристика людини, що описує її здатність аналізувати ситуацію, заздалегідь прогнозувати наслідки (весь комплекс наслідків) своїх дій або бездіяльності в даній ситуації і робити вибір форми своїх вчинків з готовністю прийняти наслідки вибору, як неминучездійсні факти;

– визначеність, надійність, чесність у відношенні до себе та інших;

– усвідомлення і готовність визнати, що результат (реакції), який ти отримуєш у ході твоїх вчинків і дій, і є наслідок твоїх вчинків (дій); вміння пояснити і показати, як ти досягнутого результату;

– право і обов'язок відповідати за свої вчинки і дії, взяті на себе зобов'язання; необхідність давати звіт у своїх діях, вчинках; обов'язок відповідати за їх можливі наслідки.

Позитивна сторона відповідальності направлена на реалізацію поставленої мети та майбутній результат. Так, за неокласичною концепцією відповідальності «зуйте виокремити відповідальність кожного й урахуйте її». За результатами такого врахування стає зрозуміло, якою мірою необхідно винагородити або ж покарати людину [5].

Варто відмітити, що у теорії права відповідальність поділяється на два види – позитивну і негативну. Позитивна відповідальність виникає з обов'язку вчиняти позитивні, корисні для суспільства функції і реалізується в регулятивних правовідносинах, в яких зобов'язана сторона перебуває в положенні підзвітності та підконтрольності, а негативна відповідальність – у зв'язку з вчиненням правопорушення правопорушником, який піддається за скоєне відповідним правовим санкціям, несприятливим для нього [4].

Найбільш поширені у суспільстві типи відповідальності виділено німецько-американським філософом Г. Йонас, а саме: природна і штучна (договірна); горизонтальна і вертикальна; легальна і моральна; відповідальність «за когось чи щось» та «перед кимось чи чимось» [3].

Природна відповідальність – виникає природним шляхом, є безперечна, постійна та незалежна від попередньої згоди. Штучна (договірна) – визначається змістом, попередньою домовленістю, часом, завданням, дорученням, компетенцією.

Вертикальна відповідальність – це відповідальність сильного за когось слабкого. Горизонтальна – це відповідальність союзу самостійних особистостей передпоставленою метою.

Легальна, тобто зовнішня – відповідальність, яка встановлюється на рівні закону. Моральна – є суто внутрішньою, тому пов'язана із почуттями, які супроводжують суб'єкта вчинку.

Відповідальність «за когось чи щось» – передбачає взяті людиною зобов'язання за власні вчинки, наслідки своєї діяльності, відповідальність за когось, задля чогось; «перед кимось чи чимось» – відповідальність перед рідними, іншими людьми, суспільством.

Кожен із зазначених вище типів відповідальності ми можемо оцінити, врахувавши його матеріальну або не матеріальну форму, а також рівень впливу на кінцевий результат.

А. Шопенгаур[5] вважав, що наявне в нашій свідомості почуття відповідальності за те, що ми робимо, ґрунтується на впевненості у тому, що ми самі – ініціатори наших дій.

Відповідальність є соціологічним терміном, а не юридичним, як прийнято вважати. Поняття «відповідальність» багатогранне, однак у більшості випадків воно сприймається у негативному значенні. А це свідчить про те, що глибина змісту відповідальності й нині залишається невизначеною. Відповідальність підлягає оцінці та повинна бути відображена в обліку, оскільки має безпосередній вплив на результат діяльності господарюючого суб'єкта.

Список використаних джерел

1. Басін К.В. Юридична відповідальність та гарантування прав людини /К.В. Басін// Юридичні читання молодих вчених. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. – С.9
2. Бобровник С.В. Юридична відповідальність // Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / За ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 498 с.
3. Йонас Г. Принцип ответственности. Опыт этики для технологической цивилизации / Г. Йонас. – М.: Айрис-пресс, 2004. – 480 с.
4. Назаров Б. Л. Ответственность юридическая/ Б. Л. Назаров /Юридический энциклопедический словарь. – М.: Советская энциклопедия, 1984. – 415 с.
5. Психологічна культура особистості в умовах глобалізації світу: монографія / [Третяченко В.В., Баранова С.В., Бочонкова Ю.О., Тереніна

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Л.В. та ін.] – Луганськ: Світлиця, 2006. – 352 с.

6. Словари и энциклопедии на Академике[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dic.academic.ru>

7. Тернопільська В.І. Відповідальність особистості: гуманітарний аспект / В.І. Тернопільська // Вісник ЖДУ ім. І. Франка. – №14. – 2004. – С. 47-50

Тронин Сергей

к.э. н., доцент

ФГОБУ ВПО «Финансовый университет
при Правительстве Российской Федерации»
Волгоградский филиал Финуниверситета
г. Волгоград, Россия

МЕТОДИКА КОНСОЛИДИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ ДОКУМЕНТОВ ХОЛДИНГА

Консолидированная отчётность является основным источником получения информации о хозяйственной деятельности холдинга. Её появление обусловлено динамичным развитием холдинговых форм организации бизнеса как наиболее отвечающим потребностям современного этапа развития отечественной экономики. Так, инвесторам она позволяет проследить эффективность использования инвестиций, осуществлённых в основном обществе, контролировать деятельность управленческого персонала предприятия. Управленческому персоналу консолидированная отчётность служит информационной основой для эффективного управления холдинговой группой. Для банков и страховых компаний отчётность по холдингу даёт возможность определить финансовую устойчивость и способность холдинга выполнять свои обязательства. Для государственных органов доводит информацию о степени монополизации рынка холдинга.

Необходимость построения консолидированной отчетности вызвана потребностью определения реального финансового результата, полученного холдингом как единым хозяйственным субъектом, так как простое суммирование результатов деятельности отдельных предприятий, входящих в группу, не дает правильного представления об общем результате. При помощи данной процедуры устанавливается реально полученный финансовый результат и определяется стоимость

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

активов, очищенная от финансового результата, образовавшегося по внутренним операциям. Сложность реализации данной процедуры на практике заключается, с одной стороны, в отсутствии методологически закреплённого подхода к её осуществлению, с другой – в разнообразии возникающих ситуаций.

Финансовый результат деятельности предприятий холдинга определяется путем объединения финансовых результатов деятельности материнской и дочерних компаний с последующим исключением внутренних оборотов между предприятиями. При определении финансового результата холдинга необходимо обратить внимание на следующие внутрифирменные операции:

- выплата дивидендов предприятиями холдинга друг другу;
- реализация товаров, работ, услуг между предприятиями холдинга;
- уплачиваемые предприятиями холдинга друг другу проценты по займам и проценты за отсрочку платежа;
- финансовые результаты, заключенные в остатках нереализованных товаров, приобретенных у предприятий холдинга.

Для определения и вычитания внутреннего оборота предприятий холдинга необходимо получение полной информации о реализации товаров, работ и услуг одними предприятиями холдинга другим, информации о реализации этих материальных ценностей предприятиями, не входящими в состав холдинга, а также работ и услуг, овлеществленных в произведенной продукции.

Консолидированная отчетность холдинга должна содержать следующую информацию:

1. Доходы и расходы от реализации товаров, работ и услуг предприятиями холдинга с указанием группы контрагентов, которыми произведена реализация: предприятиям холдинга или внешним контрагентам. Реализация продукции, работ, услуг, произведённая предприятием, не входящим в холдинг, показывается для того, чтобы избежать расхождения между суммой реализации отдельных видов продукции предприятием, входящими и не входящими в холдинг и общей выручкой.

2. Финансовые операции между предприятиями холдинга:

- а) размер уплаченных и полученных процентов по кредитам и товарным операциям в разрезе предприятий холдинга;
- б) размер полученных и уплаченных финансовых санкций.

3. Доходы, расходы и финансовые результаты по внутренним оборотам холдинга.

Прибыль, подлежащая включению в финансовую отчетность холдинга, должна состоять из следующих слагаемых:

- прибыль от реализации продукции дочерними предприятиями

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

материнской компании в её части, реализованной материнской компанией внешним контрагентам;

- прибыль от перепродажи материнской компанией товара, приобретённого у дочерних и зависимых предприятий.

Таким образом, при определении фактически полученной прибыли по результатам деятельности и взаимоотношений материнской и дочерних компаний необходимо учитывать только реально полученную прибыль.

Для упрощения процедуры определения скорректированных показателей выручки, себестоимости и финансового результата холдинга следует применять показатели рентабельности реализации продукции одним предприятием холдинга другому. Применяя показатели рентабельности продукции дочернего предприятия к себестоимости товара, реализованного материнской компанией предприятиям, не входящим в холдинг, определяем долю заключённой в стоимости этого товара прибыли, на величину которой подлежит уменьшению показатель прибыли от внутренних оборотов (см. табл. 1).

Таблица 1

Показатели, характеризующие удельный вес продаваемой продукции дочерними компаниями холдинга

Показатель	Формула
Величина прибыли, заключённой в стоимости товара, продаваемого дочерними предприятиями материнской компании	$E_p = S_{до} \cdot R$ где $S_{до}$ – себестоимость продаваемого материнской компанией товара, приобретённого у дочерних и зависимых предприятий; R – коэффициент рентабельности продукции, продаваемой дочерними и зависимыми предприятиями материнской компании.
Коэффициент рентабельности продукции продаваемой дочерними предприятиями материнской компании*	$R = \frac{E_n + E_p}{C_n + C_p}$ где E_n – прибыль по внутрихозяйственным операциям с продукцией в остатке у материнской компании на начало периода; E_p – прибыль по внутрихозяйственным операциям с продукцией, поступившей за период от дочерних и зависимых предприятий материнской компании; C_n – стоимость у материнской компании на начало периода остатков продукции, поступившей от дочерних предприятий материнской компании; C_p – стоимость продукции, поступившей от дочерних предприятий материнской компании за период.

Источник: * Составлено автором.

Сложность построения финансового механизма корпоративного

контроля в холдинге предопределяет необходимость при его создании использовать современные программные средства (Microsoft Navision Ахарта, «Система управления Парус», «1С», «PIC Holding» и др.).

Внедрение авторского подхода в сочетании с современными программными средствами на ряде холдингов Волгоградской области позволило оценить финансово-корпоративные отношения внутри холдинга и обеспечить информационную основу для их последующего анализа.

Феськова Марина

аспирант

Ставропольский государственный аграрный университет

г. Ставрополь, Россия

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ О ТРАНСФОРМАЦИИ БУХГАЛТЕРСКОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СООТВЕТСТВИИ С МЕЖДУНАРОДНЫМИ СТАНДАРТАМИ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ

Первое с чего необходимо начать – это пояснение того, для чего нужны МСФО и собственно трансформация. Как принято выбирать язык, на котором будет происходить общение участников на международном уровне, так необходимо определить правила, по которым будут составляться документы, необходимые для делового общения.

Особый исследовательский интерес представляет рассмотрение порядка трансформации отчетности, в статье рассмотрена трансформация бухгалтерского баланса.

Существует 2 способа получения отчетности по МСФО: параллельный учет и трансформация.

Параллельный учет – это учет, который ведется в иных стандартах (например, МСФО), чем те, которые приняты в данной стране (например, российские положения по бухгалтерскому учету – РПБУ).

Трансформация – это процесс составления отчетности по МСФО на основе данных отчетности по РПБУ посредством изменения признания (классификации и оценки) и раскрытия информации об объектах бухгалтерского учета в соответствии с требованиями МСФО.

Процесс трансформации условно может быть разбит на этапы:

1. Подготовительный этап.
2. Рабочий этап.

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

3. Учет влияния гиперинфляции.
4. Пересчет в иностранную валюту.
5. Формирование финансовой отчетности.

На подготовительном этапе необходимо определить: цель трансформации отчетности, период, за который будет составляться первая отчетность по МСФО, функциональную валюту компании и валюту отчетности, язык отчетности, способ осуществления трансформации, необходимость аудиторского сопровождения, общую стоимость работ.

Целью рабочего этапа является выявление основных отличий между учетом по РПБУ и учетом по МСФО. Это самый трудоемкий и продолжительный этап трансформации.

На основе собранных данных и выявленных отклонений, зафиксированных в рабочих документах, составляется итоговая трансформационная таблица.

Завершение рабочего этапа состоит в формировании данных в рублях для составления всех компонентов отчетности: бухгалтерского баланса, отчета о прибылях и убытках, отчета об изменении капитала, отчета о движении денежных средств, учетной политики и пояснительных примечаний.

Необходимость пересмотра финансовой отчетности в соответствии с МСФО (IAS) 29 «Финансовая отчетность в условиях гиперинфляции» относится к разряду субъективных решений. Это связано с тем, что в стандарте помимо количественных содержатся качественные признаки.

Однако, если функциональной валютой является иностранная валюта негиперинфляционной страны (например, доллар США), возможна ситуация, когда российская компания может составлять отчетность, не делая пересчеты, предусмотренные МСФО (IAS) 29.

На заключительном этапе происходит формирование отчетности в соответствии с МСФО в том виде, в котором она будет представлена пользователям.

Рассмотрим трансформацию таких составляющих отчетности, как бухгалтерский баланс, отчет о прибылях и убытках.

Баланс можно определить как отчет о финансовом состоянии предприятия – его активах, обязательствах и собственном капитале на определенную дату.

В мировой практике применяется два их вида: горизонтальный и вертикальный. В вертикальном балансе валюта соответствует чистым активам, в горизонтальном – суммарным активам.

В балансе российского предприятия активы расположены в порядке возрастания ликвидности, а пассивы – в порядке возрастания срочности востребования. В балансе, составленном по международным стандартам, активы сортируются по убыванию ликвидности, обязательства – по

убыванию уровня срочности, а собственный капитал – в порядке его постоянства (т.е. первыми отражаются наименее подверженные изменениям части собственного капитала). Эти различия вызваны особенностями типов экономики, присущих нашей стране и зарубежным странам. Баланс российских предприятий состоит из двух частей: актива и пассива. В активе показываются состав средств, а в пассиве – источники формирования. В международной практике в одной части баланса показаны средства, а в другой – обязательства. Собственный капитал выделяется отдельно из состава обязательств. Таким образом, балансовое уравнение в интерпретации МСФО выглядит следующим образом:

Средства предприятия = Обязательства + Собственный капитал

В России: Актив = Пассив.

Отчет о прибылях и убытках согласно МСФО должен включать, как минимум, следующие статьи: выручку от реализации и другие доходы от основной деятельности, результаты операционной деятельности, затраты по рефинансированию, долю прибыли и убытков ассоциированных компаний и совместной деятельности, учитываемых по методу долевого участия, расходы по налогу на прибыль, прибыль или убыток от обычной деятельности, результаты чрезвычайных обстоятельств, чистую прибыль или убыток за отчетный период.

Очевидно, определенное сходство между набором статей отчета о прибылях и убытках согласно МСФО и отечественных правил. Однако некоторые статьи формируются по разному. В соответствии с МСФО коммерческие расходы и общехозяйственные, непосредственно несвязанные с приобретением и производством товаров, не включаются в себестоимость производства. В соответствии с российской системой учета коммерческие и общехозяйственные расходы могут включаться в состав себестоимости реализованной продукции, если это указано в учетной политике организации.

Подводя итог, можно сделать вывод, что в основе отличий лежит разное понимание ряда основополагающих элементов постановки и ведения бухгалтерского учета. Это отличия проявляются в разном порядке оценки, признания и отражения в отчетности отдельных видов активов, пассивов и операций: различен порядок формирования отчетных показателей об основных средствах, лизинговых операциях, финансовых вложениях, запасах, расходах, произведенных по усмотрению компании, налога на прибыль.

Переход на составление финансовой отчетности российских компаний на основе стандартов, признанных в большинстве стран мира, способен оказать положительное влияние на экономику России в целом (макроекономический эффект), например, по следующим направлениям:

- 1) приток иностранных инвестиций в российскую экономику;

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

- 2) улучшение имиджа российского бизнеса;
- 3) интеграция экономики России в систему мирохозяйственных связей.

Список использованных источников

1. Банк, С.В. Сравнительная характеристика отечественных и зарубежных стандартов отчетности / С.В. Банк // Аудитор. – 2005. – №2. – С. 46 – 53.
2. Костюкова, Е.И. МСФО: учетные принципы, содержание и особенности: учебно-практ. пособие / Е.И. Костюкова, В.Н. Шипунова. – Ставрополь.: «АГРУС», 2005. – 148 с.
3. Чая, В.Т. Трансформация отчетности в соответствии с МСФО / В.Т.Чая.– М.: «Финансовая газета», 2006. – 48 с.

Фурманчук Олена
студентка магістратури,
Кушнір Людмила

к.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ОБЛІКУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ

Ринкові умови господарювання вимагають приведення до дії факторів, які здійснюють безпосередній вплив на ефективність управління. Вирішенню цієї проблеми сприяє раціоналізація інформаційного забезпечення. Збільшення обсягів та різновидів інформації зумовлює система суспільно-господарських відносин і, зокрема, фінансових відносин на рівні держави і на рівні суб'єктів господарської діяльності.

Фінансове середовище зумовлює функціонування та взаємодіє з системою розрахунків, яка опосередковує фінансово-господарську діяльність. Розрахунки, маючи постійно діючий, динамічний характер, потребують певних управлінських впливів, що виробляються в системі фінансового менеджменту на основі переробки чисельних потоків різноманітної економічної інформації, провідна роль у загальній сукупності якої належить обліковій інформації.

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

Такі важливі фінансові показники як платоспроможність та ліквідність обчислюються, виходячи з облікових даних про заборгованість за розрахунками та характеризують фінансовий стан кожного окремого підприємства, і держави взагалі, впливають на рівень їхньої інвестиційної привабливості, кредитоспроможності, загальної рентабельності діяльності. В Україні існує криза неплатежів між підприємствами як за внутрішніми, так і за зовнішніми розрахунками, несвоєчасні надходження до бюджету та позабюджетних фондів, за іншими операціями. Подолати такий стан можна за умов впровадження на підприємствах ефективної системи управління фінансами і, зокрема, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю. Існує також проблема, пов'язана із вірогідністю, об'єктивністю та ступенем довіри до даних бухгалтерського обліку. Таким чином, вирішення завдань фінансового менеджменту в значній мірі визначається рівнем організації і досконалістю методології бухгалтерського обліку як системи, що покликана забезпечувати користувачів на всіх рівнях управління змістовною та достовірною інформацією.

Дослідженню цих проблем присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема, таких як Р.А. Алборов, П.С. Безрукіх, О.С. Бородкін, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, О.М. Головащенко, Р. Грачова, І. Губіна, В.А. Єрофєєва, А.А. Єфремова, В.М. Костюченко, Т.Н. Малькова, Н.М. Малюга, М.Ю. Медведєв, В. Моссаковський, В.В. Сопко, М.Г. Чумаченко, В.Ф. Палій, М.С. Пушкар, Б. Райан, Н.В. Рассулова, Я.В. Соколов, А. Твердомед, П. Хомін, Ю.Д. Чацкіс, В.О. Шевчук та інші.

Разом з тим, вивчення наукових праць та практика господарської діяльності свідчать про те, що деякі з теоретичних положень відносно трактування розрахунків, заборгованості та зобов'язань є дискусійними, а ряд важливих аспектів їхньої організації, оцінки та методики обліку потребують удосконалення. У зв'язку з цим вибір теми дослідження та його цільова спрямованість є достатньо актуальними.

Розрахунки між підприємствами і організаціями – це одна з необхідних складових розширеного відтворення. Вони опосередковують розподіл і перерозподіл суспільного продукту, перехід його з товарної форми в грошову, і навпаки. Розрахунки ґрунтуються на економічній базі кругообігу коштів в процесі виробництва і є суспільним визнанням того, що підприємство – виробник тієї чи іншої продукції – виконало свої виробничі зобов'язання і поставлені цілі.

В бухгалтерському обліку зобов'язання характеризуються як оформлені договором цивільно-правові відносини, в силу яких одна сторона зобов'язана здійснити на користь іншої сторони певні дії або утриматись від певних дій, та як сума коштів, яка повинна бути сплачена на певну дату в майбутньому, або існуючі (завдяки минулим операціям чи

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

подіям) зобов'язання підприємства щодо передачі певних активів чи надання послуг іншому підприємству у майбутньому. Зобов'язання існує тільки тоді, коли йому відповідає нормативно-правовий документ.

Згідно до П(С)БО 11 забезпечення - зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу [4].

Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.

Кредиторська заборгованість – це сума, яку повинно сплатити підприємство (організація) в установленій термін юридичним або фізичним особам (кредиторам) внаслідок отримання ним коштів в грошовій або інших формах [5]. Визначено, що економічній сутності кредиторської заборгованості притаманні наступні ознаки:

- примусовий характер економічних відносин,
- риса заміщення оборотних засобів підприємства,
- має властивість «виштовхувати» з господарського обігу банківський кредит,
- відрізняється швидкістю розповсюдження від підприємства до підприємства по ланцюгу взаємопов'язаних платежів, що викликає необхідність заліків взаємних вимог,
- може трансформувати безготівкові розрахунки, зокрема, змінювати способи платежів.

Об'єктами бухгалтерського обліку є окремі види кредиторської заборгованості. Особливо виділяються в обліку зобов'язання перед постачальниками, не оплачені в строк, які свідчать про порушення підприємством розрахункової (платіжної) дисципліни[1].

З метою бухгалтерського обліку заборгованість поділяється на:

- довгострокові;
- поточні;
- забезпечення;
- непередбачені зобов'язання;
- доходи майбутніх періодів.

Існує велика кількість визначень сутності кредиторської заборгованості.

Тому доцільно розглянути визначення поняття кредиторської заборгованості в різних літературних джерелах за допомогою таблиці 1.

Таблиця 1

Дефініції кредиторської заборгованості

№ з/п	Джерело	Визначення
1	Чумаченко М.Г. [5]	Кредиторська заборгованість - це заборгованість підприємства іншим юридичним і фізичним особам, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях і щодо якої в підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк (с. 125).
2	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку [4]	Кредиторська заборгованість - заборгованість фізичним та юридичним особам: за матеріальні цінності, виконані роботи та отримані послуги (в тому числі яка забезпечена векселями); з сум авансів одержаних від інших осіб у рахунок наступних поставок продукції, виконання робіт (послуг); за усіма видами платежів до бюджету, включаючи податки з працівників підприємства; також заборгованість з оплати праці, включаючи депоновану заробітну плату; заборгованість підприємства його учасникам (засновникам), пов'язана з розподілом прибутку (дивіденди тощо) і формування статутного капіталу; заборгованість пов'язаним сторонам та з внутрішньовідомчих розрахунків; інша заборгованість з поточних зобов'язань (с. 2).
3	Івата В.В. [2]	Кредиторська заборгованість, рахунки до оплати - суми, які нараховуються постачальникам за купівлю у них товарів або послуг в кредит (с. 56).

Велику увагу питанню з обліку кредиторської заборгованості приділено у періодичних джерелах практичного характеру. В яких відображено основні проблеми та труднощі, які виникають при обліку розрахунків з кредиторами [3]. На нашу думку, одними із шляхів подолання розбіжностей в обліку є своєчасна організація звірки даних за зобов'язаннями аналітичного та синтетичного обліку.

Таким чином, на сьогоднішній час основними проблемами, які висувуються науковцями і потребують уваги є особливості обліку, аудиту, оцінки кредиторської заборгованості та визначення етапів її погашення.

Список використаних джерел

1. Андрієнко Н. Оцінювання кредитоспроможності позичальника як метод мінімізації кредитного ризику банку / Н.Андрієнко // Наука молода. - 2007. - №8. - С. 70-75.
2. Івата В.В., Ткаченко С.А., Шевчук С.В. Фінансовий облік / [В.В. Івата, С.А. Ткаченко, С.В. Шевчук] / Навч. посіб. за ред. проф. В. Д. Пантелєєва. – Миколаїв: НУК, 2006. – 100 с.
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

[Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>

4. Сопко В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник [Текст] / В.В. Сопко, В.П. Завгородній / Київський національний економічний ун-т. - К. : КНЕУ, 2004. - 411 с.

5. Чумаченко, М.Г. Економічний аналіз [Текст]: навч. посібник / М. А. Болюх [та ін.]; ред. М. Г. Чумаченко; Київський національний економічний ун-т. - 2. вид., перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2003. - 555 с.

Цвентарна Віра

слухач магістратури

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

ПИТАННЯ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Для формування ринкової економіки в Україні необхідне виробництво конкурентоспроможної продукції та її реалізація на внутрішньому та зарубіжних ринках. Одночасно основною передумовою здійснення господарської діяльності більшості підприємств є достатній обсяг та раціональне використання виробничих запасів, без яких процес виробництва неможливий. Підприємство повинно знати який обсяг та якість матеріальних ресурсів, їх частоту використання. А для цього потрібно створити умови їх зберігання.

Питання обліку виробничих запасів в загальному висвітлені у працях відомих вітчизняних учених – економістів. Значну увагу їм приділяли Бутинець Ф. Ф., Завгородній В.П., Сопко В.В., Саблук П.Т., Шквір В.Д., Камінська Т.Г., Голов С.Ф., Громов В., Ткаченко Н. та інші.

Метою досліджень є виявлення проблем обліку виробничих запасів та продукції сільськогосподарського виробництва на сільськогосподарських підприємствах, а також пошук шляхів їх вирішення.

Вагомою проблемою в обліку виробничих запасів сата нормативно-правова база, яка є двоякою щодо обліку. Наприклад, існують суперечності між Інструкцією про про застосування Плану рахунків та П(С)БО 2 «Баланс» [1]. У балансі немає статті «Продукція сільськогосподарського виробництва», а є стаття «Готова продукція», в якій передбачено показувати запаси виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами

договорів, відповідають технічним умовам і стандартам. Тут йде умова про промислову продукцію, облік якої ведеться на рахунку 26 «Готова продукція», а не про продукцію сільськогосподарського виробництва, що обліковується на рахунку 27.

Як показує практичний досвід проблеми обліку виробничих запасів існують, зокрема запущеність обліку, яка призводить до великих затрат запасів і втрат виробництва в цілому.

На даний момент залишаються невирішеними багато важливих питань, пов'язаних з розробкою науковообґрунтованої системи обліку використання виробничих запасів.

На нашу думку, дивлячись в цілому діяльність деяких підприємств з обліку виробничих запасів, можна побачити наступні недоліки:

- складність визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості запасів, що полягає у використанні підприємствами бартерного обміну, більше того, обміну на неподібні активи;
- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств.

Важливе значення для правильного обліку має також порядок оцінки запасів. В обліку запаси відображаються за первісною вартістю. Відповідно до П(С)БО 9 первісною вартістю запасів, придбаних за плату [2], є собівартість, яка складається із таких фактичних витрат:

- сум, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків;
- сум ввізного мита;
- сум непрямих податків, які пов'язані з придбанням запасів і не відшкодовуються підприємству;
- транспортно-заготівельних витрат (затрати на заготівлю запасів, оплата тарифів (фрахту) за вантажно-розвантажувальні роботи і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів);
- інших витрат, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою. До таких витрат, зокрема, відносяться прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати підприємства на доопрацювання і покращення якісно-технічних характеристик запасів.

Важливим напрямом удосконалення процесу формування запасів та підвищення ефективності управління ними в умовах реформування економічної системи є визначення оптимальної потреби в них [3]. У зарубіжній практиці управлінню оборотними активами приділяється значно більше уваги, ніж в Україні. Одним із напрямків є оптимізація

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

формування виробничих запасів.

Якщо ж розглядати підприємства сільського господарства, то тут залишаються все ще невирішеними питання щодо вдосконалення документації оперативного та аналітичного обліку виробничих запасів, особливо нагальною постає проблема автоматизації їх обліку. Вирішення цих питань полягає в розробці основних напрямів і конкретних рекомендацій з удосконалення методики обліку виробничих запасів, в їх оцінці при вибутті, методики проведення аналізу ефективного використання виробничих запасів, а також посиленні інформаційної та контрольної функцій обліку в управлінні виробництвом [4].

Вирішення цих проблем потребує оновлення системи отримання інформації про виробничі запаси, використання нетрадиційних для вітчизняної облікової практики підходів щодо ефективного їх використання та оптимізації результатів діяльності підприємства через застосування принципів і методів бухгалтерського обліку.

Важливим аспектом в обліку виробничих запасів виступають методи оцінки запасів, які є дуже суперечними та вирізняються особливостями. Так, кожне підприємство самостійно обирає свій метод, який на його думку краще задовольняє умови оцінки ресурсів, проте, на мою думку потрібні загальні принципи з допомогою яких можна обрати найбільш доступний метод.

Контроль за запасами необхідно здійснювати у відповідності з наступними принципами [5]:

- 1) завозити матеріали необхідно лише ті, що використовуються у виробництві;
- 2) розмір запасу кожного виду сировини та матеріалів встановлювати з урахуванням середнього виробничого запасу, який містить поточну потребу, підготовчий та гарантійний запаси;
- 3) зберігання запасів організовувати за сучасними ресурсозберігаючими технологіями;
- 4) запаси повинні підлягати повному обліку, маркуванню та етикетуванню;
- 5) встановити єдиний принцип відпуску сировини та матеріалів у виробництво – за методом обраним на підприємстві;

Список використаних джерел

1. Інструкція з застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств, організацій, затвердження наказом МФУ від 30.11.99р. №291(зі змінами і доповненнями).
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №9 «Запаси», затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 №246 (зі

змінами та доповненнями).

3. Кухарський М., Гулик З. До питання обліку виробничих запасів і продукції сільськогосподарського виробництва в сільськогосподарських підприємствах // Бухгалтерія в сільському господарстві, 2005.-№8.-С.6-8.

Малюга Н.М. Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку: Теорія, практика, перспективи./Н.М. Малюга. – Житомир: ЖІТІ, 2007. – 384 с.

4. Рибалко О.М., Болдуєва О.В. Вдосконалення обліку виробничих запасів. // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2008. - №6. – С. 210 – 215.

5. http://www.rusnauka.com/7_NITSB_2012/Economics/7_102836.doc.htm.

Чижевська Ольга
асистент кафедри обліку і аудиту
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

МОЖЛИВІСТЬ ВИЗНАННЯ ЗЕМЛІ КАПІТАЛОМ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Історія розвитку економічної науки засвідчує існування різних підходів до визначення сутності і структури капіталу. На різних стадіях суспільного виробництва капітал розглядався економістами як майно, нагромаджене багатство, вартість, що приносить додаткову вартість тощо.

В сучасній економічній літературі досить часто говориться про землю як капітал, або про «земельний капітал». Стосовно земель сільськогосподарського призначення мова йде про «аграрний капітал» та необхідність його включення в господарський обіг і відображення в балансах аграрних підприємств. Ці проблеми розглядали в своїх роботах такі вітчизняні вчені як Жук В.М., Саблук Д.П., Кірейцев Г.Г., Моссаковський В. Б., Третяк А.М. та багато інших вчених.

Включення землі як аграрного капіталу в господарський обіг пов'язують переважно з наявністю у неї грошової оцінки та можливістю її купівлі-продажу, тобто з функціонуванням у якості товару.

Вивчення та узагальнення наукових думок з цього питання дозволяє нам стверджувати, що включення землі в господарський оборот не пов'язано ні з наявністю у неї грошової оцінки, ні з наявністю у

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

господарюючого суб'єкта права власності на неї, а виключно з виконанням землею функцій засобу виробництва, тобто з утриманням її з метою використання у процесі виробництва, постачання товарів, здавання землі в оренду або використання її для інших адміністративних і соціально-культурних потреб. Мова йде в цьому випадку про встановлення так званого економічного права власності на об'єкт та результати його використання.

Поняття капіталу в економіці є досить широким і до сих пір не має однозначного тлумачення. У зв'язку з цим складається парадоксальна ситуація. В розумінні капіталу як уречевлених результатів трудової діяльності людини, земля може бути лише частково віднесена до капіталу. В той же час як носій нової вартості вона є ним, хоча для прихильників різних економічних напрямків, це твердження не є беззаперечним.

Щодо бухгалтерського обліку то поняття капіталу в ньому суттєво відрізняється від загальноекономічного його тлумачення. Преш за все, в обліку оперують поняттям власного капіталу. Використання слова «власний» свідчить про те, що мова йде про привласнення. При цьому мова йде про привласнення не тільки об'єкта, а й економічних результатів від його використання.

Не дивлячись на те, що модель економічного привласнення серед зарубіжних науковців з обліку отримала не менше визнання ніж модель юридичного привласнення, вітчизняний облік віддає перевагу саме останній в питаннях визнання об'єктів в бухгалтерському обліку. А отже, частиною капіталу підприємства земля може бути, лише за наявності права власності у господарюючого суб'єкта на неї. Юридичне право власності дає можливість розпоряджатись даним активом, наприклад, змінювати власника шляхом купівлі-продажу або обміну на інші активи. Все це є можливим за умови наявності активного ринку земельних ресурсів в країні.

Відповідно до Концептуальних основ (1989): текст, що залишився та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку під власним капіталом слід розуміти частину в активах підприємств, що залишається після вирахування його зобов'язань [1, п.49; 2]. Капітал при цьому вважається синонімом чистих активів. Таке розуміння власного капіталу відповідає фінансовій концепції капіталу, яка прийнята більшістю підприємств країн Західної Європи при складанні фінансової звітності [3, с.72].

Відповідно фундаментальна облікова модель Активи = Капітал - Зобов'язання показує залишкову частку прав на активи. Отже сума власного капіталу, яка наводиться в балансі, не відображає ні поточну ринкову, ні іншу оцінку активів підприємства для його власників. Це лише різниця між активами і зобов'язаннями. Як наслідок значення власного

капіталу перебуває у безперервній залежності від умовностей оцінки активів і зобов'язань, можливостей достовірного її визначення.

Виходячи з цього, відповідність земельних ресурсів критеріям визнання капіталом, за тією чи іншою економічною концепцією, в повній мірі або частково, не може бути підставою для подібного її трактування у бухгалтерському обліку. З позиції обліку вартість землі може бути лише складовою власного капіталу, до того ж інвестиційної його частини.

Принципам сучасного бухгалтерського обліку відповідає, на нашу думку, логічна послідовність «право власності на ресурс та економічні вигоди від його використання - достовірна оцінка ресурсу - визнання його активом - відображення прав власності на актив = включення його вартості до складу власного капіталу підприємства». Вихідним моментом в ній, як і в більшості питань, які стосуються землі, є право власності на неї.

Парадоксальна ситуація, яка склалась в нашій країні, коли при наявності приватної власності на землі сільськогосподарського призначення відсутня можливість реалізації прав власності на них в повній мірі, у зв'язку із запровадженням мораторію на операції купівлі-продажу земель сільськогосподарського призначення, унеможлиблює визнання земельних ресурсів активами в бухгалтерському обліку підприємств та відображення їх в балансовому обліку.

Відсутність не тільки активного, а взагалі ринку земель сільськогосподарського призначення говорить про неможливість достовірної оцінки даного виду активів, а отже, й про нереальність включення їх вартості до власного капіталу аграрних підприємств.

Лише в умовах функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення до капіталу аграрних підприємств включатиметься вартість земель, що їм належить на правах приватної власності. Але цей ринок повинен бути суворо регульованим зі сторони держави і соціально обмеженим та контрольованим, враховуючи загальнонаціональне значення землі.

Список використаних джерел

1. Концептуальна основа фінансової звітності: РМСБО, 2010 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/file/link/332198/file/buh.pdf>
2. П(С)БО 2 «Баланс»: наказ Міністерства фінансів України від 31.03.99 N 87 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://www.minfin.gov.ua/file/link/340516/file/Положення%20\(стандарт\)%20бухгалтерського%20обліку%202%20Баланс.pdf](http://www.minfin.gov.ua/file/link/340516/file/Положення%20(стандарт)%20бухгалтерського%20обліку%202%20Баланс.pdf)
3. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами. Практичний посібник. К.:

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Видавництво «Лібра», 2004,- 880 с.

4. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 № 2768-III [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.

Шарапова Ірина

асистент кафедри «Облік і аудит»

Кримський економічний інститут ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана»

м. Сімферополь

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ЗАТРАТ НА ГРЯЗЕЛІКУАННЯ

Для прийняття своєчасних та зважених управлінських рішень відносно затрат на грязелікування необхідно сформуванню інформаційну та аналітичну базу. Якісне та ефективне інформаційно-аналітичне забезпечення є невід'ємною складовою раціональної системи управління підприємством.

Система інформаційно-аналітичного забезпечення покликана створити умови для впровадження сучасних інформаційних систем і технологій та здійснення інформаційної підтримки прийняття рішень.

Відсутність достовірної, своєчасної та повної інформації про затрати на грязелікування робить неможливим прийняття зважених рішень щодо встановлення цін реалізації, напрямів скорочення собівартості, планування та прогнозування фінансових результатів на підприємствах рекреаційно-курортного комплексу. У зв'язку з чим виникає необхідність створення відповідного інформаційно-аналітичного забезпечення обліку затрат і калькулювання собівартості грязелікування.

Інформаційно-аналітичне забезпечення представляє собою процес створення оптимальних умов задля задоволення інформаційних потреб та реалізації посадових обов'язків управлінської ланки підприємства на основі формування та використання інформаційних ресурсів. З наведеного визначення випливає, що метою інформаційно-аналітичного забезпечення є створення умов для прийняття своєчасних та зважених рішень відносно затрат на грязелікування.

Інформаційно-аналітичне забезпечення включає в себе два ключові елементи: інформаційний та аналітичний. Інформаційний елемент - це комплекс нормативних, планових та фактичних документів, які

створюються в процесі збору, обробки, накопичення та узагальнення інформації про затрати на грязелікування. Аналітичний елемент представлений нормативно-довідкою інформацією, аналітичними субрахунками першого, другого та третього порядків до рахунку 23 «Виробництво», аналітичними відомостями тощо.

Система інформаційно-аналітичного забезпечення представляє собою сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, методичних, програмно-технологічних компонентів, які дозволяють створити умови для прийняття відповідних рішень про затрати на грязелікування управлінською ланкою підприємств рекреаційно-курортного комплексу АР Крим за рахунок раціонального використання ресурсів.

Необхідність створення інформаційно-аналітичного забезпечення обумовлена наявністю певних інформаційних перешкод, які запобігають одержанню суб'єктами управління потрібної інформації, а також дефіцитом часу, що перешкоджає прийняттю своєчасних управлінських рішень. Звідси випливає, що на підприємстві необхідно організувати можливість швидкого та якісного виокремлення тієї чи іншої інформації про затрати та собівартість грязелікування з наявних масивів даних та її перетворення відповідно до потреб управлінської ланки підприємства. Вирішення цього завдання можливе за рахунок впровадження орієнтованої на користувачів системи інформаційно-аналітичного забезпечення обліку затрат і калькулювання собівартості грязелікування.

Список використаних джерел

1. Пугач А. О. Сутність процесу інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної виконавчої влади в Україні/ А. О. Пугач // Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток" включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління// <http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=165>

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Швець Ганна

магістрант

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Важливе значення при веденні обліку на підприємстві є порядок нарахування та сплати зобов'язань перед бюджетом та відображення зазначених операцій документально та на рахунках обліку. Особливості в підходах до оподаткування та обліку розрахунків за податками є результатом впливу сезонності аграрного виробництва сільськогосподарської продукції.

Українське законодавство досить значну увагу приділяє питанням оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. В даний час використовуються такі важелі впливу на зменшення податкового тиску:

- спеціальний податковий режим оподаткування фіксованим сільськогосподарським податком (Розділ XIV. Глава 2 Податкового кодексу України (далі - ПКУ);

- спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства (Розділ V. Стаття 209 ПКУ);

- особливості оподаткування виробників сільськогосподарської продукції (Розділ III. Стаття 155 ПКУ);

- оподаткування податком на землю платників фіксованого сільськогосподарського податку (Розділ XIV. Глава 2 стаття 307 п.307.1 ПКУ.

В табл. 1 представимо суть кожного із визначених підходів в оподаткуванні аграріїв.

Таблиця 1

Специфічні заходи в оподаткуванні сільськогосподарських товаровиробників та їх суть

Податок	Податкові важелі
Фіксований сільськогосподарський податок	Платники податку не є платниками таких податків і зборів: а) податку на прибуток підприємств; б) земельного податку; в) збору за спеціальне використання води; г) збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності (у частині провадження торговельної діяльності). Податки і збори, не зазначені вище, сплачуються платником податку в порядку і розмірах, установлених Податковим кодексом України, а єдиний внесок на загальнообов'язкове державне

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

	соціальне страхування - в порядку, визначеному Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»
Податок на додану вартість	Згідно із спеціальним режимом оподаткування сума податку на додану вартість, нарахована сільськогосподарським підприємством на вартість поставлених ним сільськогосподарських товарів/послуг, не підлягає сплаті до бюджету та повністю залишається в розпорядженні такого сільськогосподарського підприємства для відшкодування суми податку, сплаченої (нарахованої) постачальнику на вартість виробничих факторів, за рахунок яких сформовано податковий кредит, а за наявності залишку такої суми податку - для інших виробничих цілей. У сільськогосподарських товаровиробників, які знаходяться на загальній системі оподаткування позитивна різниця між нарахованою сумою ПДВ та сплаченою включається до доходів; від'ємна різниця між нарахованою сумою ПДВ та сплаченою включається до витрат при визначенні бази оподаткування податком на прибуток
Податок на прибуток	Підприємства, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, визначеної статтею 209 Податкового Кодексу України, сплачують податок у порядку і в розмірах, передбачених цим розділом, за підсумками звітного податкового року. Підприємства, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, подають декларацію з податку у строки, визначені законом для річного податкового періоду. Сума нарахованого податку зменшується на суму податку на землю, що використовується в сільськогосподарському виробничому обороті.
Земельний податок	Не є платником земельного податку, крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються для ведення сільськогосподарського товаровиробництва

Представлені важелі, які застосовуються в оподаткуванні сільгоспідприємств вимагають на практиці особливих підходів щодо відображення в обліку.

Аграрії, якими відповідно до законодавства обрано спеціальний режим оподаткування податком на додану вартість бухгалтерський облік розрахунків з податку на додану вартість здійснюється з урахуванням особливостей [1], які представлено на рис. 1.

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

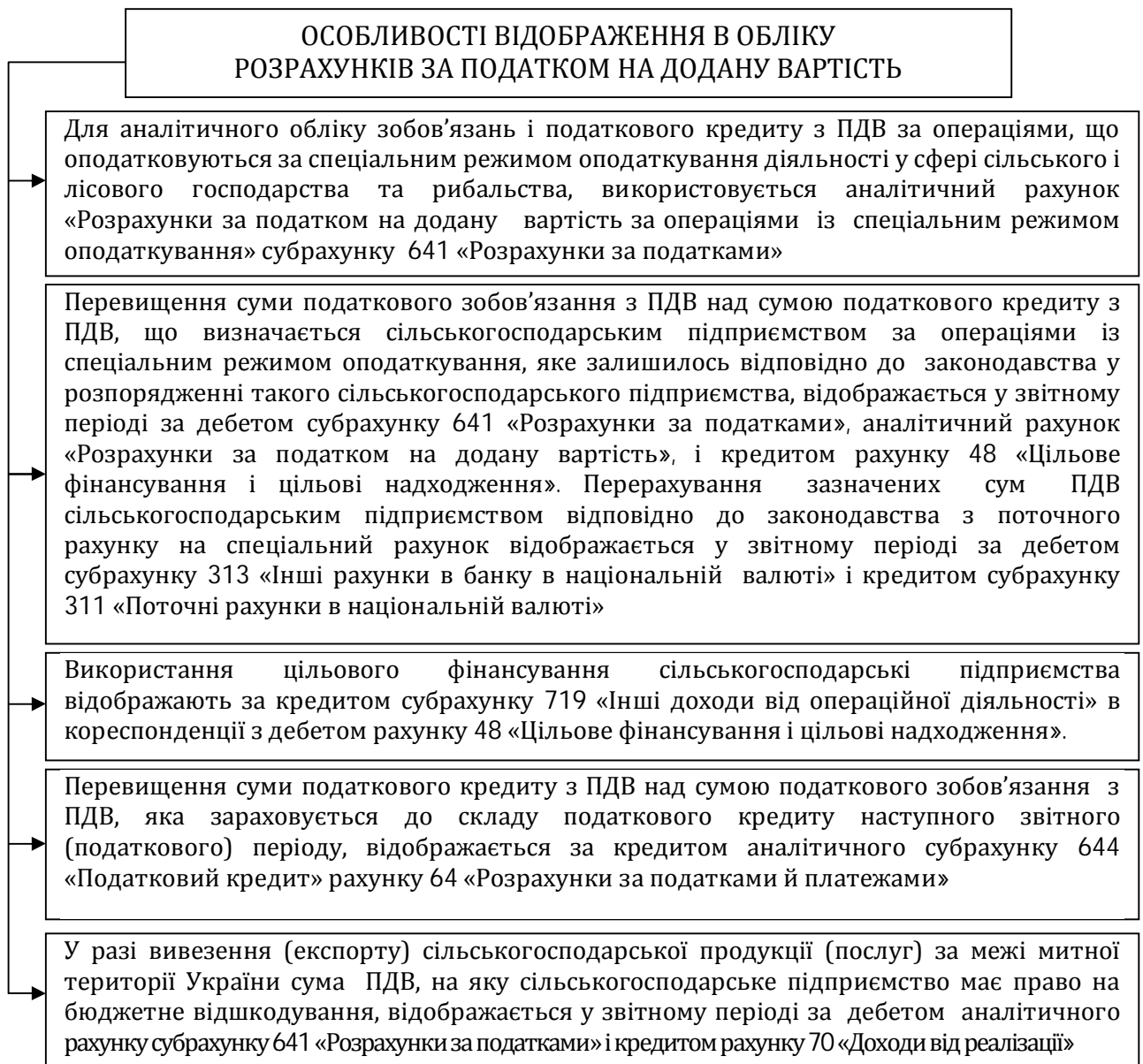

Рис. 1. Особливості обліку розрахунків за податком на додану вартість сільськогосподарських товаровиробників згідно з п.13 Інструкції №141

Законодавством чітко визначено порядок обліку розрахунків за фіксованим сільськогосподарським податком та затверджено Лист Міністерства аграрної політики України від 04.02.2002 р. № 37-27-12/1104.

Нарахування належної до сплати суми податку відображається на окремому аналітичному рахунку по дебету рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» з подальшим розподілом по кредиту рахунку на витрати виробництва (дебет окремих аналітичних рахунків) пропорційно прямій заробітній платі та кредиту рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами» (окремий аналітичний рахунок) [2].

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

Виходячи із проведеного дослідження, необхідно зробити наступний висновок. Нажаль, в контексті законодавчої бази не виявлено положень, які би регулювали питання відображення в обліку тих податкових важелів, які встановлені діючим законодавством.

Список використаних джерел

1. Наказ Міністерства фінансів України від 01.07.1997 р. № 141 «Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку податку на додану вартість» [Електронний ресурс] – Режим доступу: Ліга: Закон еліт. –1997–2011.
2. Лист Міністерства аграрної політики України від 04.02.2002 р. № 37-27-12/1104 «Щодо нарахування і відображення у бухгалтерському обліку операцій з нарахування фіксованого сільськогосподарського податку» [Електронний ресурс] – Режим доступу: Ліга: Закон еліт. – 2002–2011.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755 – VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sta.gov.ua>.

Yagmur Ekaterina
Ph.d.,
Pencheva Olga
Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mikhailo Tugan-Baranovsky
Donetsk

GLOBALIZATION AND ITS IMPACT ON ACCOUNTING

Globalization is a centuries old phenomenon of growing interaction between national economies. In recent decades, this phenomenon has gained a new momentum, because of political developments and progress in information and communication technology. The traditional interrelations, e.g. in closely connected financial markets, have grown considerably.

At the same time there has been a deepening of globalization through, for example, international value added chains. Increasingly production processes extend over the whole world. These developments have had a positive impact on worldwide income and productivity [1].

Due to the fact that many companies follow the globalization process, so they need some global accounting in order to follow this process and the present

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

financial situations which use a unique accounting procedures that can be understand by the entire business community [1].

In connection with the declaration of Ukraine's course towards European integration Parliament has adopted the Law of Ukraine "About the National Program for Ukraine Adaptation to the European Union", which clearly defines the priority areas for Ukraine adaptation, including accounting companies [2].

The main aim of this article is considering the most important features of International Financial Reporting Standards and their impact on Ukraine's accounting.

The problem of choosing the application between IFRS or Provisions (standards) of accounting is not an important factor in the economic situation in Ukraine for domestic enterprises. Moreover, this problem cannot be considered as the cause of changing in the current legislation of accounting, because the national Provisions (standards) of accounting match the IFRS in all material respects [3].

However, existing theoretical basis for IFRS (which corresponds to the interests of developed countries) has been reviewed within a reasonable idea of sustainable development of new accounting doctrine.

The strategy of application of international financial reporting standards clearly states that the process of the world economy globalization, strengthening the protection of investors and ensure transparency of international capital markets have led to new approaches for improving the methodology disclosure of economic information about the entity primarily issuers of international financial markets.

Globalization - is inevitable economic process that transforms national characteristics to the whole world.

Due to the fact that there is the expansion of integration processes in the world economy, the idea of accounting standardization gets significant popularity.

Standardization allows accounting policies, principles, the accounting and reporting system to be globalized. It is carried out within the framework of accounting harmonization at the international level, conducted by the International Accounting Standards Board [4].

The approach of accounting standardization is a set of standards for any accounting situation in any country. There is no need to develop national standards.

International standards play significant role in improving the national accounting and its integration into the world community.

International accounting standards cover a range of issues that are of great international importance in the development of foreign trade, transnational corporations, globalization of financial markets. They play a significant role in improving the national accounting standards and integration into the world

community [4].

In Ukraine, the national Provisions (standards) of accounting must comply with International Financial Reporting Standards, which are constantly reviewed and improved. In national accounting standards it is indicated on them are not applicable to the preparation of financial statements in accordance with IFRS.

Summarizing all above mentioned we may conclude that the study of economic globalization has special meaning and influence on the Ukraine's accounting system development. The main features of Ukraine's accounting according to globalization processes are:

- National accounting standards are not applicable for financial statements in accordance with IFRS;
- Public stock companies, banks, insurance companies execute financial statements and consolidated financial statements according to international accounting standards;
- Reporting in accordance with IFRS's requirements should be based on accounting of IFRS.

References

1. Raffournier B., Walton P. Accounting differences and financial statement analysis / P. Walton, A. Haller, and B. Raffournier (eds.) //International Accounting, 2011. - 429 p.
2. Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу [Електронний ресурс]: Закон України / Верховна Рада України № 1629-IV. – [Затверджений від 2004-03-18]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua/>
3. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку/ перекл. з англ. за ред. С. Ф. Голова. —К. : ФПБАУ, 2008. — 1270 с.
4. Сопко В.В. Глобалізаційні процеси та їх вплив на бухгалтерський облік / В.В. Сопко // Бухгалтерський облік та аудит.-2011.- №10. – С. 2-11.
5. Губина И. МСФО: украинская версия / И.Губина // Бухгалтерия - 2012. - № 1-2. - С.16 .

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Яремійк Марина

студентка магістратури,

Кушнір Людмила

к.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

ПЕРВИННИЙ ОБЛІК РЕАЛІЗАЦІЇ М'ЯСА ПТИЦІ В ТЗОВ ВКФ «ВАРТО»

Реалізація продукції, матеріалів, робіт і послуг є однією з найважливіших стадій обігу засобів підприємства. Від правильного використання засобів на цій стадії значною мірою залежить фінансовий стан і рентабельність, забезпечуються нормальні умови для ведення господарської діяльності підприємства.

Процес реалізації складається в передачі готової продукції, створеної в процесі виробництва споживачам (покупцям). Така передача здійснюється шляхом купівлі-продажу по укладених договорах. Внаслідок реалізації підприємство одержує від покупців кошти, але в більшому розмірі чим їх було витрачено на виробництво й реалізацію продукції на суму чистого доходу (прибутку), включену у відпускну (продажну вартість) продукції. Отже, прибуток, створений у підприємстві в процесі виробництва здобуває грошову форму в процесі реалізації.

Реалізованою продукцією підприємства вважається продукція (товари, роботи, послуги), за яку покупцеві (замовникові) пред'явлені розрахункові документи.

«Датою реалізації продукції, товарів (робіт, послуг) вважається дата відвантаження(передавання) продукції, товарів (підписання документів про виконані роботи, надані послуги)».[3,с.40]

При відвантаженні продукції покупцям працівники бухгалтерії і комерційного відділу формують пакет необхідних документів.

На ТзОВ ВКФ «Варто» реалізація продукції (м'яса птиці) здійснюється такими способами:

- на умовах передоплати;
- на умовах післяплати;
- як товарний кредит.

Залежно від каналів і способів реалізації й видів продукції для оформлення операцій використовують різні документи.

Готова продукція відвантажується покупцям відповідно до існуючих договорів (контрактам).

Договір купівлі - один з найпоширеніших видів зобов'язань, використовуваних у підприємстві. Висновок даного договору дуже

зручно як для підприємств (юридичних осіб) так і для індивідуальних підприємців.

«У договорах відображаються зобов'язання продавця(виконавця) про обсяги і терміни відвантаження продукції(товарів), виконання робіт (послуг) і зобов'язання покупця (замовника) про приймання продукції(товарів). Особлива увага в договорах приділяється ціні товару, термінам поставки, порядку розрахунків, терміну оплати, оскільки ці умови договору є істотними й необхідні у разі вирішення спору у претензійно-позовному порядку».[4 ,с.41]

Якщо договором передбачена передоплата, то покупцю виписується Рахунок-фактура на підставі якої здійснюється оплата. Рахунки-фактури на відвантажену продукцію направляються покупцям, а їх копії залишаються у бухгалтерії підприємства – постачальника. У рахунках-фактурах вказуються:

1. Найменування вантажоодержувача та вантажовідправника, їх адреси;

2. Номера договорів;

3. Найменування банку та його реквізити;

4. Сума;

5. та інше.

Одночасно виписується платіжна вимога-доручення банку на отримання коштів від покупців за відвантажену продукцію. Платіжні вимоги-доручення нумеруються у єдиному порядку.

Підприємство здійснює доставку продукції покупцеві своїм автотранспортом або користується послугами транспортних організацій. Це має важливе значення для чіткого і належного оформлення товарно-транспортних накладних відправником та наявність записів з підписами, печаткою, які засвідчують доставку продукції до місця призначення.

Під час перевезення готової продукції призначеної для реалізації оформляється товарно-транспортна накладна, форма №1 - ТН, незалежно від умов оплати за роботу автомобіля, умов перевезення вантажів як на комерційній основі, так і для особистих потреб.

Вона виписується в чотирьох екземплярах: перший екземпляр залишається у відправника вантажу і є підставою для списання товарно-матеріальних цінностей; другий екземпляр призначений для вантажоодержувача і є підставою для оприбуткування товарно-матеріальних цінностей; третій і четвертий екземпляри, завірені підписами й печатками (штампами), вантажоодержувач передає перевізникові.

«Підприємства, які є платниками податку на додану вартість і зареєстровані інспекції, повинні надати покупцеві Податкову накладну із

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

зазначенням у ній дати виписки, порядкового номера, найменування та індивідуального податкового номера продавця і покупця, умови продажу і форми ведення розрахунків» [4, с.42].

Відпуск продукції здійснюється на підставі Видаткової накладної з одночасним оформленням Податкової накладної, Акту огляду машини, можуть бути додані документи, що підтверджують кількість товарів та їхню якість (свідоцтва про якість, сертифікати, довідки про результати лабораторних аналізів тощо), у нашому випадку Ветеринарне Свідоцтво, Посвідчення про якість, і обов'язково копію Декларації про оптову ціну на продовольчі товари, щодо яких запроваджено державне регулювання.

Для вивозу готової продукції з території підприємства представникам вантажоодержувача надаються товарні перепустки на вивіз з території підприємства готової продукції. Перепусткою може бути товарно-транспортна накладна або накладна, на якій ставляться дозволяючі підписи.

При доставці продукції своїм автотранспортом у комерційному відділі щоденно складається Графік погрузок, у якому фіксується час погрузки і підпис перевізника.

«Бухгалтерія контролює стан розрахунків з покупцями, оперативно інформує службу збуту та керівника підприємства про затримання оплати за відвантажені готову продукцію і товари, обирає форму розрахунків, яка забезпечує своєчасність платежів» [3, с.40]. Для цього відділ збуту складає Денний план відгрузок продукції, звіряє акти недовозу.

На протязі місяця облік відвантаження та реалізації готової продукції здійснюється за відпускними цінами підприємства. На кінець місяця визначається фактична собівартість відвантаженої продукції (робіт, послуг).

Отже, основною метою підприємства є забезпечення конкурентоспроможності, де процес реалізації відіграє значну роль, оскільки істотно впливає на фінансовий результат. Тому чітке і належне оформлення документів при реалізації покращить взаємовідносини з покупцями, сприятиме уникненню різних форс-мажорних обставин при реалізації продукції, знизяться затримання щодо сплати з боку покупців.

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф.Ф., Войналович О.П., Томашевська І.Л. Організація бухгалтерського обліку: Підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. / За редакцією д.е.н., проф., заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф.Бутинця. – 4-е вид. доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2005. – 528 с.

2. Ткаченко Н. М., бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і

звітність: Підручник. -К.: Алерта, 2006. - 680 с.

3. Сук Л. Організація обліку розрахункових операцій/Л.Сук,П. Сук//Бухгалтерія в сільському господарстві – 2009. - №23. - с.29-44.

4. Шелін С. Економічна суть розрахунків з покупцями і замовниками/С.Шелін//Бухгалтерія в сільському господарстві -2012. - №9. - с.39-44.

Яремко Олександра
студентка магістратури,
Кушнір Люмила

к.е.н., доцент
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

В сучасних умовах економічної діяльності розвиток міжнародних зв'язків, стандартизація усіх сфер діяльності національної економіки, глобалізація призводять до необхідності удосконалення законодавства відповідно до міжнародних норм. Не є винятком і сфера бухгалтерського обліку. Фінансова криза останніх років негативно позначилась на економічній ситуації України, стала причиною виникнення багатьох негативних явищ. В цей час послабились функції державного контролю за збереженням державної власності. Часто спостерігається зловживання в фінансово-економічній сфері: нецільове, неефективне та незаконне використання бюджетних коштів керівниками різних рівнів, розкрадання державного та комунального майна. Тому необхідно реформувати систему обліку в державному секторі, а саме: практично вдосконалити систему обліку, теоретично переглянути та врахувати виникнення нових об'єктів обліку, вдосконалити системи управління бюджетними установами.

Останнім часом вітчизняні вчені активно проводять дослідження можливостей удосконалення обліку в бюджетній сфері. Питання модернізації бухгалтерського обліку в державному секторі висвітлено у працях П.Й. Атамаса, Ф.Ф. Бутинця, Р.Т. Джоги, Є.В. Калюги, Л.М. Кіндрацької, О.М. Клименко, С.О. Левицької, Н.О Марценяк та інших. Проте, вітчизняний бухгалтерський облік у бюджетній сфері не є ідеальним і вимагає реформування, що зумовлює актуальність питання

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

та вказує на необхідність подальших досліджень.

Метою дослідження є обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення методичних підходів до організації обліку в бюджетних установах.

Фінансово-господарська діяльність бюджетних установ має ряд особливостей, що в свою чергу впливають на побудову бухгалтерського обліку. Вони є неприбутковими організаціями та функціонують на правах державної власності. Бюджетні установи та організації мають за мету надавати нематеріальні послуги, для задоволення потреб населення. Основним завданням обліку у процесі фінансово-господарської діяльності бюджетної установи є забезпечення своєчасного, точного, повного відображення всіх господарських операцій у бухгалтерських документах та використання виділених коштів з бюджетів різних рівнів за цільовим призначенням [2].

Протягом останніх років у бюджетній сфері відбулись значні перетворення: змінилось бюджетне законодавство; впроваджено казначейське обслуговування бюджетних коштів та облік зобов'язань розпорядників коштів у системі органів казначейства; створено централізовану модель управління державними ресурсами через єдиний казначейський рахунок.

Проблемам удосконалення організації обліку у бюджетних установах в останні роки приділяють багато уваги уряд та законодавці. Основний документ, що нині визначає мету, завдання, основні напрями та заходи з реалізації реформи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, - це Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки [1], яка передбачає передусім адаптацію законодавства з питань бухгалтерського обліку та звітності діяльності органів державного сектора до Міжнародних стандартів бухгалтерського для державного сектору. Одним з її ключових напрямків є удосконалення системи бухгалтерського обліку через розроблення національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. Вказаний напрям є особливо важливим в умовах членства країни в СОТ, що потребує підвищення рівня прозорості та відкритості ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності. В 2010 році прийняті поправки щодо даної стратегії, проте основна її мета не змінилася. Основними напрямками удосконалення бухгалтерського обліку в державному секторі є перехід до міжнародних стандартів та створення нової нормативної бази бухгалтерського обліку.

Модернізація системи бухгалтерського обліку сприятиме удосконаленню:

- управління бюджетними ресурсами;
- системи стратегічного бюджетного планування;

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

- порядку складання і виконання бюджету на основі програмно-цільового методу;

- системи контролю за процесом виконання бюджету [3].

Отже, сучасні умови функціонування бюджетної системи України характеризуються наявністю ряду проблемних питань в організації обліку виконання бюджетів та бухгалтерського обліку в бюджетних установах. Зазначені вище напрямки удосконалення обліку в бюджетних установах дозволять забезпечити реальність планових показників бюджету та їх виконання, визначити основні напрямки бюджетного фінансування, забезпечити ефективне використання фінансових ресурсів, удосконалення використання та збереження коштів загального та спеціального фондів.

Список використаних джерел

1. Про затвердження стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 16. 01. 08. №34 // Баланс-бюджет. – № 3. – С. 49-53.

2. Лемішовський В.І. Бюджетні установи: бухгалтерський облік та оподаткування. - Львів: "Інтелект-Захід", 2007. – 1104 с.

3. Любченко А.П. Необхідність вдосконалення системи бухгалтерського обліку в бюджетній сфері //Актуальні питання економіки. – 2009. – №5. – С.23-24.

Яцишин Світлана

к.е.н., доцент,

Цюпак Мар'яна

викладач

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА НОРМАТИВНІ ВИМОГИ ЩОДО ЗМІНИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Досвід країн з розвиненими ринковими відносинами свідчить про те, що важливою складовою загального механізму управління господарською діяльністю підприємств є уміло сформована облікова політика. Облікова політика визначає ідеологію економіки підприємства на тривалий період, сприяє посиленню обліково-аналітичних функцій в управлінні підприємством, дає змогу оперативно реагувати на зміни, що відбуваються у виробничому процесі, ефективно пристосовувати виробничу систему до умов зовнішнього середовища, знизити економічний ризик і добитися успіхів в конкурентній боротьбі тощо [1].

Відповідно до принципу послідовності підприємство повинно постійно (з року в рік) застосовувати обрану облікову політику [2]. Дотримуватися єдиної облікової політики мають і групи об'єднаних підприємств, а також ті підприємства, які складають консолідовану фінансову звітність [3]. Однак, кожного року наказ про облікову політику підприємства доводиться коригувати, яким би досконалим він не був.

Внесення змін є необхідним через доволі часті поправки, які здійснює Міністерство фінансів України, Державна податкова служба України, Державна казначейська служба, Правління Пенсійного фонду та інші органи щодо змісту нормативних активів, котрі регулюють організацію бухгалтерського обліку.

Водночас необхідність коригування наказу про облікову політику підприємства зумовлюється і внутрішніми причинами. Це можуть бути інші підходи щодо визначення вартісної межі матеріальних активів при їх віднесенні до основних засобів, інших необоротних активів малоцінних і швидкозношуваних предметів, методів нарахування їх амортизації, коригування вартості виробничих запасів, уточнення складу матеріально-відповідальних осіб, переліку відповідальних працівників підприємства, що мають право підписів на первинних документах, зміна розподілу обов'язків серед облікових працівників [4].

Отже, розпорядчий документ про облікову політику може бути прийнятий як базисний на час діяльності підприємства, до якого за необхідності вносяться зміни з визначеного часу.

Доцільність зміни того чи іншого параметра наказу про облікову політику має встановити спеціальна комісія під час обов'язкової річної інвентаризації, а якщо наказ розробляє аудиторська фірма, – під час аудиторської перевірки.

При цьому слід пам'ятати, що такі зміни можливі у випадках, передбачених пунктом 9 П(С)БО 6 „Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” [5]. Отже, облікова політика може змінюватися, коли:

а) змінюються статутні вимоги (тобто при внесенні змін до статуту чи інших установчих документів підприємства); наприклад, у змінах до статуту підприємства передбачили нові види діяльності або здійснено реорганізацію підприємства, або змінено вимоги власників підприємства тощо.

б) змінюються вимоги органу, що здійснюють функції з законодавчо-нормативного регулювання системи фінансового обліку та фінансової звітності. Це є найпоширенішим варіантом внесення змін та доповнень до облікової політики, оскільки час від часу вносяться зміни і доповнення до чинних та вводяться в дію нові національні П(С)БО чи інші нормативно-правові акти щодо методики ведення обліку та складання звітності в Україні;

в) зміни забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства. Наприклад, перехід з податкового методу нарахування амортизації основних засобів на прямолінійний, виробничий чи кумулятивний забезпечать більш достовірне й об'єктивне відображення інформації з основних засобів у фінансовій звітності.

Зміна облікової політики повинна бути розкрита й обґрунтована у Примітках до фінансової звітності за поточний звітний період.

Всі зміни і доповнення до облікової політики підприємства можна поділити на обов'язкові та ініціативні [6].

Обов'язкові зміни і доповнення до облікової політики підприємства виникають при уточненні чи прийнятті законодавчих актів та нормативних документів. Зокрема, на законодавчо-нормативному рівні пропонуються нові варіанти стосовно організації та методології системи обліку та окремих його об'єктів. Підприємство повинно вибирати один з запропонованих варіантів і закріпити його в організаційно-розпорядчому документі (наказі, розпорядженні тощо) в якості окремого положення облікової політики.

Крім того, в діючі законодавчі акти та нормативні документи вносяться зміни до застосовуваних способів, що стосуються організації та ведення обліку, які мають обов'язковий характер. При чому можуть бути затверджені нові способи щодо організації і ведення обліку або заборонені старі способи до використання. В такому випадку, підприємству необхідно внести зміни до облікової політики. Тобто

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

виключити з неї ті положення, які не відповідають вимогам діючих законодавчих актів і нормативних документів та затвердити нові способи стосовно організації і ведення обліку.

Ініціативні зміни і доповнення до облікової політики підприємства можливі в таких випадках:

- при розробці підприємством нових способів ведення бухгалтерського обліку, які дадуть можливість більш достовірно відобразити факти господарської діяльності або зменшити трудомісткість облікового процесу без зниження ступеня достовірності інформації. Якщо новий спосіб ведення обліку відповідає вказаним критеріям, то в такому випадку добровільну зміну або доповнення до облікової політики підприємства можна уважати обґрунтованою;

- суттєвих змін умов діяльності підприємства (реорганізація, зміна власників, зміна видів діяльності тощо).

Наслідки змін в обліковій політиці підприємства щодо її аспектів формування неоднакові [7].

Так, внесення змін до методичного аспекту облікової політики може вплинути на фінансові результати діяльності підприємства і тим самим змінити його фінансовий та майновий стан, що в свою чергу вплине на висновки й дії користувачів фінансової звітності. Тому такі зміни в обліковій політиці підприємства повинні бути оцінені у вартісному виразі.

Якщо зміни в обліковій політиці стосуються технічних і організаційних аспектів, то це може відобразитися лише на якості облікового процесу і безпосередньо не вплине на фінансові результати діяльності підприємства.

Встановлення облікової політики для нових видів діяльності або окремих операцій потребують документального оформлення шляхом внесення доповнень до існуючих документів або викладення їх в новій редакції.

Список використаних джерел

1. Житний П.Є. Облікова політика в умовах розвитку фінансово-промислових систем: методологія та організація: монографія / Східноукраїнський національний ун-т ім. Володимира Даля. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2007. – 351с.

2. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р., № 996-XIV.

3. Облікова політика підприємства //Лист Міністерства фінансів України від 21.12.2005 р. № 31– 3400 – 10 – 5/27793.

4. Журавель Г. П., Хомин П. Я. Облікова політика підприємства в ринкових умовах : навч. посіб. / за ред. П.Я. Хомина. – К. : Професіонал, 2009. – 320 с.

**Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного
забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору
економіки України**

5. П(С)БО 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах" від 28 травня 1999р. № 137.
6. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: Монографія. – Тернопіль: Карт-бланш, 2010. – 260 с.
7. Облікова політика підприємства: Навч.посіб./ За ред. Лузана Ю.Я. – 2-е вид., доп. і перероб. – К.: "Юр-Агро-Веста", 2009. – 328с.

СЕКЦІЯ 3
УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ПІДСИСТЕМА СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
ТА ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Білик Олена
аспірант
Бердянський державний педагогічний університет
м. Бердянськ

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ
ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Ефективний розвиток національної економіки вирішальним чином залежить від масштабів впровадження новітньої техніки та технологій. Підвищення активності інноваційної діяльності вітчизняних підприємств є однією з головних передумов стабільності та сталого розвитку економіки. Але водночас суб'єкти господарювання в умовах невизначеності стикаються з такою серйозною перешкодою як хронічний дефіцит інвестиційних ресурсів. Вивчення світового та вітчизняного досвіду переконливо свідчить, що вирішення проблем інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств полягає у першу чергу в обґрунтуванні теоретико-методичних підходів для збільшення обсягів притоку інвестицій. В ринковому середовищі, яке постійно змінюється, інноваційна діяльність підприємства буде здійснюватися успішно лише за умови збільшення обсягів ресурсів і їх ефективного використання.

Активізація інноваційної діяльності на всіх рівнях є актуальною для економіки України і тільки інноваційний шлях розвитку забезпечить конкурентоспроможність продукції та підприємств завдяки постійному оновленню техніки й технологій, розширенню ринків збуту, ефективному використанню науково-технологічного потенціалу та стимулюванню його зростання.

Сьогодні стає очевидним, що інновації життєво необхідні для сталого розвитку кожного підприємства, галузі, регіону та економіки в цілому. Тому однією з актуальних проблем у даний час є створення відповідної інфраструктури щодо впровадження інновацій. У процесі дослідження виявлені такі ознаки класифікації підприємств, що впроваджують інновації: готовність підприємства до інновацій; характер інноваційної діяльності; вид інновації; джерела фінансування (табл. 1). Інноваційна

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

діяльність підприємства – один з головних напрямків виходу з кризи, стабілізації та відтворення суб'єктів господарювання на сучасному етапі розвитку національної економіки. Інвестиційна привабливість підприємства як складової інноваційного об'єкту пропонується як додаткова ознака для класифікації підприємств, що впроваджують інновації [4]. Це дозволить розподілити підприємства за низьким, середнім та високим рівнем інвестиційної привабливості.

Таблиця 1

Класифікація підприємств, що впроваджують інновації

Ознака	Вид підприємства
Готовність підприємства до інновацій	першопрохідницький; адаптивний; протекціоністський; зважений; реактивний
Характер інноваційної діяльності	інноватори-лідери; інноватори - послідовники
Вид інновації	підприємства, що впроваджують інновації: продуктові; технологічні; виробничі; економічні; управлінські; інформаційні; торгівельно-збутові; соціальні; фінансові; екологічні; юридичні
Джерела фінансування	підприємства, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів: власних; залучених; позичених; комбінованого фінансування
Інвестиційна привабливість підприємства як складової інноваційного об'єкту	підприємства, інноваційна діяльність яких характеризується таким рівнем інвестиційної привабливості: низьким; середнім; високим

Ефективність інноваційної діяльності підприємств, насамперед, залежить від її стимулювання і підтримки на усіх рівнях. Дослідження можливих шляхів стимулювання та підтримки інноваційної діяльності підприємств проводилось з урахуванням закордонного та вітчизняного досвіду, що дало можливість виділити головні напрямки, які дозволять прискорити процес оновлення виробництва та ефективно використовувати внутрішні й залучати зовнішні інвестиції в інноваційну діяльність:

1) надання пільг підприємствам, установам та організаціям інноваційної інфраструктури (науково-дослідним і дослідно-конструкторським установам; підприємствам, що створюють інновації; вищим учбовим закладам; тимчасовим колективам та іншим). Упровадження податкових «канікул» та податкових інвестиційних кредитів;

2) зменшення бази оподаткування з урахуванням внесків у спеціальні фонди підприємства (інноваційний, інвестиційний, амортизаційний та

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

інші);

3) створення умов стимулювання фінансово-кредитних установ щодо кредитування інноваційної діяльності суб'єктів господарювання.

Досвід України та інших держав свідчить про можливість створення фондів підтримки інноваційної діяльності на усіх рівнях, а саме: Українського інноваційного фонду – з метою фінансування науково-технічних розробок і впровадження у виробництво; Фонду виробничих інновацій – для фінансування проектів, які не увійшли до складу державних цільових програм; регіональних фондів – з метою сприяння розвитку підприємств науково-технічної сфери [1].

У виробників на сьогоднішній день відсутні відповідні економічні умови для впровадження інновацій. Спостерігається постійне зниження частки підприємств, що впроваджують інновації, у їх загальній кількості. Відповідно, знижується частка інноваційної продукції. Це є домінуючою тенденцією, що характеризує в цілому інноваційну діяльність підприємств.

Провідними галузями, які здійснюють інноваційну діяльність, є: машинобудування, хімічна та нафтохімічна промисловість, металургія та обробка металів, харчова і легка промисловість. Практично всі підприємства цих галузей (окрім машинобудування) належать переважно до старих сировинних підгалузей і на ці ж підгалузі припадає значна частка іноземних інвестицій. Вітчизняним інноваціям властиві такі основні риси: дифузія інновацій (переважають модифікуючі або поліпшуючі інновації); переважання насамперед продуктових інновацій; домінування низько-технологічних, енергоємних й екологічно небездоганних виробництв.

У структурі фінансування інноваційної діяльності за останні 5 років найбільшу частку складають власні кошти, тобто підприємства орієнтовані на власні можливості. Складний фінансовий стан промислових підприємств, відсутність відповідних сертифікатів якості товарів, несприятлива ситуація щодо охорони прав інтелектуальної власності, значний знос парку машин і устаткування призводять до помітного скорочення робіт зі створення й освоєння нової техніки та технологій. Пріоритетними стають напрямки створення менш трудомісткої продукції [2].

Однією з головних умов активізації інноваційної діяльності вітчизняних підприємств є її належне інвестиційне забезпечення. В дисертації систематизовані, узагальнені та наведені результати аналізу інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств. Сьогоднішня ситуація у фінансовому секторі України характеризується відсутністю довгострокової стратегії розвитку, дефіцитом власних джерел інвестиційних ресурсів, неефективною амортизаційною політикою,

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

нерозвиненістю ринку капіталів, і, як наслідок, обмеженням можливостей підприємства щодо використання якомога більшого числа джерел інвестування. Наведені недоліки зменшують потенційні можливості впровадження інноваційних проектів та гальмують здійснення інноваційної діяльності підприємства в цілому, незалежно від форми власності та організаційно-правової форми господарювання.

Стабільний розвиток підприємства тісно пов'язаний з проведенням ефективної інноваційної діяльності, що передбачає можливість маневрування інвестиційними ресурсами з метою оптимального їх використання і забезпечує безперервний процес виробництва та реалізації продукції. Вітчизняного і закордонного інвестора цікавить, насамперед, мінімальний ризик неповернення капіталу та ефективність його використання. Інвестор хоче мати гарантії щодо отримання максимального прибутку і тому виникає необхідність обґрунтованого вибору підприємств – потенційних об'єктів інвестування.

Інноваційна діяльність в умовах ринкової економіки є пріоритетним напрямком діяльності підприємства, і тому доведено доцільність визначення інвестиційної привабливості інноваційного об'єкту на основі показників фінансово-господарської та інноваційної діяльності підприємства. Інноваційна діяльність передбачає впровадження певної сукупності інноваційних проектів, що формують інноваційну програму підприємства. Апробація запропонованого методичного підходу до визначення інвестиційної привабливості інноваційного об'єкту проведена за показниками 32 підприємств Запорізького регіону за два роки і дозволила зробити висновок, що фінансово-господарська та інноваційна діяльність більшості вітчизняних підприємств машинобудівної галузі знаходяться в кризовому стані. Результати проведених розрахунків (табл. 2) доводять, що основна маса підприємств (у 2009 р. – 81,25 %; у 2011 р. – 87,50 %) має низький рівень інвестиційної привабливості [2].

Таблиця 2

Розподіл інноваційних об'єктів за рівнем інвестиційної привабливості

Рівень інвестиційної привабливості	2009 рік			2011 рік		
	Інтегральні показники		Питома вага інноваційних об'єктів, %	Інтегральні показники		Питома вага інноваційних об'єктів, %
	I_x	I_y		I_x	I_y	
Високий	0,51-0,61	0,67-1,00	12,50	0,56	0,59	3,125
Середній	0,39-0,46	0,60	6,25	0,39-0,48	0,54-0,61	9,375
Низький	0,38-0,61	0,10 – 0,49	81,25	0,24-0,66	0,04 – 0,49	87,50

На основі розрахованих інтегральних показників усієї сукупності

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

інноваційних об'єктів за аналізований період виділено об'єкт, який має кращі інтегральні показники ($I_x = 0,56$; $I_y = 0,59$) – (найбільш привабливий інноваційний об'єкт). Найнижчий рівень інвестиційної привабливості як інноваційного об'єкту має ($I_x = 0,24$; $I_y = 0,04$), якому слід терміново вжити заходів щодо поліпшення фінансово-господарської та інноваційної діяльності.

Проведене позиціонування інноваційних об'єктів за рівнем їх інвестиційної привабливості показало, що найчисленнішим за складом є третій квадрант матриці. Така ситуація реально відображує загальне економічне становище, яке сформувалося на даний час, коли більшість підприємств машинобудівного комплексу знаходиться у кризовому стані. Природно, що в першу чергу інвестора цікавлять ті підприємства, які мають високу та середню інвестиційну привабливість, тому інвестування таких підприємств дозволить підвищити інвестиційну привабливість машинобудівної галузі промисловості регіону.

Вивчення складових інноваційного процесу дозволило встановити послідовність його елементів та співвідношення з інноваційною діяльністю. В процесі інвестування підприємство, що впроваджує інновації, доцільно розглядати як систему «підприємство – інноваційний проект» (інноваційний об'єкт). Запропоновано визначення інвестиційної привабливості інноваційного об'єкту, що є його властивістю, і визначається на основі показників фінансово-господарської та інноваційної діяльності підприємства з урахуванням особливостей конкретного інноваційного проекту.

На основі аналізу класифікації підприємств, що впроваджують інновації, обґрунтовано доцільність використання додаткової класифікаційної ознаки – інвестиційна привабливість підприємства як складової інноваційного об'єкту, за якою підприємства та інноваційні проекти (інноваційні об'єкти) можна розподілити на низько, середньо та високо інвестиційно привабливі.

Сучасний стан інноваційного процесу в Україні, тенденції його розвитку мають певні недоліки щодо державного регулювання, діючого механізму фінансування та стимулювання інноваційної діяльності. Виявлені недоліки негативно впливають на здійснення інноваційної діяльності на усіх рівнях: держава – галузь – регіон – підприємство. Особливо це стосується впровадження конкретних інноваційних проектів на підприємствах незалежно від форми власності та організаційно-правової форми господарювання.

Список використаних джерел

1. Андрощук Г. Державна інноваційна політика // Інтелектуальна

власність.-2008.-№1. - С.37-40.

2. Бондар О.В. Актуальні аспекти управління інноваційною діяльністю машинобудівних підприємств в період трансформації економіки України // Регіональні перспективи. – 2008. – № 3-4 (22-23). – с. 36-37.

3. Перлак И. Нововведения в организациях. М.: Экономика, 1999. - 144с.

4. Покропивный С. Инновационный менеджмент в рыночной системе хозяйствования // Экономика Украины.- 2005.-№2. - С.34.

Бурко Катерина
старший викладач
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця

ЗРОСТАННЯ РОЛІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ У ВИРШЕННІ ПРОБЛЕМ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

В Україні продовжується процес реформування обліку, його переорієнтація із контрольних на управлінські функції. Однак, у більшості випадків мета бухгалтерської служби сучасного українського підприємства вважається досягнутою після здачі нею звітності й проведення податкових платежів.

Процеси глобалізації економіки, жорстка конкурентна боротьба, динамічний розвиток технологій вимагає від підприємств формування такої виробничої стратегії, яка б дозволила досягти вищого від конкурентів рівня діяльності. Однією із передумов досягнення цієї мети є скорочення витрат, що досягається, в тому числі, і ефективним менеджментом.

Облік є основною функцією управління. Він відображає витрати виробництва, обігу та розподілу. Його інформація забезпечує обґрунтованість управлінських рішень і дозволяє контролювати їх виконання.

Впровадження ринкових відносин в Україні, розвиток міжнародних економічних зв'язків зумовлюють необхідність вдосконалення обліку як складової частини економічної інформації, необхідної для управління сільськогосподарським виробництвом.

В цих умовах збільшується потреба в методологічному забезпеченні раціональної організації обліку витрат сільськогосподарської діяльності,

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

адже виробництво конкурентоспроможної продукції та забезпечення стійкого становища на ринку потребує докорінної зміни методів управління виробництвом шляхом створення системи управлінського обліку, що дозволяє забезпечити внутрішніх користувачів інформацією для ефективного управління виробництвом.

Важливою умовою переходу аграрних формувань до ринкових принципів підприємницької діяльності є повсюдне та активне застосування економічних методів управління. Вирішення даного завдання є складним, що пов'язано із проблемами реформування бухгалтерського обліку в Україні та погіршенням інформаційного забезпечення аграрного менеджменту.

Сьогодні ефективна система управління витратами є майже синонімом стабільного, конкурентоздатного функціонування підприємства. Тому проблемами покращення інформаційного забезпечення управління витратами шляхом організації обліку за центрами відповідальності зацікавились провідні вітчизняні фахівці як з менеджменту так і з обліку.

Питання формування облікової й економічної інформації щодо витрат розглядаються у працях багатьох вітчизняних вчених-економістів. Ними визначено, що нинішній стан обліку витрат з його варіативними оцінками, контролем та плануванням дає змогу вирішувати проблеми інформаційного забезпечення. Проте залишаються невирішеними ряд питань щодо сфери застосування інформації щодо витрат на виробництво сільськогосподарської продукції, яка формується різними системами обліку та повноваженнями її використання.

Вважаємо, що, на даний час, в більшій мірі зорієнтованим на управління витратами підприємства є внутрішньогосподарський (управлінський) облік, який сприяє успішній адаптації до зміни зовнішнього середовища, науковому підходу до вирішення обліково-аналітичних завдань, реалізації можливостей управляти витратами на різних стадіях процесу економічного відтворення, застосуванню ефективних методів оптимізації витрат, оперативному відображенню економічної інформації, контролю за впровадженням нової техніки і прогресивних технологій.

Система управління витратами і собівартістю сільськогосподарської продукції включає в себе різні елементи: нормування витрат, облік нормативних та фактичних витрат, аналіз ефективності використання ресурсів, зворотній зв'язок між виробництвом і управлінням на основі оперативної бухгалтерської інформації. Творчий підхід до вибору методів управління витратами є важливою умовою їх скорочення. Проте, рішення про скорочення витрат, має бути обґрунтованим і виваженим та ні в якій мірі не впливати на зниження якості продукції.

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

Процес відтворення в сільському господарстві досить складний і залежить від природних, науково-технічних, біологічних, соціальних та економічних факторів. Все це вимагає глибоких економічних знань, постійного аналізу, застосування економічних законів.

На даний час, практика впровадження управлінського обліку на сільськогосподарських підприємствах зводиться до формування витрат в цілому по підприємству на рахунках та визначення фактичної собівартості продукції в кінці року.

Результативність системи управлінського обліку підприємств можлива лише при впровадженні прогресивних методів управління на етапах планування, прогнозування, організації поточної господарської діяльності з урахуванням економіко-організаційної структури юридичної особи.

Удосконалення організації управлінського обліку на сільськогосподарських підприємствах вимагає розробки наукових підходів до організації аграрного управлінського обліку, що передбачає взаємозв'язок елементів цієї системи таких як: бюджетування, облік, контроль і аналіз, внутрішньогосподарська звітність.

Внутрішня звітність у сільськогосподарських підприємствах методологічно не обґрунтована, а тому формування такої інформації, яка потрібна менеджерам центрів відповідальності для прийняття оперативних управлінських рішень, не узгоджується з обліковим забезпеченням. Суттєвим недоліком вітчизняної системи звітності є те, що вона не забезпечує достатньої, до того ж оперативної, інформації для управлінців різного ієрархічного рівня, яка потрібна, як правило, негайно, оскільки конкретні управлінські рішення щодо економічного регулювання виробництва не можуть прийматися з відстроченням, до моменту появи необхідних даних. У результаті більшість оперативних управлінських рішень приймаються на основі інтуїції, адекватної минулому досвіду управлінців.

Звітна інформація про витрати виробництва повинна бути якомога детальнішою і оперативною. Цінність її для менеджерів центрів відповідальності можлива лише за умови, що вона конкретизована і надається їм, як правило, до завершення виробничого процесу, або й до його початку — як прогнозна. Менеджери віддають перевагу своєчасній інформації, яка може бути не настільки точною, але поданою тоді, коли є можливість вплинути на процес формування витрат.

Для вирішення проблеми раціонального і ефективного використання матеріальних ресурсів, які складають досить велику питому вагу у витратах сільськогосподарських підприємств, виникає потреба здійснювати групування витрат за центрами відповідальності та місцями виникнення. Формування центрів відповідальності не тільки посилює кон-

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

троль за їх діяльністю, але й за допомогою відповідної системи мотивації управлінського персоналу сприяє більш ефективному використанню ресурсів та економії витрат.

В сільськогосподарських підприємствах, для менеджерів різного рівня управління є потреба у розробці форм щомісячної внутрішньої звітності про витрати за центрами відповідальності, для прийняття своєчасних та ефективних управлінських рішень.

Розробка та затвердження єдиних методик відображення і аналізу економічної інформації для підприємств окремих галузей агропромислового виробництва посилить роль та зміцнить практичну цінність організації управлінського обліку на підприємстві.

Гришко Наталя
д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту,
Скубак Юлія
магістр
Донбаський державний технічний університет
м. Алчевськ

ВПРОВАДЖЕННЯ ЦЕНТРІВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СИСТЕМУ
УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Оптимізація витрат є головною метою управління витратами. У зв'язку з великою кількістю підрозділів, ділянок, цехів і інших організаційних одиниць в структурі підприємства постає питання делегування повноважень щодо прийняття управлінських рішень, у тому числі щодо управління витратами. Ефективним шляхом вирішення поставленого питання є формування центрів відповідальності.

Дослідженням управління витратами на основі центрів відповідальності приділяли увагу К. Друрі, Ч.Т. Хорнгрен, Дж. Фостер, П.Й. Атамас, С.Ф. Голов, Л.В. Нападовська, В.Ф. Палій, Г.В. Руденко та багато інших науковців. Не дивлячись на велику кількість наукових робіт, присвячених теоретичним і практичним аспектам управління витратами з використанням центрів відповідальності, залишається актуальним дане питання, оскільки впровадження даної системи управління витратами залежить від особливостей діяльності певного підприємства.

Особливо важливим є управління витратами однієї з основних експортних галузей – металургійної. Металургійні підприємства

представляють собою багатопередільний технологічний цикл (15-18 переділів), що ускладнює процес управління витратами. У зв'язку з цим важливим стає децентралізація управлінського процесу. Децентралізація управління витратами дає можливість виявити ефективність діяльності кожного структурного підрозділу підприємства, здійснювати контроль та планування різних господарських показників і аналізувати відхилення фактичних від запланованих показників [1]. Але для металургійної промисловості є характерним попередільний метод обліку витрат, який ускладнює своєчасний контроль за відхиленнями фактичних від запланованих показників.

Для вирішення даної проблеми, на наш погляд, необхідно запровадити трансфертне ціноутворення. Воно представляє собою процес, в якому приймають участь дві сторони: центр відповідальності, що передає виготовлену продукцію, і центр відповідальності, що приймає дану продукцію з метою її наступного споживання або переробки [2]. Тобто, трансфертне ціноутворення пов'язано із взаємодією центрів відповідальності на підприємстві.

В науковій літературі не існує єдиного визначення терміну «центр відповідальності». На наш у думку, для підприємств металургійної промисловості варто використовувати таке визначення: «Центр відповідальності – це певна дільниця цеху, цех, відділ підприємства, керівники яких несуть відповідальність за витрати, доходи та результати діяльності».

В міжнародній практиці виділяють чотири види центрів відповідальності: центри витрат, центри доходів, центри прибутку та центри інвестицій. В практичній діяльності даний поділ є умовним. Частіше всього на підприємствах існують центри прибутку і центри витрат [3]. Так, наприклад, основні цехи металургійного виробництва представляють собою центри витрат. Для них характерним є використання методу трансфертного ціноутворення на основі повних витрат. Цей метод є зручним і легким у використанні, а головне – узгоджується з податковими правилами. Але даний метод не стимулює менеджерів і працівників центру-продавця до зниження витрат [2]. Пропонуємо для формування собівартості напівфабрикату певного переділу застосовувати в трансфертному ціноутворенні метод витрат й частки маржинального прибутку. Основою якого є визначення маржинального прибутку, який взаємозалежні підрозділи отримують від спільних угод і який повинен бути поділений між ними.

Отже, ефективним способом покращення управління витратами на підприємствах є створення центрів відповідальності. Для металургійних підприємств є характерним багато передільне виробництво. Методом обліку витрат є попередільний метод обліку, який не дає змогу

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

контролювати відхилення фактичних від запланованих показників. Щоб вирішити дану проблему рекомендуємо створити центри відповідальності по кожному переділу і узгодити взаємодію між ними у вигляді трансфертного ціноутворення.

Список використаних джерел

1. Жукова І.Г. Сучасне поняття центрів відповідальності в системі управління витратами / І.Г. Жукова // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – 9 (33). – 2012. – С. 393-398.
2. Шевчук К.В. Застосування трансфертного ціноутворення для оцінювання діяльності центрів відповідальності / К.В. Шевчук // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури: зб. наук. пр. – 2010. - №28. – 247 с.
3. Шеламова І.Д. Міжнародний досвід формування трансфертних цін / І.Д. Шеламова, В.Р. Костюк // Актуальні проблеми економіки. – 2009. -№6. – С. 170- 176.

Жураковська Ірина
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
Поліщук Тетяна
магістр з обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ
БІЗНЕСУ

Оцінити вартість бізнесу набагато складніше, ніж нерухомість, майно або обладнання, тому що істотну частину вартості бізнесу складають нематеріальні активи та інші складові інтелектуального капіталу. Причому, якщо для традиційних нематеріальних активів, що мають певний правовий статус, патентів або зареєстрованих товарних знаків, зрозумілий хоча б предмет оцінки, то для таких категорій, як підприємницький хист, інтуїтивне бачення ринку або здатність передбачати його розвиток, кваліфікація персоналу, загальноприйнятих оцінок просто не існує.

Саме ці чинники найчастіше складають основу бізнесу, його істинну суть і вартість. І справедливо оцінити бізнес без їх врахування неможливо.

При всьому різноманітті методик оцінки, створених інформаційних баз вартості окремих активів, оцінити бізнес по-шаблоном неможливо. Дуже часто саме неоцінені на перший погляд активи можуть складати основу його вартості. Оцінити неоцінене - ось основне завдання, яке стоїть в процесі оцінки бізнесу підприємства.

Зрозуміти нематеріальну сутність, яка призвела оцінюваний бізнес до успіху, запорука правильної оцінки бізнесу, що дає змогу визначити ефективність функціонування бізнесу та спрогнозувати подальші дії компанії.

Визначення оцінки вартості бізнесу здійснюється в таких випадках:

1) Купівля бізнесу. Незалежна та об'єктивна оцінка вартості бізнесу дозволяє реально оцінити скільки коштує бізнес для того аби особа, яка має за мету придбати бізнес, вигідно вкласти в нього свої кошти.

2) Продаж бізнесу. Досить часто при продажі бізнесу залучають спеціально обізнані компанії для того аби правильно, а головне об'єктивно оцінити реальну вартість бізнесу.

3) Оцінка бізнесу при злитті компанії чи виходу одного з акціонерів. Оцінка бізнесу в такому випадку необхідна для отримання необхідної аргументованої інформації, яка б дозволила зацікавленим сторонам дійти до спільного висновку.

4) Оцінка бізнесу для кредитування. В такому випадку оцінка вартості бізнесу є основою для прийняття рішення кредитними установами щодо надання компанії кредиту.

5) Оцінка бізнесу для зовнішніх інвесторів. В таких випадках завданням оцінки бізнесу є зацікавлення та залучення сторонніх інвесторів. Саме від того наскільки правильно буде оцінений бізнес і буде залежати кінцевий результат [1].

Достовірне визначення вартості бізнесу потребує відповідної облікової та позаоблікової інформації, яка може і не мати фінансового характеру. Що стосується облікової інформації, то її можна отримати із даних бухгалтерського обліку. Стосовно ринкової інформації, то тут дещо складніше. Мова йдеться про інформацію, яка не залежить від підприємства.

Основною інформацією, яку можна отримати з даних фінансового обліку для оцінки вартості бізнесу є:

- загальні відомості про компанію, її дочірні та залежні підприємства. Носіями такої інформації можуть бути такі документи, як свідоцтво про реєстрацію та статут суб'єкта господарювання; копії проспектів емісії та звітів про підсумки випуску грошових паперів; офіційні нормативні документи, які використовуються суб'єктом господарювання у своїй діяльності і т.д.

- фінансова звітність (Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до річної фінансової звітності, Додатки до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами»)

- розшифровки активів і пасивів на дату проведення оцінки;
- техніко-економічні та фінансові показники діяльності за останні три роки по компаніях та дочірнім і залежним товариствам;
- плани та перспективи розвитку на найближчі 5-7 років по компаніях та базовим дочірнім і залежним товариствам [2].

Нематеріальна складова в сучасній обліковій системі залишається поза увагою, що вказує на недоцільність використання цієї інформації як основи для визначення вартості бізнесу, вона може бути тільки орієнтиром для подальших розрахунків.

Фінансова звітність в основному надає корисну інформацію для користувачів про ефективність бізнесу, як одного із показників вартості. Основними недоліками у використанні фінансової інформації для оцінки бізнесу є: правила формування показників звітності, наприклад оцінка деяких активів і зобов'язань в балансі, здійснюється з врахуванням суб'єктивних суджень; показники звітності відображають інформацію з минулого, не пояснюючи причин; переважна більшість підприємств в Україні не оприлюднюють звітність, що не забезпечує достовірної інформації для порівняння, нематеріальна складова не відображається у звітності і т.д.

Тобто облікова інформація для оцінки бізнесу є досить обмежена і не дає достовірних даних, що вимагає уточнення випадків доцільності її використання, а саме: оцінка бізнесу яка здійснюється безпосередньо працівниками підприємства на підставі даних бухгалтерського обліку, без залучення спеціально обізнаних в даному питанні осіб; оцінка з мінімальними фінансовими затратами; при розробці стратегічних планів, аналізі ефективності здійснення бізнесу і т.д.

Список використаних джерел

1. Головач А.Л. Методичні засади оцінки вартості бізнесу / Головач А.Л. // Науковий журнал «Вісник Житомирського інженерно – технічного інституту». Серія «Економічні науки». – 2011. – № 17. – С. 22- 27.

2. Корягін М.В. Інформаційне забезпечення економічного аналізу у процесі визначення вартості підприємства. / Корягін М.В. // Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. «Економічні науки». Серія «Облік і фінанси». – 2012р. – Випуск 9 (33). – Ч.2. – С.18-24.

3. Jim Riley. Using financial statements to assess business performance [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tutor2u.net/business/accounts/financial_performance.html&ei=emW0UP

3VIsfHtAbkqICIBQ

Калантай Андрій
викладач кафедри фінансів
ДВНЗ «Українська академія банківської справи» НБУ
м. Суми

ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ

У наш час інноваційна діяльність стала невід'ємною складовою будь-якого економічного процесу. Сучасна економічна практика вимагає встановлення чіткого взаємозв'язку між обраною підприємством стратегією конкурентної боротьби та існуючою на підприємстві системою управління витратами. В цьому контексті інструментарієм стає грамотно організований та ефективно здійснюваний процес стратегічного управління витратами, який за своєю сутністю означає управління в довгостроковому періоді всією діяльністю підприємства та охоплює всі сторони процесів, що в ньому відбуваються, в тому числі інноваційних.

Стратегічне управління витратами являє собою динамічний процес аналізу витрат, вибору стратегії, планування, реалізації, контролю та гнучкого коригування розроблених планів. Об'єктами стратегічного управління є їх рівень, формування і структура, метою – їх зниження [4].

Модель стратегічного управління витратами інноваційних процесів підприємства доцільно розглядати через такі складові:

1. Облік та аналіз витрат підприємства;
 2. Формулювання стратегічних альтернатив та вибір стратегії інноваційного розвитку;
 3. Планування та прогнозування рівня витрат інноваційних процесів; виявлення відхилень від планових показників та ідентифікація причин таких відхилень, їх нейтралізація або врахування;
 4. Оптимізація та контроль формування витрат інноваційних процесів;
 5. Пошук та кількісна оцінка резервів зменшення витрат інноваційних процесів, визначення, обґрунтування та запуск механізмів їх мобілізації;
 6. Контроль виконання та гнучке коригування розроблених планів.
- Інноваційні процеси є дуже специфічними, тому вивчені такого

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

явища як управління витратами інноваційних процесів необхідно, по-перше, визначити фактори, які впливають на витрати. Незважаючи на різноманітність інноваційних процесів і діючих при цьому численних витрато-утворюючих факторів, що не дозволяють вивести однозначну функцію витрат, можна виділити кілька типових та суттєвих залежностей, кожна з яких визначає величину витрат з того чи іншого конкретного рішення. Збільшуючи або зменшуючи витрати інноваційних процесів, змінюючи їх склад, відбувається вплив на результати інноваційної діяльності. Розрізняють такі фактори які впливають на розмір інноваційних витрат. Це можуть бути: масштабність вирішуваних завдань; стадія інноваційного процесу; ступінь використання наявних ресурсів; рівень цільових показників створюваних об'єктів; перехід до нового технічного рівня; величина створюваного об'єкта; рівень цін, тарифів, ставок. Вплив на ці фактори, тобто, комплексне і стратегічне управління витратами інноваційних процесів, може допомогти підприємству мінімізувати свої витрати.

Інноваційний процес пов'язаний з визначеним ступенем ризику, що обумовлюється неготовністю ринку відразу сприйняти нововведення; технічною чи технологічною недоробкою нового товару; практичною неефективністю; неповною реалізацією у встановлений термін; великою невизначеністю результатів прийнятої стратегії й інших причин, що здійснює відповідний вплив на витрати інноваційних процесів [3].

У наш час актуальною проблемою забезпечення ефективної роботи й конкурентоспроможності підприємств є побудова такої системи управлінського обліку витрат, яка надавала б зовнішню і внутрішню інформацію для забезпечення потреб не тільки виробництва, а й маркетингу, керування дослідженнями й іншими функціями бізнесу. Така інформація дає змогу аналізувати діяльність зі врахуванням як поточних, так і довгострокових цілей, формувати відомості про ключові фактори успіху: витрати, якість, час тощо [1].

Виявлення існуючих проблем (діагностика) формування та контролю витрат інноваційних процесів на підприємстві зводиться до визначення причин недостатньої оперативності обліку, відсутності надійних критеріїв оцінки ефективності діяльності в сфері управління цією частиною витрат та витрат підприємства в цілому, недорозвиненості системи мотивації. Однією з основних проблем в галузі управління інноваційними витратами є проблема оптимізації витрат. Основними недоліками застосовуваного обліку часто називають побудову обліку відповідно до правил, що висувуються до зовнішньої звітності підприємства; високий ступінь узагальнення облікової інформації і неможливість її деталізації. Така система обліку часто не надає можливості чіткого уявлення про те, де і як формуються витрати підприємства. Внаслідок усього цього, контроль

витрат носить формальний характер, а пошук шляхів скорочення витрат значно ускладнюється.

Недостатність оперативного обліку полягає в тому, що на більшості підприємств повні дані про фактичні витрати на об'єктах чи процесах виробництва можуть бути отримані в бухгалтерії через місяць після звітного. і на момент їх отримання будуть застарілими. Вони не дозволяють оперативно аналізувати виробничі процеси на місцях їх здійснення і, відповідно, приймати рішення з виникненням проблем.

Відхилення витрат від кошторисних показників зазвичай неможливо адекватно оцінити в зв'язку з відсутністю достатнього переліку норм і нормативів, розвинутої статистики про витрати за минулі періоди, єдиного методичного підходу до аналізу ефективності здійснених витрат.

Нерозвиненість системи мотивації за досягнення кінцевого результату пов'язана з відсутністю оперативного контролю та управління витратами, що ускладнює оцінку роботи підрозділів у плані ресурсозбереження.

Оптимізація витрат підприємства в процесі реалізації інноваційних процесів має спрямовуватись на вирішення питань [2]:

- оцінки обґрунтованості абсолютної величини витрат;
- її відповідності плановим величинам;
- оцінки факторів формування величини та структури витрат;
- своєчасне виявлення резервів зменшення витрат;
- виявлення та обґрунтування механізмів мобілізації таких резервів.

Удосконалення системи управління витратами інноваційних процесів націлене на постійний пошук і виявлення резервів економії ресурсів, нормування їх витрат, планування, облік та аналіз витрат за їх видами, стимулювання ресурсозбереження і зниження витрат з метою підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Використання стратегічного управління витратами інноваційних процесів тощо є ефективною системою, яку треба широко використовувати в практичній діяльності підприємств. Кожне підприємство має дбати про перспективи розвитку і знижувати в довгостроковому періоді витрати, з метою оптимізації їхнього рівня. Величина інноваційних витрат - найважливіший показник, від якого залежить ще більш важливий цільовий показник управління - величина корисного ефекту. Необхідно заздалегідь знати, до яких наслідків приведуть рішення по управлінню витратами інноваційних процесів.

Список використаних джерел

1. Белоусова І. Проблеми впровадження управлінського обліку на підприємствах// Бухгалтерський облік і аудит. – 2005, № 5. – С. 30-34.

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

2. Горелкіна А.Л. Оптимізація системи управління витратами// Державне управління. – 2006, № 2. – С. 251-255.
3. Нападовська Л.В. Управлінський облік: підручник для студ. вищ. навч. закл. – К.: Книга, 2004. – С. 544.
4. Шанк Дж. К., Говіндараджан В. Стратегічне управління витратами. Пер. з англ. - СПб.: ЗАТ "Бізнес-Мікро", 1999 - 288 с.

Коваль Олена
к.е.н., доцент,
Раздоба Ольга
студентка
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця

ОБЛІК ВИТРАТ З ПОЛІПШЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Діяльність підприємства будь-якого виду економічної форми залежить від якісного та кількісного стану їх основних засобів. Для ефективної діяльності підприємствам необхідно усіма можливими силами намагаються раціонально підходити до витрат, що пов'язані з відтворенням основних засобів. Для цього підприємства повинні дотримуватися певних технічних та технологічних умов для випуску якісної та конкурентноспроможної продукції. Це можна досягти шляхом спрямуванню коштів суб'єктів господарювання переважно на здійснення покращення основних засобів, яке потребує відповідно менших витрат порівняно з придбанням чи створенням нових об'єктів основних засобів.

На даний час існує низка невирішених проблем методичного та організаційного характеру стосовно відображення і систематизації витрат з поліпшення основних засобів. Їх розв'язання сприятиме правильному визначенню вартості покращенню об'єктів основних засобів та оптимізації пов'язаних з ними витрат у процесі господарської діяльності.

Питань оптимізації обліку витрат з поліпшення основних засобів розглядали такі науковці, а саме: М.І. Бондар, С.Ф. Голова, О.О. Гончаренко, П.Й. Злобіна, Я.Д. Крупки, Л.О. Леонова, Т.П. Остапчук, А.А. та ін.

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 „Основні засоби” первісна вартість основних засобів повинна збільшуватись на суму витрат, які пов'язані з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо),

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

що приводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта [2].

В економічній літературі розглядаються варіанти такого поліпшення основних засобів:

а) модифікація, модернізація об'єкта основних засобів з метою подовження терміну його корисної експлуатації або збільшення його виробничої потужності;

б) заміна окремих частин устаткування для підвищення якості продукції (робіт, послуг);

в) упровадження більш ефективного технологічного процесу, що дозволить зменшити первісно оцінені виробничі витрати;

г) добудова (надбудова) будівлі, що збільшить кількість місць (площу) будівлі, обсяги та якість виконуваних робіт (послуг) чи умови їх виконання.

Витрати, які здійснюються для підтримання об'єкта основних засобів у робочому стані та одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигод від його використання (технічний огляд, технічне обслуговування, ремонт тощо), включаються до складу витрат звітного періоду [3].

Серед проблем бухгалтерського і податкового обліку витрат з поліпшення основних засобів найважливішими є: довільне тлумачення терміну "поліпшення" в практиці обліку за відсутності чіткого розкриття цього поняття в П(С)БО, МСФЗ та Законі України "Про оподаткування прибутку підприємств"; різноманітна та неузгоджена класифікація видів поліпшення основних засобів за міжнародними і національними стандартами бухгалтерського обліку та податковим законодавством; відсутність спеціально призначених рахунків для обліку витрат з ремонту основних засобів та недостатня аналітична спрямованість субрахунків до рахунку 15 „Капітальні інвестиції” для відображення поліпшення основних засобів через відсутність системної класифікації таких витрат;

Найважливішими напрямами розв'язання проблем та удосконалення бухгалтерського обліку витрат з поліпшення основних засобів є: доопрацювання нормативно-правових актів, що регулюють бухгалтерський облік; удосконалення форми первинного обліку ОЗ-2 з її одночасним перейменуванням на "Акт приймання-здачі відремонтованих та поліпшених об'єктів" і одночасним доповненням її висновком, що підписується комісією, яка об'єктивно визначатиме можливість зростання майбутніх економічних вигод, первинно очікуваних від використання об'єкта через його ремонт чи поліпшення; визначення основних рахунків та методичних рекомендацій з обліку цих витрат, особливо з урахуванням видів поліпшення, що дозволить уникати можливих помилкових бухгалтерських записів і полегшити формування інформаційної бази

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

аналізу.

Розглянуті облікові проблеми та запропоновані рекомендації щодо їх вирішення створюють базу для продовження досліджень на шляху формування достовірної, прозорої та узгодженої системи обліку, аналізу і контролю витрат з поліпшення основних засобів на промислових підприємствах для прийняття обґрунтованих рішень.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств», 28.12.1994р., №334/94-ВР, із змінами і доповненнями. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua/](http://zakon.rada.gov.ua/).
2. П(С)БО 7 «Основні засоби» із змінами та доповненнями, внесеними Міністерством фінансів України від 30.11.2000 р. № 304, від 25 листопада 2002 р. № 989 // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – № 12. – С. 33-36.
3. Наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів” № 561 від 30.09.2003. – Режим доступу: <http:// zakon.rada.gov.ua/>.
4. Вахрушина М.А. Международные стандарты финансовой отчетности: «Бухгалтерский учёт, анализ и аудит» / М.А. Вахрушина, Л.А. Мельникова, Н.С. Пласкова; под ред. М.А. Вахрушиной. – М.: Омега-Л, 2006. – 568 с.

Курліщук Ірина
асистент кафедри обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

ДОКУМЕНТУВАННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ
ТА ОПРАЦЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ТРАНСАКЦІЙНІ ВИТРАТИ
НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Господарська діяльність сільськогосподарських підприємств складається із логічно побудованої сукупності щоденних виробничих та управлінських операцій, які підлягають своєчасному та безперервному фіксуванню у спеціально розроблених бухгалтерських та внутрішньогосподарських документах.

На жаль, за останній короткий час, документування у сільському господарстві, себто спосіб первинного спостереження і реєстрації

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

господарських операцій у первинних бухгалтерських документах, перетворилося із методу бухгалтерського обліку на метод правового захисту суб'єкта господарювання. Бюрократизація суспільного буття змушує сучасного керівника, за спиною якого стоїть не лише власний фінансовий добробут, але добробут й тих працівників, які формують економічні блага, усе частіше звертати увагу на тонкощі заповнення бухгалтерської документації. Водночас зростає реальна вага внутрішніх управлінських документів, які дають можливість оцінювати інформацію з позиції її використання для прийняття ефективних управлінських рішень. Поряд із цим, можна прослідкувати егоїстичну невиправданість способів і методів перевірки первинних і зведених бухгалтерських та фінансових документів, звітності зовнішніми контролюючими органами.

Зважаючи на роль основоположних облікових принципів та постійно зростаючі вимоги законодавства до порядку документування, місце документу у логічно - структурованій системі обліку є фундаментальною.

З появою нових для сільського господарства об'єктів обліку виникає необхідність їх відображення у документах на усіх етапах діючого документообороту.

Трансакційні витрати особливий вид витрат, що нині ігнорується більшістю сільгосп підприємствами при формуванні облікової політики, але фіксуються у сукупних витратах у складі інших статей. Основними причинами цього є відсутність розуміння суті самого поняття та повільність використання такими підприємствами сучасних технологій накопичення та обробки інформації.

Зважаючи на те, що трансакційні витрати приховані, переважно, у складі витрат періоду, то і у облік вони потрапляють через ті первинні документи, у яких фіксуються адміністративні, збутові, інші операційні, фінансові та інші витрати: рахунки, накладні, податкові накладні, акти виконаних робіт, звіти про використання коштів та ін. Проте, у подальшому суми трансакційних витрат нівелюються і не підлягають опрацюванню та оптимізації, бо ж нібито і аналізувати нічого.

Вирішенням питання недосконалості первинного відображення трансакційних витрат є просте виділення даної категорії в окремий обліковий об'єкт, що автоматично сприйматиметься самотійною статтею витрат, і будучи відображеною в стандартних первинних документах, потрапить у синтетичний облік, зведені реєстри бухгалтерського обліку, а зрештою, і у фінансову звітність підприємства. На нашу думку, розробка спеціальних первинних документів для збору інформації про трансакційні витрати є марною, бо на даний час достатність існуючої первинки є доведено, а ускладнення заради ускладнення це додаткові витрати, які не приносять додаткового економічного ефекту. Доопрацювання ж первинних форм є цілком реальним, для прикладу - поява додаткових граф

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

для фіксування явних трансакційних витрат.

Принципово іншим повинен бути підхід до збору та опрацювання інформації про трансакційні витрати у системі управлінського обліку. Мається на увазі, що зведення, аналіз, інтерпретація даних про подібні витрати повинна бути зафіксована у достатньо інформативних та логічно структурованих документах для можливості подальшого їх контролю та прийняття необхідних управлінських рішень. У даному випадку актуальними є накопичувальні реєстри з обліку трансакційних витрат та складені на їх основі звіти про формування трансакційних витрат у розрізі контрагентів, про обсяги формальних та неформальних трансакційних витрат, про динаміку трансакційних витрат у розрізі контрагентів та періодів співпраці з ними та інші, що можуть бути представлені у вигляді цифрових даних, текстових роз'яснень та графічних інтерпретацій.

Важливим у процесі роботи з інформацією про трансакційні витрати є те, що управлінський облік дає можливість зафіксувати у документах ті витрати, які для бухгалтерського є неприпустимі, наприклад витрати на розвиток неформальних відносин керівників, «добровільні пожертви», хабарі, при цьому визначити чи принесли вони очікуваний ефект.

Крім того, у документах управлінського обліку можна описати розвиток відносин із окремим контрагентом із виділенням обсягів купівлі чи продажу в натуральних та грошових одиницях, витрат на формуванням, провадження і розвиток даних відносин, провести їх аналіз, зробити експертні висновки щодо подальшої співпраці (згортання чи перехід на вищий рівень).

Варто зауважити, що головними вимогами до подібних документів є достовірність та об'єктивність даних, максимальна стислість при повноті та точності інформації, що виключає можливість її двоякого розуміння. Документ повинен спрямовувати до певної дії, висновку, що досягається аргументованістю та логічністю фактів і доказів. Його формулювання повинні бути бездоганними в юридичному відношенні.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (Редакція станом на 19.11.2012 р.).

Макарчук Оксана

к.е.н., старший викладач кафедри статистики

та економічного аналізу

Національний університет біоресурсів

та природокористування України

м. Київ

СТРАТЕГІЧНА ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

В основі управління діяльністю підприємств закладена розробка стратегії, її адаптація до специфіки господарюючого суб'єкта і реалізації. Стратегія компанії – це комплексний план управління, який повинен укріпити становище компанії на ринку і забезпечити координацію зусиль, залучення і задоволення споживачів, успішну конкуренцію і досягнення глобальних цілей [1]. Процес розробки стратегії базується на детальному вивченні всіх можливих напрямків розвитку і діяльності та полягає у виборі загального напрямку, освоєваних ринків, обслуговуючих споживачів, методів конкуренції, залучених ресурсів і моделей бізнесу.

У будь-якій організації можна виявити визначену стратегію виробничо-комерційної діяльності. Вона проявляється в підходах прийняття рішень, які зачіпають життєві інтереси даної організації, розподілу ресурсів в системі виробничо-комерційних пріоритетів та інше. Навіть, якщо стратегія не задокументована фірмою, і вона не усвідомлює або не заперечує існування у ній якої-небудь виробничо-комерційної стратегії, вона все рівно є об'єктивною. Стратегія повинна бути навіть тому, що організований бізнес не може постійно змінювати свій напрямок [2].

Практика формування стратегій фірмами показує, що скільки існує фірм, стільки існує і стратегій. Багато учених схиляються до класифікації стратегії за організаційними рівнями фірми [3]:

1) корпоративна стратегія (стратегія для фірми і сфер її діяльності в цілому);

2) конкурентна стратегія (для кожного окремого виду діяльності компанії);

3) функціональна стратегія (для кожного функціонального напрямку визначеної сфери діяльності). Кожна сфера діяльності має виробничу стратегію, стратегію маркетингу, фінансів та інше.

Існують й інші класифікації стратегії, які поділяють на види за класифікаційною ознакою: ієрархією, терміном реалізації, функціональною ознакою стадіями економічного розвитку, життєвого циклу організації або за її часткою на ринку, напрямом можливого

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

розвитку організації, роллю організації в конкурентній боротьбі (за Ф. Котлером), ступенем глобалізації, охоплення ринку, характеристиками виробничої діяльності, ознакою наступальних дій, галузевою орієнтацією, експортно-імпоротною політикою.

Сучасне управління бізнесом передбачає пошук комплексних рішень всіх задач, які стоять перед менеджментом. В свою чергу ці рішення знаходяться в області інтегрованих систем управління ефективністю бізнесу. Саме в даних системах можна отримати інформацію і про рентабельність бізнесу, і про ступінь задоволення клієнтів.

На сьогодні менеджерів організацій вже не влаштовує просте впровадження системи бюджетування чи електронного документообігу. Їх цікавлять, передусім, такі управлінські технології як:

- «точно в строк» (англ. JIT);
- «шість сигм»;
- «теорія обмежень»;
- процесно-орієнтоване управління затратами (англ. ABC/ABM);
- тотальне управління якістю (англ. TQM);
- збалансовані системи показників (англ. BSC);
- бенчмаркінг (англ. Benchmarking)
- 5S;
- Кайзен і інші.

Перелічені концепції управління вимагають контролю визначених показників, причому таких, яких навіть немає в класичному бухгалтерському обліку. Тому виникає необхідність при розробці процедур управлінського обліку, регламентів підготовки тих чи інших документів, робочих планів рахунків для ERP-програм, кодифікаторів затрат і інше, враховувати показники, параметри, індикатори, на основі яких побудовані дані технології [4].

Не дивлячись на те, що практично всі ці технології не є стандартами управління у точному значенні слова «стандарт», тобто не є деякими сталими інструкціями вищестоящих регулюючих органів, проте виконання їх може суттєво підвищити ефективність бізнесу.

Особливого значення на сьогодні набуває застосування бенчмаркінгу як одного із методів стратегічного аналізу. Так, теоретичними аспектами займається багато зарубіжних учених, зокрема М. Інгліш. Він розвинув теорію стратегічного управління підприємством за допомогою бізнес-розвідки. В Україні цей підхід застосовується давно, зокрема за Радянських часів, коли підприємства рівнялись на передові господарства та вивчали їхній досвід. У зарубіжній практиці даний метод набув великого поширення, в той час як в Україні бенчмаркінг теоретично та практично малорозвинений. Проте, в умовах конкурентного середовища дана технологія є однією із головних інструментів, яка дає можливість не лише

сформувати, але й реалізувати стратегію підприємства.

Нами застосовано дану методику на чотирьох аграрних підприємствах. При цьому підприємство, яке має найкращі економічні показники виробництва олійних культур, взято за еталон в порівнянні з іншими. Враховуючи, що ТОВ «Великоєрчинське» отримало збитки з виробництва даних культур, ми провели аналіз та розробили пропозиції щодо виходу підприємства на кращі позиції конкурентоспроможності: впровадження науково обґрунтованої сівозміни, необхідність впровадження нових сортів олійних культур, а також використання високоякісного насіння. Необхідно відмітити, що переймання досвіду підкріплюється і економічними показниками, зокрема розрахунок точки беззбитковості підтверджує отримання рентабельного врожаю ріпаку. Хоча на сьогодні ВАТ «Великоєрчиківське» отримує збитки з виробництва олійної продукції, проте у нього є великі можливості покращити становище, оскільки розрахунок ризику за Z-чинником Альтмана є мінімальним.

Застосування бенчмаркінгу в Україні успішно проводить асоціація Український клуб аграрного бізнесу (УКАБ) разом з Європейськими виробниками молока (англ. European Dairy Farmers (EDF)). Дослідження цих організацій базується на порівнянні витрат виробництва з використанням даних окремих сільськогосподарських підприємств. У результаті обробки даних можна зробити обґрунтовані висновки та прийняти правильні управлінські рішення щодо тих чи інших статей витрат при виробництві молока, оскільки при цьому враховується досвід успішних підприємств галузі.

Список використаних джерел

1. Томпсон А. А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа, 12-е издание: Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2006. – 928 с.
2. Белошапка А. И. Стратегии достижения целей в бизнесе : теория и практика. – Днепропетровск : Пороги, 2003. – 798 с.
3. Томпсон А. А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент: Учебник для вузов / Пер. с англ. Под ред. Л.Г. Зайцева, М.И. Соколовой. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998 г. – 860 с.
4. Аверчев И. В. Управленческий учет и отчетность. Постановка и внедрение / И.В. Аверчев. – Москва : Вершина, 2007. – 512 с.

МашковаТетяна
аспірантка
Національний університет біоресурсів
та природокористування України
м. Київ

ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Необхідною умовою збільшення виробництва сільськогосподарської продукції, а також забезпечення екологічної безпеки є підвищення ефективності використання земельних ресурсів в окремо взятому регіоні України. Земельний фонд Київської області характеризується високим біопродуктивним потенціалом, проте економічна ефективність сільськогосподарського виробництва, яка багато в чому залежить від ефективності використання земельних ресурсів, залишається досить низькою.

Ефективність сільськогосподарського виробництва визначається шляхом порівняння результату та витрат і означає отримання максимальної кількості продукції з одного гектара земельної площі. Досліджуючи питання ефективності використання земельних ресурсів, важливо оцінити рівень інтенсивності землекористування - сільськогосподарську освоєність та рівень розораності території, від яких залежить продуктивність ґрунтів. Тому показники рівня інтенсивності використання земельних ресурсів сільськогосподарського призначення повинні бути науково обґрунтованими, нехтування якими зумовлює зниження родючості ґрунтів, поширення ерозійних процесів та збільшення площ деградованих і малопродуктивних земель.

Сучасний земельний фонд як Київської області, так і України в цілому характеризується значним рівнем розораності сільськогосподарських земель, яка призводить до втрати ґрунтом родючості за рахунок зменшення вмісту гумусу в них та збільшення ерозійних процесів. Як наслідок відбувається зменшення економічної ефективності використання сільськогосподарських угідь.

Важливим критерієм ефективного використання земельних ресурсів є продуктивність угідь, яка визначається урожайністю сільськогосподарських культур. Урожайність сільськогосподарських культур, як натуральний показник дає можливість простежити ефективність використання земельних угідь у динаміці протягом значного періоду часу.

Крім того, на урожайність сільськогосподарських культур впливають ряд таких факторів: родючість ґрунтів, агротехнічні заходи, якість

насінневого матеріалу, форми господарювання. Провідна роль у системі заходів, спрямованих на підвищення урожайності сільськогосподарських культур та ефективності використання земельних ресурсів, належить застосуванню мінеральних і органічних добрив. Проведені дослідження засвідчують, що сучасне застосування мінеральних і органічних добрив у Київській області різко зменшилось у порівнянні з 2000 роком і не відповідає науково обґрунтованим нормам [1, с. 40-41]. Внесення мінеральних добрив у нормах, згідно з рекомендаціями наукових установ, через високу їх вартість для товаровиробників є нереальною.

Основною причиною такого катастрофічного зменшення одиниць техніки є її фізичне зношення та моральна застарілість, яка є наслідком відсутності фінансових ресурсів у сільськогосподарських товаровиробників на придбання нової [3, с. 43]. Зменшення техніки призводить до понаднормативного навантаження на кожен працюючий агрегат, що фізично прискорює його старіння. Отже, технічне забезпечення господарств, що не відповідає вимогам ринкової економіки, негативно впливає на ефективність виробництва і продуктивність сільськогосподарських угідь. За цих умов першочергового значення набуває питання активізації інвестиційного процесу з метою покращення технічного оснащення аграрного виробництва.

Проаналізована нами система натуральних і вартісних показників сільськогосподарського виробництва не дає повної характеристики щодо економічної ефективності використання земельних ресурсів, адже сільськогосподарські угіддя є основою функціонування харчової промисловості та всього продовольчого комплексу держави. Науковці запропонували, крім сільськогосподарських показників економічної оцінки використання земельних ресурсів, застосовувати показники харчової промисловості (виробництво валової доданої вартості у харчовій промисловості на 100 гектарів сільськогосподарських угідь; виробництво основних видів продукції харчової промисловості на 100 гектарів сільськогосподарських угідь; виробництво основних видів продукції харчової промисловості на 1 гектар посівної площі відповідних сільськогосподарських культур; виробництво основних видів продукції харчової промисловості на 1 гектар зібраної площі відповідних видів сільськогосподарських культур) та продовольчого комплексу (калорійність продовольчого фонду на 100 гектарів сільськогосподарських угідь; виробництво білкомістких та вуглеводомістких продуктів харчування на 100 гектарів сільськогосподарських угідь) [3, 4].

Сільськогосподарські землі як соціально-економічна категорія характеризуються здатністю забезпечувати населення необхідними продуктами харчування у достатній кількості. Порівняльна

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

характеристика ефективності використання сільськогосподарських угідь України та деяких країн світу засвідчує, що, незважаючи на більшу забезпеченість населення нашої держави ріллею продуктивний потенціал українських сільськогосподарських земель значно нижчий (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна ефективність використання сільськогосподарських угідь в Україні та інших країн світу [1]

Країна	Сільськогосподарські угіддя, млн. га		Отримано продукції з 1 га, дол. США	Годує	
	всього	у т. ч. ріллі		1 га ріллі, чол.	1 с.-г. працівник, чол.
США	431,5	154,9	580	1,3	80
Канада	78,0	46,0	325	0,6	55
Франція	30,7	17,7	140	3,0	40
ФРН	11,9	7,3	2650	8,0	50
Нідерланди	2,0	0,9	8900	16,5	60
Бельгія	1,5	0,8	3750	12,5	100
Данія	2,8	2,6	1150	2,0	40
Україна	42,03	33,5	450	1,5	19

Здоров'я населення, тривалість його життя багато в чому залежить від якісних і кількісних характеристик продуктів харчування, які споживаються людиною. Саме ці показники мають стати основним критерієм оцінки ефективності використання земельних ресурсів сільськогосподарського призначення

Споживання продуктів харчування у Київській області не відповідає науково обґрунтованим нормам. Внаслідок зменшення доходів населенням більше споживається дешевих продуктів харчування таких, як картопля та хлібобулочні вироби, а овочів і фруктів, які є основним джерелом надходження вітамінів до організму, вживається нижче мінімального рівня. Найдорожчим харчовим продуктом є м'ясо і вироби з нього, споживання яких у 2011 році менше від допустимої фізіологічної норми на 35%.

Показником ефективності використання сільськогосподарських угідь у продовольчому комплексі є енерговіддача земельних ресурсів за калорійністю продовольчого фонду, яка розрахована на основі калорійності добового раціону харчування населення Київській області.

Проведений аналіз ефективності використання сільськогосподарських угідь у Київській області дозволяє зробити висновки, що вони використовуються вкрай неефективно, хоча наведені дані за попередні роки показують, що на Київщині є резерви підвищення конкурентоспроможності виробництва сільськогосподарської продукції за умови застосування інтенсивних технологій у використанні земельних

ресурсів, і господарства всіх категорій можуть отримувати досить високі врожаї та вагомі прибутки.

Вирішення проблеми підвищення ефективності використання сільськогосподарських угідь, у першу чергу, повинна взяти на себе держава, впроваджуючи та реалізуючи ефективну земельну політику. Без фінансової, технічної та правової допомоги держави забезпечити ефективне використання земельних ресурсів неможливо. Відповідно, фінансова підтримка держави, інвестиції у сільське господарство, а також розробка державних та регіональних програм щодо економічно ефективного та екологічно безпечного використання земель сільськогосподарського призначення, мають стати основою у розв'язанні зазначеної проблеми. Крім того, вирішити це питання можливо тільки на основі покращення якісного стану земельних ресурсів за рахунок використання екологічного підходу, адже врахування екологічних факторів при визначенні ефективності використання земель сільськогосподарського призначення є актуальним питанням сьогодення.

Список використаних джерел

1. Волошин Г. О. Наукові основи раціонального використання земель та виведення з обробітку деградованих та малопродуктивних земель / Г. О. Волошин // Землевпорядний вісник. – 2002. - №3. – С.33 – 37
2. Черевко Г. В. Економіка природокористування / Г. В. Черевко, М. І. Яцків. – Львів : Світ, 1995. – 208 с
3. Слаута В.А. Пояснювальна записка до проекту Закону України “Про Національну програму охорони родючості ґрунтів” [Електронний ресурс] / В. А. Слаута / Міністерство аграрної політики України. – Доступний з: <http://www.gska2.rada.gov.ua/pls/zweb>
4. Про суцільну агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 02.12.1995 №1118/95. – Доступний з : <http://www.zakon.nau.gov.ua/>

Садовська Ірина
к.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ З ПОЗИЦІЇ ТЕОРІЇ ПРАВ ВЛАСНОСТІ

Глобалізація світової економіки ставить нові завдання перед обліковою системою, яка є фундаментальною інформаційною основою прийняття управлінських рішень, здатних перетворити розвиток суспільства в будь-якому напрямку. Виходячи з накопичених знань і досвіду, суспільство на протязі багатьох віків знаходиться в стані пошуку адекватних відповідей на життєво важливі проблеми власності на землю і засоби виробництва, вибору кращих форм господарювання, здатних забезпечити на практиці узгодженість дій суб'єктів економічної діяльності з різними економічними і соціальними інтересами. Пошуки компромісів між приватною власністю і усупільненням, багатством і соціальною справедливістю простежуються вже в біблейських заповідях, а спроби практичного регулювання товарного обміну, трудового найму працівників, оренда землі і майна міститься в законах древніх царів.

З розвитком ринкового господарства його осмислення стало головним питанням економічної науки і основою формування різних шкіл теорії прав власності. Погляди французьких фізіократів (Ф. Кене, А. Тюрго), основоположників англійської класичної політекономії (У. Петті, А. Сміта і Д. Рікардо), а пізніше і основоположників марксизму були спрямовані передусім на вивчення теорії нового капіталістичного механізму господарювання і приватної власності в цілому. В той же час, при загальній політекономічній націленості цих вчень, в них простежується думка авторів щодо конкретних форм землеробських господарств, розмірів аграрного виробництва, його особливостей та інших питань організаційно- економічного характеру, що представляють інтерес і нині. Ф. Кене ще у XVIII столітті пропагував ідеї недопущення розпорошення власності саме при вкладенні капіталу в землю, підтверджуючи це практичними розрахунками відносно непропорційного збільшення витрат і розмірів оброблюваних земельних ділянок. Англійський класик А. Сміт головним рушієм прогресу вважає постійну "схильність людської природи" до обміну плодами своєї праці і прагнення людей мати при цьому обміні особисту вигоду і "власний інтерес" [2, С. 16-17]. При цьому невидимою рукою координатора економічних перетворень виступає облікова система. І в цьому аспекті на перший план виходить автономна система управлінського обліку, яка базується в основному на неформальних

правилах гри, але природно більше наближених до суті місії, цілей і завдань обліку, аніж система фінансового обліку, наперед чітко формалізована на користь незначної групи власників («глобальних гравців» на світовій економічній арені), в яких зосереджена більша частина світового капіталу.

Теорія прав власності стосовно сільського господарства має свої специфічні особливості, які базуються на різноманітті природи прибутків а інтересів різних класів суспільства (за працю - заробітна плата, з капіталу - прибуток або відсоток власнику, із землі - рента землевласникові) [2, С. 49].

У поглядах основоположників марксизму на форми власності і господарюючих суб'єктів в аграрному секторі виділяються різні аспекти. З точки зору методології вони розглядаються, по-перше, в історичному плані і тісному взаємозв'язку з процесами розвитку суспільного розподілу праці, способів виробництва (діалектична єдність продуктивних сил і виробничих відносин) і змін суспільних формацій (спосіб виробництва з обумовленою їм юридичною і політичною надбудовою). При цьому прогрес виробництва К. Маркс і Ф. Енгельс вважали матеріальною основою поступального розвитку суспільства. По-друге, вони виділяють у складі виробничих відносин, з одного боку, відносини людини до природи, з іншої – відносини між людьми в процесі виробництва, передусім економічні відносини, серед яких головне місце займають відносини власності. Існують відмінності у відносинах власності на землю як природно виниклий засіб виробництва, і на знаряддя виробництва, створені людиною. Економічна суть цих стосунків в першому випадку полягає в привласненні людиною природних благ і обміні його праці на продукти природи, в другому - в обміні між людьми зробленими ними продуктами. Звідси, право власності на створені засоби виробництва основане на «пануванні накопиченої праці» і виникає переважно відразу як приватне право, а «справжня приватна власність» з'являється історично разом з рухомою власністю. Право ж власності на землю (користування, володіння і розпорядження нею) зароджується як «безпосереднє, природно виникле панування» якої-небудь спільності людей (зазвичай племені), а право окремої людини на неї при цьому обмежується спочатку тільки користуванням або володінням. Приватна земельна власність в повному розумінні з'являється пізніше. Вона проходить у різних народів свій історичний шлях розвитку, наповнюючись новим змістом і придбаваючи специфічні історичні форми на кожному ступені еволюції суспільства [1, Т. 3. С. 20-24, 62-65].

Розглядаючи з цих позицій історію розвитку економіки і будучи свідком швидкого прогресу інформаційної економіки, яка заснована на недоторканому праві інтелектуальної власності, підприємництва,

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

активності і особистому інтересі «економічної людини», а також вільному ціноутворенні і конкуренції, констатуємо актуалізацію проблеми становлення нової парадигми управлінського обліку, основаної на теорії прав власності, контрактних відносин та нового інституційного базису. З такої позиції відводимо домінуючу роль управлінському обліку, де є можливість розвитку наукової думки, логічного освідомлення економічних процесів та їх прогнозування на перспективу, можливості попередження кризових явищ шляхом зменшення ступеня невизначеності в умовах опортуністичних правил гри глобального власника та обмежених ресурсів. Асиметричність інформації, яка ставить в нерівні умови власників землі, фінансового та інтелектуального капіталу і трудових ресурсів, приводить до збільшення питомої ваги трансакційних витрат в їх загальній величині. Відповідно, управлінський облік трансакційних витрат є одним з найбільш перспективних і актуальних напрямів наукових досліджень, спрямованих на вдосконалення управління трансакціями та відносинами власності.

Список використаних джерел

1. Маркс К. Избранные сочинения: в 9 т.. - М. : Политиздат, 1984
2. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. - М.-Л.: Соцэкгиз, 1935. -Т.1.

Стендер Світлана

к.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Найбільші складності на сьогоднішній день щодо побудови управлінського обліку в сільськогосподарських підприємствах викликані історичними та організаційними особливостями ведення обліку та необхідністю їх змін у зв'язку з введенням у дію П(С)БО 30 «Біологічні активи». Це потребує узгодження практики ведення обліку у підприємствах України з міжнародною практикою бухгалтерського обліку, що вимагає розгляду таких питань:

- визнання моменту закінчення виробничого процесу в аграрній сфері;
- методи оцінки готової продукції рослинництва та біологічних активів при їх оприбуткуванні та у процесі експлуатації;
- потреба ведення управлінського обліку у сільськогосподарських підприємствах;
- необхідністю складання звітності про собівартість продукції рослинництва.

Як правило, виробничий процес закінчується одержанням продукції. Це загальне положення в умовах безперервного виробничого процесу не відіграє істотної ролі, так як може узгоджуватися з моментом подання звітності. Однак у рослинництві процес виробництва не завжди закінчується виходом продукції і, відповідно початком нового виробничого процесу.

Деякі країни по-іншому вирішують питання звітного періоду, вважаючи, що процес виробництва закінчується тоді, коли закінчується споживання або реалізація продукції, яка вироблена у звітному періоді, що дозволяє більш-менш точно визначити результати діяльності подібних підприємств за певний рік.

У ряді країн, зокрема в Німеччині, господарський рік закінчується 30 червня. У МСБО 41 «Сільське господарство» на це не акцентує особливу увагу, але у п. 3 австралійського стандарту бухгалтерського обліку 35 «Самостворювані та відтворювані активи», в якому розглянуті особливості ведення обліку у сільському господарстві, зазначено, що цей стандарт застосовується до звітних процесів і закінчується 30 червня або після цієї дати. Тим самим підтверджується факт подання звітності

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

сільськогосподарськими підприємствами цієї країни саме 30 червня, що призводить до виникнення розбіжностей між строками подання звітності сільськогосподарськими підприємствами і підприємствами інших галузей та до ускладнень узгодження результатів діяльності всього народного господарства в цілому.

Деякі автори українських видань дотримуються аналогічної точки зору, зокрема В.С. Лень та В.В. Гливенко стверджують, що звітним роком для всіх підприємств, установ та організацій вважається період з 1 січня до 31 грудня включно, а для сільськогосподарських виробників – з 1 липня поточного року до 30 червня наступного року, що на нашу думку, не відповідає істині, так як всі сільськогосподарські підприємства України незалежно від типу та розміру складають звітність за календарний рік.

На перший погляд, це питання не має істотного значення, але насправді це ускладнює зведення всіх форм звітності, відповідно як і контроль за виконанням розроблених бюджетів. Тому слід дотримуватись загальноприйнятих термінів подання звітності. Це матиме істотне значення, враховуючи те, що подання звітності має обов'язково узгоджуватися з фактом підведення підсумків діяльності підрозділів. Крім цього, слід визнати, що в окремих випадках доцільно допустити, що підведення підсумків діяльності підрозділів вимагає визначення остаточних результатів діяльності за певний виробничий цикл і зробити перевірку у виробничому процесі для проведення санітарних чи ремонтних робіт.

Тому поряд із системою контролю витрат за календарними строками необхідно використовувати систему контролю за діяльністю центрів витрат, у яких технологічний процес переривається і відновлюється знову та не узгоджується з існуючими звітними періодами.

Список використаних джерел

1. Тлущкевич Н. Организация управленческого учета // Бухгалтерский учет и аудит. – 2007. – № 2. – с. 13-18.
2. Нападовская Л.В. Управленческий учет: Суть, значение и рекомендации по его использованию в практической деятельности отечественных предприятий // Бухгалтерский учет и аудит. – 2005. – № 8.– с. 50-62.
3. Моссаковский В. Об управленческом учете // Бухгалтерский учет и аудит. – 2006. – № 10.– с. 37-44.

Сторчак Ганна

студентка,

Коваль Олена

к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця

ТРАНСАКЦІЙНІ ВИТРАТИ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Ефективне управління є основою успішного розвитку підприємств. В наш час вони функціонують в умовах жорсткої конкуренції, невизначеності та ризику, постійного пошуку ділових партнерів, укладання нових угод, захисту своїх майнових прав і так далі. І в цьому випадку будь-яка ділова активність підприємств не відбувається без трансакційних витрат, вони є присутніми від дати створення підприємства і аж до його ліквідації, а в окремих випадках можуть стати причиною банкрутства підприємства. Тому дослідження їх сутності, класифікації та основних концепцій управлінського обліку є досить важливим на сучасному розвитку економіки.

В Україні проблема сутності і економічної природи згаданих витрат досліджувалась такими економістами як Архієреєвим С.І., Садовською І.Б. і Ющакон Ж. На потребу наукових досліджень у напрямку управлінського обліку трансакційних витрат неодноразово наголошував і Кірейцев Г.Г.

В економічній літературі є декілька визначень досліджуваних витрат:

- ресурси, які використовуються для встановлення і збереження прав власності, вони включають ресурси, які використовуються без дозволу прав власності, плюс будь-які повні витрати, що виходять з будь-якого потенціалу або реального захисту;
- будь-які витрати, пов'язані з координацією та взаємодією економічних суб'єктів;
- усі витрати, пов'язані з обміном та захистом правочинностей [1].

Трансакційні витрати носять інформаційний характер і виникають внаслідок подолання економічними суб'єктами непрозорої інформації. Відповідно, розмір таких витрат залежить від рівня прозорості інформаційного середовища, який визначається з одного боку, змінами у структурах, а з іншого – намірами економічних суб'єктів щодо своєї участі в цих структурах і бажаного ступеня трансакційної активності. Мінімізація сумарних трансакційних витрат є головним завданням оптимізації трансакційної активності підприємств [3].

Традиційний бухгалтерський облік не виділяє згадувані витрати окремою групою витрат і здебільшого відображає їх в складі

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

адміністративних або збутових. Це негативно впливає на процес прийняття управлінських рішень щодо них, тому завдання класифікації та узагальнення інформації щодо таких витрат, пропонуємо надати управлінському обліку через систему бюджетування, контролю за їх величиною і доцільністю, а також оперативного управлінського аналізу.

Серед різних підходів до класифікації досліджуваних витрат, нами було виділено два основних їх види: що виникають на передконтрактній і післяконтрактній стадіях, кожний з яких по-своєму відбиває проблеми обміну і є особливим об'єктом управління [2].

Для забезпечення ефективного керування трансакційними витратами на підприємстві має бути організоване відповідне інформаційне забезпечення, що дасть змогу приймати правильні управлінські рішення. Така система має включати планування, облік, аналіз і контроль [4].

Доповненням сучасних концепцій управлінського обліку має стати орієнтація на управління трансакціями. Така модель передбачає наступні дії:

- використання облікової інформації за двома напрямками – до центрів відповідальності і до центру регулятивних схем структур господарського і державного управління;
- визнання двох основоположних концепцій вартості – трудової теорії вартості та маржиналізму (граничної корисності благ);
- розробку методології обліку трансакційних витрат, обумовлених дефіцитом інформації, невизначеністю та ризиками;
- класифікацію трансакційних витрат з точки зору обмежених ресурсів і власних інтересів;
- контроль і оцінку ефективності здійснення трансакцій [2].

Отже, із викладеного вище, можна зробити висновок, що на сучасному етапі розвитку жодне підприємство не може обійтись без трансакційних витрат, тому дослідження їх сутності є досить важливим. Оскільки У традиційному бухгалтерському обліку такі витрати не виділені як окрема група витрат, тому це варто зробити в управлінському обліку через систему бюджетування, контролю та оперативного управлінського аналізу.

Впровадження наведеної вище концептуальної моделі сприятиме зацікавленню користувачів інформацією про трансакційні витрати, які здійснюють підприємства у процесі посилення економічної глобалізації; проведення системного аналізу їх характеру, структури та динаміки з метою посилення управління ними.

Список використаних джерел

1. Архиреев С. И. Трансакционные издержки и неравенство в

умовлях рыночної трансформації : монографія / С. И. Архиреев. – Харків : Бизнес Информ, 2000. – 288 с.

2. Кирейцев Г.Г. Глобалізація економіки і уніфікація методології бухгалтерського учета / Г. Г. Кирейцев : науч. доклад. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – Житомир : ЖГТУ, 2008. – 76 с.

3. Садовська І.Б. Сутність та класифікація трансакційних витрат як об'єкта обліку / І.Б. Садовська // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2009. - №27. – С. 116-119.

4. Ющак Ж. Внутрішній контроль трансакційних витрат в системі управління: організаційно-методичне забезпечення / Ж. Ющак // Економічний аналіз. – 2010. - №6. – С.540-543.

Сушарник Ярослав

аспірант

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець–Подільський

ДО ПИТАННЯ ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ ВИТРАТ

Месопотамія велику увагу приділяла питанням обліку оплати праці. Потужну спробу впорядкування системи розрахунків зробив знаменитий вавилонський цар Хаммурапі, який створив звід законів, що дійшов до наших часів. У ньому вказувалися розміри оплати праці з диференціацією різних видів робіт і послуг [3, с.24].

Згідно статті 257 Закону Хамурапі «Якщо чоловік найняв орача, то він повинен йому платити по 8 гурів зерна за 1 рік» [8, с. 257]. Працедавець зобов'язувався сплатити заробітну плату орачу в розмірі 2020,8 л. зерна за рік.

Давньогрецькі економісти приділяли особливу увагу попередньому кошторисі витрат. Філодем опирався в своїх міркуваннях на думку Арістотеля про користь розподілу витрат по місяцях, але сам вважав, що "безглуздо розподіляти на кожен місяць і зводити на кожен рік з постійною рівномірністю" [7, с.131].

Особлива увага привертається питаннями ведення обліку витрат за часів Еллінізму. До наших часів дійшла переписка управляючого Зенона. Зокрема, з впровадженням і розвитком вівчарства Зенон намагався залучити ткачів до Філадельфії. Ткачі готові були оселитися в Філадельфії і працювати з – за умов: розчісування та миття – один талант льону, один

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

доктор – із зобов'язанням надавати одного слугу в якості допомоги. Такий слуга отримував зерна 0,88 за виконану роботу [1, с. 117].

Фінансами та законодавством у час Римської імперії займалися досить серйозно. Одне з найбільших досягнень цього періоду – римське право. [2, с. 22].

Римляни докладно і з повним розумінням ставилися до управління і перш за все, на відміну від греків, приватним маєтком. З питань управління приватними маєтками писали Катон Старший, Сазерна, Колумелла, Варрон. Незважаючи на відмінність поглядів єдине в їхніх міркуваннях – використання особистого господарського досвіду у формі практичних спостережень ґрунтуючись на комерційній інтуїції [4, с. 36].

Наступний період розвитку характеризується впровадженням у вжиток арабських цифр. Простежується поступовий перехід від уніграфічного до диграфічного запису. Диграфічна (подвійна) бухгалтерія зводиться до того, що в перелік рахунків простої бухгалтерії вводяться рахунки власних коштів. Виходить на світ твір Луки Пачолі «Трактат о счетах и записях» [6, с. 28].

Італійська школа: юридичний аспект

Її основні положення можна виразити наступними тезами: бухгалтерський облік не може бути зведений до технічної процедури, бо він є не що інше, як комплекс економіко-адміністративних понять. Облік може бути організований шляхом ведення рахунків на основі цих понять. Бухгалтерський облік необхідний адміністратору для контролю осіб, зайнятих в господарському процесі [5, с. 54, 57].

Французька школа: економічний аспект

Формується економічне трактування бухгалтерського обліку, його мета – вивчення ефективності функціонування кожного об'єкта, що знаходиться на підприємстві: машини, верстата, поля, товару. Рахунки, що відкриваються на об'єкти, називаються внутрішніми, і хоча традиційно їх треба відносити до групи матеріальних, автор тлумачить їх або як чисто калькуляційні, або, результатними рахунками, експлуатації кожного об'єкта [5, с. 69].

Німецька школа: процедурний аспект

Рахунок Виробництва був у німецькій школі мостом, що з'єднує традиційну бухгалтерію і баланс з калькуляцією [5, с. 99 – 102].

Англо-американська школа: психологічний аспект

Вона стверджувала, що в основі бухгалтерського обліку лежить облік витрат. Чітко сформульована мета виробничого обліку як обчислення собівартості, а облікові процедури звели до калькулювання витрат. Втілюється у життя системи стандарт – кост і директ – кост [5, с. 199 - 200].

Починаючи від давніх часів, витрати займали ключову роль в господарствах країн. Ведення обліку відпрацьованих годин в Єгипті,

запровадження Законів Хамурапі, стандартизація витрат в папірусах Зенона, концепція зниження витрат за Римської імперії, все це документальні свідчення важливості обліку витрат ще за стародавніх часів. Так впровадження подвійного запису Лукою Пачолі і відображення в ньому кредиту, свідчило про вагомому роль яка відводилася витрати у Середньовіччі.

Від юридичної концепції Франческо Вілли, економічної точки зору Курсель – Сенеля, процедурного аспекта Альберта Кальмеса, і закінчуючи стандартизацією витрат Гаррінгтона Емерсона і теорією відповідальності за центрами Джона Хіггінса, ось шлях який пройшла теорія витрат. Завдяки цим вченим сьогодні ми маємо повноцінну науку про ведення господарства.

Список використаних джерел

1. Rostovzeff M., A large estate in Egypt in the third century B. C. / Rostovzeff M - Madison, 1922 – p. 209
2. Кравченко А.А. История бухгалтерского учета и аудита: [курс лекцій]/ Кравченко А.А., Налимова З.Ф. - Пятигорск: ГОУ ВПО «СевКавГТУ» филиал в г. Пятигорске, 2007. – С. 269
3. Малькова Т.Н. Древняябухгалтерия: какой она была? / Малькова Т.Н. - М.: Финансы и статистика, 1995 – С. 305
4. Соколов Я.В. История бухгалтерского учета/ Соколов Я.В. : Учебник. 2е изд., перераб. и доп. М.: Финансы и статистика, 2006. – С. 288
5. Соколов Я. В. Очерки по истории бухгалтерского учета/ Соколов Я.В. : Учебник М.: Финансы и статистика, 1991. - С 400
6. Пачолі Л. Трактат о сетах и записях. Пачолі/ Л.: Москва «Финансы и статистика 1983 – с 229
7. Национальные школы бухгалтерского учета [Електронний ресурс]/ Н.А. Бердяев// статті – 2003 – Режим доступу до журн: <http://www.buh.ru/document-385>
8. Законы вавилонского царя Хаммурапи [Електронний ресурс]/ Волков И.М. Дьяконов И.М. Klengel H. Driver G., Miles J.C. // звід законів – 2008 Режим доступу до журн: <http://www.hist.msu.ru/ER/Etext/hammurap.htm>

Талах Тетяна

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах функціонування підприємства важливого значення набувають питання критичного аналізу і перегляду загальноприйнятих поглядів на оцінку ефективності використання ресурсного потенціалу. Ефективність, в широкому розумінні означає здатність приносити ефект, результативність процесу, проекту, тощо, які визначаються відношенням результату (ефекту) до витрат, що забезпечили цей результат. Значна частина праць економістів-науковців присвячена теоретичним основам і методологічним підходам до теорії та практики ефективності виробництва та ефективності використання ресурсів підприємства та його потенціалу [1, 2, 4]. Проте не можна стверджувати, що дана проблема вичерпана. Ринкова економіка ставить перед собою нові завдання оцінки ефективності. В економічній літературі не досить повно і цілісно охарактеризована методика аналізу ефективності використання ресурсного потенціалу, в тому числі такого аналізу, який би послідовно доводив теоретичне дослідження до практичних рекомендацій щодо господарської діяльності підприємств. Аналіз літературних джерел показав різні погляди сутності ефективності та методології її визначення.

Для оцінки ефективності виробництва в цілому, в т.ч. ефективності використання ресурсного потенціалу необхідно проаналізувати сучасний стан, структуру та забезпеченість підприємства всіма видами ресурсів, оскільки аналіз дозволяє побачити структуру процесів, розчленувати економічне явище на окремі складові частини і отримати за рахунок абстрагування найбільш детальне уявлення про явище.

Для дослідження економічної ефективності необхідно керуватись відповідними критеріями, методиками оцінки, економічними показниками. У відповідності з цим важливим елементом дослідження ефективності використання ресурсного потенціалу є вибір головної ознаки оцінки ефективності, яка розкриває її сутність. Зміст критерію ефективності використання ресурсного потенціалу впливає з необхідності максимізації отримуваних результатів або мінімізації виробничих затрат, економії виробничих ресурсів, виходячи із стратегії розвитку підприємства.

В сучасній економічній літературі не існує одностайної думки про методику розрахунку сукупної, комплексної оцінки ефективності

використання ресурсного потенціалу. Сучасна методологія оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу передбачає розрахунок показників продуктивності праці, фондівіддачі та матеріаломісткості продукції. Ці показники є критеріями оцінки кожного виду ресурсу і виступають індикаторами ефективності виробництва. Тому в залежності від показника, який прийнятий за результативний, вся сукупність тенденцій зміни ефективності різних факторів виробництва впливає на варіювання співвідношення результату виробництва до одного із видів ресурсів. Отже, ефективність виробництва оцінюється за рахунок використання кожного виду ресурсу. Тому необхідно розраховувати, за думкою економістів, інтегральний показник ефективності як співвідношення обсягу виробництва до сукупної витрати кожного виду ресурсів.

Основний узагальнюючий показник, за рахунок якого оцінюють ефективність використання ресурсного потенціалу, є випуск товарів і послуг, який є основою для розрахунку інших показників результатів економічної діяльності підприємства, зокрема ресурсівіддача, яка вказує на отриманий обсяг виробництва з 1 грн. вкладених усіх ресурсів та капіталовіддача (капіталомісткість), що показує отриманий обсяг виробництва з 1 грн. вкладеного основного та оборотного капіталу.

Крім узагальнюючих показників економічної ефективності підприємства, на нашу думку, необхідно розрахувати показники залежно від економічної стратегії кожного підприємства. Тому в розрахунок показників ефективності ми пропонуємо ввести такі чинники: валова додана вартість, чиста додана вартість та чистий прибуток.

У міжнародній практиці випуск товарів і послуг не вважають оцінюючим показником результатів економічної діяльності, оскільки на його величину впливає вартість товарів і послуг, які споживають у процесі виробництва. Вартість товарів, які споживають, за винятком споживання основного капіталу і ринкових послуг, які споживають у процесі виробництва, становить проміжне споживання, що містить витрати на товари, матеріальні й нематеріальні послуги, які використовують на виробничі потреби. Іншими словами, це матеріальні витрати. Різниця між випуском товарів і послуг та проміжним споживанням становить собою валову додану вартість [3, с. 21].

У сучасній звітності не виділяють такий показник, як валова додана вартість, тому на основі проведеного дослідження ми пропонуємо розрахувати його обсяг, як суму чистого прибутку, фонду оплати праці й амортизаційних відрахувань, тобто без урахування проміжного споживання (матеріальних витрат), але з урахуванням споживання основного капіталу в процесі виробництва.

Показники результатів економічної діяльності поділяються на

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

показники валових та кінцевих (чистих) результатів. Валові показники відрізняються від чистих на величину споживання основного капіталу. Показник доданої вартості призначений для розрахунку вартості, створеної в процесі виробництва протягом конкретного періоду. Тому теоретично правильніше визначати його за відрахуванням споживання основного капіталу, який належить до витрат виробництва. Різницею між валовою доданою вартістю і вартістю споживання основного капіталу визначають чисту додану вартість [3, с. 21].

Згідно з діючими формами звітності ми пропонуємо чисту додану вартість визначати як суму чистого прибутку та фонду оплати праці. Отже, існуюча система узагальнюючих показників економічної ефективності виробництва розширюється за рахунок використання показників валової та чистої доданої вартості, а також чистого прибутку.

Залежно від економічної стратегії підприємства ми пропонуємо розраховувати рівень чистого прибутку на одиницю вкладених виробничих ресурсів для підприємств, які мають на меті отримання лише прибутку без вкладень коштів на розширення та модернізацію виробництва, а також рівень чистої доданої вартості на одиницю вкладених виробничих ресурсів для підприємств, які працюють лише для отримання прибутку та виплати заробітної плати, і рівень валової доданої вартості на одиницю вкладених виробничих ресурсів для підприємств, котрі зацікавлені в розширенні виробництва, реконструкції та модернізації технологічного процесу, при цьому отримувати прибуток і виплачувати заробітну плату.

Список використаних джерел

1. Алимов О.М. Економічний розвиток України: інституціональне та ресурсне забезпечення: монографія /Алимов О.М., Даниленко А.І., Трегобчук В.М. та ін.– К.: Об'єднаний інститут економіки НАН України, 2005. – 540 с.
2. Мельник Л.Г. Економіка розвитку: монографія/ Л.Г. Мельник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 662 с.
3. Салин В. Н., Медведев В. Г., Кудряшова С. И., Шпаковская Е. П. – Макроэкономическая статистика: Учеб. пособие. – М.: Дело, 2000. – 336 с.
4. Социально-экономический потенциал устойчивого развития: учебник/ под ред. проф. Л.Г Мельника (Украина) и проф. Л.Хенса (Бельгия).– Сумы: ИТД «Университетская книга», 2007. – 1120 с.

Тарновская Юлия

к.э.н., доцент

Уральский институт – филиал Российской академии
народного хозяйства и государственной службы при Президенте РФ
г. Екатеринбург, Россия

ПРОЦЕССНО-ОРИЕНТИРОВАННЫЙ ПОДХОД К УПРАВЛЕНИЮ ЗАТРАТАМИ КОМПАНИИ

В современных условиях хозяйственной деятельности топ-менеджмент компании постоянно находится в поиске инструментов повышения эффективности бизнеса, так как его долгосрочные конкурентные преимущества в основном зависят от возможности предложить покупателям равный по качеству продукт (услугу) по более низкой цене. Одним из таких инструментов является процессно-ориентированный подход к управлению затратами.

Необходимость внедрения процессного подхода диктуется международными стандартами системы менеджмента качества ISO 9001:2000. В результате его внедрения возрастает степень управляемости хозяйственными операциями, повышаются показатели эффективности производства и отдачи ресурсов, улучшаются другие показатели деятельности предприятия.

Основными задачами, решаемыми при внедрении процессного подхода к управлению компанией являются: внедрение и поддержка системы менеджмента качества; учет затрат по процессам; разработка требований к информационным системам; внедрение системы сбалансированных показателей (Balanced Scorecard) [1].

Как известно, цена формируется с учетом себестоимости продукции (услуги), что стимулирует компанию акцентировать внимание на разработке новых подходов к управлению затратами на производство и реализацию продукции (услуги). Принятие эффективных управленческих решений предполагает создание системы качественной оперативной информации для управления затратами. Объектами управления являются затраты от момента разработки до использования продукта (услуги). Субъектом управления затратами выступают руководители и специалисты предприятия и производственных подразделений (цехов, производств и т.д.).

При использовании процессного подхода основными задачами анализа затрат являются:

1. Оценка динамики изменения затрат относительно прошлых отчетных периодов;
2. Анализ состава и структуры затрат, в том числе по бизнес-

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

процессам, по элементам затрат;

3. Анализ затрат на 1 рублю продукции (услуг);

4. Определение влияния отдельных факторов на величину затрат и их количественная оценка;

5. Выявление резервов снижения затрат на выпуск продукции.

Выполнение этих задач анализа затрат позволит получить необходимую управленческую информацию для обеспечения процессов управления предприятием [2].

Логическая последовательность процесса управления компанией обусловлена определенной закономерностью взаимодействия функций управления, таких как планирование, учет, анализ и контроль.

Следовательно, система управления затратами включает:

1. Планирование (нормирование) затрат, по видам затрат и продукции, а также в целом;

2. Учет затрат (управленческий и финансовый учет) включают калькуляционный учет себестоимости продукции и учет затрат на производство;

3. Анализ затрат (оперативный, текущий и перспективный) позволяет оценить достигнутые результаты деятельности предприятия, выявить внутренние и внешние резервы его развития;

4. Контроль за отклонениями в затратах с разработкой механизма реализации функций управленческого контроля затрат.

В практике работы российских компаний наибольшее распространение получили такие группировки затрат, как: по статьям калькуляции, по экономическим элементам (видам) затрат, по местам возникновения затрат, по процессам.

В теории бухгалтерского учета выделяются процессы: приобретения (заготовки) материалов, средств производства, найма рабочей силы, производства готовой продукции и ее (или товаров, работ, услуг) реализации (продажи). В ходе этих процессов происходит изменение их натуральной формы. При заготовке денежные средства превращаются в материалы и средства производства. В процессе производства поступившие материалы (предмет труда) с помощью рабочей силы и орудий производства превращаются в готовую продукцию, которая направляется для реализации (продажи). В процессе этих актов готовая продукция становится деньгами, а деньги вновь направляются на заготовку материалов, приобретение средств производства, наем рабочей силы. По процессам затраты группируют в зависимости от направления их использования [1].

Отличительной особенностью процессного подхода является учет затрат на ресурсы, израсходованные на осуществление процессов, что позволяет компании наиболее точно определить затраты по продуктам

(услугам), процессам и видам операций, и выявит возможности по снижению затрат и повышению эффективности функционирования предприятия в целом. Решение этих задач предполагает также проведение анализа в разрезе используемых ресурсов и бизнес-процессов, помимо основных направлений анализа, осуществляемых в рамках общепринятой методики анализа затрат.

Объектами анализа затрат продукции (услуг) при процессном подходе являются: полная себестоимость продукции (услуг) в целом и отдельных видов, структура затрат по элементам, затраты на бизнес-процессы, затраты на 1 рубль продукции (услуги) [2].

Выполнение любых видов деятельности необходимо осуществлять с более низкими издержками, поэтому все процессы, происходящие в компании необходимо анализировать с точки зрения завершенности и возможности исчислить затраты на их выполнение.

Таким образом, эффективное управлению затратами в современной компании предполагает переход к процессному подходу, который предлагает определение набора процессов, выполняемых на предприятии и их дальнейшее совершенствование. Только в том случае компания может своевременно и последовательно адаптировать свои процессы к постоянно изменяющимся условиям деятельности представление, когда будут исследованы причинные связи и закономерности развития хозяйственных процессов предприятия, целью выполнения которых является создание продуктов (услуг) для удовлетворения требований потребителей.

Список использованных источников

1. Зырянова Т.В., Тарновская Ю.С. Моделирование процессного подхода для целей управленческого учета // Международный бухгалтерский учет, 2012, № 44 (242) – ноябрь.
2. Колесова А.В. Концептуальная модель анализа затрат при использовании процессного подхода // Вопросы экономики и права, 20011, №12.

Тлучкевич Наталія
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

ЗНАЧЕННЯ СОБІВАРТОСТІ У СИСТЕМІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

На сьогодні перед підприємствами агропромислового комплексу України гостро постають питання достовірного формування, розрахунку та відображення в обліку витрат виробництва, які пов'язані із специфікою галузі. Саме правильний розрахунок собівартості продукції (р., п.) сприяє більш ефективному управлінню процесами її формування, покращенню якісних показників роботи підприємства, усуненню причин нереальної собівартості продукції і, відповідно, недостовірної рентабельності її виробництва, що в кінцевому підсумку може бути причиною викривлення фінансових результатів суб'єктів господарювання та застосування невідповідної цінової політики з боку держави.

Відповідно до П(С)БО 16 "Витрати", залежно від ступеня готовності продукції та її реалізації передбачено визначення таких видів собівартості, як виробнича собівартість та собівартість реалізованої продукції, які використовуються у фінансовому обліку, зокрема для оцінки запасів та визначення фінансового результату від операційної діяльності під час складання форми фінансової звітності № 2 "Звіт про фінансові результати".

Однак, з метою надання інформації для управління собівартістю, важливо враховувати вимоги, які висуваються до інформації управлінського обліку: для різних цілей використовується різна собівартість.

Загальноприйнятими видами собівартості, які розраховуються на практиці сільськогосподарськими підприємствами, є планова і фактична собівартість, рідше обчислюють нормативну. Крім видів собівартості існують форми собівартості, а саме: повна собівартість, яка характеризує рівень усіх витрат на виробництво (змінних і постійних), і неповна – характеризує лише змінні витрати.

Протягом звітного періоду вироблена продукція обліковується за плановою собівартістю. Однак, відпускати сировину (готову продукцію власного виробництва), надавати роботи, послуги іншому виробництву варто не за плановою ціною, а за фактичною (виробничою, наближеною до ринкової), яка діє на певний момент часу, адже витрати були понесені і обсяг виходу продукції відомий (наприклад, в тваринництві молоко). Потім, в кінці року вони порівнюються шляхом списання калькуляційних різниць, при цьому різниця в оцінці буде значно меншою. Це призведе до формування більш реальної величини виробничих витрат та покращення ситуації у

наступних періодах, розрахунку дійсних (фактичних, достовірних) показників аналізу витрат і прийняття оперативних управлінських рішень. В іншому випадку собівартість не зможе ефективно використовуватися для прийняття управлінських рішень, що негативно вплине на економіку підприємства.

Тому, протягом року варто визначати наближену до фактичної виробничу собівартість виготовленої продукції, за якою необхідно її обліковувати протягом року, враховуючи сезонність виробництва, технологічний період вирощування, попит і пропозицію на ринку тощо. Крім того, для управлінських потреб таку собівартість по можливості слід обчислювати щомісяця на основі інформації про ринкові ціни на відповідну продукцію.

Повна собівартість використовується не для оцінки активів протягом року, а для визначення та планування ціни на продукцію. Розрахунок повної собівартості є необхідним для підприємств, хоча і використовується лише для потреб управлінського обліку. Така собівартість відображає виробничі і невиробничі витрати, які брали участь у виробництві певного виду продукції та в процесі господарської діяльності підприємства, тому, виходячи із показника повної собівартості, потрібно в першу чергу керуватися при встановленні ціни на продукцію та визначати фінансові результати за місяць, квартал і т.д. як по підприємству в цілому, так і по окремих його структурних підрозділах. Крім того, цей показник дає можливість проводити більш розширений аналіз витрат та собівартості й аналізувати показники роботи кожного структурного підрозділу та підприємства в цілому.

Отже, з метою забезпечення керівництва підприємства детальнішою інформацією про собівартість сільськогосподарської продукції та для розширеного аналізу витрат доцільно в практиці сільськогосподарських підприємств розраховувати: нормативну собівартість – для розрахунку нормативної собівартості та оперативного планування; очікувану собівартість продукції – для прийняття попередніх і оперативних управлінських рішень щодо майбутнього використання матеріальних ресурсів, встановлення ціни на продукцію власного виробництва, планування фінансових результатів та проведення детального аналізу поточних витрат і відхилень від планових даних; виробничу собівартість, за якою слід протягом року обліковувати вироблену сільськогосподарську продукцію (щомісяця, щокварталу); повну собівартість продукції – для цінової політики підприємства.

Чітка та реальна інформація про різні види собівартості продукції дасть можливість аналітикам вчасно аналізувати та прогнозувати економічні показники діяльності підприємства, реагувати, впливати та змінювати їх величину, а для керівництва приймати і планувати ефективні управлінські рішення.

СЕКЦІЯ 4
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО
ОБЛІКУ ЗА ОБ'ЄКТАМИ

Андрущенко Наталія

к.пед.н., доцент,

Безкоровайна Яна

студентка

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

м. Вінниця

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО
ОБЛІКУ

В Україні стрімкими темпами розвиваються ринкові економічні відносини невід'ємною частиною яких є інформаційне забезпечення, що є запорукою успіху і конкурентоспроможності підприємств. Організація управління бухгалтерського обліку на підприємстві сьогодні неможливі без застосування інформаційних технологій і ефективного їх використання.

Науково-технічна революція створює сприятливі умови для розвитку суспільства, проте яким чином буде використовуватися досягнення науки й техніки залежить від конкретної соціально-економічної підсистеми суспільства, внаслідок чого може проявлятися дисгармонія та диспропорція між ступенем науково-технічного розвитку як окремих національних суспільств, так і різноманітних сфер людської діяльності в межах суспільства. Для недопущення інформаційної нерівності в Україні був прийнятий Закон України „Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки” [1]. Провідну роль в науково-технічному розвитку відводиться системі обліку та інформаційним технологіям.

Поширення інформаційних технологій в економіці та, зокрема, у бухгалтерському обліку, принесло із собою масштабні революційні зміни. Інформаційні системи почали змінювати звичну структуру управління. В умовах ринкової економіки саме бухгалтерія є основним органом формування масивів управлінської інформації, а облікова бухгалтерська система охоплює практично весь процес формування, опрацювання й передавання для потреб управління техніко – економічної інформації [2].

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

На сьогоднішній день найбільш відомі бухгалтерські програми це «1С Підприємство», «Парус», «Акцент», «Галактика», «Діасфорт», «Інфін», «Інфософт», «Омега» та інші.

Автоматизація і введення 1С бухгалтерського обліку на підприємстві є однією з найбільш важливих задач. Ситуація така, що сам по собі бухгалтерський облік на підприємстві може розглядатися як внутрішня справа підприємства, а основою для оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства з боку держави служить звітність, що повинна щокварталу надаватися в податкову інспекцію по місцю реєстрації підприємства. Призначення бухгалтерської програми - максимально полегшити працю бухгалтера, позбавивши його від одноманітної роботи і звести ймовірність помилок до мінімуму.

Бухгалтерська 1С, як і будь – яка інша, має свій власний життєвий цикл – сукупність стадій та етапів, які вона проходить у своєму розвитку від моменту прийняття рішення про її обробку чи вдосконалення до моменту припинення її функціонування. 1С обліку, контролю та аналізу має органічно вливатися в загальну систему управління підприємством, характеризуватися взаємоузгодженістю між комплексами задач і задачами та іншими 1С підприємства, включати в себе задачі обліку, контролю, аналізу і внутрішнього аудиту. Кожна задача характеризується функцією управління, в рамках якої вона вирішується; ресурсом, який вона відображає, та його станом; підрозділом, до якого належить ресурс; періодом часу, за який відображається рух ресурсу. Бухгалтерські ІТ повинні представляти бухгалтерську інформацію, що відображає повну картину виробничо-господарської діяльності підприємства.

Успішне використання великою кількістю підприємств нашої держави цих програм, свідчить про здатність цих систем забезпечити своєчасність і достовірність облікової інформації для прийняття управлінських рішень підприємствами та установами. Саме ці характеристики систем обліку є найважливішими для отримання непрямого економічного ефекту. На жаль, використання бухгалтерських систем в автономному режимі обмежує можливості підвищення ефективності управління [3].

Бухгалтерський облік надає інформаційну модель стану об'єкта управління і найбільш точно відображає місце його знаходження в багатофазовому просторі станів системи.

Здійснення управлінських рішень відбувається на трьох рівнях: стратегічному, тактичному і оперативному. Кожний з цих рівнів потребує відповідного інформаційного забезпечення, яке в у мовях автоматизації діяльності підприємства реалізується засобами інформаційних технологій в обліку. Прийняття стратегічних рішень забезпечується інформаційними технологіями в стратегічних напрямках обліку, тактичних – інформаційними технологіями у фінансовому обліку, а оперативних –

СЕКЦІЯ 4
Інформаційні технології в організації бухгалтерського
обліку за об'єктами

інформаційними технологіями в управлінському обліку [4].

Повністю автоматизованим в даний час може бути лише оперативне управління. Прийняття оперативних управлінських рішень призводить до очікуваних і прогнозованих результатів. Економічні наслідки у разі неправильних управлінських рішень оперативного характеру в значній мірі не впливають на кінцевий фінансовий результат. А це з економічної точки зору підтверджує можливість повної автоматизації прийняття оперативних управлінських рішень на основі інформаційних технологій в управлінському та фінансовому обліку. Комп'ютерні системи бухгалтерського обліку (КСБО) пройшли великий історичний шлях становлення й розвитку. Вони змінювалися паралельно зі змінами інформаційних технологій, програмних і технічних засобів оброблення інформації, методів і засобів розроблення, концепції побудови ІС [5].

Застосування комп'ютерних технологій у бухгалтерському обліку значно підвищує продуктивність праці бухгалтерів. Організація бухгалтерського обліку в умовах його комп'ютеризації залежить у першу чергу від реалізованого на відповідних технічних засобах програмного забезпечення.

Обчислювальна техніка суттєво підвищує якість обробки облікової інформації. При цьому застосування комп'ютерів змінює зміст та організацію праці облікового персоналу: зменшується кількість ручних операцій з обробки первинних документів, систематизації облікових показників, заповнення реєстрів та звітних форм. Облікова праця стає більш творчою, спрямованою на організацію й удосконалення обліку. Розвиток інформаційних технологій бухгалтерського обліку за останні роки йде все більш зростаючими темпами.

Отже, можна зробити висновок, що наведений перелік категорій програм корисний для уявлення про основні класи бухгалтерського програмного забезпечення та допомагає порівняти їхні можливості і вибрати оптимальну програмну систему для бухгалтерії, а це свідчить, що ефективність бухгалтерського обліку вища при застосуванні сучасних інформаційних систем і технологій.

Список використаних джерел

1. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
2. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. – К., 2003. – 349 с.
3. Майорів С.І. Інформаційний бізнес: комерційне поширення маркетинг. - М.: Фінанси і статистика, 2000. – 128 с.
4. <http://www.refine.org.ua/pageid-1507-1.html>
5. Терещенко Л.О., Матієнко-Зубенко І. І., Інформаційні системи і технології в обліку: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2005. - 187 с.

Зима Юлія

к.е.н., доцент

Міжнародний університет фінансів
м. Київ

ПРОБЛЕМИ АВТОМАТИЗОВАНОГО ОБЛІКУ ПДВ

Організація обліку податків є найбільш проблемним аспектом системи обліку підприємства. Слід визнати, що суттєвою характеристикою обліку податків окрім кількості податків, які сплачує підприємство і звітності, є процедура, за якою накопичується облікові інформація, потрібна для ведення податкового обліку. Вирішення проблеми накопичення достовірної, повної інформації з метою вчасної сплати та подання звітності лежить в площині використання інформаційних технологій.

Проблемам обліку податку на додану вартість присвячені роботи таких фахівців, як Г.В. Нашкерська, В.К. Орлова, С.В. Хома, Н. А. Ривак тощо.

При автоматизації облікових операцій з розрахунку податку на додану вартість, слід врахувати такі особливості:

- підприємство може одночасно вести облік операцій, які підпадають під різні ставки оподаткування (0% чи 20%), або звільнюються від оподаткування;

- на кожному підприємстві є господарські операції, які включаються в розрахунок податкового кредиту та зобов'язань, а є такі, які не включаються. Відповідно і облік таких операції потрібно вести окремо;

- розрахунок ПДВ відбувається за першою подією, якою може бути відвантаження товарів чи отримання оплати. При цьому слід врахувати, що первинні документи бухгалтерського обліку, за якими фіксуються операції оплати-відвантаження не є підставами для включення суми в кредит чи зобов'язання. Формування суми ПДВ до сплати чи відшкодування здійснюються лише на підставі виписаних належним чином податкових накладних покупця чи постачальника [2];

- у підприємства формуються два потоки податкових документів: податкові накладні, які підприємство виписує при реалізації товарів, та податкові накладні, які підприємство отримує при придбанні. І перший, і другий потік документів потрібно чітко контролювати, щоб уникнути проблеми не включення сум у розрахунок ПДВ;

- для операцій придбання можливий пропорційний розподіл ПДВ (ст. 199 Податкового кодексу).

Вказані особливості ускладнюють процедуру формування зобов'язань з ПДВ, що призводить до:

- неправильного визначення суми податку до сплати;
- неправильного заповнення податкових декларацій;

СЕКЦІЯ 4
Інформаційні технології в організації бухгалтерського
обліку за об'єктами

- недостовірного обліку ПДВ.

Автоматизований облік вирішує цю проблему, але лише частково. Так, наприклад, в рішення "1С: Бухгалтерія для України 8" визначається схема оподаткування для кожної господарської операції [4]. Для вирішення проблеми контролю руху податкових накладних, система пропонує такі поняття як:

- ПДВ очікуваний – формується за даними оперативного обліку, а не за даними податкових документів;

- ПДВ підтверджений – формується на підставі вписаних чи отриманих податкових документів.

Для відображення ПДВ на рахунках обліку використовують наступні рахунки плану рахунків:

- 6412 "Розрахунки по ПДВ"- для обліку зобов'язань з ПДВ. На цьому рахунку аналітичний облік не ведеться. Сальдо на рахунку підтверджується податковими документами;

- 643 "Податкові зобов'язання "- для обліку податкових зобов'язань з ПДВ;

- 644 "Податковий кредит" – для обліку податкового кредиту з ПДВ;

Для формування інформації про ПДВ в системі використовуються реєстри накопичення. Їх дві групи [4]:

1. Реєстри, які використовуються як службові остаточні реєстри накопичення. Контролюють процес відвантаження та оплати.

В цих реєстрах за кожним документом, пов'язаним з контрагентами, фіксується вся інформація про податкові параметри операції – ставка ПДВ, вид діяльності для ПДВ.

Документ "Закриття місяця" процедурою "Закриття реєстрів податкового обліку" списує з реєстра операції, по яким пройшли відвантаження і оплата товару.

2. Реєстри, які ведуть облік очікуваного і підтвердженого ПДВ.

Реєстри дозволяють вивіряти суми підтверджених податкового зобов'язання та кредиту і непідтверджених податкового зобов'язання та кредиту.

Застосований в рішенні механізм дає змогу спростити процедуру нарахування та розрахунку ПДВ. Однак, окремі облікові процедури залишаються ускладненими:

- розрахунок пропорційного податку на прибуток;
- облік податку на прибуток в операціях руху основних засобів;
- облік податку на прибуток при значних обсягах операцій оплати-відвантаження.

Проте, складнощі автоматизованого обліку ПДВ пов'язані не стільки з недосконалістю програмного забезпечення, а зі складністю самого механізму формування податкового зобов'язання, визначеного

законодавством.

Загалом, можна зробити висновок про те, що пошук вирішення проблем автоматизації облікових процедур розрахунку податку на додану вартість слід шукати не лише в інструментах програмного забезпечення, але й в спрощенні самої процедури обліку і сплати податку.

Список використаних джерел

1. Про затвердження форми податкової накладної та порядку її заповнення: Затверджено Наказом ДПАУ № 969 від 29.12.2010 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: / <http://www.dtkk.com.ua>
4. Шаталов А.М. "1С:Бухгалтерия для Украины: первые шаги". - Фирма 1С. - 2009. - С. 276.

Левченко Ольга

к.е.н., доцент,

Сахно Людмила

к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнічний університет
м. Мелітополь

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Проблеми обліку виробничих запасів в сучасних умовах набувають особливої актуальності в зв'язку з потребою швидкої і достовірної інформації. Процес відображення їх в обліку, який складався роками не задовольняє інформацією управлінський персонал. Тому станом на сьогоднішній день важливим є вирішення питання пристосування сучасної системи обліку виробничих запасів на підприємствах до вимог оптимізації оперативності та достовірності надання інформації для потреб менеджменту з метою раціоналізації управління такими активами та підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання в цілому.

Раціональне управління виробничими запасами потребує своєчасного оперативного обліку за їх надходженням і використанням, а це не можливо без застосування в обліку комп'ютерних технологій.

Дані проблеми, значною мірою, допомагають вирішити інформаційні технології (система методів і способів пошуку, збору, накопичення, зберігання і обробки інформації на основі застосування обчислювальної техніки) [1, с. 504].

Використання обчислювальної (комп'ютерної) техніки та створення на цій основі автоматизованих робочих місць (АРМ) складських працівників, та працівників обліку забезпечить: зменшення обсягу робіт з одноманітними операціями; прискорення опрацювання даних первинних документів; автоматизацію формування звітних форм; деталізацію аналітичного рівня обліку запасів; відмову від користування типографськими бланками первинних документів і звітності і т. д. [1, с. 504].

Необхідно враховувати, що впровадження бухгалтерської програми буде вважатись удосконаленням обліку лише тоді, коли в результаті такого впровадження підвищиться ефективність і поліпшиться якість ведення бухгалтерського обліку на підприємстві [2, с. 12].

Така можливість пов'язана з тим, що автоматизований спосіб обробки облікових даних потребує формального і чіткого опису облікових процедур у формі алгоритмів, що налагоджує порядок виконання свої повноважень обліковцями.

Автоматизація обліку вносить позитивні зміни до технології роботи бухгалтерії. Так, один виконавець поєднує функції декількох суміжних ділянок обліку, наприклад, касир не тільки обробляє прибуткові та видаткові касові ордери, але й розносить їх суми по облікових регістрах. Те ж саме відбувається при обробці одного первинного документу, який стосується декількох ділянок обліку. При проведенні оплати послуг постачальнику платіжним дорученням одночасно можна обробити і рахунок постачальника, дані якого розносяться по об'єктах та шифрах аналітичного обліку. При цьому одразу ж формуються відомості про витрати на виробництво. Всі названі вище операції може виконати одна людина, до того ж, тільки вона відповідає за результати своєї роботи [3, с. 28].

Наявний діапазон часу ведення бухгалтерських операцій за допомогою автоматизованої інформаційної системи дозволяє відразу прискорити весь процес бухгалтерського обліку. При внесенні коректив до даних на будь-якому робочому місці результати відразу стають відкритими для всіх користувачів, які працюють в цій системі. Тому при такій організації має дотримуватись сувора дисципліна користувачів і вимагається відповідна кваліфікація всіх співробітників, які вносять інформацію до загальної бази даних.

Спільна інформаційна база дає можливість спільно використовувати таку нормативно-довідкову інформацію, як довідники: зовнішніх організацій, структурних підрозділів, статей обліку, допустимої кореспонденції рахунків, номенклатури-цінника виробничих запасів; типових господарських операцій тощо [4]. Автоматизоване оброблення даних з обліку виробничих запасів на практиці забезпечується різними способами: розробленням спеціальною формою на замовлення управлінської інформаційної системи підприємства (у тому числі й інформаційної системи обліку); придбання універсального програмного комплексу (або окремого його модуля) на ринку програмного забезпечення; автоматизацією облікового процесу силами фахівців підрозділу з автоматизованого оброблення даних підприємства; використанням табличних процесорів обліковими працівниками для забезпечення автоматизованого розв'язання окремих задач конкретної ділянки обліку [3, с. 27].

При застосуванні комп'ютерних програм вдосконалення обліку може виражатися в: упорядкуванні бухгалтерського обліку; збільшенні кількості інформації, одержуваної з бухгалтерського обліку; зниженні числа бухгалтерських помилок; підвищенні оперативності бухгалтерського обліку; підвищенні економічності бухгалтерського обліку; інших чинниках, що залежать від специфіки кожного конкретного підприємства.

Поліпшується організація і знижується трудомісткість ведення обліку,

СЕКЦІЯ 4
Інформаційні технології в організації бухгалтерського
обліку за об'єктами

підвищується продуктивність праці облікового персоналу, знижуються витрати на ведення обліку.

У майбутньому з розвитком і масовим впровадженням автоматизованих інформаційних технологій можлива повна автоматизація роботи й інших сфер людської діяльності, що потребує подальших досліджень у галузі застосування таких технологій для потреб облікової практики.

Список використаних джерел

1. Рапинець В.І. Облік виробничих запасів з використанням інформаційних технологій / В.І. Рапинець // матеріали міжнародної науково-практичної конференції [Створення інтелектуальної системи обліку для економіки України], (Тернопіль, 21-22 листопада 2007 р.) – Т., 2007 – с. 502-504
2. Карпенко О.В. Нові підходи до контролю матеріальних запасів / О.В. Карпенко // Вісник ЖДТУ. – 2001 р. – № 15 – с. 103
3. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. Навчальний посібник. К: Знання-Прес, 2003. – 349 с.
4. Терещенко Л.О. Інформаційні системи і технології в обліку: Навч. посіб. / Терещенко Л.О., Матієнко-Зубенко І.І. – К.: КНЕУ, 2004. – 187 с.

Носкова Тетяна

викладач

Омелько Мар'яна

викладач

Могилів-Подільський технологічно-економічний коледж
Вінницького національного аграрного університету
м. Могилів-Подільський

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Можливості обчислювальної техніки забезпечують не лише універсальний характер її застосування (виходячи із загальних методологічних підходів організації бухгалтерського обліку), але й дозволяють використовувати програми, налагоджені на конкретне підприємство з урахуванням пропозицій замовника. Сучасна комп'ютерна форма бухгалтерського обліку базується на використанні персональних комп'ютерів та обчислювальних мереж.

Застосування комп'ютерів дозволило автоматизувати робоче місце бухгалтера і підняти на новий рівень процес реєстрації господарських операцій. Бухгалтер працює на комп'ютері в діалоговому режимі, використовує зворотний зв'язок у процесі обробки інформації і отримання відповідних вихідних документів.

В умовах сьогодення без комп'ютерної техніки та програмного забезпечення не може діяти навіть найменше підприємство. Зайняти лідируюче положення на ринку, підвищити ефективність роботи персоналу, створити оптимальну структуру управління – найважливіші завдання керівника підприємства. У бухгалтерській діяльності це особливо важливо, що обумовлює необхідність застосування пакетів програм для бухгалтерського обліку, впровадження яких підвищує оперативність обробки даних.

Використання комп'ютерних технологій значно підвищує продуктивність праці бухгалтерів. Створення та використання комп'ютерної системи бухгалтерського обліку сприяє не тільки прискоренню процесу обробки інформації на підприємствах, але й суттєвому покращенню його організації. Такі можливості зумовлені тим, що комп'ютерний спосіб обробки інформації вимагає формального та чіткого опису облікових процедур у вигляді алгоритмів, що призводить до впорядкування порядку виконання обов'язків працівників бухгалтерської служби. Впровадження інформаційної системи дозволяє переходити на нові методи управління, на якісно новий рівень менеджменту і ведення бухгалтерського обліку та є стратегічно важливим для будь-якого

СЕКЦІЯ 4
Інформаційні технології в організації бухгалтерського
обліку за об'єктами

підприємства. Позитивним результатом впровадження інформаційної системи на підприємстві може бути: впорядкування бухгалтерського обліку; збільшення кількості інформації, що надходить з даних бухгалтерського обліку; зниження кількості бухгалтерських помилок; підвищення оперативності обліку.

Отже, до переваг, які отримує підприємство від впровадження облікових систем можна віднести: економію оборотних засобів; зниження виробничого браку; скорочення витрат на адміністративно-управлінський апарат; зростання ефективності виробничих потужностей; зниження транспортних витрат; зниження страхових запасів на складах; зменшення витрат часу на здійснення господарських операцій.

На сучасному етапі розвитку економіки користь від інформаційних технологій є очевидною, проте існує ще досить багато проблем щодо автоматизації діяльності підприємств та їх облікових підрозділів. Так у майже 40% підприємств України бухгалтерський облік неавтоматизований взагалі, або автоматизовані окремі його ділянки. Проблема створення та впровадження інформаційних систем на підприємстві залишається однією з найскладніших в Україні.

До негативних факторів, що роблять використання інформаційних систем бухгалтерського обліку нераціональним слід віднести: використання багаторівневої технології проектування, кожна стадія якої виконується спеціалістами різної спеціальності та кваліфікації; домінування не комп'ютеризованих функцій інформаційних систем через технічну неможливість або економічну неефективність комп'ютеризації функцій управління, що не забезпечують прямого доступу працівників до інформації; надмірно централізована обробка інформації; відокремлене функціонування систем інформаційного забезпечення в галузях виробничої, маркетингової, організаційної, фінансової, кадрової, бухгалтерської діяльності підприємства.

При впровадженні нових інформаційних систем на підприємстві обов'язково потрібно оцінювати ризик відставання від конкурентів через їх моральне зношування. Після закінчення заходів щодо постачання й установки програмного забезпечення необхідно узгодити ступінь потреби в адаптації типової конфігурації програмного забезпечення та особливості ведення обліку на підприємстві. Досить часто рішення про впровадження системи приймається для того, щоб замінити інформаційні системи, які вже не відповідають умовам бізнесу або для того, щоб мати конкурентні переваги. Саме тому перевагу слід надавати вітчизняним програмним продуктам масового тиражу, що більше відповідають умовам економіки та швидкій зміні законодавчих документів, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку. Вітчизняні програмні продукти мають відповідати основним функціональним обліковим вимогам, мати

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

можливість проводити облікову, аналітичну, контролюючу роботу, враховуючи специфічні риси підприємств (галузь діяльності, розмір і форму власності підприємства). Саме ці моменти мають якісно характеризувати програмний продукт автоматизації інформаційної бази контролінгу підприємства. Тому можливості бухгалтерських програм можуть слугувати критерієм для їх якісних оцінок і вибору для застосування підприємствами. До цих критеріїв потрібно віднести можливість програмного забезпечення — інформаційної бази:

- 1) вести синтетичний та аналітичний облік активів, капіталу, зобов'язань;
- 2) формувати фінансову, податкову, статистичну звітність;
- 3) надавати іншу довідкову інформацію для потреб господарської діяльності;
- 4) на базі даних можливостей проводити автоматизований аналіз-прогноз і контроль за діяльністю підприємства. Крім того, програмне забезпечення має задовольняти відповідні технічні, комерційні та ергономічні потреби.

Серед пакетів прикладних програм найбільшої популярності у користувачів набула програма "1С: Бухгалтерія" версія 7.7 для України. Програма побудована з урахуванням особливостей обліку в Україні на базі Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку і має всі характеристики для того, щоб забезпечити автоматизацію обліку на підприємствах різних галузей. Також варто зазначити, що витрати на обслуговування і доробку інформаційних систем автоматизації мають тенденцію до підвищення, а фактичний результат від їх використання залишається на незадовільному рівні. Крім того, створення комп'ютеризованого бухгалтерського обліку вимагає витрат не лише на розробку та впровадження комп'ютеризованої системи, а й на функціонування. Незважаючи на це, економити на впровадженні інформаційної системи бухгалтерського обліку не варто.

Таким чином, ефективність роботи бухгалтера на підприємстві суттєво підвищується завдяки засобам інформатизації та автоматизації документообігу, які дозволяють оперативно накопичувати відповідні бази даних про наслідки господарської діяльності та використовувати їх для формування редагування і друку вихідних документів, квартальних, піврічних і річних звітів, а також надавати інформаційні послуги відповідним організаціям, ланкам управління щодо ефективності роботи. Саме тому на сьогоднішній день дуже важливо при розробці інформаційних систем мінімізувати вплив розглянутих негативних факторів, що дозволить розвивати і вдосконалювати сучасні комп'ютерні системи бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел

1. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку: Наукове видання. – Житомир, 2009. – 416 с.
2. Івахненко С.В. Сучасні інформаційні технології управління підприємством та бухгалтерія: проблеми і виклики// Бухгалтерський облік і аудит. – 2008 №4. – 54 с.

Царук Наталія
здобувач
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
АГРОПРОДОВОЛЬЧИМ РИНКОМ З ВИКОРИСТАННЯМ
КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

На сучасному етапі удосконаленню управління і поліпшенню якості обліково-аналітичної інформації сприяє використання засобів комп'ютерної техніки. Принципово змінюються технологія відображення операцій, призначення та зміст облікових реєстрів. З первинних форм узагальнення та групування інформації вони перетворюються на вихідні форми аналітичної спрямованості, що, в свою чергу, дозволяє вести облік не тільки в синтетичних, а й в аналітичних розрізах. Це значно покращило ситуацію, оскільки за умов використання комп'ютерних технологій є можливість розробляти інформаційні вибірки відповідно до потреб управління ринком, за кожним контрагентом окремо, згрупувавши їх за необхідними ознаками.

Проблеми комп'ютерних інформаційних систем бухгалтерського обліку досліджували В. Сопко, М. Кропивко, С. Івахненко, В. Ситник та інші вітчизняні, російські та зарубіжні вчені. Проте такі дослідження ускладнюються тим, що потребує компетентності дослідника як у бухгалтерському обліку, так і в сучасних інформаційних системах і технологіях. Економічна інформація на комп'ютерах обробляється відповідно до розроблених програм. Їх нині достатньо, і кількість постійно збільшується, Комп'ютерні програми адаптуються до вимог ринкової економіки і особливостей виробництва.

При використанні комп'ютерів поняття форми бухгалтерського обліку

переходить у поняття комп'ютерної системи бухгалтерського обліку, яка забезпечує автоматизацію обробки і систематизацію інформації для потреб управління та охоплює всю процедуру бухгалтерського обліку [1]. Ринок бухгалтерських програм дає можливість суб'єктам вибирати один з двох шляхів автоматизації обліку: розробка програм власного виробництва або придбання універсальної бухгалтерської програми. У першому варіанті перевагою є повна адекватність створеного бухгалтерського продукту особливостям забезпечення управління ринком продукції, а недоліком - недостатня універсальність програмної розробки та порівняно висока ціна. У другому випадку перевагою є можливість розширення зон використання комп'ютерів, відносно нижча ціна, однак виникає складність адаптування до конкретних запитів ринку. Розглянемо деякі програми з автоматизації обліково-аналітичних робіт. У розрізі програми „БЕСТ” є конфігурація “БЕСТ-Про”, призначена для ведення оперативного, фінансового й управлінського обліку, а також для складання звітності й аналізу. Система “БЕСТ-Ф” призначена для проведення комплексного аналізу фінансового і майнового стану підприємства, вона адресована керівникам та фінансовим менеджерам підприємств, а також співробітникам аудиторських і консалтингових фірм. За допомогою інформаційно-аналітичної системи “БЕСТ-Аналіз” можна досліджувати кон'юнктуру ринку продукції включаючи овочівництво, виявити основні закономірності і тенденції попиту, прогнозувати хід продажу, раціонально використовувати трудові ресурси. При аналізі даних використовуються відомі статистичні методи (середніх, середньозважених, обчислення квадратичних відхилень, кореляційні криві та ін.). Можливостями системи є: розрахунок маржинального прибутку; аналіз змін закупівельних і відпускних цін на продукцію овочівництва; дослідження динаміки валового обороту за окремими видами продукції.

Для успішного господарювання необхідно мати чітку уяву про стан ринку, на якому працює підприємство, і знати, в якому напрямі необхідно рухатись далі. В цьому допоможе система “БЕСТ-Маркетинг”. Вона розрахована на звичайного користувача, який не має спеціальної освіти у сфері маркетингу. Можливостями системи є: визначення перспективних ринкових ніш; аналіз конкурентоспроможності продукції; аналіз реклами, рекомендації до підвищення її ефективності; рекомендації стимулювання продажу; аналіз впливу конкурентів на ринку; порівняльний аналіз власної продукції з аналогами конкурентів; прогнозування продажу сільськогосподарської продукції в тому числі овочів. Конкурентними перевагами серії “БЕСТ” є комплексність системи і наявність наскрізних прикладів, що дозволяє працювати з єдиними даними по всьому спектру функціональних можливостей програми. На даний час

СЕКЦІЯ 4
Інформаційні технології в організації бухгалтерського
обліку за об'єктами

найрозповсюдженою комп'ютерною системою обліку є пакет „1С: Бухгалтерський учет для України”, або „1С: Предприятие” останньої версії 8. Значним плюсом цієї програми є також те, що при зміні існуючого законодавства й методології обліку випускаються оновлені конфігурації, які безкоштовно розповсюджуються серед зареєстрованих користувачів. Режим оновлення дозволяє завантажувати нові можливості без втрати введених користувачем даних.

Ми вважаємо, що помилковим є уявлення, ніби, маючи програму, можна розв'язати будь-яку управлінську задачу. Розробка ефективних рішень потребує не бездумного розрахунку якоїсь кількості техніко-економічних показників, не звітів до потрібної дати. В першу чергу, йдеться про аналіз тих закономірностей, що визначають розвиток проекту як з точки зору зовнішніх умов його реалізації, основних тенденцій подальшого розвитку загальноекономічної ситуації, так і з точки зору його внутрішніх якостей, його внутрішнього змісту. А ця задача вже на порядок складніша, ніж просто оцінка показників рентабельності або поточного фінансового стану підприємства. Розв'язок її під силу тільки висококваліфікованому спеціалісту. І тільки в цьому випадку застосування програмних продуктів для кількісного аналізу впливу різноманітних факторів, що враховують специфіку конкретного об'єкту дослідження, виявиться найефективнішим. І не обов'язково програма повинна бути останньої версії і універсальною. Іншою стороною універсальності та останньої версії може бути надлишкова складність, а отже більша трудомісткість вирішення певних задач. Програма повинна бути ефективною та максимально пристосованою якраз для тих задач, розв'язок яких необхідний для поліпшення обліково-аналітичного забезпечення управління агропродовольчим ринком включаючи продукцією овочівництва. Зараз проглядаються дві основні тенденції, котрі визначають напрямки розвитку аналітичного програмного забезпечення і залежать від потреб користувачів.

Із застосуванням комп'ютерних технологій значно розширюються можливості аналітичного обліку. Побудова і використання інформаційних систем у середовищі обліково-аналітичного забезпечення управління агропродовольчим ринком передбачає перегляд основних стратегічних та концептуальних принципів ведення обліково-аналітичних робіт на основі комп'ютеризації, а також відповідного організаційно-методичного забезпечення оптимального управління попитом і пропозицією у ринковому середовищі.

Список використаних джерел

1. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22. 05. 2003 № 851-IV : Верховна Рада України.

**Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного
забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору
економіки України**

2. Верига Ю., Деньга С. Захист інформації в комп'ютерних інформаційних системах бухгалтерського обліку / Ю. Верига, С. Деньга // Бухгалтерський облік і аудит. –2004. - №5. – С. 59 - 65.
3. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : Навчальний посібник / В.В. Сопко – К.: КНЕУ, 2000.– 578 с.
4. Кропивко М. Ф. Інформаційно-консультаційне обслуговування як об'єкт підприємницької діяльності / М.Ф. Кропивко, М.І. Лобанов // Економіка АПК. – 2000. - № 1. – С. 18-27.

СЕКЦІЯ 5
ІНСТИТУТ АУДИТОРСТВА В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Воляк Леся
аспірант
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ

ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАСЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВ

Сільськогосподарське природокористування є однією з основних форм негативного впливу на стан навколишнього середовища. Ігнорування екологічних засад сільськогосподарського виробництва прискорює екодеструкцію унікальних природних ландшафтів України, зменшує еколого-економічну ефективність аграрного виробництва, і у результаті, поглиблює соціально-екологічні проблеми продовольчої безпеки.

Впровадження екологобезпечного природокористування та обмеження негативного впливу сільськогосподарських підприємств на стан природно-ресурсного потенціалу потребує формування відповідної ефективної системи екологічного аудиту, покликаною оцінювати виконання планів і заходів щодо раціонального використання та охорони природних ресурсів, дотримання вимог екологічного законодавства та природоохоронних нормативів

Згідно зі статтею 1 Закону України "Про екологічний аудит" екологічний аудит – це документально оформлений системний незалежний процес оцінювання об'єкта екологічного аудиту, що включає збір і об'єктивне оцінювання доказів для встановлення відповідності визначених видів діяльності, заходів, умов, системи екологічного управління та інформації з цих питань вимогам законодавства України про охорону навколишнього природного середовища та іншим критеріям екологічного аудиту [1].

Необхідність проведення екологічного аудиту зумовлюється значним погіршенням стану навколишнього середовища, до яких можна віднести: нерівномірне сільськогосподарське опанування території; прискорений

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

розвиток деградаційних процесів стану земельних ресурсів; недостатній розвиток екологічної інфраструктури; достатньо високий рівень техногенного забруднення навколишнього середовища; відсутність еколого-економічних програм комплексного вирішення питань щодо використання та охорони природних ресурсів; екологічно незадовільне нормативно-правове та нормативно-технічне забезпечення, що регулює використання та охорону природних ресурсів.

Дана ситуація потребує відповідних дій з боку керівництва підприємств, адже від кількісного та якісного стану природних ресурсів прямо залежить результативність виробництва. При цьому екологічний аудит дозволяє отримати детальну інформацію про реальний стан наявності та використання природних ресурсів і проведені природоохоронні заходи з метою покращення управління природно-ресурсним потенціалом.

Однак висновки екологічного аудиту мають характер рекомендацій і не є обов'язковими для керівництва підприємства. Досвід екологічного аудиту доводить, що його ефективність залежить від трьох основних чинників: глибини зацікавленості керівництва та власників підприємства у проведенні аудиту; повноти відкритості та сумлінності спеціалістів підприємства у аналізі всіх екологічних аспектів; спільної, злагодженої роботи аудиторської команди і спеціалістів підприємства.

Важливого значення набуває усвідомлення керівництвом сільськогосподарського підприємства необхідності впровадженні системи екологічного аудиту, як ефективного механізму контролю за впливом господарської діяльності на навколишнє середовище. При цьому необхідно визначати політику, програми і правила здійснення діяльності, розумно відносячись до екологічних проблем. Повинна бути чітко визначена екологічна політика і гарантування виконання прийнятих зобов'язань щодо системи управління навколишнім середовищем.

Особливістю проведення екологічного аудиту підприємств є низька достовірність природоохоронної звітності, яка оцінюється нижче 20% існуючого негативного впливу на навколишнє середовище. У зв'язку з цим великого значення набуває надання екоаудиторами консультаційних послуг, до яких відносять: розроблення рекомендацій зі зниження ризику виникнення надзвичайних екологічних ситуацій і зменшення гостроти існуючих; екологічне обґрунтування впровадження винаходів, ресурсозберігаючих технологій і систем, приладів контролю, іншого природоохоронного устаткування; еколого-економічний прогноз екологічних наслідків виробничо-господарської діяльності; еколого-економічна оцінка ризику здійснення інвестиційних проектів та адміністративних рішень; консультування з питань природоохоронного законодавства; розроблення рекомендацій з екологічної освіти

СЕКЦІЯ 5
Інститут аудиторства в Україні: сучасний стан
та перспективи розвитку

працівників підприємства [2].

Вважаємо, що основні причини, за якими має проводитися аудит, є такі: страхування (витрати на ліквідацію наслідків забруднення навколишнього середовища); конкуренція на ринку (товари повинні бути екологічно чистими, що підвищує попит на них на споживчому ринку, спеціальним ярликом відмічаються товари, що пройшли перевірку тощо); придбання (витрати на придбання земельної ділянки або підприємства можуть виявитися перевищеними; експертиза стану навколишнього середовища та забруднення земельних ділянок об'єкта, запланованого для придбання); законодавство (необхідність дозволу робіт із забруднюючими матеріалами).

Комплексний контроль повинен своєчасно виявляти якість економіко-екологічних управлінських рішень ще до виникнення втрат, оскільки перевищення витрат виробництва (у тому числі через забруднення навколишнього середовища) або випуск екологічно небезпечної продукції ведуть до втрати ринків збуту.

Слід відмітити, що на сучасному етапі запровадження екологічного аудиту в Україні також повинні бути поширені: експрес-оцінка екологічної безпеки підприємств, що приватизуються (приватизаційний екоаудит); комплексна експрес-оцінка підприємств з метою проведення не капіталомістких заходів щодо екологічної модернізації виробництва; екологічний аудит інвестиційних пропозицій у складі програм галузевої реструктуризації виробництва (інвестиційний аудит); аудит розрахункових платежів за користування природними ресурсами; аудит раціональності та безпеки використання енергетичних ресурсів (енергетичний аудит); поглиблений екологічний аудит у складі галузевих програм структурної перебудови і розв'язання екологічних проблем [3].

Перспективними напрямками розвитку екологічного аудиту є його використання у системі екологічного страхування при підготовці договорів екстрахування, розробленні планів превентивних заходів щодо зниження екологічних ризиків, при оцінюванні шкоди від настання страхового випадку для підприємців у зв'язку із забрудненням навколишнього природного середовища; у системі ціноутворення; при формуванні фондів екологічної санації підприємств; у системі екологічної сертифікації; у складі загального аудиту бухгалтерської документації тощо.

Отже, використання та відтворення природно-ресурсного потенціалу в Україні може бути стабілізоване й покращене головним чином шляхом зміни орієнтації соціально-економічного розвитку держави, формування нових (сучасних) ціннісних та моральних пріоритетів, перегляду структури потреб,

цілей, пріоритетів та способів діяльності людини. Все це вимагає

проведення комплексу радикальних політичних, законодавчих, соціально-економічних, технологічних та системних контрольних заходів, основним серед яких повинен стати екологічний аудит.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про екологічний аудит" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
2. Новак У. П. Роль екологічного аудиту в контексті інтеграції України до світової організації торгівлі [Електронний ресурс] / Новак У. П. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/urn:bnbi:urn-ukr:nl:u18.538.Nowak.18.5.pdf.
3. Басанцов І.В. Екологічний аудит в Україні: актуальність, проблемні питання та напрями удосконалення [Електронний ресурс] / Басанцов І.В., Пантелейчук О.С. – Режим доступу: <http://www.essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/3523/1/CDFBE7F0d01.pdf>

Гевлич Лариса
к.е.н., доцент,
Лібіченко Катерина
студентка
Донецький національний університет
м. Донецьк

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗОВНІШНЬОГО АУДИТУ

Необхідність фінансового контролю діяльності суб'єктів господарювання, його сутність і значення визначаються Конституцією України. Крім державних контрольних органів в Україні з 1993 р. функціонує підсистема незалежного фінансово-економічного контролю – аудиту як перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, П(С)БО або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів [1].

Проблеми організації та здійснення зовнішнього аудиту на протязі десятиліть вивчалися у роботах таких закордонних та вітчизняних дослідників, як Р. Адамс, М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, Л.П. Кулаковська, Дж.

СЕКЦІЯ 5
Інститут аудиторства в Україні: сучасний стан
та перспективи розвитку

К. Робертсон [2-3], та інші. Однак сучасний стан розвитку економічних відносин в Україні у міжкризовий період вимагає узагальнення досвіду існування та подальших перспектив самого інституту аудиторства.

Метою дослідження є надання рекомендацій щодо удосконалення процесу організації зовнішнього аудиту на основі закордонної та вітчизняної практики.

Організаційне і методологічне керівництво аудиторською діяльністю в Україні здійснює Аудиторська палата України (АПУ) як незалежний самостійний орган, метою якого є сприяння розвитку, вдосконаленню та уніфікації аудиторської справи. Аудиторська палата покликана створити систему незалежного фінансово-господарського контролю у формі аудиту, який би давав об'єктивну оцінку фінансового стану підприємств і підприємців, сприяв раціональному господарюванню та своєчасно запобігав банкрутству, забезпечував достовірний контроль за доходами і видатками власників та одночасно оберігав інтереси держави.

Крім цього, з метою захисту своїх інтересів аудитори України об'єднані у професійну громадську організацію – Спілку аудиторів України, яка діє на місцях через свої осередки за наявності у них не менше п'яти аудиторів. Крім цієї громадської організації також існує Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, що також працює у напрямку розвитку національної облікової системи.

Аудиторська палата України сприяє впровадженню МСФЗ, приділяє особливу увагу процесу навчання аудиторів і систематичному підвищенню їх кваліфікації.

Історичним рішенням палати стало прийняття Міжнародних стандартів аудиту в якості національних, також були розроблені методичні рекомендації щодо впровадження стандартів, здійснення контролю якості аудиторських послуг, розробки робочих документів тощо.

Міжнародні стандарти - це лише певний звід правил, трактування яких може відрізнятись в різних країнах з перехідною економікою, тому механічне перенесення МСФЗ та МСА в ту чи іншу економіку може становити певну небезпеку. Тому впровадженню певної облікової норми має передувати глибоке розуміння економічної сутності цього процесу. Величезну роль в цьому грає АПУ, бо саме вона в особі практикуючого аудитора стикається із застосуванням в умовах господарювання національних П(С)БО, в основі яких лежать міжнародні вимоги до формування показників фінансової звітності. В цьому сенсі інституту аудиторства в Україні належить у перспективі кропітка робота по вдосконаленню та гармонізації національної системи обліку і аудиту у відповідності із міжнародними регулятивами, що дозволить забезпечити користувачів якісною фінансовою інформацією.

Ринок аудиту в Україні продовжує розвиватися, і у нього є хороші

перспективи з точки зору збільшення обсягу господарських суб'єктів, які зобов'язані здійснювати щорічну перевірку фінансової звітності, а також розширення аудиторських послуг. Але є й перешкоди для його розвитку, основною з яких є корумпованість українського бізнесу та державних інституцій.

Важливою проблемою аудиторського ринку є і те, що нинішня система сертифікації є недосконалою, зокрема, непрозорою, що перешкоджає приливу кадрів в аудиторський бізнес. Саме тому власники підприємств та інвестори не довіряють незалежним українським аудиторам.

Відсутність якісної системи аудиту заважає розвитку українського фондового ринку та ринку капіталу.

Рішеннями даних проблем є приведення законодавства України у відповідність до законодавства ЄС, запровадження європейської системи контролю якості послуг, що дозволить національним аудиторам гідно конкурувати з міжнародними аудиторськими компаніями та більш якісно надавати професійні послуги.

Удосконалюючи пропозиції авторів [4-6], в якості основних напрямів розвитку аудиторської діяльності в Україні можна виділити наступні:

1. Розробка механізму практичної адаптації Міжнародних стандартів аудиту в Україні шляхом створення до них коментарів.

2. Внесення необхідних змін у нормативні документи щодо організації аудиторської діяльності з метою більш чіткого нормування взаємовідносин аудитора та клієнта, запровадження європейської системи контролю якості послуг.

3. Розробка Типових методик аудиторської перевірки фінансової звітності підприємств з метою підвищення якості аудиторських послуг.

4. Урахування галузевих особливостей суб'єктів господарювання при розробці методики, програми аудиту, тестів системи внутрішнього контролю.

5. Поглиблення співпраці професійних аудиторських організацій України з міжнародними та європейськими професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів.

6. Розробка механізму ціноутворення на аудит та аудиторські послуги на основі вивчення міжнародного досвіду з цього питання, створення прозорої системи сертифікації аудиторів.

Список використаних джерел

1. Про аудиторську діяльність: Закон України від 29 травня 1993 р. № 3126-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 23. – Ст. 243.

2. Бутинець Ф.Ф. Аудит: підручник / Ф.Ф. Бутинець. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП „Рута”, 2002. – 672 с.

3. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту: підручник /

СЕКЦІЯ 5
Інститут аудиторства в Україні: сучасний стан
та перспективи розвитку

Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – К.: Каравела, 2004. – 586 с.

4. Одинцова Л.М. Система фінансового контролю і розвиток аудиторства в Україні / Л.М.Одинцова, А.О.Титаренко // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. - 2009.- № 1(47).- [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.nbuiv.gov.ua>.

5. Касьяненко Е.А. Проблемы и перспективы развития рынка аудита в Украине / Е.А. Касьяненко, Е.А. Закалинская // Международный экономический форум. – 2012. - Электронный ресурс // Режим доступа: <http://www.rusnauka.com>.

6. Величко Е.Г. Опыт внедрения международных стандартов финансовой отчетности (МСФО) в Украине / Е.Г.Величко. Электронный ресурс // Режим доступа: <http://www.iprrou.ru>.

Есманов Олексій
ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України»,
м. Суми

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

В сучасних умовах реформування бюджетно-податкової політики та перерозподілу фінансових ресурсів між суб'єктами державного управління різних рівнів актуалізуються проблеми раціонального використання бюджетних коштів та управління державним майном для забезпечення виконання державою покладених на неї функцій.

Основні сучасні тенденції розвитку бюджетних відносин в Україні характеризуються розвитком інформаційного, методичного, кадрового та нормативного забезпечення фінансового контролю, проте залишається ряд суттєвих недоліків в системі фінансових відносин, які і має усунути сучасний державний фінансовий контроль.

Зокрема за результатами діяльності Державної фінансової інспекції України в січні-травні 2012 року можна виділити наступні недоліки організації державного фінансового контролю:

- на 4137 підприємствах, установах і організаціях виявлено фінансові порушення, у тому числі у 2338 бюджетних установах і організаціях та 701 державних цільових фондах;

- виявлено фінансових порушень, що призвели до втрат фінансових і

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

матеріальних ресурсів 2 265 712,08 тис. грн., у тому числі державних ресурсів – на суму 1 743 208,90 тис. грн., комунальних ресурсів – на суму 353 074,57 тис. грн., недержавних ресурсів – на 169 428,61 тис. грн.;

- до 74.5% порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів держави припадали на порушення з незаконних витрат, а 15.7% - на недоотримання фінансових ресурсів, 5.6% - на недостачі грошових коштів та матеріальних активів, 4.2% - нецільового використання фінансових ресурсів [1];

- обмеження дохідної бази фінансування місцевих бюджетів призводить до зростання обсягу позик за рахунок фінансових ресурсів єдиного казначейського рахунку, що обмежує виконання інших програм розвитку місцевими громадами в майбутньому до моменту погашення даних позик [2].

Несвоєчасне та неповне фінансування окремих статей бюджетних установ, в тому числі в складі захищених статей, власне і провокує виникнення бюджетних порушень щодо цільового характеру використання фінансових ресурсів та своєчасності виконання фінансових планів.

В той же час всі заходи державного фінансового контролю в Україні мають фіскальний та постбюджетний характер, тобто націлені на виявлення бюджетних порушень, що були допущені раніше, а не на їх превентивне виправлення за рахунок удосконалення інформаційного, методичного, кадрового та законодавчого забезпечення.

Подібні тенденції вказують на розбалансованість системи державного фінансового контролю, при цьому концептуально порушуються головні принципи фінансового контролю: збалансованості, ефективності, розподілу повноважень між окремими суб'єктами, превентивності, законності, цільового характеру.

Для удосконалення існуючої системи державного фінансового контролю в Україні пропонується зміщення акцентів з наступного державного фінансового контролю на попередній та поточний, що дозволить не застосовувати фінансові санкції за результатами виявлених порушень та нецільового витрачання бюджетних коштів, а управляти бюджетним процесом на підготовчому етапі та в процесі реалізації бюджетних відносин у звітному періоді.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної фінансової інспекції України // Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/>. – Заголовок з екрану.

2. Офіційний сайт Рахункова палата України // Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/>. – Заголовок з екрану.

Martynyuk Veronika
candidate of sciences,
Popovych Halina
Bukovina state university of finance and economics
Chernivtsi

SOCIAL COMPLIANCE AUDIT FRAMING

Social audit as a term was used as far back as the 1950s. At present a great number of scientists (Andryuschenko A., Balakryeva O., Ischenko O., Kasperovyth O., Masuryk O., Polyakova S., Syryi E. et al [1; 2; 3; 4; 5]) focus their research on this vital sphere of external auditing.

The topicality of this article is that in the era of corporate social responsibility, where corporations are often expected not just to deliver value to consumers and shareholders but also to meet environmental and social standards deemed desirable by some vocal members of the general public, social audits can help companies create, improve and maintain a positive public relations image.

Social audit is a way of measuring, understanding, reporting and ultimately improving an organization's social and ethical performance [5]. Social audit helps to narrow gaps between vision/goal and reality, between efficiency and effectiveness. It is a technique to understand, measure, verify, report on and to improve the social performance of the organization.

Social audit verifies how programs and services are being carried out, with the goal of making them better and more reflective of social, environmental, and community objectives. Social audit involves a systematic evaluation of public records and user feedback. It is intended to help users understand and assess the strengths and weaknesses, successes and failures of a programme or service, with an aim to make improvements.

Social Audit is a formal review of a company's endeavors in social responsibility. Social audit looks at factors such as a company's record of charitable giving, volunteer activity, energy use, transparency, work environment and worker pay as well as benefits to evaluate what kind of social and environmental impact a company is having in the locations where it operates. Social audits are optional – companies can choose whether to perform them and whether to release the results publicly or only use them internally.

Social auditing creates an impact upon governance. It values the voice of stakeholders, including marginalized/poor groups whose voices are rarely heard. Social auditing is taken up for the purpose of enhancing local governance, particularly for strengthening accountability and transparency in local bodies.

Social audit focuses on the neglected issue of social impacts, while a development audit has a broader focus including environment and economic

issues, such as the efficiency of a project or programme [7].

Social audits can take different forms and cover a range of actors and practices. They can be undertaken individually or jointly by government, civil society and/or community-level actors. In the context of state institutions, social audits supplement conventional financial audits to help government departments and public agencies compare their overall performance, as perceived by the public, with their stated core values and objectives.

Depending upon available resources, social audits can be of varying size and scope, ranging from comprehensive national audits to localized community audits. Social audits are sometimes undertaken as a one-off event but are usually more effective when planned as an ongoing process, undertaken at regular intervals. Social audits use participatory techniques to involve all relevant stakeholders (especially traditionally marginalized or underserved groups) in collecting and analyzing evidence, providing feedback, and recommending changes where necessary.

The main drivers in social compliance auditing are retailers and brand manufacturers. This process allows them to have control over their supply chains and ensure they are working with socially responsible and quality companies [6].

Factories are assessed against a list of nine standards (child labor, forced labor, health and safety, freedom of association, discrimination etc.) as well as customer specified requirements to ensure fair and ethical production of goods. The social audit addresses customer concerns regarding human rights in the workplace.

A social compliance audit verifies data collected to determine whether an organization is meeting standards it set for social and ethical performance [6]. The social compliance evaluation also assesses the impact of the organization on communities and others involved with the organization, like employees, consumers, clients and suppliers. Ideally, the social audit process is: inclusive, participatory, thorough, verifiable, transparent, and dedicated to making the project or service better.

To make the social compliance audit process effective one should take the following steps:

- 1) Select a team to perform the audit. For maximum effectiveness, select experienced and highly detail-oriented individuals. Appoint the most qualified candidate to oversee the team.

- 2) Segregate different areas of the company to audit.

- 3) Obtain copies of departmental procedures for each area you intend to audit.

- 4) Review all reports pertaining to production and volume. Use this to determine the sample size to audit. Adjust the size of your audit team accordingly.

СЕКЦІЯ 5
Інститут аудиторства в Україні: сучасний стан
та перспективи розвитку

5) Determine a timeline.

6) Create a checklist of items each auditor should observe when reviewing a file.

7) Develop a system for reporting your findings and recommendations. Ensure that all information is arranged in a logical and easily understood manner.

An effective compliance audit process ensures your company is following regulations and avoiding sanctions. By developing and enacting an effective compliance audit process, the company accomplishes two things. First, it gives itself the best chance to catch compliance issues before they become a problem. Second, it shows the external examiners that the company is doing everything in its power to adhere to the required regulations.

Auditors [1; 2; 5; 7] state that some potential problems remain: a) Reporting organization can deliberately limit audit scope in order to avoid controversies; b) Process can be managed internally to the disadvantage of some external stakeholders; c) Some significant stakeholders may be omitted; d) Organization may use arbitrary or inappropriate indicators to evaluate outcomes; e) The standards, independence and honesty of the auditor may be open to question.

Therefore, we can draw the conclusion that the key factors for successful Social Compliance Audit are: Level of information shared with and involvement of stakeholders, particularly of the rural poor, women, and other marginalized sections; Commitment, seriousness and clear responsibilities for follow-up actions by elected members of the company; Involvement of key facilitators in the process.

References

1. Волков С. Соціальний аудит як механізм оптимізації управління розвитком соціальної сфери / С. Волков, А. Андрющенко // Профспілки України. – 2008. – № 4. – С. 10–13.

2. Балакірева О. М. Соціально відповідальний бізнес в Україні: поняття та основні чинники / О. М. Балакірева, Ю. М. Галусян // Український соціум. – 2007. – № 5-6. – С. 14–27.

3. Мазурик О.В. Соціальний аудит в системі соціального партнерства: механізми оптимізації / О.В. Мазурик // Економіка. – 2009. – № 15. – С. 137-144.

4. Полякова С.В. Соціальний аудит як технологія управління соціальними процесами / Полякова С. В. // Економіка розвитку. – 2011. – № 1(57). – С. 46-49.

5. <http://www.investopedia.com/terms/s/social-audit.asp#ixzz2BdFTkdMn>

6. [How to Conduct a Social Compliance Audit | eHow.com](http://www.ehow.com/how_7947516_conduct-social-compliance-)
http://www.ehow.com/how_7947516_conduct-social-compliance-

[audit.html#ixzz2BdPVrz36](#)

7. <http://www.fao.org/docrep/006/ad346e/ad346e09.htm>

Нездойминога Олена

к.е.н., асистент

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

В процесі становлення ринкових відносин підвищується відповідальність і самостійність суб'єктів господарювання щодо підготовки та прийняття управлінських рішень. З метою здійснення ефективної діяльності керівники підприємств, чисельність яких за останні роки суттєво збільшилась, все частіше почали звертатися за допомогою до аудиторських фірм.

Проте, аудиторські послуги повинні надаватися замовникові відповідної якості. Освіта та вимоги до професійної компетенції є першим чинником забезпечення якості аудиторських послуг. Вимоги до професійної компетенції встановлюються законодавством, зокрема Законом України «Про аудиторську діяльність». Наступним кроком у забезпеченні якості аудиту, який включається в систему контролю якості є забезпечення незалежності аудитора та дотримання усіх етичних норм професії. Незалежність аудитора забезпечується перш за все дотриманням правил професійної етики, які ґрунтуються на Кодексі професійної етики Міжнародної федерації бухгалтерів, головним завданням якого є встановлення етичних вимог для аудиторів-практиків з метою забезпечення гарантії високої якості їхньої роботи та задоволення інтересів суспільства і держави. Обов'язковість дотримання правил професійної етики зумовлена також особливостями професії аудитора, основними з яких можна виділити такі, як:

- володіння професійними навичками, набутими під час навчання;
- відповідальність як перед користувачами, так і перед клієнтами;
- об'єктивність у роботі з клієнтами.

В нашій країні система контролю якості тільки на шляху становлення й направлений на те, щоб задовольнити повноту дотримання стандартів аудиту та норм професійної етики аудиторів при кожному завданні, коли контроль якості створюється для всієї аудиторської фірми й

СЕКЦІЯ 5
Інститут аудиторства в Україні: сучасний стан
та перспективи розвитку

застосовується до кожного індивідуального зобов'язання [1].

У відповідності до вимог ЄС, до правил професійної етики, на думку Єременко Д. В. необхідно додати наступні положення забезпечення незалежності:

- аудитор має дотримуватись незалежності, як під час аудиту, так і під час надання інших послуг;
- аудитор повинен передбачати всі можливі загрози втрати незалежності

та вживати необхідних заходів щодо зниження її ризику [2].

З метою забезпечення якості надання аудиторських послуг аудиторів слід дотримуватися таких основних вимог, як:

- вірогідність — користувачі інформації відчують потребу в її достовірності;
- професіоналізм — клієнтами, роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами до аудиторів висуваються вимоги, що визначають рівень фахової підготовки аудиторів;
- якість послуг — виконання аудиторських послуг має здійснюватись у суворій відповідності із чинними нормативно-правовими активами;
- довіра — впевненість користувачів аудиторської інформації у дотриманні аудитором професійної етики протягом усієї його аудиторської практики.

Дотримання та забезпечення всіх процедур, що гарантують високу якість роботи аудитора та аудиторських фірм передбачено нормами Міжнародного стандарту аудиту (МСА) 220 «Контроль якості роботи в аудиті», в якому зазначено, що в процесі здійснення аудиту з метою здійснення контролю якості роботи аудитора своєчасній перевірці належать: загальний план аудиту; оцінка ризику засобів контролю з урахуванням результатів тестів контролю; документальне відображення аудиторських доказів; фінансова звітність, аудиторські довідки і аудиторський звіт [3].

У відповідності до МСА 220 політика контролю якості аудиторських робіт складається з таких чинників: професійні вимоги; компетентність; призначення на проведення аудиту; розподіл; отримання консультацій, пов'язаних з аудитом; одержання й утримання клієнтів.

Для аудиторських фірм контроль якості включає політику та процедури, які використовуються для забезпечення гарантії того, що вони якісно виконують обов'язки перед клієнтами та інше. Ці процедури включають контроль організаційної структури та її функціонування. Для отримання високої якості аудиту слід дотримуватися таких заходів:

- навчання і перепідготовка аудиторів;
- розробка й удосконалення аудиторських стандартів;

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

- самоконтроль;
- розробка ефективної системи контролю якості всередині аудиторської фірми;
- наявність жорсткої системи зовнішнього контролю якості аудиторських послуг.

В Україні з 15 грудня 2009 року чинні Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, якими передбачено, що аудиторська фірма повинна встановити та підтримувати систему контролю якості, яка б включала політики і процедури стосовно кожного з його елементів, а саме:

- відповідальність керівництва за якість на фірмі;
- відповідні етичні вимоги;
- прийняття та продовження стосунків з клієнтами і конкретних завдань;
- виконання завдання;
- людські ресурси;
- моніторинг [4].

Відсутність хоча б одного з елементів може зробити систему контролю якості аудиторських послуг недієвою. Тому регулярний контроль якості аудиторських послуг є актуальним завданням сучасного інституту аудиторства в Україні, що гарантує розвиток аудиторської діяльності в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Драчук В.Ю. Контроль якості аудиторських послуг в Україні: проблеми та шляхи вирішення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/26_WP_2012/Economics/7_116377.doc.htm
2. Єременко Д. В., Кащевський Д. В. Розвиток аудиторських послуг в Україні // Зб. наук. пр. Таврійського державного агротехнологічного університету (Економічні науки), 2012. - № 2(18), Том 4. – с. 181-186.
3. МСА 220 «Контроль якості роботи в аудиті»
4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. – Київ: Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2010. – Том.1. – 852 с.

Петюр Надія
Національний університет харчових технологій
м. Київ

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

В тезах досліджено проблемні аспекти виробничих запасів на підприємствах хлібопекарської галузі. Під час планування та проведення процедур аудиту і звітності аудитор оцінює ризик існування суттєвих переключень у фінансовій звітності підприємства.

Матеріальні витрати на підприємствах хлібопекарської промисловості складають до 60% собівартості продукції. Від достовірності та об'єктивності відображення в бухгалтерському обліку операцій з виробничими запасами залежить правильність розрахунку таких основних показників, як залишки оборотних засобів, тривалість обороту, собівартість, коефіцієнт оборотності, рентабельність, прибуток.

Актуальність досліджуваної проблеми полягає в вирішенні означених завдань та необхідності проведення подальших досліджень з метою визначення проблемних аспектів аудиту виробничих запасів на підприємствах хлібопекарської галузі.

При аудиті виробничих запасів аудитору необхідно використовувати в якості джерел інформації безліч документів. До них відносяться: нормативно-правова база, внутрішні нормативні документи, договори з матеріально-відповідальними особами та контрагентами, первинні документи, облікові реєстри, оперативна, статистична та фінансова звітність. Зрозуміло, що аудитор не в змозі перевірити суцільним методом всі документи. Для цього він складає репрезентативну вибірку і проводить вибіркочну перевірку [1, с.365].

Проводити суцільну перевірку виробничих запасів недоцільно, оскільки це вимагає матеріальних і трудових витрат. Тому важливим завданням аудитора є оцінка системи внутрішнього контролю. В залежності від отриманих результатів аудитор вирішує, розширювати або звужувати коло дослідження. Буде проблематично, якщо після тестування системи внутрішнього контролю, з'ясується, що система обліку і система внутрішнього контролю неефективна. У такому разі аудитору доведеться проводити суцільну перевірку, що займе багато часу.

Під час аудиту аудитор повинен перевірити правильність і повноту оприбуткування запасів. Для цього він повинен зіставити дані документів від постачальників з даними прибуткових документів і договорами. Наступним етапом є звірка записів в первинних документах про надходження цінностей і облікових реєстрів. Також йому необхідно

перевірити правильність кореспонденції рахунків з оприбуткування запасів - чи немає випадків, коли товарно-матеріальні цінності, які надійшли, не оприбуткували, а їх віднесли на інші рахунки.

Особливу увагу аудитор повинен приділити тому, чи дотримуються положення наказу про облікову політику. Необхідно, наприклад, перевірити чи використовується саме той метод оцінки вибуття запасів, який вказаний в наказі про облікову політику. Також, аудитору необхідно самостійно перевірити правильність розрахунків оцінки при вибутті запасів [2, с.193-200].

Проблемним аспектом при аудиті запасів є правильність визначення первісної вартості. Таки складно аудитору простежити весь ланцюжок витрат, понесених підприємством при закупівлі виробничих запасів. Можливо, щоб не списувати деякі витрати в витрати звітного періоду, зменшуючи таким чином прибуток, підприємство буде навмисно включати їх до первісної вартості.

У тому випадку, якщо запаси внесені в статутний капітал засновниками, то вони оцінюються за справедливою вартістю. Аудитору необхідно перевірити, наскільки об'єктивна обрана і узгоджена учасниками ця справедлива вартість.

Важливим питанням, що потребує особливої уваги, є транспортно-заготівельні витрати. Аудитор повинен перевірити, чи правильно розрахований середній відсоток і чи правильно списані транспортно-заготівельні витрати в кінці звітного періоду. Як уже згадувалося, одним з прогалин в П(С)БО 9 є те, що не сказано, як підприємство повинно узагальнювати і списувати витрати на придбання запасів і доведення їх до стану, придатного для експлуатації в запланованих цілях.

Аудитор повинен зіставити й порівняти дані документів на списання запасів та відповідні реєстри синтетичного обліку. Особливу увагу необхідно приділити списанню запасів на реалізацію, а також на операції, пов'язані з видачею запасів за рахунок заробітної плати. Часто зустрічаються помилки, які пов'язані з невідображення в обліку виручки від реалізації [3, с.105-107].

Оскільки також можливі помилки і пропуски при списанні відхилень від облікових цін, аудитор повинен перевірити правильність кореспонденції рахунків по списанню запасів зі складу у виробничу чи невиробничу сферу, на реалізацію.

Важливим є вивчення дотримання правил видачі довіреностей на отримання товарно-матеріальних цінностей. Аудитору необхідно переконатися, чи не списуються запаси на витрати виробництва без їх оприбуткування та без оформлення на них видаткових документів. При списанні матеріалів у виробництво необхідно провести документальну перевірку. Вона дозволить переконатися у відповідності норм у

документах на списання фактичним даним.

Як відомо, запаси визнаються активами, якщо приносять економічні вигоди. Від достовірності, об'єктивності, правдивості та повноти відображення фактів операцій з обліку запасів, залежить правдивість і неупередженість усіх суттєвих показників фінансової звітності. Аудитор повинен провести ідентифікацію виробничих запасів. Вона полягає в перевірці того, чи можна даний об'єкт обліку віднести до виробничих запасів.

Список використаних джерел

1. Кулаковська А.П. Організація и методика аудиту: підручник / А.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. - К.: Каравелов, 2009. - 544 с.
2. Пантелєєв В.П. Аудит: навч. посіб. / В.П. Пантелєєв. - К.: «Видавничий дім» Професіонал », 2010. - 400 с.
3. Чернелєвський Л.М., Беренда Н.І. Аудит: Теорія і практика. Навчальний посібник -К.: «Хай-Тек Прес», 2008. - 560с.

Пухальська Ольга
студентка
Кіровоградський національний технічний університет
м. Кіровоград

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ АУДИТУ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку економіки аудит набув значного поширення у світовій практиці. Аудит є обов'язковою частиною цивілізованого функціонування ринкової економіки кожної країни. Потреба у гарантії достовірності, об'єктивності та законності фінансової звітності для широкого кола її користувачів зумовила виникнення і подальший розвиток в Україні аудиту як незалежної форми контролю. У той же час існують низка проблем, які потребують першочергового розв'язання.

Відповідно до Закону України "Про аудиторську діяльність", аудит – перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил згідно із вимогами користувачів [1].

Розвиток аудиту як науки та професійної діяльності в Україні пов'язаний з розв'язанням низки проблем.

Важливою проблемою є недостатньо високий рівень кваліфікованості аудиторських кадрів в Україні, що не сприяє поглибленню освоєння та подальшому розвитку ринку аудиторських послуг. Підвищення рівня кваліфікації аудиторів має вирішуватись шляхом удосконалення системи контролю при отриманні сертифікатів аудиторів та посилення державного контролю при проведенні аудиторської діяльності.

Однією з проблем є недостатня кількість методичних розробок з аудиторського контролю, спрямованих на регулювання діяльності аудиторів України. Обмеженість застосовуваних в аудиті прийомів та методів тягне за собою неточність аудиторського висновку на міжнародному рівні [2].

Ефективна робота аудитора неможлива без використання комп'ютерної техніки, яка знайшла вже своє застосування в роботі різних економічних служб. Розробка та удосконалення комп'ютерних програм щодо роботи з аудиторською документацією сприятиме зменшенню завантаженості аудитора, а також дасть змогу розробити багатофункціональну клієнтську базу.

Особливої уваги заслуговує недотримання вимог щодо забезпечення незалежності аудитора під час надання професійних послуг. У Кодексі професійної етики Міжнародної Федерації Бухгалтерів загрози відповідності фундаментальним принципам професійної діяльності класифіковані в такий спосіб: загроза власного інтересу, загроза власної оцінки, загроза захисту, загроза особистим і сімейним відносинам, загроза тиску. У своїй практичній діяльності аудитор стикається практично з усіма перерахованими загрозами [3].

Поряд з розглянутими вище питаннями існує проблема встановлення цін на аудиторські послуги саме в частині методики їх визначення. Єдиної системи розрахунку вартості аудиторських послуг в Україні не існує, тому аудитори часто використовують власну систему формування ціни. Найчастіше така система заснована на визначенні кількості відпрацьованих людино-годин або обсягу виконаних робіт, що призводить до зниження якості наданих послуг у деяких випадках.

Розглянувши сучасні проблеми аудиторської діяльності можна зробити висновок про те що вдосконалення аудиту в Україні - це складний та багатогранний процес, який потребує: вдосконалення системи економічного контролю в країні в цілому, підвищення кваліфікаційних вимог до аудиторів, поліпшення нормативного та методичного забезпечення здійснення аудиторської діяльності.

Список використаних джерел

1. Закон України “Про аудиторську діяльність” №3125-XII від 22.04.1993 р. (в редакції з 07.08.2011).
2. Усач Б.Ф. Проблеми розвитку аудиту в Україні / Б. Усач. – К.: Знання-Прес., 2007.– с. 217-222.
3. Шульман М. К. Проблеми практичної реалізації принципу незалежності у діяльності аудитора / М. К. Шульман // Аудитор України. – 2007. – №14. – С. 23-25.

Роздобудько Валерій

к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

м. Київ

НЕДОЛІКИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ
АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Аудиторська діяльність є соціально важливим елементом ринкової економіки. З кожним роком зростає зацікавленість у проведенні якісної аудиторської перевірки стану фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, що пов'язано з тим, що кваліфіковано перевірена та підтверджена аудиторами фінансова звітність підвищує довіру до підприємства у вітчизняних та іноземних інвесторів.

Але основним суттєвим недоліком українського аудиту є відсутність жорсткої системи контролю якості послуг.

Згідно до світового досвіду регулювання аудиторської діяльності, забезпечення якості аудиторських послуг і задоволення потреб суспільства потребує вдосконалення процесу саморегулювання аудиторської діяльності. Так, важливою функцією регулювання є здійснення контролю. Згідно Рішення Аудиторської палати України, ключовим напрямком контролю аудиторської діяльності в Україні є контроль якості аудиторських послуг[1].

Під контролем якості аудиторських послуг розуміють систему контролю зовнішніх і внутрішніх органів управління з метою недопущення аудиторами та аудиторськими фірмами порушень чинного законодавства та аудиторської етики [1].

Контроль за якістю аудиту повинен здійснюватися безпосередньо як самим суб'єктом аудиторської діяльності в Україні (внутрішній контроль),

так і зовнішніми суб'єктами контролю - Аудиторською палатою України (зовнішній контроль).

В практичній діяльності, система контролю якості аудиторських послуг повинна формуватися кожним аудитором-суб'єктом підприємницької діяльності та аудиторською фірмою в Україні самостійно. Виходячи з того, що в практиці аудиту характер, час і процедури контролю за якістю роботи аудиторської фірми залежать від багатьох чинників (наприклад, обсягу і характеру її практики, її географічної розосередженості, організаційної структури і співвідношення доходів та витрат). Відповідно, методи і процедури, прийняті окремими аудиторськими фірмами, будуть різними, як і обсяг їх документації.

Аудиторська фірма, з метою гарантування якісного проведення аудиту, відповідно до встановлених стандартів, зобов'язана застосовувати таку систему контролю якості робіт, яка б забезпечувала впевненість у безпомилковості виконаної роботи [2, 3].

Таким чином, основним недоліком побудови системи контролю якості аудиторських послуг є відсутність єдиних вимог до проведення контролю якості аудиторських послуг, хоча з боку Аудиторської палати України було ухвалено ряд нормативних документів [1, 4]. Але на жаль, в затверджених Аудиторською палатою нормативних документах чітко не визначено поняття та критерії якості аудиту, що ставить під сумнів ефективність контролю Аудиторської палати за системою якості аудиторських послуг.

Список використаних джерел

1. Рішення Аудиторської палати України "Про затвердження Концептуальної основи контролю аудиторської діяльності в Україні" від 27.09.2007 р. № 182/3.
2. Бондарь В. П. Концепція розвитку аудиту в Україні: теорія, методологія, організація. Монографія. - Житомир: ЖДТУ, 2008.- 454 с.
3. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2004 р. / Пер. з англ. мови О.В. Селезньов, О.Л. Ольховікова, О.В. Гик, Т.Ц. Шарашидзе, Л.Й. Юрківська, С.О. Куликов. - К.: ТОВ "ІАМЦ АУ "СТАСУС", 2011. - 1028 с.
4. Рішення Аудиторської палати України "Національна концептуальна основа забезпечення якості аудиторських послуг в Україні" від 26.05.2005 р. № 149/5.1.

Рядська Валентина

к.е.н., доцент

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

м. Київ

ЩОДО ПИТАНЬ ЦІНОУТВОРЕННЯ ТА ДЕМПІНГУ НА РИНКУ АУДИТА В УКРАЇНІ

Ринку аудиту, як і будь-якому ринку послуг, властива конкуренція. Разом з тим, у період кризи особливо гостро постали питання ціноутворення та демпінгу на ринку аудиторських послуг. Гострота проблеми значно підсилюється падінням рівня довіри до інституту аудиту, як інструмента, що забезпечує користувачам фінансової звітності впевненість щодо надійності інформації, яка міститься у такій звітності.

Функціонування ринку послуг має свою специфіку і відмінності від ринку матеріальних товарів, що є наслідком особливостей послуги, як об'єкта виробництва та споживання.

При розгляді питань ціноутворення на ринку аудиторських послуг, необхідно досліджувати взаємозв'язок між забезпеченням відповідного рівня якості процесів надання аудиторської послуги та вартістю її оцінкою.

Особливість аудиту як товару-послуги полягає в його суперечності та у широкій адресності користувачів. Реально це означає, що результати виконаної послуги направлені не тільки на задоволення споживчих потреб її замовника, але на інших (зовнішніх) споживачів, що прямо не пов'язані із формуванням договірних умов (зміст послуги, вартість послуги, відповідальність виконавця тощо). Разом з тим, для зовнішніх споживачів якість послуги не пов'язується із оцінкою економічного ефекту від отримання її результатів внаслідок того, що зовнішній користувач не здійснює витрат на оплату аудиторської послуги.

З позицій замовника аудиторської послуги ціна виступає витратним компонентом, який завжди порівнюється з очікуваним результатом від використання результатів придбаної послуги.

Формування вартості аудиторської послуги знаходиться в площині договірних відносин, що виникають між замовником послуги (відповідальною стороною для випадків виконання завдань з надання впевненості) та виконавцем послуг (незалежною стороною). Досягнення рівноваги між інтересами обох сторін відбувається під впливом зустрічно направлених факторів таких як: з боку замовника, який зацікавлений у зниженні вартості послуг, з боку виконавця, який зацікавлений у компенсації витрат на належне виконання послуг та отриманні прибутку.

За сферою можливого використання результатів аудиторських послуг їх можна поділити на такі групи:

- 1) послуги, результати яких використовуються безпосередньо їх замовником (це послуги, які не пов'язані із наданням впевненості);
- 2) послуги, результати яких використовуються зовнішніми користувачами (це послуги, які пов'язані із наданням впевненості та окремі послуги з виконання погоджених процедур);
- 3) послуги, результати яких використовуються внутрішніми користувачами (це послуги, які пов'язані із наданням впевненості та окремі послуги з виконання погоджених процедур);
- 4) послуги, результати яких використовуються одночасно внутрішніми та зовнішніми користувачами (це послуги, які пов'язані із наданням впевненості).

Процедури ціноутворення для завдань першої та другої груп мають певні компенсаторні важелі, що обумовлюються метою їх фактичного використання. Натомість, коли мова йде про формування ціни на завдання третьої групи, фактор мети фактичного використання має вирішальне значення. Якщо виконання процедур перевірки інформації, що використовується зовнішнім користувачем, пов'язано у замовника (відповідальної сторони) із залученням ресурсів, отриманням можливості подальшого розвитку, то процес ціноутворення знаходиться у збалансованому стані: виконавець визначає обсяги та перелік необхідних процедур, які замовник готовий оплатити. В іншому випадку посилюється дія факторів, що направлені на пониження ціни послуги.

Ця ситуація спостерігається під час проведення аналізу середньої ціни на різні види аудиторських послуг.

Завдання на ініціативний та обов'язковий аудит з точки зору процесів споживання продукту аудиторської діяльності відрізняються між собою лише сферою використання результатів наданої послуги. Разом з тим у 2008 році середня вартість ініціативного аудиту перевищувала середню вартість обов'язкового аудиту у 5,4 рази, то у 2010 році цей розрив складав 12,8 рази [3]. Але, якщо за змістом виконані завдання є однаковими, то виникає питання: чи може показник вартості виконаної аудиторської послуги виступати в якості параметру її оцінки?

На цьому фоні досить важливим повстає розуміння питання демпінгу не тільки на ринку аудиторських послуг в Україні, але й на ринках інших країн пострадянського простору. Демпінг (від англ. Dumping - скидання) - продаж товарів за штучно заниженими цінами. Демпінгові ціни істотно нижче ринкових цін, а іноді навіть нижче, ніж собівартість товару або послуги. Демпінг проводиться з різними цілями: проникнення або зміцнення на новому ринку, витіснення конкурентів [1]. Разом з тим, практика показує, що існуючий на ринку аудита демпінг не компенсується

СЕКЦІЯ 5
Інститут аудиторства в Україні: сучасний стан
та перспективи розвитку

розширенням ринкового сегменту, або ростом позитивного сальдо грошового потоку аудиторських фірм.

Контрактна вартість аудиторських послуг визначається як добуток трудомісткості та тарифу - вартості однієї людино-години. Якщо тариф є результатом розрахунку планових витрат та рівня рентабельності й залежить від операційних характеристик суб'єкта аудиторської діяльності, то друга складова – трудомісткість є функцією якості процесу, який повинен відповідати вимогам професійних стандартів.

Демпінг на ринку аудиторських послуг існує у двох формах. Перший вид демпінгу – ціновий: тариф нижче собівартості, або занижена рентабельність послуги. Другий вид демпінгу – скритий демпінг: передбачає невідповідність контрактної трудомісткості, тій, що необхідна для реалізації плану аудиту та видачі аудиторського висновку, що [2, с. 220].

Сам по собі факт низького рівня ціни на аудиторську послугу не може виступати остаточною об'єктивною оцінкою її низької якості, так як невідповідний (низький) рівень може бути наслідком заниженого тарифу. В такій ситуації об'єктивним параметром, що характеризує якість процесу виконання аудиторської послуги виступає трудомісткість.

Отже, в підсумку можна зробити наступний висновок: ціна на аудиторську послугу є лише індикатором, який дозволяє користувачеві оцінювати не саму якість послуги, а лише рівень довіри до неї, об'єктивним параметром якості процесу надання послуги є її трудомісткість.

Список використаних джерел

1. Вікіпедія. Вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki>
2. Гавриленко А.А., Гавриленко Д.А. Выбор пути: демпинг или антидемпинг? // Аудит и финансовый анализ. - 2010. - №2. – С. 220 –225.
3. <http://www.apu.com.ua>

Сироватка Тетяна

студентка,

Малюк Світлана

к.е.н., викладач

Миколаївський комплекс Національного
університету «Одеська юридична академія»

м. Миколаїв

РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Невід'ємним елементом державного регулювання економіки є система фінансового контролю. В умовах існування в Україні державної та кооперативної форми власності система контролю була підпорядкована меті збереження та ефективного використання державних ресурсів. Розвиток ринкових відносин, який супроводжувався виникненням підприємств недержавної форми власності, потребував реорганізації системи контролю: появи адекватних форм та суб'єктів контролю. За аналогією з закордонним досвідом адекватною формою контролю діяльності підприємств недержавної форми власності був визнаний в Україні аудит. Перехід до ринкових відносин в Україні в 90-х роках розпочався раптово з розпадом СРСР, без поступового розвитку, з елементами суб'єктивного прийняття рішень з «насаджування» елементів ринкової економіки. Тому на початку цього переходу країна не мала ні законодавчої бази з аудиту, ні методичних матеріалів, ні наукової літератури, ні кваліфікованих кадрів, ні системи вузівської підготовки.

Підсумки більш як 10-річного розвитку аудиту показують, що в Україні вже в основному сформувалась національна система аудиту аналогічна країнам з ринковою економікою. Прийнято Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 року, ряд законодавчих і урядових документів щодо організації, регулювання і проведення аудиту в господарюючих суб'єктах. Міжнародні стандарти аудиту затверджені як національні [1]. З перших років становлення аудиту в Україні Аудиторська палата України організувала розробку і затвердження Національних стандартів аудиту з використанням основних положень стандартів аудиту Міжнародної федерації дипломованих бухгалтерів і в грудні 1998 року затвердила Національні стандарти аудиту в Україні та Кодекс професійної етики аудиторів (протокол № 73). В 2001 році за допомогою USAID Аудиторська палата України здійснила підготовку двох груп (разом 60 викладачів) з питань впровадження в аудиторську практику Міжнародних стандартів аудиту, надання впевненості та етики і одночасно підписала з IFAC Меморандум про переклад на українську мову Міжнародних стандартів аудиту і видання тиражем 3000 екземплярів (від 1 березня

СЕКЦІЯ 5
Інститут аудиторства в Україні: сучасний стан
та перспективи розвитку

2001 року). За участі підготовлених викладачів в Україні було створено 9 регіональних тренінг-центрів, в яких здійснено підготовку аудиторів до проведення аудиту за міжнародними стандартами аудиту. 18 квітня 2003 року Аудиторська палата України прийняла рішення «Про порядок застосування в Україні Стандартів аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів» [2].

Виходячи із законодавчої бази, яка регулює питання аудиторської діяльності можна виділити основні поняття сучасного інституту аудиторства в Україні. Відповідно до п. 2 ст. 3 Закону України «Про аудиторську діяльність» аудит – це перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів. Аудит здійснюється незалежними особами (аудиторами), аудиторськими фірмами, які уповноважені суб'єктами господарювання на його проведення. Перелік послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми), визначається Аудиторською палатою України відповідно до стандартів аудиту. Стандарти аудиту приймаються на основі стандартів аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів з дотриманням вимог Закону України «Про аудиторську діяльність» та інших нормативно-правових актів [3].

Але, на сьогоднішній день залишається не врегульована ще ціла низка питань, до яких можна віднести: брак достатнього досвіду аудиторської діяльності; відсутність нормативної бази аудиту – аудиторських стандартів, що забезпечили б єдині критерії якості аудиту (посадові обов'язки, службова відповідальність тощо); відсутність методичних рекомендацій щодо проведення аудиту; недостатня кількість кваліфікованих кадрів, а звідси і неосвоєний ринок аудиторських послуг; відсутність типових форм документів з аудиту (договорів, висновків тощо); комп'ютеризація аудиту тощо.

Для вирішення зазначених вище проблем варто навести деякі шляхи їх подолання та перспективи розвитку аудиту в Україні:

- 1) «детінізація» економіки України, відповідно зі зменшенням обсягів «тіньового» бізнесу значення аудиту зростатиме;
- 2) розробка механізму ціноутворення на аудит та аудиторські послуги шляхом вивчення міжнародного досвіду з цього питання;
- 3) підвищення престижу аудиторської професії, надання впевненості у відповідності ціни якості роботи аудитора;
- 4) розробка внутрішньо-фірмових методик аудиту, робочої документації;

5) розробка типових методик аудиторської перевірки у розрізі галузей їх функціонування;

6) удосконалення навчальних планів підготовки обліковців у вищих навчальних закладах, адаптувати їх знання до потреб практики реального життя.

Разом з тим, впровадження аудиту до сфери підприємницької діяльності має в цілому для держави істотні переваги порівняно з іншими формами фінансово-господарського контролю, зокрема:

- значна економія державних коштів на утримання контрольно-ревізійного апарату;

- надходження додаткових коштів у бюджет за рахунок сплати аудиторськими фірмами (аудиторами-підприємцями) податків;

- незалежність, конкурентна боротьба, відповідний професіоналізм аудиторів, що сприяє підвищенню якості перевірок;

- можливість вибору аудитора замовником тощо.

Отже, виходячи з вище викладеного можна зробити висновок, що інститут аудиторського контролю у фінансовому праві перебуває на етапі становлення та адаптації як до чинного національного законодавства, так і до міжнародних стандартів. Як свідчить тривалий міжнародний досвід, аудит, що виконує функції незалежного фінансового контролера та своєрідного фінансово-правового консультанта і адвоката, є тим необхідним механізмом, що забезпечує розвиток ринкових відносин. Дослідження правової природи аудиторської діяльності сприятиме визначенню пріоритетних напрямків вдосконалення аудиторської діяльності з огляду на перспективи розвитку ринкової економіки і відносин власності в Україні, а їх розв'язання сприятиме подальшому впровадженню аудиторської професії в господарську практику і формуванню у громадськості впевненості у високій професійній майстерності аудиторів[4].

Список використаних джерел

1. Дорош Н.І. Розвиток інституту аудиторства в Україні [Електронний ресурс] / Н.І. Дорош. – Режим доступу: <http://magazine.faaf.org.ua/content/view/45/10/>.

2. Офіційний сайт Аудиторської палати України. Звіт Аудиторської палати України до Кабінету Міністрів України за 2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.apu.com.ua/files2/zvit_2009.pdf.

3. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 23. – Ст. 243.

4. Манченко О. Основні засади аудиторських правовідносин у науці фінансового права // Юридична Україна. – 2004. – № 7. – С. 33 – 37.

Сметанко Олександр

к.е.н., доцент, завідувач кафедри «Облік і аудит»
Кримський економічний інститут ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»
м. Сімферополь

ФУНКЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ УКРАЇНИ

Проведений аналіз наукових видань та публікації з внутрішнього аудиту дозволив нам сформуванати свою точку зору щодо виділення і обґрунтування ключових функцій внутрішнього аудиту, а саме [1; 2; 3]:

1. Функція верифікації – дозволяє внутрішньому аудитору за допомогою системного підходу в застосуванні методичних прийомів та процедур внутрішнього аудиту, встановити закономірні зв'язки й певну суттєву залежність між різними об'єктами внутрішнього аудиту та їх властивостями.

2. Функція оцінки визначає сферу її подальшого використання в процесі здійснення внутрішнього аудиту, тобто виконання даної функції дозволяє дати оцінку (якісну, кількісну та вартісну) процесам і елементам системи корпоративного управління.

Функція оцінки спрямована на отримання внутрішнім аудитором незалежних оцінок (оцінка ситуації, оцінка процесу і оцінка впливу) по ключовим процесам та результатам фінансово-господарської та управлінської діяльності підприємства.

3. Контрольна функція. Спрямована на здійснення контролю над процесами і результатами діяльності елементів системи корпоративного управління.

Ця функція пов'язана з інформаційною та оціночною функціями внутрішнього аудиту;

4. Регулююча функція спрямована на підтримку заданих параметрів в системі корпоративного управління підприємством.

Регулююча функція сприяє адаптуванню системи корпоративного управління до постійно мінливих ситуацій, а також запобігання та усунення відхилень від запланованих показників;

5. Аналітична функція. Спрямована на аналіз середовища функціонування підприємства і визначення причинно-наслідкових зв'язків між прийнятими рішеннями і кінцевими результатами діяльності суб'єкта господарювання.

6. Прогностична функція внутрішнього аудиту полягає в застосуванні основних методів та економічних показників, за допомогою яких можливо оцінити можливі напрями розвитку підприємства, визначити кризовий стан та своєчасно розробити і впровадити у систему управління

комплексні заходи стосовно попередження та усунення кризових явищ.

7. Функція планування спрямована на розробку і доведення внутрішнім аудитором до всіх структурних підрозділів (центрів відповідальності) послідовності дій, що дозволяють досягти запланованих показників або мінімізувати негативні наслідки і явища, які виникли в процесі неправильно складеного бізнес-плану або прийнятого управлінського рішення.

8. Функція прийняття рішень (проектно-методична функція) - пов'язана з підготовкою внутрішніми аудиторами проектів управлінських рішень, методичних рекомендацій та іншої документації, спрямованих на підвищення ефективності функціонування підприємства.

9. Координаційна функція спрямована на забезпечення узгодженості дій у процесі функціонування СВА (внутрішніх аудиторів) між різними суб'єктами системи корпоративного управління з метою концентрації зусиль на досягненні поставленої мети.

10. Консультаційна функція - надання своєчасних і якісних консультацій суб'єктам управління, які представлені вищим керівництвом або управлінським складом підприємства.

11. Функція моніторингу здійснюється внутрішніми аудиторами на постійній (регулярній) основі на протязі функціонування підприємства.

Застосування функції моніторингу, дозволить досягти позитивного ефекту розвитку суб'єкта господарювання.

12. Інформаційна функція спрямована на своєчасне та повне інформування вищого керівництва підприємства і / або управлінського складу за результатами внутрішнього аудиту. Виконання даної функції дозволяє забезпечити зацікавлених осіб достовірною, доречною та корисною інформацією, використання якої для цілей управління дозволить приймати своєчасні рішення;

13. Функція правового захисту (захисна) забезпечує захист економічних і правових інтересів вищого керівництва підприємства.

14. Функція прямого і зворотного зв'язку забезпечує взаємодію всіх перерахованих функцій та ефективність функціонування системи корпоративного управління.

Виділені функції внутрішнього аудиту дозволяють розкрити найбільш суттєві характеристики внутрішнього аудиту та його властивості в системі корпоративного управління акціонерних товариств України.

Список використаних джерел

1. Гуцаленко Л.В. Сутність та функції внутрішнього аудиту на підприємствах України / Л.В. Гуцаленко, А.О. Ярова // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. - 2'2011 — N 21-

СЕКЦІЯ 5
Інститут аудиторства в Україні: сучасний стан
та перспективи розвитку

C.111-114

2. Каменська Т.Я. Внутрішній аудит : Методологія та організація: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора. економ. наук : спец. 08.00.09 «бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / Т.Я. Каменська. – Київ, 2011. – 42 с.

3. Ячменникова Т.А. Внутренний аудит в системе управления предприятием: дис. кандидата экономических наук: 08.00.12 / Ячменникова Татьяна Алексеевна. – Саратов, 2006. – 206 с.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ І МЕХАНІЗМІВ ОБЛІКОВО-АУДИТОРСЬКОГО
ТА АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Матеріали
міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції

11 – 12 грудня 2012 року

Частина 1

Відповідальний за випуск:
к.е.н., Семенишена Н.В.

Комп'ютерний набір і верстка
Семенишена Н.В.

Адреса редакції:
Кафедра обліку і аудиту ННІБФ ПДАТУ
вул. Шевченка, 13, м. Кам'янець-Подільський
Хмельницька обл., 32300

Видавець:
Видавництво «Крок»
вул. Гайова, 56, м. Тернопіль, 46006
тел. +38 096-9431704

Підписано до друку 17.12.2012 р. Формат 60x90/16.
Папір офсетний. Гарнітура Cambria. Умовн. друк. арк. 14,92
Тираж 300. Замовлення № 117.

Віддруковано з готових діапозитивів в СМП «ТАЙП»
вул. Чернівецька, 44 б, м. Тернопіль, 46000
Тел. +38 0352 527500; +38 0352 52616

